သစ္စာအလင်း

မိုးကုတ်နယ်လှည့်ဓမ္မကထိက

အရှင်ကေတု

(ဒေါက်တာကျော်မြင့်)

သီလရှင်ဆရာမကြီး

ဒေါ်ဝိမလစာရီ

စုစည်းတင်ပြသည့်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

သိမှု၊ ပွားမှု၊ ပယ်မှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

အသေမဦးခင်ဦးဝင်းဇင်(မြိတ်)

စီစဉ်ပူဇော်သည်

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

မိုးကုတ်နယ်လှည့်ဓမ္မကထိက

အရှင်ကေတု
(ဒေါက်တာကျော်မြင့်)

သီလရှင်ဆရာမကြီး
ဒေါ်ဝိမလစာရီ

စုစည်းတင်ပြသည့်

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
(သိ - ပွား - ပယ်)

အသေမဦးခင်ဦးဝင်းဇင်(မြိတ်)
စီစဉ်ပူဇော်သည်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

၂၀၁၀ - ခုနှစ်၊ မတ်လ (ပထမအကြိမ်)

အုပ်ရေ - ၁၀၀၀

တန်ဖိုး - ၁၅၀၀

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ်

(၃၂၀၂၄၈၁၁၀၉)

မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ်

(၃၂၀၆၀၉၁၂၀၉)

ထုတ်ဝေသူ

ဦးကျော်ဟင်း၊ ယုံကြည်ချက်စာပေ

အမှတ် (၁၁၁)၊ တတိယထပ် (ညာ)၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့

မျက်နှာဖုံးဖလင် - Eagle

အတွင်းဖလင် - A Z

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - ဝင်းဇင် (မြိတ်)

(WZ Art & Design Group)

အဖုံးနှင့် အတွင်းစာသားပုံနှိပ်

ဝင်းတိုးအောင် ပုံနှိပ်တိုက် အမှတ်(၁၈၁)၊ လမ်း(၅၀)၊ ရန်ကုန်မြို့

စာအုပ်ချုပ် - ဖူးပွင့်မွေး

ထုတ်ဝေသည့် စာအုပ်ကတ်တလောက်အညွှန်း (CIP)

ဝင်းဇင် (မြိတ်) ၂၉၄.၃
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သိမှု၊ ပွားမှု၊ ပယ်မှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း ဝင်းဇင်(မြိတ်)
ရန်ကုန်
ယုံကြည်ချက်စာပေ၊ ၂၀၀၉၊
၁၀၃ - စာ၊ ၂၁ × ၁၆ စင်တီ၊
(၁) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သိမှု၊ ပွားမှု၊ ပယ်မှုနှင့်ပိုင်းခြားသိခြင်း

သုတေသနစာကြည့်တိုက်

ယော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ ပဿတိ သော ဓမ္မံ ပဿတိ

(မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်)

ပ ဋိ စ္စ သ မု ပ္ပါ ဒ် ကို သိ လျှင် တ ရား ကို သိ သည် မည် ၏

တ ရား ကို သိ လျှင်၊ ပ ဋိ စ္စ သ မု ပ္ပါဒ် ကို သိ သည် မည် ၏

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်မြတ်သည်

အကြောင်းအကျိုးကို ပေါ်လွင်စေပါသည်၊ တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိကို ပြုတ်စေပါသည်၊

သစ္စာတရားကို သိနားလည် စေပါသည်။

ကျေးဇူးတော်ရှင်အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတမိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

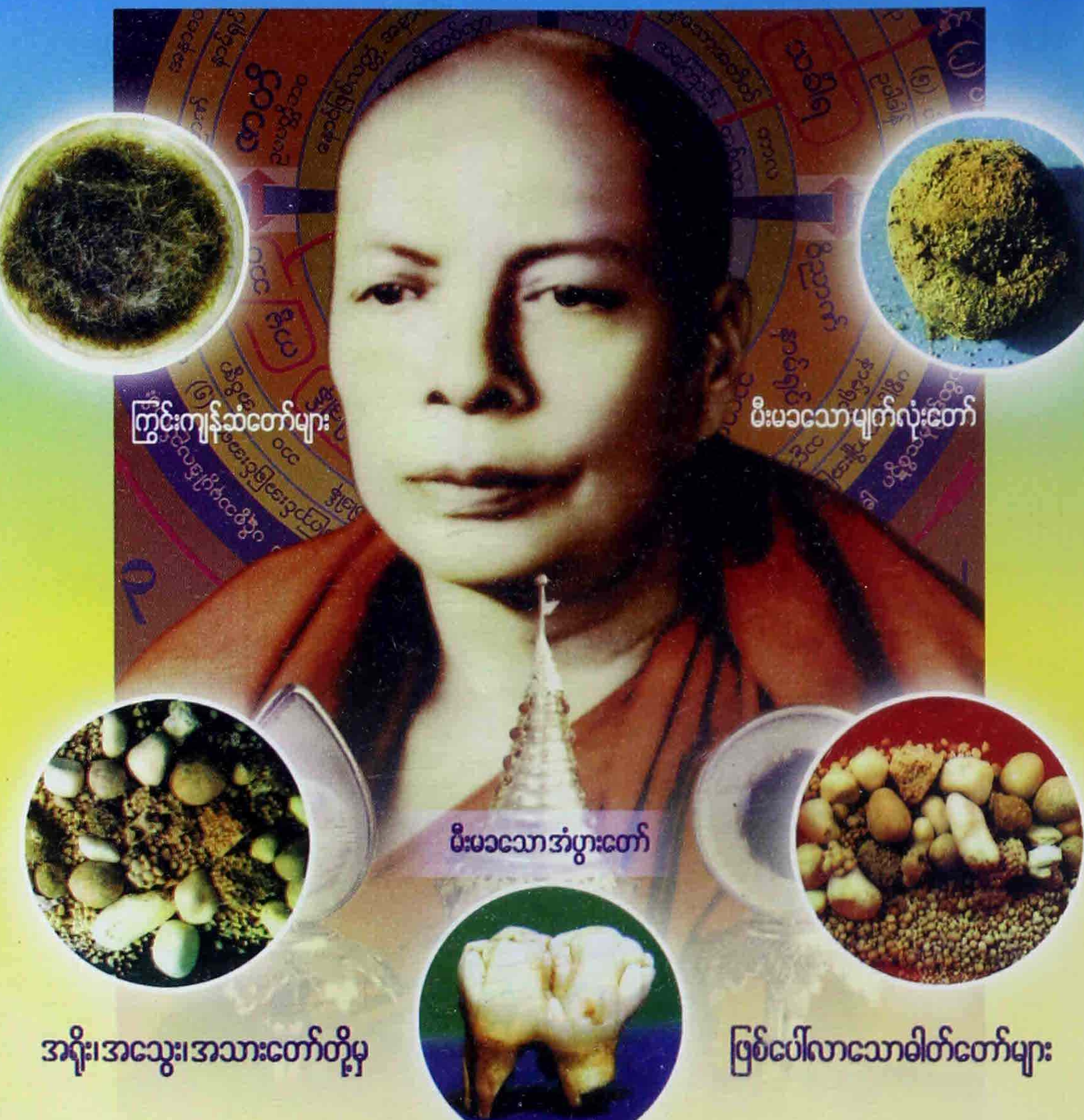

ဝိမုတ္တိယုဂခေတ်ကြီးမှာ

ဝိပဿနာအလုပ်ကို သင်အားထုတ်ပြီးပြီလား ဝိပဿနာအားမထုတ်ပဲနဲ့
နေ့ရွေ့ ရက်ရွေ့ နေတာသည် ဉာဏ်မဦးပဲနဲ့ အသေဦးသွားရင်
ကိုယ်အတွက်နာမယ် တရားအားထုတ်လိုလျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်စဉ်ကို သိအောင်ကြိုးစားပါ
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မသိဘဲနဲ့ ကျင့်ကြံအားထုတ်ခြင်းသည် ပင်ပန်းရုံမျှပဲ မှတ်ပါ
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သိမှသာ အရှိနှင့်အသိကိုက်မည်

ဩဝါဒစကား

ရတနာမြတ်သုံးပါးအား ဦးထိပ်ထားပြီး
ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး
တရားနဲ့မွေ့လျော် တရားနဲ့ပျော်၍ ဝိပဿနာအလုပ် အစဉ်အားထုတ်စေချင်ခဲ့တဲ့
အနန္တကျေးဇူးရှင် မိုးကုတ်အာစိဏ္ဏကံယောဂီ အမေ(ဒေါ်မကြီး)
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်းဒေသနာတော်အား လက်ဦးအစသင်ကြား ပြသပေးတဲ့
အရှင်ကေတု(ခေါ်)ဆရာကြီးဒေါက်တာဦးကျော်မြင့်၊ သီလရှင်ဆရာမကြီးဒေါ်ဝိမလစာရီနှင့်
သင်၊ မြင်၊ ကြားဆရာ တို့အား ဦးစွာ ပထမ နဖူးမြေစိုက် ဦးခိုက်ကန်တော့ပါတယ်
သင်တန်းစီစဉ်ပေးတဲ့ မင်္ဂလာဗျူဟာအသင်းချုပ်၊
ချမ်းသာရကြောင်း လမ်းကြောင်းမှန်ကို သွန်သင်ပြသပေးတဲ့
မော်ဘီမြို့ ချမ်းအေး အမှတ် (၄) မိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ
ဓမ္မဒါနငွေပဒေသာပင်များ စိုက်ထူလှူဒါန်းကြတဲ့ ဓမ္မမိတ်ဆွေယောဂီများနဲ့
ကျေးဇူးတင်ထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်များ အားလုံးကို
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (သိ ပွား ပယ်) သင်တန်းတရားများဖြင့်
ဂါရဝပြု ကျေးဇူးဆပ်ပါတယ်။
အမှားအယွင်း အတိမ်းစောင်းများ တစ်စုံတစ်ရာပါရှိခဲ့သော်
စီစဉ်ပူဇော်သူ၏ သတိလွတ်ကင်း
မှားယွင်းမှုသာဖြစ်၍ သည်းခံခွင့်လွှတ်ကြမည်ဟု
ယုံကြည်ပါတယ်။

စီစဉ်ပူဇော်သူ
အသေမဦးခင်ဦးဝင်းဇင် (မြိတ်)
အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့ အ ကျိုး တော် ဆောင်

သစ္စာစကား

ငါ့တွက်မြားမြောက်
ဂုဏ်လာဘ်ရောက်ဖို့
ခုလောက်ကြိုးကုတ်
အားမထုတ်ဘူး
ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ
သာသနာ၏
သစ္စာလေးပါး
မြတ်တရားသည်
ရှည်လျားကမ္ဘာ
တည်စိမ့်ငှာဟု
ပညာစွမ်းသမျှ
ကြိုးပမ်းရသည်
ဓမ္မသာသနာ
လင်းရောင်ဖြာလျက်
မှောင်ခွာပယ်ရှင်း
တည်စေသော်။

သစ္စာအလင်းစာစဉ်(၅)

သစ္စာအလင်း ဓမ္မစာပေဖြန့်ချိရေး

တိုက်(၁၀/၁၂)၊ အခန်း(၂၀၂)၊ (၃)လွှာ၊ အထက်ပုဇွန်တောင်လမ်းနှင့် နွယ်နီလမ်းထောင့်
ပုဇွန်တောင်ပန်းခြံ မီးပွိုင့်အနီး၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်။

(ဖုန်း - ၀၁ ၇၃၀၅၄၆၈၄)

ကော့သောင်းမြို့ နယ်စပ်သာသနာပြုဓမ္မခရီးစဉ် (၂၀၀၈ ခုနှစ်)
အရှင်ကေတု
(ဒေါက်တာကျော်မြင့်)
หลวงพ่อด่ว
วัดบางนอน
พระครูประภัสร์วิริย
วัดวารีบรรพต (วัด
ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ရနောင်းမြို့ ရွှေသာလျောင်းဘုရားကြီးနှင့်
မီးမခရဟန္တာအလောင်းတော်ရောက်အမှတ်တရ

သီလရှင်ဆရာမကြီးဒေါ်ဝိမလစာရီ

မိုးကုတ်ဝိပဿနာ (၇)ရက်တရားစခန်းပွဲ အမှတ်တရ ၂၀၀၈ ခုနှစ်

မိုးကုတ်အဖွဲ့ခွဲ (၂၀၉) ကော့သောင်းမြို့

မာတိကာ

သိမှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

၁။ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အခြေခံမူကျဉ်း၊ မူလတ်		-	၁
၂။ တရားစဉ်	(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အရေးကြီးပုံ)	-	၃
၃။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပင်မအခြေခံတရား		-	၆
၄။ အနုလုံ၊ ပဋိလုံ နောက်ဆုတ်တွေး		-	၈
၅။ လက်ာအမှတ်စဉ်	(၁) (၂)	-	၁၀
၆။ မူလနှစ်ဖြာ	(မူလလိုင်း)	-	၁၃
၇။ သစ္စာနှစ်ခု	(သစ္စာလိုင်းတစ်သွယ်)	-	၁၄
၈။ လေးခုအလျှာ	(အလျှာလိုင်းတစ်သွယ်)	-	၁၅
၉။ အင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး	(အင်္ဂါလိုင်းတစ်သွယ်)	-	၁၆
၁၀။ အဝိဇ္ဇာ	(အင်္ဂါလိုင်း ၁)	-	၁၈
၁၁။ သင်္ခါရ	(အင်္ဂါလိုင်း ၂)	-	၂၀
၁၂။ ဝိညာဏ်	(အင်္ဂါလိုင်း ၃)	-	၂၁
၁၃။ နာမ်ရုပ်	(အင်္ဂါလိုင်း ၄)	-	၂၂
၁၄။ သဠာယတန	(အင်္ဂါလိုင်း ၅)	-	၂၄
၁၅။ ဖဿ	(အင်္ဂါလိုင်း ၆)	-	၂၅
၁၆။ ဝေဒနာ	(အင်္ဂါလိုင်း ၇)	-	၂၆
၁၇။ တဏှာ	(အင်္ဂါလိုင်း ၈)	-	၂၈
၁၈။ ဥပါဒါန်	(အင်္ဂါလိုင်း ၉)	-	၃၀
၁၉။ ကမ္မဘဝ	(အင်္ဂါလိုင်း ၁၀)	-	၃၁
၂၀။ ဇာတိ	(အင်္ဂါလိုင်း ၁၁)	-	၃၂
၂၁။ ဇရာမရဏ	(အင်္ဂါလိုင်း ၁၂)	-	၃၃
၂၂။ သုံးပါးအစပ်	(အစပ်လိုင်းတစ်သွယ်)	-	၃၅
၂၃။ ဝဋ်သုံးဝ	(ဝဋ်လိုင်းတစ်သွယ်)	-	၃၇
၂၄။ ကာလသုံးဖြာ	(ကာလလိုင်းတစ်သွယ်)	-	၃၈
၂၅။ ခြင်းရာနှစ်ဆယ်	(ခြင်းရာလိုင်းတစ်သွယ်)	-	၃၉
၂၆။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်	လှည်းဘီးဥပမာ	-	၄၀
၂၇။ ခန္ဓာငါးပါး		-	၄၁
၂၈။ အာယတန (၁၂) ပါး		-	၄၄
၂၉။ ဓါတ် (၁၈) ပါး၊ သစ္စာလေးပါး		-	၄၅

မာတိကာ

မွားမှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

လုပ်ငန်းစဉ်

၃၀။ အရှုခံတရား၊ သတိပဋ္ဌာန် (၄)ပါး - ၄၈
၃၁။ ကာယနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - ၅၀
၃၂။ စိတ္တာနုပဿနာ - ၅၂
၃၃။ ဝေဒနာနုပဿနာ ဓမ္မာနုပဿနာ - ၅၃
၃၄။ ရှုဉာဏ်တရား - ၅၄
၃၅။ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈)ပါး - ၅၆
၃၆။ သောတာပန် - ၅၇
၃၇။ ဒိဋ္ဌိဖြုတ်တရား - ၆၂
၃၈။ သစ္စာအနက် (၁၆) ချက် - ၇၅
၃၉။ အထွေထွေသိမှတ်စရာအဖြာဖြာ - ၇၉

ပယ်မှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

လုပ်ငန်းခွင်

၄၀။ ဉာဏ်အကြောင်း၊ ရထား (၇)စင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်သွားပုံ - ၉၀
၄၁။ ဖြစ်ပျက်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ - ၉၂
၄၂။ လက္ခဏာကြီး (၃)ပါးဖြင့် ဝေဖန်ခြင်း - ၉၃
၄၃။ ဖြစ်ပျက်သဘောတရားများ - ၉၅
၄၄။ တရားမအားထုတ်မီ ရှေးဦးစွာပြုလုပ်ရမည့်ကိစ္စရပ်များ - ၉၇
၄၅။ ထိုင်ပုံထိုင်နည်းအဆင့်ဆင့် - ၁၀၀
၄၆။ လက်တွေ့အားထုတ်မှု - ၁၀၁
၄၇။ သမာဓိတည်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း - ၁၀၂
၄၈။ စိတ္တာနုပဿနာဖြင့် အားထုတ်ခြင်း - ၁၀၃
၄၉။ မဒိုမနာမဖေသခင် ဓမ္မရိပ်သာဝင် - ၁၀၄
၅၀။ အသေမဦးခင်ဓမ္မဒါနငွေပဒေသာပင်အဖွဲ့ အလှူရှင်များ - ၁၀၇
၅၁။ အသေမဦးခင်အဖွဲ့ လှူဒါန်းမှုအစုစု (၁၅.၄.၂၀၁၀)အထိ - ၁၁၂

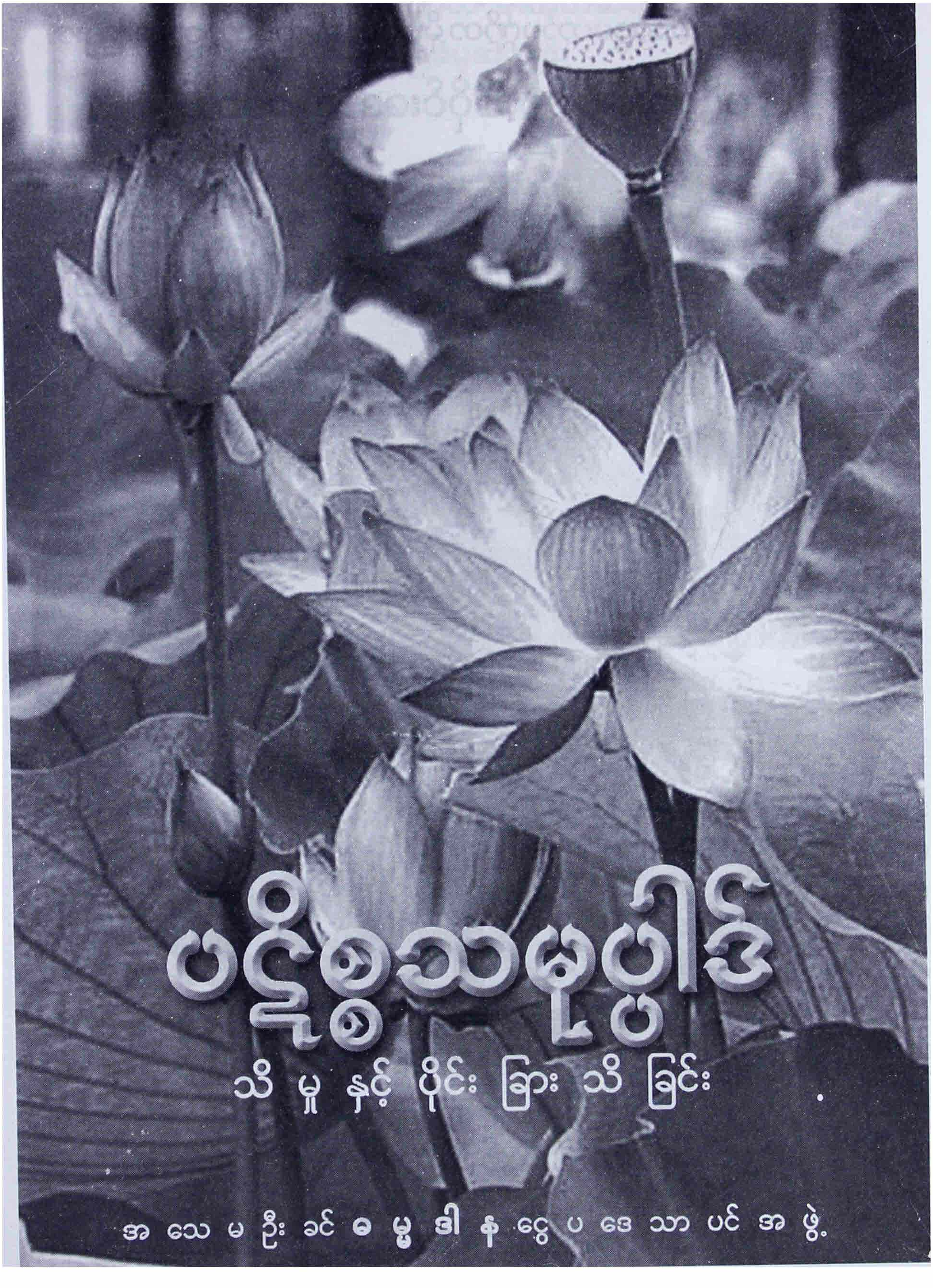
ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
သိ မှု နှင့် ပိုင်း ခြား သိ ခြင်း
အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

ကျေးရူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်းဒေသနာတော်

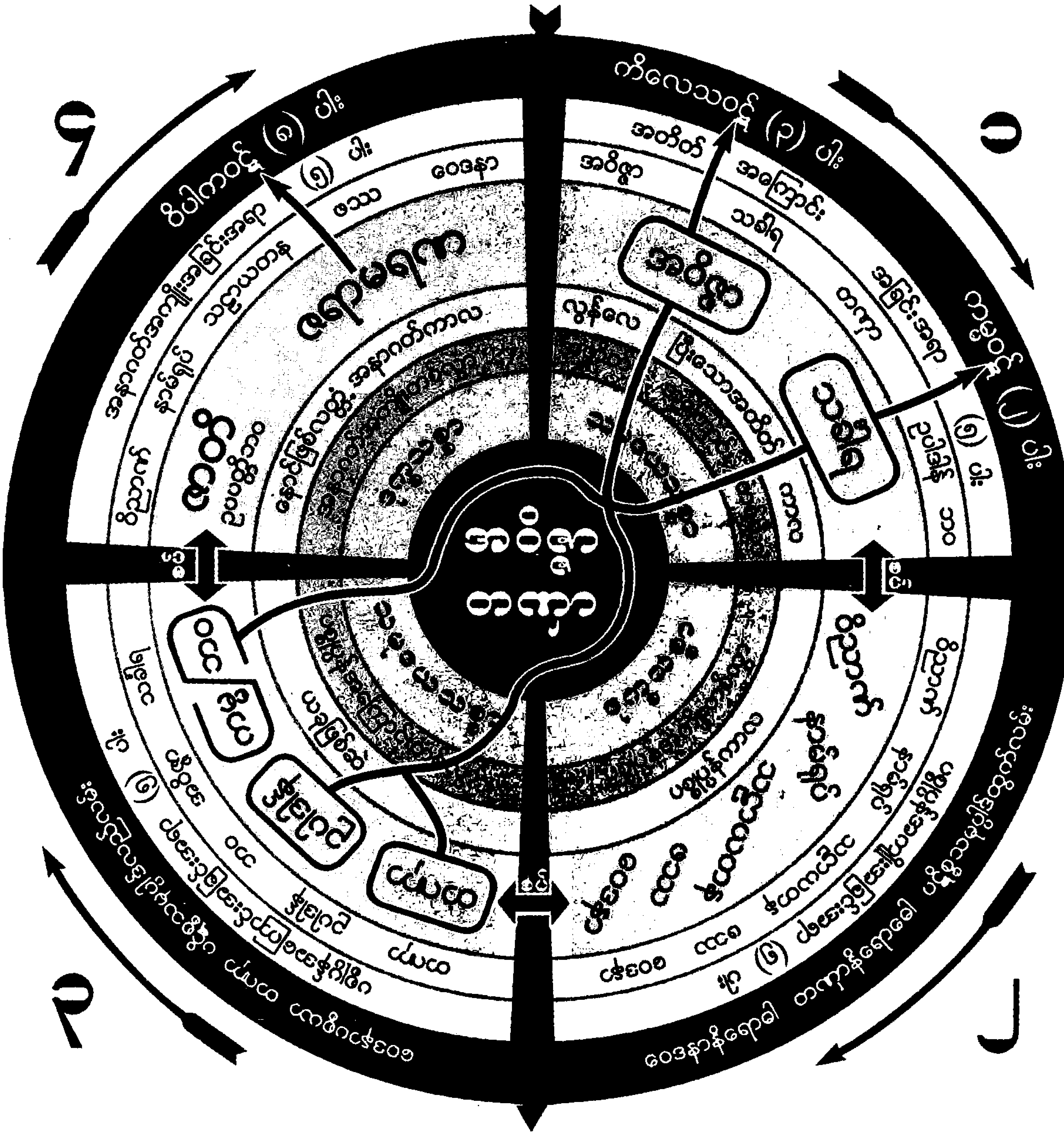

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိလျှင် တရားကို သိသည်မည်၏

တရားကို သိလျှင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိသည်မည်၏

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အခြေခံမူအကျဉ်း

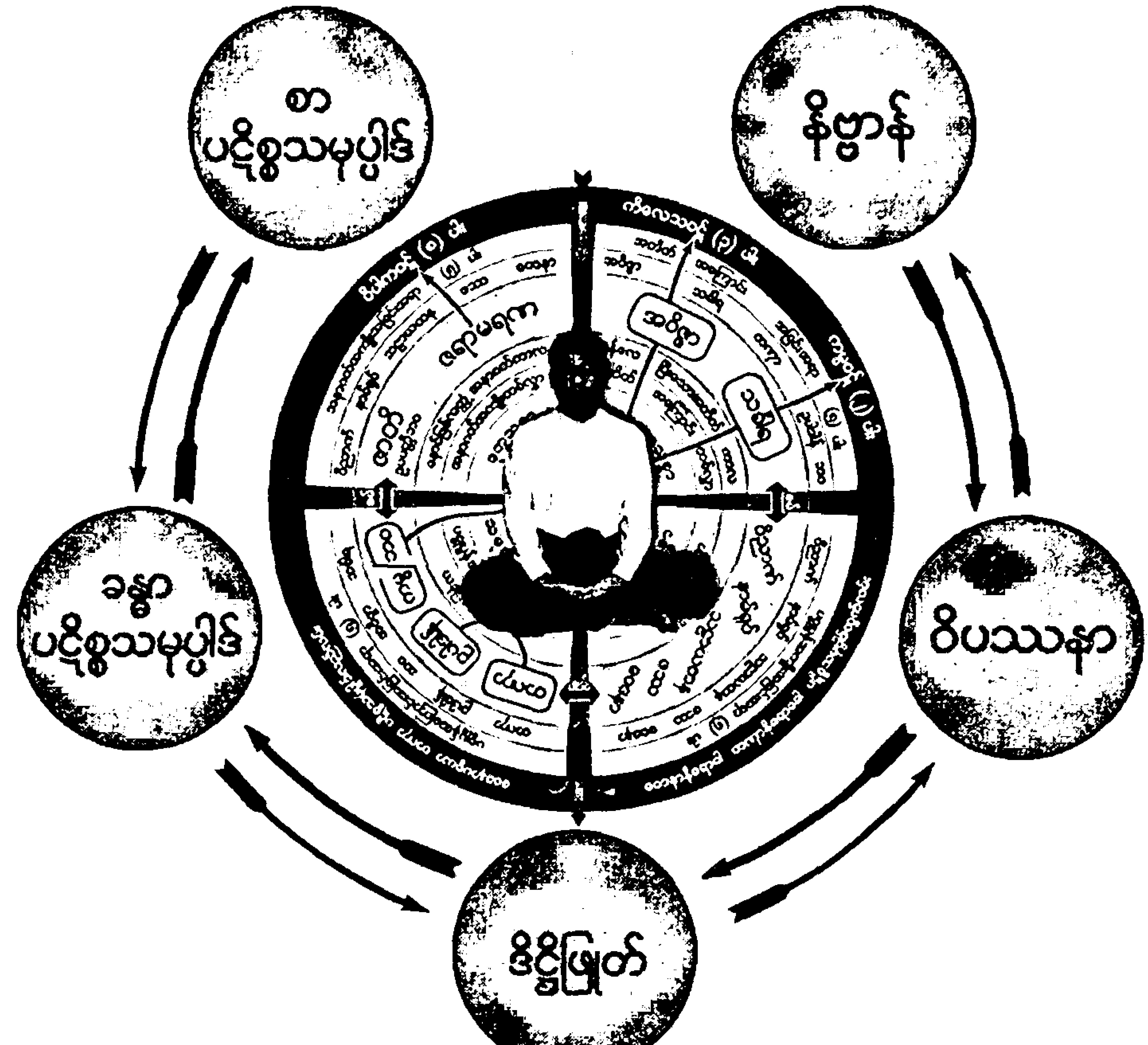

တရားနာကြ၊ တရားအားထုတ်ကြတာဟာ ဘာအတွက်လဲ၊ ဘာကိုလိုချင်လို့လဲ မေးရင် အို၊ နာ၊ သေ မရှိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်ချင်လို့ပါလို့ ယောဂီတို့ပြောကြပါလိမ့်မယ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ဖို့ဆိုတာ ဆုတောင်းနေယုံနဲ့မရပါဘူး။ ဒါန ၊ သီလလောက်နဲ့လဲ မရပါဘူး။ ဝိပဿနာဉာဏ် ပညာခြံရံပြီးတော့ လုပ်မှဖြစ်ပါတယ်။ သံသရာမရှည်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်လမ်းနဲ့မှသာ နိဗ္ဗာန်ကို လမ်းတိုတိုနဲ့ တိုက်ရိုက်ရောက်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာတရားအားထုတ်မယ်ဆိုပြန်တော့လဲ မဂ်ခရီး၊ ဖိုလ်ခရီးမှာ အတားအဆီး အနှောက်အယှက်တွေကို အရင်မဖယ်ရှားပဲနဲ့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

ဒီတော့ ဦးစွာပထမ ဒိဋ္ဌိကိုအရေးတကြီး အရင်ဖြုတ်ရပါလိမ့်မယ်။ ဒိဋ္ဌိဖြုတ်မှုကို ရှေ့ထားပြီး ဝိပဿနာ အားထုတ်မှုကို နောက်ထားရပါမယ်ဆိုတာ ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဥပနိဿယရဲ့ထူးခြားမှုပင်ဖြစ်ပါတယ်။ တဖန် ဒိဋ္ဌိဖြုတ်ချင်ပြန်တော့လည်း ဘာကို အရင်နားလည်ထားရပါမလဲဆိုရင် ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ခန္ဓာဖြစ်စဉ်ကို ခန္ဓာသဘောအားဖြင့်နားလည်အောင် ကြိုးစား ရပါလိမ့်မယ်။

ခန္ဓာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဦးစွာနားလည်ဖို့ အတွက် စာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (သို့) ဒေသနာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို သိပါမှဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဥပနိဿယမှန်မှန်နဲ့ တရားအားထုတ်လိုကြတဲ့ မိုးကုတ်ယောဂီများဟာအခြေခံအား ဖြင့်မသိရင် မဖြစ်၊ မပါရင်မဖြစ်တဲ့ စာပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို ဉာတပရိညာ အားဖြင့် သိထားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုသိမှခန္ဓာသိမယ်။ ခန္ဓာသိမှ ဒိဋ္ဌိကွာမယ်။ ဒိဋ္ဌိခွာပြီးမှ ဝိပဿနာလုပ်ပါ။ ဝိပဿနာလုပ်မှ နိဗ္ဗာန်ရောက်မယ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် မဂ်လမ်းဖြင့် သွားပါ။

အခြေခံမူလတ် (၁) တရားစဉ်
(၂) လုပ်ငန်းစဉ်
(၃) လုပ်ငန်းခွင်တို့ဖြစ်ပါသည်။

(၁) တရားစဉ် = ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား၊ ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတနတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ ဓါတ်တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါး၊ သစ္စာလေးပါး။ ဣန္ဒြေ

(၂) လုပ်ငန်းစဉ် = အရှုခံတရားများ၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားလေးပါး (ကာယာနုပဿနာ၊ ဝေဒနာနုပဿနာ၊ စိတ္တာနုပဿနာနှင့် ဓမ္မာနုပဿနာ)
ရှုဉာဏ်တရားများ (လောကီမဂ္ဂင် ငါးပါး၊ လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင် ရှစ်ပါး) ဒိဋ္ဌိဖြုတ်တရားများ၊ သစ္စာအနက် (၁၆) ချက်နှင့် အထွေထွေ သိမှတ်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ဖြစ်ပါသည်။

(၃) လုပ်ငန်းခွင်= အထက်ပါတရားစဉ်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဥပနိဿယအတိုင်း ခန္ဓာ ဉာဏ်ရောက်၊ သစ္စာဆိုက် သဘောပေါက်အောင် ကျင့်ကြံကျိုးကုတ် ပွားများအား ထုတ်ရမှာဖြစ်ပါသည်။

ပစ္စုပ္ပန်ယောဂီများ၏အခြေအနေ

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်သည်

ဓမ္မက္ခန္ဓာ	=	ရှစ်သောင်းလေးထောင်
နိကာယ်	=	ငါးရပ်
ပိဋကတ်	=	သုံးသွယ်
အင်္ဂါ	=	ကိုးတန်
နှစ်	=	ငါးထောင်
ခေတ်	=	ငါးခေတ်

ကျေးဇူးတော်ရှင်အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး

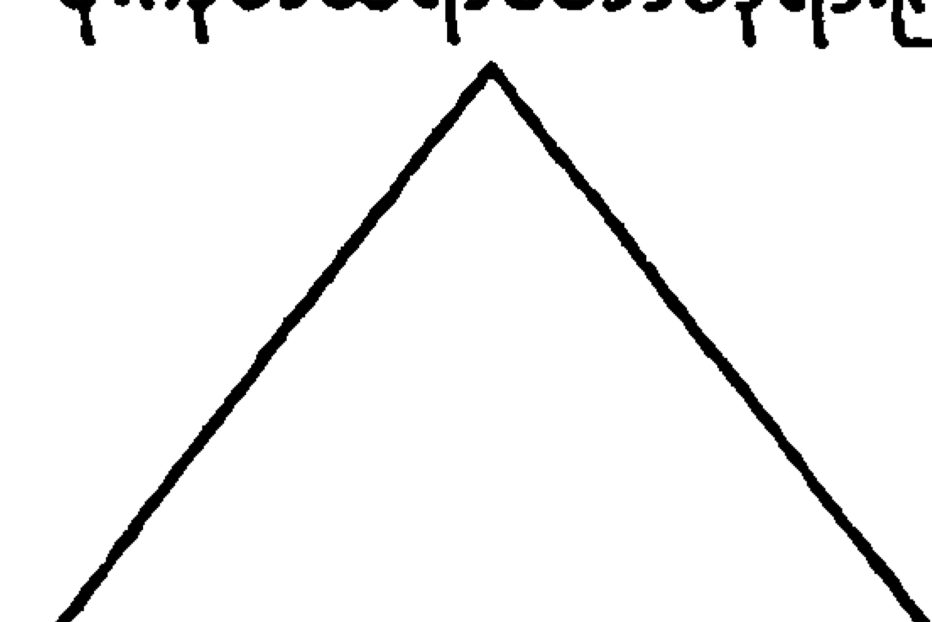

နေယျပုဂ္ဂိုလ် ဝိမုတ္တိတပတ်ပြန်လည် ဝိပဿနာခေတ် (နှစ် ၅၀၀)

(၂) တရားစဉ် - ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရား

(က) အရေးကြီးပုံ - လိုအပ်ပုံ မပါ မသိ မဖြစ်ပုံ
(ခ) သဘောတရားများ
(ဂ) အနုလုံ
(ဃ) ပဋိလုံ
(င) လင်္ကာအမှတ်စဉ်(၁)
(စ) လင်္ကာအမှတ်စဉ်(၂)
(ဆ) လှည်းဘီးဥပမာပေးပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်

(က) အရေးကြီးပုံ - လိုအပ်ပုံ - မပါ မသိ မဖြစ်ပုံ

(၁) ပွင့်ပြီး ဝိပဿီ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးမှစ၍ ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအထိ၄င်း၊ မပွင့်ရသေးသော နောင်ပွင့်တော်မူမည့် အရိမေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးတို့သည် ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်မြတ်ကြီးကို (၁) အနုလောမနည်းအားဖြင့်၄င်း (၂) ပဋိလောမနည်းအားဖြင့်၄င်းဆင်ခြင်တော်မူမှ သာလျှင် အသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးကို ရရှိတော်မူခဲ့ကြ၍ ဘုရားရှင်အစစ် ကေန်ဖြစ်တော်မူခဲ့ပါသည်။

(က)ဝိပဿီဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးမှ စ၍ ကဿပဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအထိ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်မြတ်ကြီးကို အနုလုံ + ပဋိလုံ ဆင်ခြင်တော်မူခဲ့ကြ၍ ဘုရားစင်စစ် ကေန်ဖြစ်တော်မူခဲ့ကြပါသည်။

(ခ) နောင်ပွင့်တော်မူမည့် အရိမေတ္တေယျ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးလည်း အထက်ပါနည်း အတိုင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်မြတ်ကြီးကို ထိုးထွင်း၍ သိစေခြင်းအကျိုးငှာ စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး၊ ပါရမီဆယ်ပါး အပါအဝင် လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူး အားထုတ်ခဲ့ရပါသည်။

စွန့်ခြင်းကြီးငါးပါး

(၁) ဓနပရိစ္စာဂ = ပစ္စည်းဥစ္စာများကိုစွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း
(၂) ပုတ္တပရိစ္စာဂ = သားသမီးကိုစွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း
(၃) ဘရိယပရိစ္စာဂ = ဇနီးမယားကိုစွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း
(၄) အင်္ဂပရိစ္စာဂ = ကိုယ်၊ လက်အင်္ဂါကိုစွန့်ကြဲ၍ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း
(၅) ဇီဝိတပရိစ္စာဂ = အသက်ကိုစွန့်လွှတ်လှူဒါန်းခြင်း

ပါရမီဆယ်ပါး

(၁) ဒါနပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း လှူဒါန်းမှု
(၂) သီလပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ကိုယ်ကျင့်ဆောက်တည်မှု
(၃) နိက္ခမ္မပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း တောထွက်တရားရှာမှု
(၄) ပညာပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ပညာရှာမှီးမှု
(၅) ဝီရိယပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း လုံ့လပြုမှု
(၆) ခန္တီပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အထူးသီးခံမှု
(၇) သစ္စာပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း မှန်စွာပြုလုပ်ပြောဆိုမှု
(၈) အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း ဆောက်တည်မှု
(၉) မေတ္တာပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း သတ္တဝါတို့အား မေတ္တာထားမှု
(၁၀) ဥပေက္ခာပါရမီ = သံသရာမှ လွတ်မြောက်ကြောင်း အကောင်း - အဆိုး - အလတ်စား ဟူသမျှကို လျှစ်လျူရှုမှု ဂေါတမမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်-

(၁) ညနေပိုင်း - မာရ်စစ်သည်များကို အောင်မြင်တော်မူသည်။
(၂) ညဉ့်ဦးယံ - ပုဗ္ဗေနိဝါသနုဿတိ ဉာဏ်
(၃) မဇ္ဈိမယံ(ညဉ့်လယ်ယံ) - ဒိဗ္ဗစက္ခု ဉာဏ်
(၄) မိုးသောက်ယံ - ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်ကြီးကို အနုလုံ - ပဋိလုံဆင်ခြင်သုံးသပ်မှုကြောင့် အာသဝက္ခယဉာဏ်တော်ကြီးကိုရရှိ၍၊ ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်ရှိတော်မူပါသည်။ နှစ်သိန်းလေးသောင်းအထုရှိသော မဟာပထဝီမြေကြီးနှင့်တကွ လောကဓါတ်တခွင်လုံး မြည်ဟီး၍ထောက်ခံချီးကျူးခဲ့ပါသည်။

(၂) ရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်ကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအား အရှင်ဘုရား ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မြတ်ကြီးသည် ခက်ခဲသည်။ နက်နဲသည်ဟု ဆိုသော်ငြားလည်းတိမ်သည်ဟု တပည့်တော်ဉာဏ်ထဲ၌ထင်မိပါသည်ဘုရားဟုလျှောက်ထားရာ ချစ်သားအာနန္ဒာ သင်သည်တိမ်သည်ဟု မပြောဆိုသင့်မပြောဆိုထိုက်ပေ။ ရဟန်းတို့မည်သည်ကား ဘုရားရှင်နှင့်ဆန့်ကျင်ဘက်စကားကို မဆိုအပ် မဆိုထိုက်ပေဟု (၃) ကြိမ်တိုင်တိုင် တားမြစ်တော်မူခဲ့ပါသည်။

အကယ်၍ တိမ်သည်ဟု ထင်ခဲ့သော်

(က) ချစ်သားအာနန္ဒာ သင်သောတာပန် ယခုတည်ခြင်းသည်ငါဘုရားပေးသောနည်းဖြစ်သော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကိုအခြေခံ၍ ကျင့်ကြံကျိုးကုတ် အားထုတ်သောကြောင့် သောတာပန်တည်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါလော တိမ်သည်ရှိခဲ့သော် မိမိဉာဏ်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်ကြီး မပါဝင်ဘဲ အလိုလိုမတည်ခဲ့၊ မဖြစ်ခဲ့သနည်း။

(ခ) သကဒါဂါမ်မိမဂ် - သကဒါဂါမ်မိဖိုလ် ရရှိအောင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မြတ် မပါဝင်ဘဲ ကျင့်ကြံ အားထုတ်၍တည်အောင်၊ ရအောင်အားထုတ်၍ပြရပေမည်။

(ဂ) အနာဂါမ်မိမဂ် - အနာဂါမ်မိဖိုလ်ကိုလည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မြတ်နည်း မပါဝင်ဘဲ ကျင့်ကြံ အားထုတ်၍တည်အောင်၊ ရအောင်အားထုတ်၍ပြရပေမည်။

(ဃ) အရဟတ္တမဂ် - အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း မပါဝင်ဘဲ၊ မျက်မှောက် ပြုမိအောင် ပြရပေမည်

(င) တစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးအပ်သော ပါရမီရှင်၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် မြတ်ကြီးနှင့် ရှင်မောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်ကြီးတို့ ကဲ့သို့ သာဝကပါရမီဉာဏ်ကိုလည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် နည်းမပါဝင်ဘဲ ရအောင်တည်အောင် ပြသရပေမည်။

(စ) နှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးအပ်သော ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မြတ် မပါဝင်ဘဲ မိမိ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုအောင် အားထုတ်ပြရမည် မဟုတ်ပါလော။

(ဃ) လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း၊ ရှစ်သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း တစ်ဆယ့်ခြောက်သင်္ချေနှင့်ကမ္ဘာ တစ်သိန်း ပတ်လုံး ဖြည့်ကျင့် ဆည်းပူးအပ်သော၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာ တော်ကြီး မပါဝင်ဘဲမျက်မှောက်ပြုအောင် အားထုတ်ပြသင့်သည်မဟုတ်ပါလော။

ချစ်သားအာနန္ဒာ - သင်သည် ယခုရရှိနေဆဲဖြစ်သော ပဒေသဉာဏ် ကလေးသည် ပင်လျှင် ငါပြသပေးခဲ့သည့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ဒေသနာတော်မြတ် ကြောင့်သာလျှင် တည်ခဲ့ရသည် မဟုတ်ပါလော။ အလွန်နက်နဲခက်ခဲသော၊ ဤပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်မြတ်ကြီးကို ငါအားတိမ်သည် မဆိုထိုက်ပေဟု ပြန်လည် မိန့်ကြားခဲ့ဘူးပါတယ်။ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုသဘောမပေါက် - နားမလည်လျှင်ယက္ကန်းချည်ထွေး ကဲ့သို့၄င်း၊ စာပေါင်းသိုက် ကဲ့သို့၄င်း၊ ဖြူဆံမြက်၊ ပြိန်းမြက် ကဲ့သို့ ရှုတ်ထွေး၍ သံသရာကို မလွန် မြောက်နိုင်ပါ။)

(၃) ယော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒံ ပဿတိသော ဓမ္မံပဿတိ (မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုသိလျှင် တရားကိုသိသည်မည်၏။ တရားကိုသိလျှင်၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုသိသည်မည်၏။

(၄) ဓမ္မစကြာနှင့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်

- အများနှင့်သက်ဆိုင်သောတရားများ
- ပုဂ္ဂလိကနှင့် ပတ်သက်သည့်တရားများမဟုတ် (ပုဂ္ဂလိကဇာဂမပါ)

ဓမ္မစကြာတရားတော်မြတ်သည် ပဥ္စဝဂ္ဂီငါးပါးအား သောတာပန်တည်စေပါသည်။
အနတ္တလက္ခဏသုတ်သည် ပဥ္စဝဂ္ဂီငါးပါးအား ရဟန္တာဖြစ်စေပါသည်။
ထိုကြောင့်သဘောတရားများအရ ဓမ္မစကြာ + အနတ္တလက္ခဏသုတ်သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အခြေခံတရားတော်မြတ်များဖြစ်ကြပါသည်။

(၅) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဒေသနာတော်မြတ်သည် - (က) အကြောင်းအကျိုးကို ပေါ်လွင်စေပါသည်။
(ခ) တဏှာမာန ဒိဋ္ဌိကို ပြုတ်စေပါသည်။
(ဂ) သစ္စာကို သိနားလည် စေပါသည်။

(၈) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အနုလုံပဋိလုံ

အနုလုံဆိုသည်မှာ - အင်္ဂါလိုင်း၏ အစမှဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာမှစ၍ နာရီလက်တံအတိုင်း (အစဉ်အတိုင်း) ဇရာ - မရဏ အထိရောက်အောင် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းအားထုတ်လျှင် အနုလုံပါဠိတော် ဟုခေါ်ပါသည်။

သိမှတ်စရာ (၂) ချက် - (၁) အင်္ဂါ ၁၂ ပါး - အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ၊ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ

(၂) ပစ္စယာ = ကျေးဇူးပြုခြင်းအကြောင်းကြောင့် (ကြောင့်)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံပါဠိတော်

အဝိဇ္ဇာ	ပစ္စယာ	သင်္ခါရာ၊
သင်္ခါရ	ပစ္စယာ	ဝိညာဏံ၊
ဝိညာဏ	ပစ္စယာ	နာမရူပံ၊
နာမရူပ	ပစ္စယာ	သဠာယတနံ၊
သဠာယတန	ပစ္စယာ	ဖဿော၊
ဖဿ	ပစ္စယာ	ဝေဒနာ၊
ဝေဒနာ	ပစ္စယာ	တဏှာ၊
တဏှာ	ပစ္စယာ	ဥပါဒါနံ၊
ဥပါဒါန	ပစ္စယာ	ဘဝေါ၊
ဘဝ	ပစ္စယာ	ဇာတိ၊
ဇာတိ	ပစ္စယာ	ဇရာမရဏံ၊

သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊
ဝေ မေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အနုလုံ မြန်မာပြန်

အဝိဇ္ဇာကြောင့် သင်္ခါရဖြစ်ပါတယ်၊ သင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပါတယ်၊ ဝိညာဏ်ကြောင့် နာမ်ရုပ်ဖြစ်ပါတယ်၊ နာမ်ရုပ်ကြောင့် သဠာယတနဖြစ်ပါတယ်၊ သဠာယတနကြောင့် ဖဿဖြစ်ပါတယ်၊ ဖဿကြောင့် ဝေဒနာဖြစ်ပါတယ်၊ ဝေဒနာကြောင့် တဏှာဖြစ်ပါတယ်၊ တဏှာကြောင့် ဥပါဒါန်ဖြစ်ပါတယ်၊ ဥပါဒါန်ကြောင့် ဘဝဖြစ်ပါတယ်၊ ဘဝကြောင့် ဇာတိဖြစ်ပါတယ်၊ ဇာတိကြောင့် ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသတို့ဖြစ်ပါတယ်၊

ဤသို့အလုံးစုံသော ဆင်းရဲအစုတို့ဖြစ်ပွားလာကြ၏။

သိရှိမှု - ဖြစ်ကြောင်း၊ ဆက်ကြောင်း၊ လည်ကြောင်း၊ လှည့်ကြောင်း
(အ ကြောင်း တ ရား ရှိ၊ အ ကျိုး တ ရား ဖြစ် ၏)
သစ္စာ - သမုဒယသစ္စာ

(ဃ) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပဋိလုံပါဠိတော်

သိမှတ်စရာ (၂)ချက် - (၁) အင်္ဂါ(၁၂)ပါး၊ (၂) နိရောဓ - ချုပ်လို့၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်

အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသ

ဝိရာဂ	နိရောဓာ	သင်္ခါရ	နိရောဓော
သင်္ခါရ	နိရောဓာ	ဝိညာဏ	နိရောဓော
ဝိညာဏ	နိရောဓာ	နာမရူပ	နိရောဓော
နာမရူပ	နိရောဓာ	သဠာယတန	နိရောဓော
သဠာယတန	နိရောဓာ	ဖဿ	နိရောဓော
ဖဿ	နိရောဓာ	ဝေဒနာ	နိရောဓော
ဝေဒနာ	နိရောဓာ	တဏှာ	နိရောဓော
တဏှာ	နိရောဓာ	ဥပါဒါန	နိရောဓော
ဥပါဒါန	နိရောဓာ	ဘဝ	နိရောဓော
ဘဝ	နိရောဓာ	ဇာတိ	နိရောဓော

ဇာတိ နိရောဓာ၊ ဇရာမရဏံ၊ သောက ပရိဒေဝ
ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသာ နိရုဇ္ဈန္တိ၊
ဧဝ မေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတိ။

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ပဋိလုံ မြန်မာပြန်

အဝိဇ္ဇာချုပ်ခြင်းကြောင့် သင်္ခါရချုပ်ပါတယ်၊
သင်္ခါရချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝိညာဏ်ချုပ်ပါတယ်၊ ဝိညာဏ်ချုပ်ခြင်းကြောင့် နာမ်ရုပ်ချုပ်ပါတယ်၊
နာမ်ရုပ်ချုပ်ခြင်းကြောင့် သဠာယတနချုပ်ပါတယ်၊ သဠာယတနချုပ်ခြင်းကြောင့် ဖဿချုပ်ပါတယ်၊
ဖဿချုပ်ခြင်းကြောင့် ဝေဒနာချုပ်ပါတယ်၊ ဝေဒနာချုပ်ခြင်းကြောင့် တဏှာချုပ်ပါတယ်၊
တဏှာချုပ်ခြင်းကြောင့် ဥပါဒါန်ချုပ်ပါတယ်၊ ဥပါဒါန်ချုပ်ခြင်းကြောင့် ဘဝချုပ်ပါတယ်၊
ဘဝချုပ်ခြင်းကြောင့် ဇာတိချုပ်ပါတယ်၊
ဇာတိချုပ်ခြင်းကြောင့် ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ ဒေါမနဿုပါယာသ တို့ချုပ်ပါတယ်။

ဤသို့အလုံးစုံသော ဆင်းရဲအစုတို့ ချုပ်ကြကုန်၏။

သိရှိမှု -အကြောင်းတရားချုပ်လျှင် အကျိုးတရားပါချုပ်၏။

နောက်ဆုတ်တွေးတရားတော် (နာဂရသုတ်)

နောက်ဆုတ်တွေးတရားဆိုသည်မှာ အင်္ဂါလိုင်းရဲ့အဆုံးမှာရှိသော ဇရာမရဏမစ၍ နာရီလက်တံ ပြောင်းပြန်အတိုင်း အဝိဇ္ဇာအထိဆင်ခြင်နှလုံးသွင်း အားထုတ်ခြင်းကို နောက်ဆုတ်တွေးတရားတော်ဟု ခေါ်ဆိုပါသည်။

ဇာတိ ဇရာမရဏ စသောတရားတို့သည် အလိုလိုဖြစ်လာတာလား အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ရခြင်းလားဟု နောက်ဆုတ်တွေးတော်မူ၍ အကြောင်းရင်းလက်သည်တရားခံကိုရှာကြည့်ကြပါစို့။

အကျိုး		အကြောင်း	အကျိုး		အကြောင်း
ဇရာမရဏ (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	ဇာတိ (သမုဒယသစ္စာ)	ဇာတိ (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	ကမ္မဘဝ (သမုဒယသစ္စာ)
ကမ္မဘဝ (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	ဥပါဒါန် (သမုဒယသစ္စာ)	ဥပါဒါန် (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	တဏှာ (သမုဒယသစ္စာ)
တဏှာ (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	ဝေဒနာ (သမုဒယသစ္စာ)	ဝေဒနာ (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	ဖဿ (သမုဒယသစ္စာ)
ဖဿ (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	သဠာယတန (သမုဒယသစ္စာ)	သဠာယတန (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	နာမ်ရုပ် (သမုဒယသစ္စာ)
နာမ်ရုပ် (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	ဝိညာဏ် (သမုဒယသစ္စာ)	ဝိညာဏ် (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	သင်္ခါရ (သမုဒယသစ္စာ)
သင်္ခါရ (ဒုက္ခသစ္စာ)	အကြောင်းရင်းရှာ	အဝိဇ္ဇာ (သမုဒယသစ္စာ)			

ဘုရားအလောင်းတော်တို့သည် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကို အနုလုံ ပဋိလုံ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်ဆင်ခြင်သည့် အခါမှ ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူပါသည်။

သိရှိမှု - အကျိုးတရားရှိလျှင် အကြောင်းတရားရှိရပေမည်။

သစ္စာ - ဒုက္ခသစ္စာ

အချုပ် - အစဉ်အတိုင်း - သမုဒယသစ္စာ

နောက်ဆုတ်တွေး - ဒုက္ခသစ္စာ

ဝေဒနာနှင့်တဏှာကြား၊ မဂ်သွင်း - မဂ္ဂသစ္စာ

နောင်တဖန်ခန္ဓာ(၅)ပါး၊ ရုပ်နာမ် (၂)ပါးမဖြစ်လျှင် - နိရောဓသစ္စာ

(င) လင်္ကာ အမှတ်စဉ် (၁) ဒိဋ္ဌိဖြုတ်လင်္ကာ

အဝိဇ္ဇာနှင့် တဏှာရင်းခံ၊ ဥပါဒါန်၊ ကံကြောင့် ရုပ်နာမ်ပေါ်၊ အပင်မှမျိုး၊ မျိုးမှအပင်၊ အမျှင်မပြတ်၊ ဆက်စပ်သည့်ဟန်၊ ကံကြောင့်နာမ်ရုပ်၊ နာမ်ရုပ်ကြောင့်ကံ၊ အဖန်ဖန်၊ ဖြစ်ပြန်နည်းအလျော်၊ ဖြဟ္မာသိကြား စသည်များက၊ ထင်ရှားပြုပြင်၊ စီရင်ဖန်ဆင်း၊ အကြောင်းရင်းကြောင့်၊ လူနတ်များစွာ၊ သတ္တဝါတို့၊ ဖြစ်လာရမှု၊ မဟုတ်ဟု၊ ဉာဏ်ဖြင့်ရှု၍မျှော်။

အကျဉ်းချုပ် လင်္ကာ(၁) ဒိဋ္ဌိဖြုတ်လင်္ကာ၏အဓိပ္ပာယ်

လူနတ်ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါများတို့သည် လွန်လေပြီးသောအခါ အတိတ်ကာလ၌၊ သစ္စာလေးပါး မသိတတ်မှု အဝိဇ္ဇာ၊ လိုချင်ရချင်မှုတည်းဟူသော တဏှာ၊ စွဲလန်းနှစ်သက်မှုတည်းဟူသော ဥပါဒါန်ဟု ဆိုအပ်သောကိလေသဝဋ်ကြောင့်ပြုပြင်စေ့ဆော်မှုပြုလုပ်အားထုတ်မှုတည်းဟူသော သင်္ခါရ၊ ကမ္မဘဝ ဟုဆိုအပ်သောကမ္မဝဋ်တို့ကိုအကြောင်းခံပြီးအကြောင်းတရားများကိုကြိုးစားအားထုတ်၍ပြုလုပ်မိခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခဲ့သောကြောင့် ယခုဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ကာလမှာ ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ ဟု ခေါ်ဆိုအပ်သော ဝိပါကဝဋ်ခန္ဓာငါးပါး၊ ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။ ထင်ရှား ရှင်းလင်း အောင် ဥပမာထား၍ ပြောကြားရမည်ဆိုလျှင် - လောက၌ထင်ရှား ရှိကြကုန်သော အပင်အမျိုးမျိုးတို့မှ မျိုးစေ့အသွယ်သွယ်တို့ ရရှိစေနိုင်၍၊ ၎င်းမျိုးစေ့ အသွယ်သွယ်တို့မှ အပင်အမျိုးမျိုးတို့ကို ပြန်လည် ပေါက်ရောက်စေနိုင်ပါသည်။ ဤသို့အပင်နှင့်မျိုးစေ့တို့သည် အကြောင်းအကျိုးအားဖြင့်အပင်မှမျိုး၊ မျိုးမှ အပင် ဒလစပ် အမျှင်မပြတ်ဆက်ခါဆက်ခါပေါက်ရောက်စည်ကားကြီးထွားနေလျက် ရှိနေကြကုန်၏။

ကံဟူသောအကြောင်းတရားများကြောင့် ခန္ဓာဟူသောရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတရားစုတို့သည် ဖြစ်ပေါ် လာကြရပါသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာကြရသော ခန္ဓာငါးပါး၊ ၊ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့ အပေါ်တွင် ဖြစ်ပျက်မြင်အောင် မရှုနိုင်၊ မဆင်ခြင်နိုင် မပွားများနိုင်သောကြောင့် ကံဆိုသောအကြောင်းတရားတွေ ပြန်ကြိုးစားလိုက်ကြနှင့် သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ သံသရာ ဝဲသြဃကြီးထဲမှာ ကံနှင့် နာမ်ရုပ်တွေဟာ အမျှင်မပြတ်၊ ဆက်ခါဆက်ခါ မရေမတွက်နိုင်လောက်အောင် ဖြစ်ပွားလျက်နေကြပါသည်။

လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါများတို့သည် သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ၌ ဖြစ်ကြရတာသည် သိကြားဗြဟ္မာထာဝရ ဘုရားစသည့် ဖန်ဆင်းရှင် ကယ်တင်ရှင်ကြီးများက ဖန်ဆင်းလို့ဖြစ်ကြရတာမဟုတ်ပါဘူး၊ အကြောင်း ကမ္မတရားတွေကြောင့် အကျိုးဝိပါက တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာရတာပါဟု ဉာဏ်ဖြင့် ရှုမျှော်တွေးခေါ်၍ ဆင်ခြင်သိရမှာဖြစ်ပါသည်။

(၈) လင်္ကာအမှတ်စဉ် (၂) အသွယ်ရှစ်သွယ်လင်္ကာ

မူလနှစ်ဖြာ၊ သစ္စာနှစ်ခု၊ လေးခုအလ္လာ၊ အင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး၊ တရားကိုယ်များနှင့် သုံးပါးအစပ်၊ နှစ်ရပ်မူလ၊ ဝင့်သုံးဝနှင့် ကာလသုံးဖြာ၊ ခြင်းရာနှစ်ဆယ်၊ ဤရှစ်သွယ်ကို အလွယ်ကျက်မှတ်၊ သိစေအပ်သည်၊ သံသရာမှလွတ်ကြောင်းတည်း။

အကျဉ်းချုပ် အမှတ်စဉ်(၂) လင်္ကာ၏အဓိပ္ပာယ်

အလွယ်ကျက်မှတ်၊ သိစေအပ်သည်၊ သံသရာမှ လွတ်ကြောင်းတည်း။

ပရိညာသုံးပါး။ သာသနာသုံးရပ်။ ဉာဏ်သုံးဉာဏ်။ တာဝန်သုံးရပ်ဖြင့် ရှင်းလင်းချက်-

	အလွယ်ကျက်မှတ်	သိစေအပ်သည်	သံသရာမှလွတ်ကြောင်းတည်း
ပရိညာ သုံးပါး	ဉာတပရိညာ သိမှုနှင့်ပိုင်းခြား သိခြင်း	တီရဏပရိညာ ပွားမှုနှင့်ပိုင်းခြား သိခြင်း	ပဟာနပရိညာ ပယ်မှုနှင့်ပိုင်းခြား သိခြင်း
သာသနာ သုံးရပ်	ပရိယတ္တိသာသနာ စာပေပိဋကတ် သင်ကြားမှု	ပဋိပတ္တိသာသနာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ အားထုတ်မှု	ပဋိဝေဓသာသနာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တရားမှန်ကိုမျက်မှောက်ပြုမှု
	ကန်ဘောင်ကြီး	ရေ	ကြာရိုးကြာစွယ်ကြာဖူးပွင့်

အလွယ်ကျက်မှတ် သစ္စဉာဏ် - သစ္စာသိအောင် သစ္စာတရား နာလို့သိတဲ့ ဉာဏ်

သိစေအပ်သည် ကိစ္စဉာဏ် - သစ္စာနှင့် လျော်စွာကိုက်ညီအောင် ပွားများရတဲ့ဉာဏ်

သံသရာမှလွတ်ကြောင်းတည်း ကတဉာဏ် - သစ္စာနှင့် လျော်စွာကိုက်ညီအောင် အားထုတ်ပြီးလို့ ပြီးဆုံးပြီ သိတဲ့ဉာဏ်

လင်္ကာဆောင်ပုဒ် နိဂုံးချုပ်မှာသာသနာအားဖြင့် (၃)ရပ်၊ ပရိညာအားဖြင့် (၃)ပါး၊ ဉာဏ်အားဖြင့် (၃)ဉာဏ်ရပြီး တာဝန်အားဖြင့်လည်း(၃)ရပ် ပေါ်ထွက်လာတာကိုတွေ့ရပါသည်။

(၁) သိမှု အသိပညာပိုင်းဆိုင်ရာ **ဆရာ** တာဝန်
(၂) ပွားများအားထုတ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ **ယောဂီ** တာဝန်
(၃) ပြီးဆုံးအထမြောက်ပိုင်းဆိုင်ရာ **ဓမ္မ** တာဝန်

အသွယ်ရှစ်သွယ်လက်ာ ရှင်းလင်းချက်

(၁) စက်ဝိုင်းသဘောတရားအရ

(၂) စာပေသဘောတရားအရ

ဤရှစ်သွယ်ကိုပဟုဆိုပြားလည်း၊ ပုဒ်မ ချ ထားသည်အတိုင်း ရေတွက်ပါလျှင် ဆယ်သွယ်ဖြစ်နေပါသည်။ သို့ရာတွင် တရားကိုယ်များနှင့် နှစ်ရပ်မူလသည် လက်ာဆောင်ပုဒ်ထဲ၌ ပါဝင်ပြီး ဖြစ်နေ၍ ထည့်သွင်းပြီး ရေတွက်ရန် မလိုအပ်ပါ။

ထို့ကြောင့် (၁) မူလနှစ်ဖြာ (၂) သစ္စာနှစ်ခု (၃) လေးခုအလှ္သာ (၄) အင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး (၅) သုံးပါးအစပ် (၆) ဝဋ်သုံးဝ (၇) ကာလသုံးဖြာ (၈) ခြင်းရာနှစ်ဆယ်တို့ကိုရေတွက်ရမှာဖြစ်သည့်အတွက် ဤရှစ်သွယ်ဟုဆိုထားသည်မှာ မှန်ကန်ညီညွတ်မှုရှိပါသည်။

(၁) မူလနှစ်ဖြာ (မူလလိုင်းတစ်သွယ်)

မူလ

ခေါင်းဆောင်၊ အမြစ်၊ ဝဋ်ဖြစ်ကြောင်း၊
အကြောင်းအရင်း၊ အခြေခံ

နှစ်ဖြာ

အရေအတွက်အားဖြင့် နှစ်ခု၊ နှစ်ချက်၊
နှစ်ကြောင်း၊ နှစ်ချောင်း။
တစ်ခု၊ တစ်ချက်၊ တစ်ကြောင်း = **အဝိဇ္ဇာ**
ကျန်တစ်ခု၊ တစ်ချက်၊ တစ်ကြောင်း = **တဏှာ**

အဝိဇ္ဇာ

အတိတ်အကြောင်းမူလ
(ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာကိုဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။)

တဏှာ

ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းမူလ
(အနာဂတ်ခန္ဓာကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။)

ခန္ဓာများသည်

အပင်နှင့် တူပါသည်

အဝိဇ္ဇာနှင့်တဏှာ

ရေသောက်မြစ်နှစ်ချောင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

(၂) သစ္စာနှစ်ခု (သစ္စာလိုင်းတစ်သွယ်)

စက်ဝိုင်းသဘောတရားအရ

(၁) အကွက်၌	သမုဒယသစ္စာ	အကွက်များအရ (၄)ခါဆိုရပြားသော်လည်း
(၂) အကွက်၌	ဒုက္ခသစ္စာ	သစ္စာအားဖြင့် သမုဒယသစ္စာ နှင့်
(၃) အကွက်၌	သမုဒယသစ္စာ	ဒုက္ခသစ္စာ နှစ်ပါးသာ ရှိပါသည်။
(၄) အကွက်၌	ဒုက္ခသစ္စာ	

(၁၁) သမုဒယသစ္စာ (အကြောင်းသစ္စာ) - ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း အမှန်တရား (မီး)
ဒုက္ခသစ္စာ (အကျိုးသစ္စာ) - ဆင်းရဲခြင်း အမှန်တရား (ထင်း) (လောင်စာ)
ငှင်းသစ္စာ(၂)ပါးသည် - **အယုတ်သစ္စာနှစ်ပါး**
- ဝဋ်သစ္စာနှစ်ပါး
- လောကီသစ္စာနှစ်ပါး
- သံသရာလည်သည့်သစ္စာနှစ်ပါး

သမုဒယသစ္စာ သည် - ပါယ်ရမည့်သစ္စာ
ဒုက္ခသစ္စာ သည် - သိပြီး ပိုင်းခြား၍ထားခဲ့ရမည့်သစ္စာ

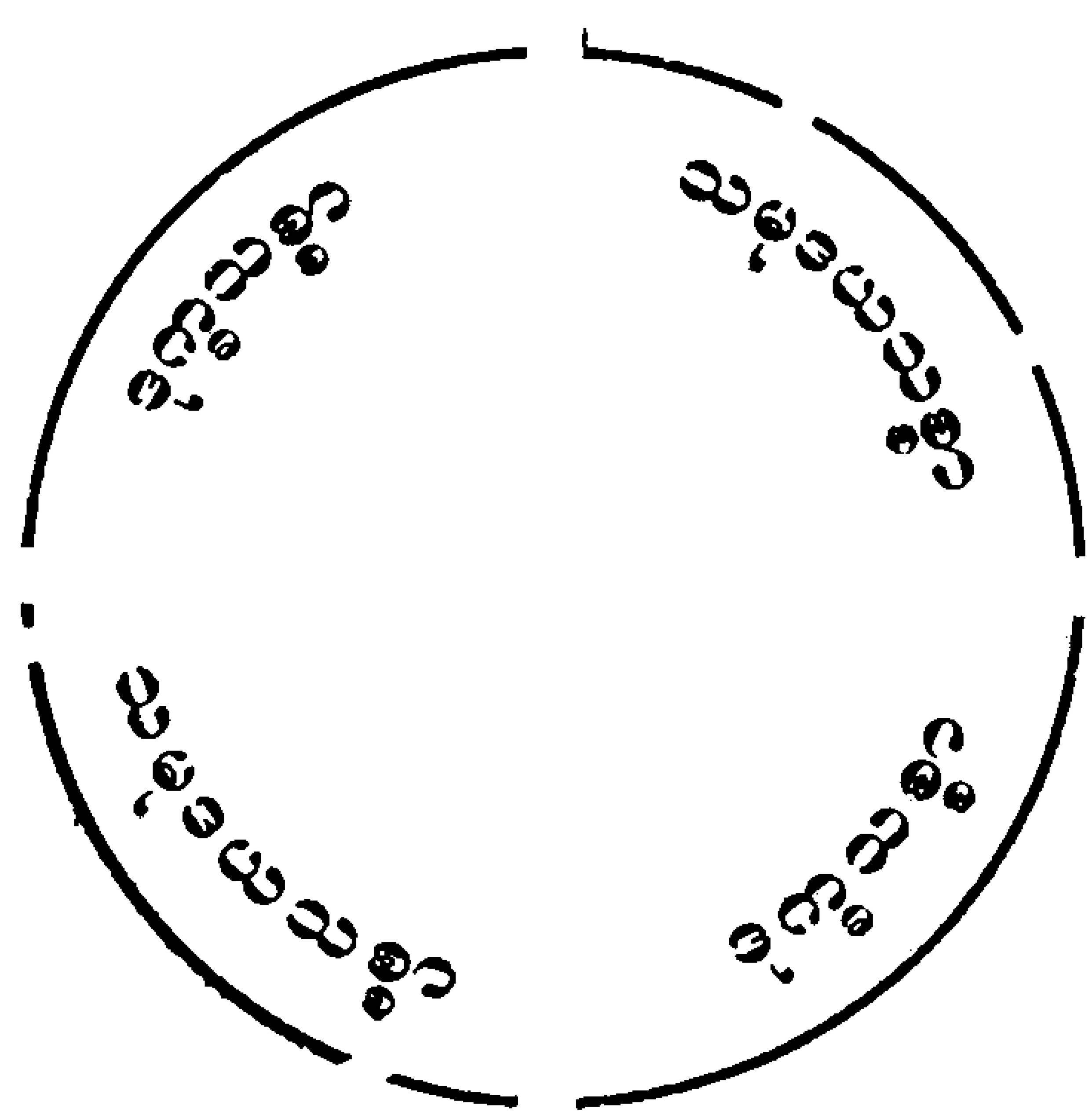

အင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးကို သစ္စာနှစ်ခုဖြင့် ဝေဖန်သုံးသပ်ခြင်း

သမုဒယသစ္စာ	ဒုက္ခသစ္စာ
အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ	ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ ဝေဒနာ၊ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ

(၃) **လေးခုအလွှာ** (အလွှာလိုင်းတစ်သွယ်)

၁ - ကွက်	အတိတ်အကြောင်းတလွှာ	အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ	သမုဒယသစ္စာ	အကြောင်း
၂ - ကွက်	ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးတလွှာ၊	ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ် သဠာယတန ဖဿ၊ ဝေဒနာ	ဒုက္ခသစ္စာ	အကျိုး
၃ - ကွက်	ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းတလွှာ၊ အနာဂါတ်အကြောင်းတလွှာ	တဏှာ၊ ဥပါဒါန် ကမ္မဘဝ	သမုဒယသစ္စာ	အကြောင်း
၄ - ကွက်	အနာဂါတ်အကျိုးတလွှာ၊	ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ	ဒုက္ခသစ္စာ	အကျိုး

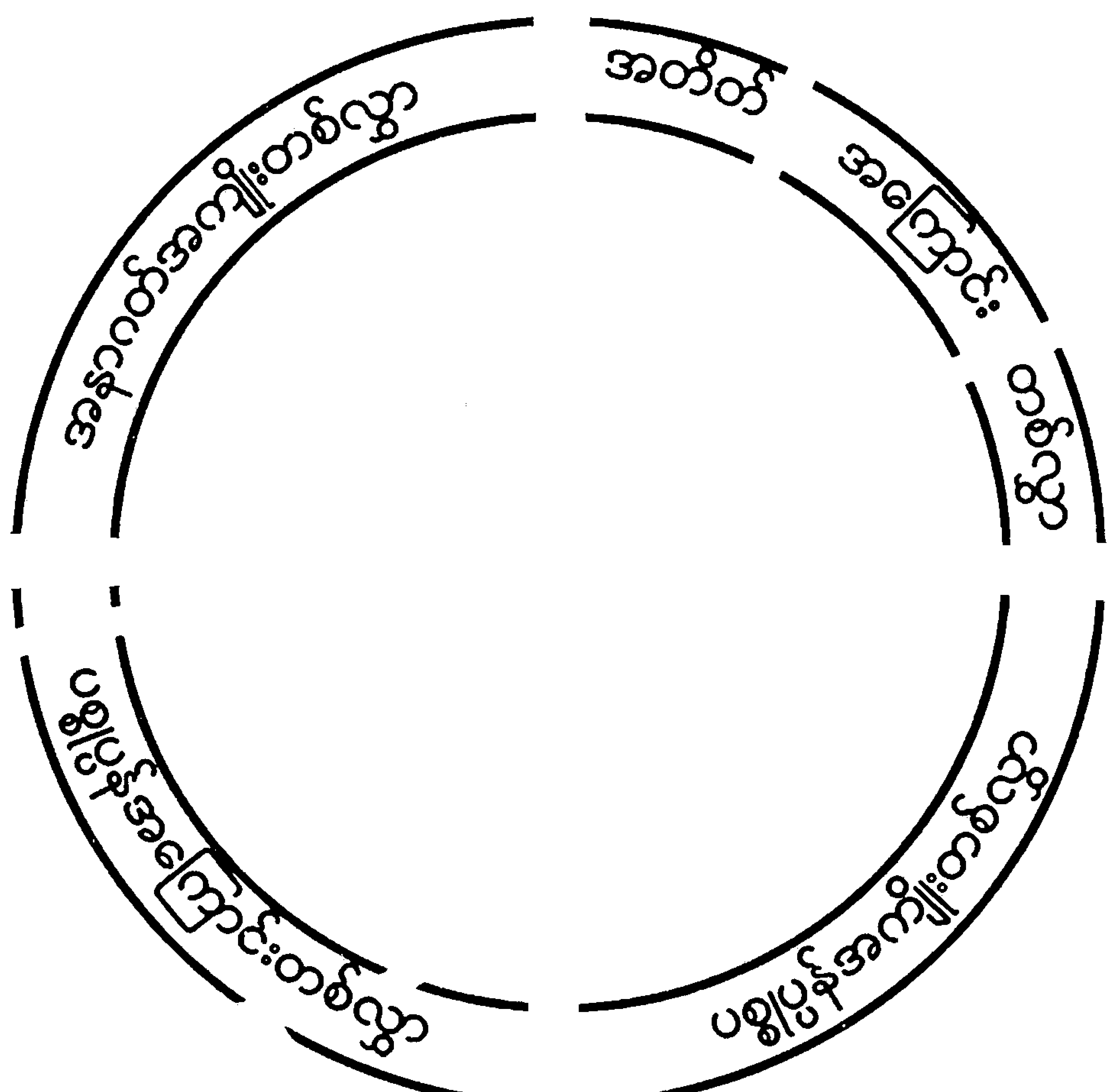

(၄) အင်္ဂါတစ်ဆယ့်နှစ်ပါး (အင်္ဂါလိုင်းတစ်သွယ်)

(၁) အဝိဇ္ဇာ	(၂) သင်္ခါရ	(၃) ဝိညာဏ်	(၄) နာမ်ရုပ်
(၅) သဠာယတန	(၆) ဖဿ	(၇) ဝေဒနာ	(၈) တဏှာ
(၉) ဥပါဒါန်	(၁၀) ကမ္မဘဝ	(၁၁) ဇာတိ	(၁၂) ဇရာမရဏ

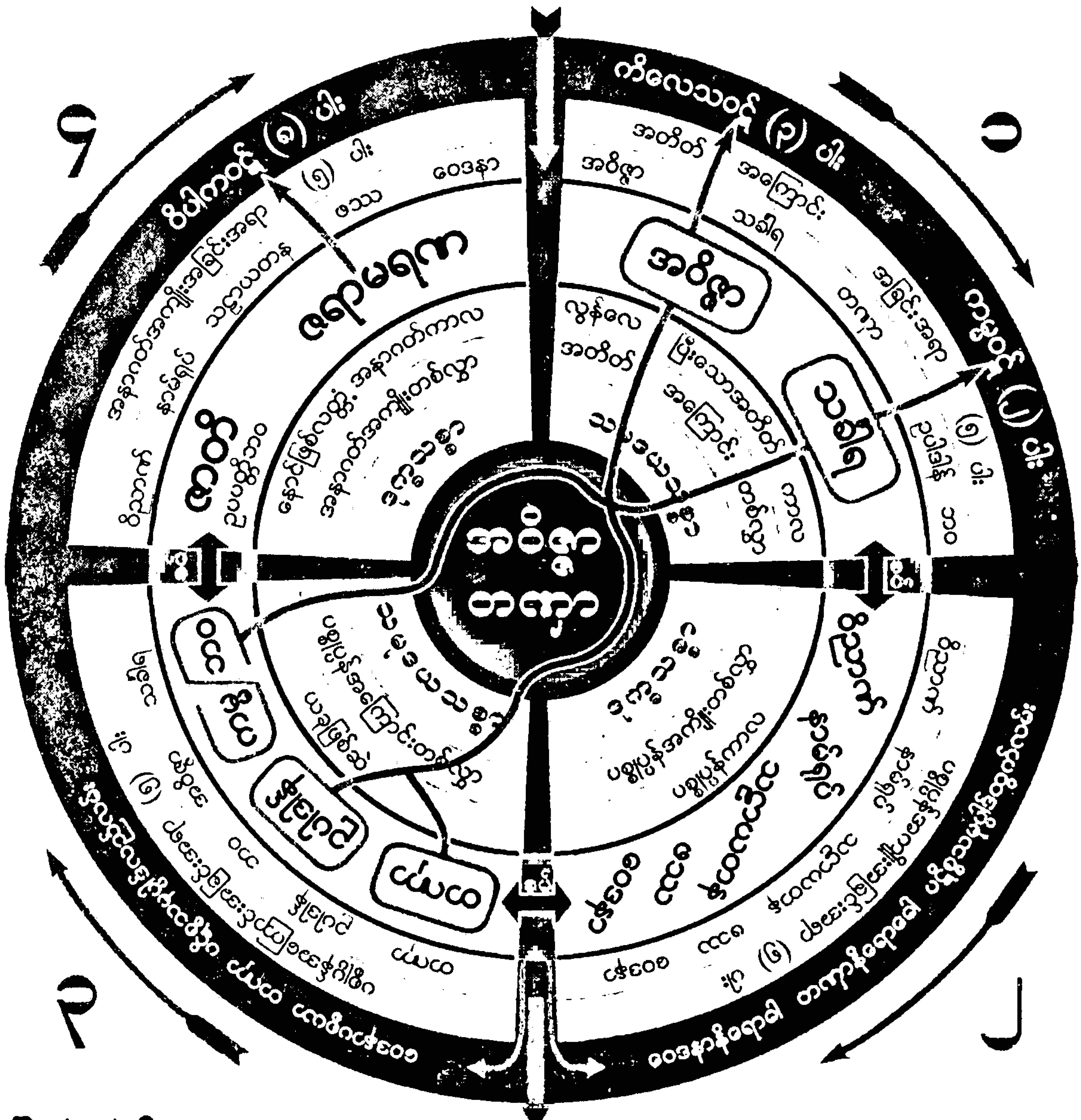

အင်္ဂါ (၁၂)ပါး ဥပမာ

ကန်း၊ လျှောက်၊ ချောက်ကျ၊ အနာရ၍ မန်းကြွ၊ ဆူးထိုး၊ ဝေဒနာမျိုးနှင့်ကုရိုး၊ ဆေးမှား၊ သုတ်လိမ်း အားကြောင့် တိုးပွား၊ အနာ၊ ကွဲပျက်ရာသည် အစဉ် သတိထား အင်္ဂါ (၁၂)ပါး (ကန်း-ချော်၊ လဲကျ၊ ဖူးကြွ၊ ပြည်၊ ထိ၊ နာ၏၊ ကု၊ လွဲ ၊ လိမ်း၊ တိုး၊ ကွဲ - ဆက်တွဲပမာတူလှ၏။)

အင်္ဂါ(၁၂)ပါး ဥပမာ

ကန်း	အဝိဇ္ဇာ	(ကန်း)
လမ်းလျှောက်	သင်္ခါရ	(ချော်)
ချောက်ကျ	ဝိညာဏ်	(လဲ-ကျ)
အနာရ	နာမ်ရုပ်	(ဖူးကြွ)
ငန်းမန်းကြွ	သဠာယတန	(ပြည်)
ဆူးထိုး	ဖဿ	(ထိ)
ဝေဒနာမျိုးစုံရ	ဝေဒနာ	(နာ၏)
ကုရိုး	တဏှာ	(ကု)
ဆေးမှား	ဥပါဒါန်	(လွဲ)
သုတ်လိမ်း	ကမ္မဘဝ	(လိမ်း)
တိုးပွားအနာ	ဇာတိ	(တိုး)
ကွဲပျက်	ဇရာမရဏ	(ကွဲ)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အင်္ဂါ (၁၂)ပါး သဘောသွား မှတ်သားဖွယ်

*	အဝိဇ္ဇာ ဘယ်မှာနေ	- မိမိစိတ်ထဲ ရင်ထဲနေ	**အဝိဇ္ဇာ**
*	ကမ္ဘာ ကမ္ဘေမိုက်မဲမှု	- သင်္ခါရတွေ လျှောက်လျှောက်ပြု	**သင်္ခါရ**
*	ပြုကျင့်မှုကြောင့် ဝိညာဏ်တွယ်	- နာမ်ရုပ်အိမ်မှာဆွယ်	**ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ်**
*	အကြည် ၆ သွယ် မှန်တံခါး	- ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ တပ်ဆင်ထား	**သဠာယတန**
*	အာရုံ ၆ ပါးတွေ့ဆုံသော်	- ဝိညာဏ် ၆ ပါးဆိုင်ရာပေါ်	**ဖဿ**
*	ပေါ်လာလေတဲ့အာရုံများ	- မောင်/မယ်ဝေဒနာ သူခံစား	**ဝေဒနာ**
*	ခံစားမိတော့ လိုချင်ပြန်	- စွဲလန်းဥပါဒါန်	**တဏှာ ဥပါဒါန်**
*	ဥပါဒါန်ကြောင့် ရလိုမှု	- ကံတွေ ထပ် ထပ်ပြု	**ကမ္မဘဝ**
*	ကံထပ်ပြုတော့ ဇာတိခေါ်	- နာမ်ရုပ် အသစ်ပေါ်	**ဇာတိ**
*	နာမ်ရုပ်ပေါ်တော့ အိုနာဆုံး	- သေတော့ ခေါင်းတစ်လုံး	**ဇရာမရဏ**

အင်္ဂါလိုင်း(၁) **အဝိဇ္ဇာ**

(၁) အတိတ်အကြောင်းမူလ (ပဋ္ဌာပ္ပန်ခန္ဓာကို ဖြစ်စေ၏။)
(၂) တရားကိုယ် (မောဟ) အကုသိုလ်(၁၂)ပါးနှင့် ယှဉ်သော
(၃) သဘော မသိတတ်သည့် သဘော၊ ဘာမသိတာလဲ သစ္စာလေးပါးကို မသိတာပါ။
တနည်း - သိကောင်းတာမသိ၊ မသိကောင်းတာ သိတာဟာလည်း အဝိဇ္ဇာပါ။

(၁၂) သိကောင်းတာမသိခြင်းသည် - မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်နှင့် ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို မသိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မသိကောင်းတာသိခြင်းသည် - ဆု မတောင်းကောင်းသော (ဝါ) မသိကောင်းသော လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်များကို သိနေခြင်းကိုဆိုလိုပါသည်။

သစ္စာလေးပါးမသိခြင်း (ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်)

(က) ဆင်းရဲကြောင်းအမှန်သမုဒယသစ္စာကိုမသိခြင်း (အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ကမ္မဘဝ)
(ခ) ဆင်းရဲကျိုးအမှန်ဖြစ်သောဒုက္ခသစ္စာကိုမသိခြင်း (ခန္ဓာ)

ဒုက္ခသစ္စာ - ဒု + ခ + သစ္စာ
ဒု = စက်ဆုပ်စရာ
ခ = အသုံးမကျတာ
သစ္စာ = အမှန်ပါ
ဒုက္ခသစ္စာ = စက်ဆုပ်စရာ အသုံးမကျတာအမှန်ပါ။

(ဂ) ဆင်းရဲချုပ်ရာ အမှန် နိရောဓသစ္စာကို မသိခြင်း (နိဗ္ဗာန်)
(ဃ) ဆင်းရဲချုပ်ကြောင်း အကျင့်မှန်ဖြစ်သော မဂ္ဂသစ္စာကို မသိခြင်း (မဂ္ဂင် ၈ ပါး)

အဋ္ဌကထာအရ အဝိဇ္ဇာ၏ မသိခြင်း(၈)ပါး

အထက်ပါ(၄)ချက်အပြင်

(င) သံသရာ၏ ရှေ့ အစွန်း (ရှေးအတိတ် ကာလဖြစ်ခဲ့သော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်ကို မသိခြင်း။
(စ) သံသရာ၏ နောက်အစွန်းကိုမသိခြင်း (နောင် အနာဂါတ်ကာလဖြစ်မည့် ခန္ဓာအာယတန၊ ဓာတ်တို့ ကိုမသိခြင်း။)
(ဆ) သံသရာ၏ ရှေ့နောက်အစွန်းကိုမသိခြင်း (ရှေ့နောက် အတိတ် အနာဂါတ်ကာလ တို့၌ဖြစ်ပြီးလတ္တံ့. သော ခန္ဓာအာယတနဓာတ် တို့ကိုမသိခြင်း)
(ဇ) **ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ဖြစ်ကြောင်း၊** ချုပ်ကြောင်းများကို မသိခြင်း။ (အကြောင်းအကျိုး)

အမှောင်ငါးစင်း၊ အလင်းငါးချက်အရ ဖုံးကွယ်ခြင်း
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းဉာဏ်ငါးပါး

(၁) ကမ္မဿကတဉာဏ်

ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ် ခွဲခြားပြီးသိသောဉာဏ်

(၂) နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်

နာမ်နှင့် ရုပ် သဘာဝကို ကွဲကွဲပြားပြားသိသောဉာဏ်

(၃) ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်

ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ အကြောင်းကိုသိမ်းဆည်းပြီးသိသောဉာဏ်

(၄) ဝိပဿနာဉာဏ်

ဖြစ်မှု ပျက်မှုကို မြင်သိသောဉာဏ်

(၅) မဂ်ဉာဏ်

နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သိသောဉာဏ်

သုံးဆယ့်တစ်ဘုံရှိ ဒုက္ခအားလုံးသည်
အဝိဇ္ဇာမှ ဖြစ်စေသောကြောင့်၊
ဒုက္ခခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းချင်လျှင်
အဝိဇ္ဇာကို ပယ်သတ်ရမှာ ဖြစ်ပါသည်။

ပယ်သတ်နည်း - ခန္ဓာ(၅)ပါး ရုပ်နာမ်နှစ်ပါးတို့၏ အပေါ် ဖြစ်/ ပျက်မြင်အောင်ရှုရမည်။

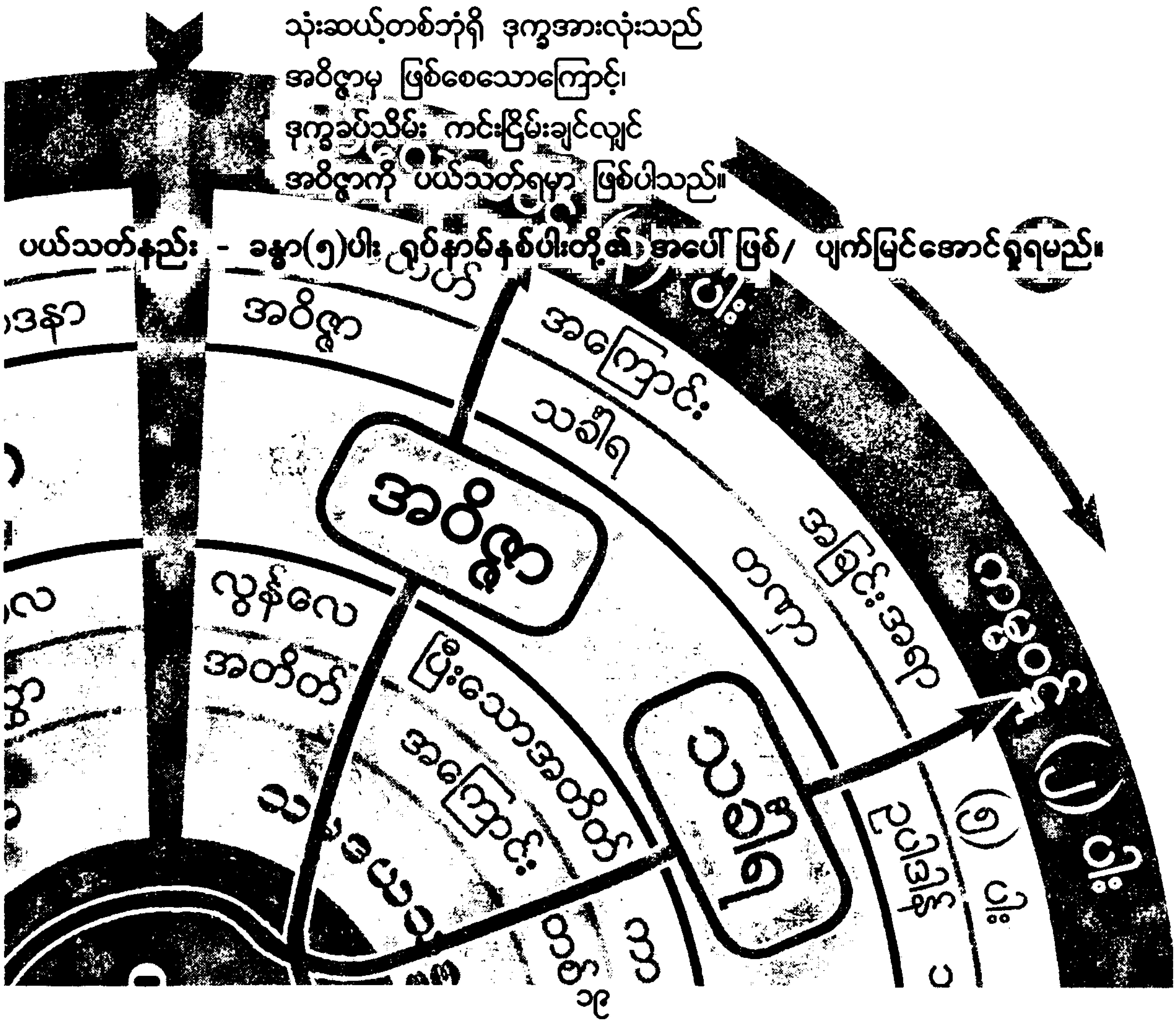

အင်္ဂါလိုင်း(၂) **သင်္ခါရ** (အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ)

သင်္ခါရ - ပြုပြင် စေ့ဆော်မှု ဖြစ်ပါသည်။ သင်္ခါရ(၃)မျိုးရှိပါသည်။

ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရ

(က) ပုညာဘိသင်္ခါရ

ပုည = ကုသိုလ်သည်ပင်လျှင် အဘိသင်္ခါရပြု စီမံခြင်းသဘော

တရားကိုယ် - ကာမာဝစရ ကုသိုလ် စေတနာ (၈) ခုနှင့် ရူပါဝစရ ကုသိုလ် စေတနာ(၅)ခု

နိဗ္ဗာန် မရောက်နိုင်ပါ။ အဝိဇ္ဇာဦးစီးသော ပုညာဘိသင်္ခါရ ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

လူ့ဝိညာဏ်၊ နတ်ဝိညာဏ်နှင့် ရူပဗြဟ္မာဝိညာဏ်ကိုသာ ရမှာဖြစ်ပါသည်။

နိဗ္ဗာန်အထောက်အပံ့ဖြစ်ရန် အဝိဇ္ဇာကို ဝိဇ္ဇာဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ရပေမည်။

(ခန္ဓာ၏ ဒုက္ခသစ္စာကို သိအောင် ပြုလုပ်ရမည်။)

(ခ) အပုညာဘိသင်္ခါရ

အပုည - အကုသိုလ်သည်ပင်လျှင် ဝိပါတ်ကနုတ္တာရုပ်တို့ကိုပြု စီမံတတ်သောတရား

အဘိသင်္ခါရပြု စီမံခြင်းသဘော

တရားကိုယ် - အကုသိုလ်စေတနာ ၁၂ခု

အပါယ်လေးပါး - ဝိညာဏ်သာရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(ဂ) အာနေဉ္ဇာဘိ သင်္ခါရ - (အာနေဉ္ဇ မတုန်လှုပ်တတ်သော သဘောတရားသည်ပင် အကျိုး ဝိဘတ်ကိုပြုစီမံသောကြောင့်)

သင်္ခါရ = ပြုလုပ်ခြင်း (ဈာန်သမာဓိအလုပ်ကို လွန်ကဲစွာပြုလုပ်ခြင်း)

တရားကိုယ် = **အရူပါဝစရ ကုသိုလ်စေတနာ ၄ ခု**

နိဗ္ဗာန်မရောက်နိုင်ပါ။ အဝိဇ္ဇာဦးစီးသော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဖြစ်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

သင်္ခါရစုစုပေါင်း - ၁၃

၁၂

၄

၂၉ ပါး

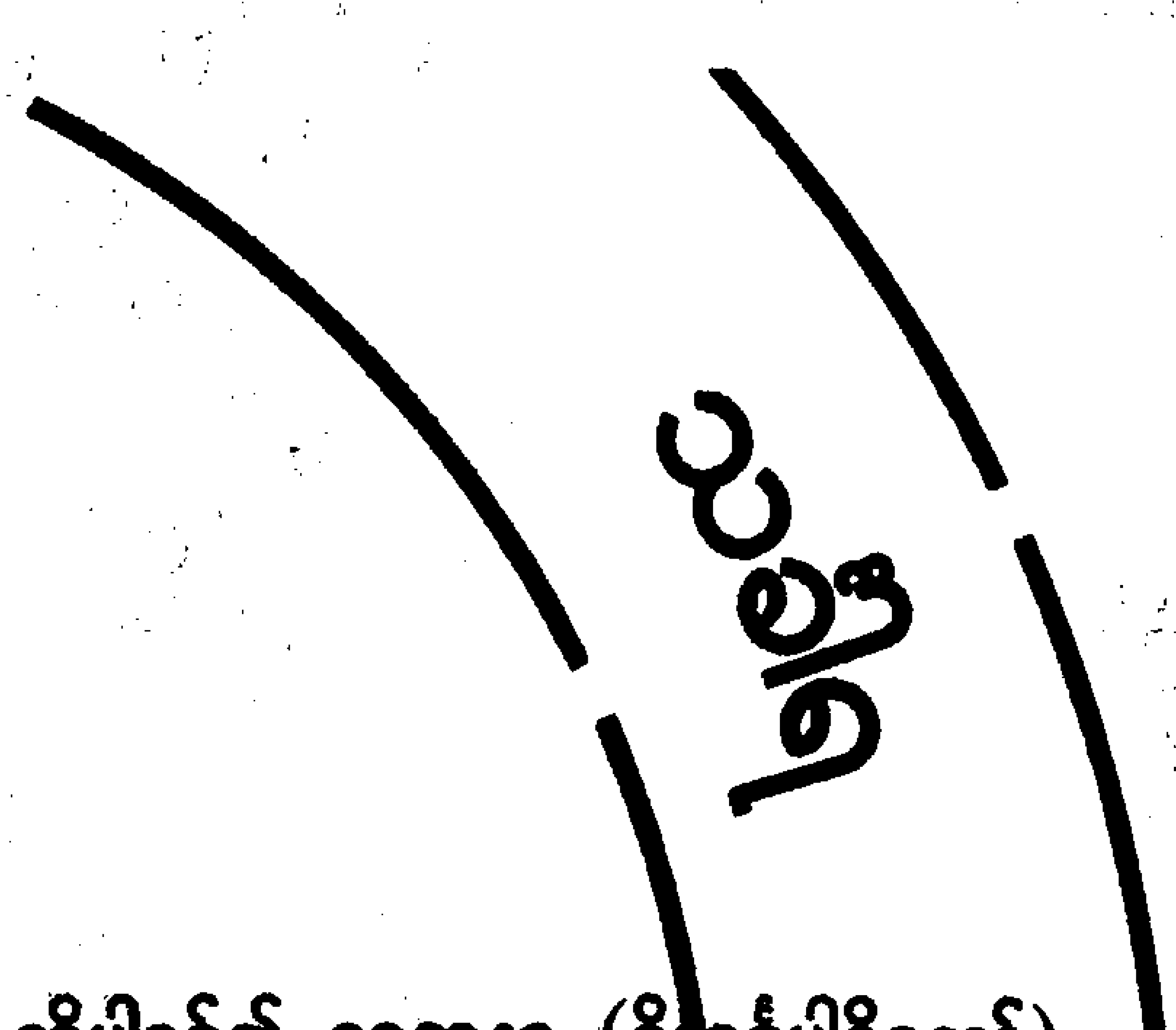

သင်္ခါရတရားများ ပြုလုပ်တိုင်း

(၁) ကာယသင်္ခါရ (ကိုယ်ဖြင့်ပြုလုပ်မှု)

(၂) ဝစီ သင်္ခါရ (နှုတ်ဖြင့် ပြောဆိုမှု)

(၃) စိတ္တသင်္ခါရ (စိတ်ဖြင့်ကြံစည်မှု) တို့ပါဝင်၏ စေတနာ (ဝိဘင်္ဂပါဠိတော်)

သုတေသနစာကြည့်တိုက်
သာသနာတော်ထွန်းကားပြန့်ပွားရေးဦးစီးဌာန
ကမ္ဘာအေး၊ ရန်ကုန်။

အင်္ဂါလိုင်း(၃) **ဝိညာဏ်** - သိမှုစိတ် (သင်္ခါရ ပစ္စယာ ဝိညာဏံ)

ဤကဏ္ဍ၌အကျိုးဖြစ်တဲ့ ဝိညာဏ်ကိုယူရမှာပါ။

ဝိပါက်ဝိညာဏ် - (၂)မျိုး (၁) ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ် (ပဋိသန္ဓေ၌အစအဦးဆုံးဖြစ်တဲ့စိတ်)
(၂) ပဝတ္တိဝိညာဏ် (ယခုချက်ခြင်း ဓါတ်သဘောအရ ဖြစ်တဲ့ အကျိုးစိတ်)

ဤနေရာ၌ (၁) ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကိုယူရမှာဖြစ်ပါသည်။

ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ - အကြောင်းမရှိလျှင်အကျိုး ဝိပါက် ဖြစ်ရိုးမရှိပါ။
အဝိဇ္ဇာဦးစီးသောသင်္ခါရကြောင့် ဝိညာဏ်ဖြစ်ရပါသည်။
(သင်္ခါရပစ္စယာဝိညာဏံ)

အဝိဇ္ဇာ = ဝိညာဏ်၏ဒုက္ခသစ္စာကိုမမြင်အောင်ဖုံးကွယ်
တဏှာ = ဘုံဘဝကိုညွှတ်ပေး ဘုံဘဝလိုချင်အောင် ဆောင်ရွက်
ကံသင်္ခါရ = ဝိညာဏ်ရအောင် နောသတ္တိပစ်ချ၏။

အပြစ်ဖုံးကာ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာညွှတ်စေမှု၊ ကံသင်္ခါရ၊ နေကပစ်ချဖြစ်စေမှု
အကြောင်းသုံးဖော်ညီစေသော ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်မှု။

(၂) ပဝတ္တိဝိညာဏ်

(က) စက္ခုဝိညာဏ် = မြင်သိစိတ်
(ခ) သောတဝိညာဏ် = ကြားသိစိတ်
(ဂ) ဃာနဝိညာဏ် = နံသိစိတ်
(ဃ) ဇိဝှာဝိညာဏ် = စားသိစိတ်
(င) ကာယဝိညာဏ် = ယားနာကောင်းသိစိတ်
(စ) မနောဝိညာဏ် = တွေးတောကြံစည်သိစိတ်

ဝိပဿနာရှုသည့်အခါ - ပဝတ္တိဝိညာဏ်ကိုရှုရမည်။
(ပစ္စုပ္ပန်တည့်တည့်ပေါ်သည့်အကျိုးစိတ်)
ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်ကိုမရှုရပါ။
(လွန်ခဲ့သည်အကျိုးစိတ်၊ အတိတ်၌ကျန်ခဲ့လို့ပါ။)

၂၇၄၄၈

အင်္ဂါလိုင်း(၄) နာမ်၊ ရုပ် (ဝိညာဏ ပစ္စယာ နာမရူပံ)

ပရမတ္ထတရား (၄)ပါး (မဖောက်မပြန် အထင်အရှားရှိ၏။)

အသင်္ခတပရမတ် (၁)ပါး	သင်္ခတပရမတ်(၃)ပါး	စိတ်၊ စေတသိက် ရုပ်
နိဗ္ဗာန်	စိတ် စေတသိက်၊ ရုပ်	နိဗ္ဗာန်၊ လေးတန်ပရမတ်

ဝိညာဏ ပစ္စယာ နာမရူပံ

နာမ်	- သိတတ်သည့်သဘော	**ရုပ်**	- သိတတ်သောသဘောမရှိ
	- အလေးချိန်မရှိ		- အလေးချိန်ရှိ
	- ပုံပန်းသဏ္ဌာန်မရှိ		- ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ရှိ
	- အာရုံကိုကိုင်းရှိုင်းတတ်သော သဘောရှိ		- ဖောက်ပြန်ဖျက်ဆီးတတ်သည့် သဘောရှိ
(ဥပမာ)	- ဦးခေါင်းရှိ၊ ခြေလက်မရှိ		- ဦးခေါင်းမရှိ၊ ခြေလက်ရှိ
	အခိုင်းသမား(နာမ်)		- အလုပ်သမား (ရုပ်)
	(အကျိုးနှင့်တူ)		(အကန်းနှင့်တူ)
	ဒွါရနှင့်အာရုံကြောင့် ဖြစ်ပေါ်စေ၏။		- ကံ၊ ဥတု၊ စိတ်၊ အာဟာရတို့က ဖြစ်ပေါ်စေ၏။

နာမ် = စိတ် + စေတသိက်

စိတ်			စေတသိက်
- အကုသိုလ်	=	၁၂	၅၂ပါး
- အဟိတ် စိတ်	=	၁၈	စိတ်ကို
- ကာမသောဘဏ စိတ်	=	၂၄	မှီ၍
- ရူပါ ဝစရ စိတ်	=	၁၅	စိတ်ကို
- အရူပါ ဝစရ စိတ်	=	၁၂	ချယ်လှယ်သည်
- လောကုတ္တရာ (ကျယ်) ၄၀	=	၈	
		၈၉ ပါး (ကျဉ်း)	
		၁၂၁ ပါး (ကျယ်)	

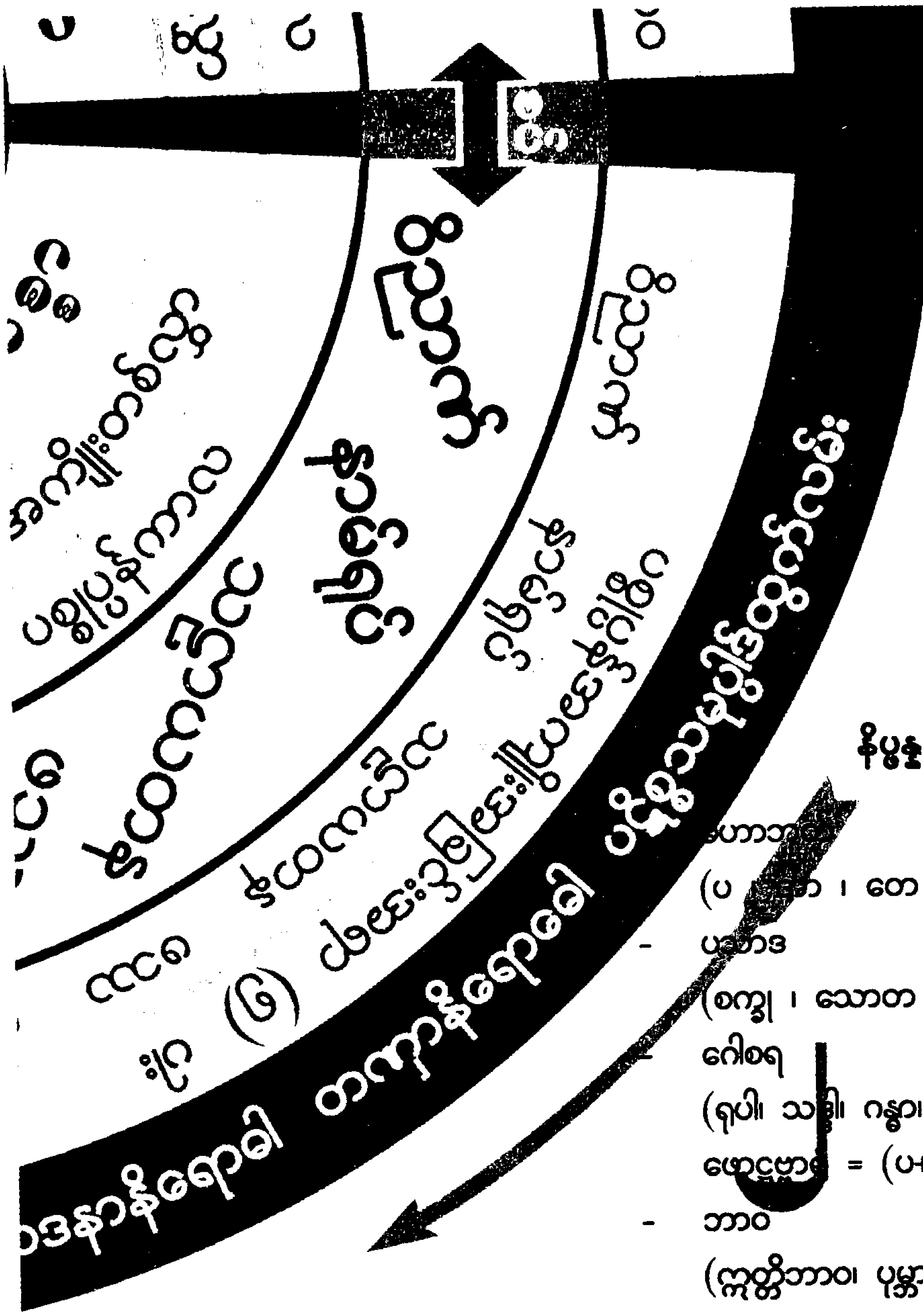

ရုပ်

နိပ္ဖန္န (၁၈)ပါး

- မဟာဘုတ် (၄) ပါး
  (ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေ၊ ဝါ)
- ပသာဒ (၅) ပါး
  (စက္ခု၊ သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှါ၊ ကာယ)
- ဂေါစရ (၄) ပါး
  (ရူပါ၊ သဒ္ဒါ၊ ဂန္ဓာ၊ ရသာ)
  ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ = (ပ+တေ+ဝါ)
- ဘာဝ (၂) ပါး
  (ဣတ္ထိဘာဝ၊ ပုမ္ဘာဝ)
- ဟဒယ (၁) ပါး
- ဇီဝိတ (၁) ပါး
- အာဟာရ (၁) ပါး

အနိပ္ဖန္န (၁၀) ပါး

- ပရိစ္ဆေဒ (၁) ပါး
- ဝိညတ် (၂) ပါး
- လဟုတာဒိ (၃) ပါး
- လက္ခဏာ (၄) ပါး

အင်္ဂါလိုင်း(၅) **သဠာယတန** (နာမရူပ ပစ္စယာ သဠာယတနံ)

တည်ရာသံသရာချဲ့တရား (၆) ပါး

(ဆဲအာယာတန) မျက်စိ၊ နား ၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

တို	ရှည်	ပါဠိ	တည်ရာ	ဥပမာ
မျက်စိ	မျက်စိအကြည် ပသာဒ	စက္ခာယတန	မျက်နက်ဝန်းအလယ်အရိပ် ထင်ရာမျက်လွှာ (၇) လွှာ ပြန့်နှံ့ (သန်းဦးခေါင်းပမာ)	မြွေပမာ အရုပ်ကြိုက်
နား	နားအကြည် ပသာဒ	သောတာယတန	နားရွက်၊ နားအုံအတွင်း နသောအမွေးနီနှင့် လက်စွပ် ကွင်းသဏ္ဍာန်	မိချောင်းပမာ အအေးကြိုက်
နှာခေါင်း	နှာခေါင်းအကြည် ပသာဒ	ဃာနယတန	နှာခေါင်းအုံအတွင်း ဆိတ်ခွာသဏ္ဍာန်	ငှက်ပမာ၊ ကောင်းကင် ကြိုက် (လေ ကောင်းလေ သန့်)
လျှာ	လျှာအကြည် ပသာဒ	ဇိဝှါယတန	လျှာလယ်အထက် ကြာပွင့်ဖတ်သဏ္ဍာန်	အိမ်ခွေး- မီးဖိုချောင်ကြိုက်
ကိုယ်	ကိုယ် အကြည် ပသာဒ	ကာယာယတန	တကိုယ်လုံးပြန့်နှံ့ (အမွေး ၊ ဆံပင် အမာရွတ်၊ ခြေသဲ လက်သဲ) ၌ မပြန့်	တောခွေး- အိပ်ယာကြိုက်
စိတ်	စိတ်အကြည် ပသာဒ	မနာယတန	နှလုံးအလယ်သွေးတစက်စာ အခေါင်းငယ် (မုံညက်စေ့) (ဟဒယဝတ္ထု)	မျောက် အဆော့ကြိုက် ငြိမ်ငြိမ်မနေတတ်

ကျင့်စဉ်မှာ - - - - - ဣန္ဒြေ၊ သတိပဋ္ဌာန်၊ ဖြစ်/ ပျက်

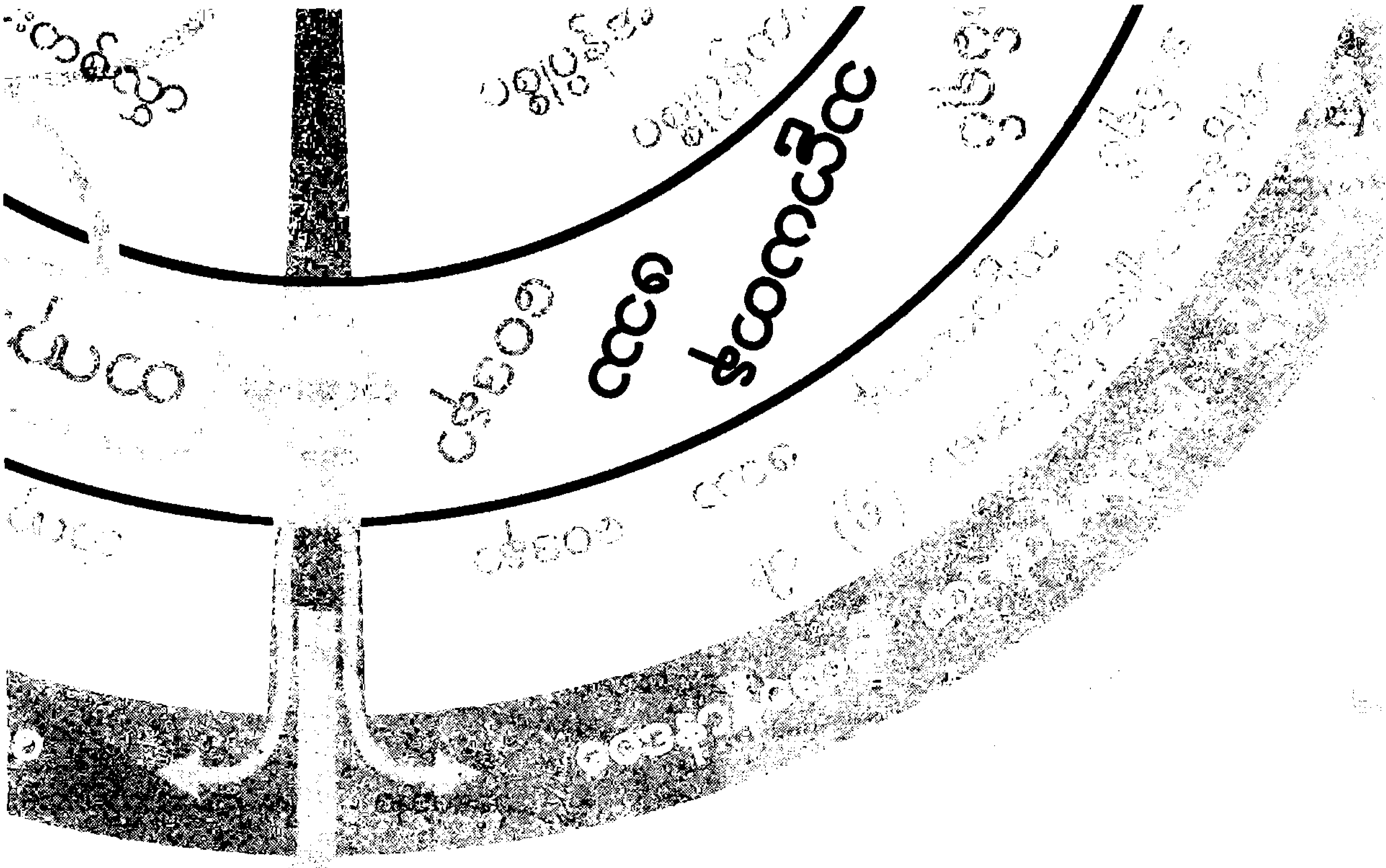

အင်္ဂါလိုင်း(၆) **ဖဿ**

(သဠာယတန ပစ္စယာ ဖဿော)

(၆) ဖဿ = ဆက်သွယ်ပေးခြင်း၊ တွေ့ထိပေးခြင်း၊ ပေါင်းဆုံပေးခြင်း

တရားကိုယ် = လောကီဝိပါတ် (၃၂)ရှိသော ဖဿစေတသိတ် သဠာယတန(၆)ခုရှိ၍ ဖဿ(၆)ပါးရှိ၏။

မြန်မာ	ပါဠိ
မြင်တွေ့ဖဿ	စက္ခုသမ္ဖဿ
ကြားတွေ့ဖဿ	သောတသမ္ဖဿ
နံတွေ့ဖဿ	ဃာနသမ္ဖဿ
စားတွေ့ဖဿ	ဇိဝှာသမ္ဖဿ
ထိတွေ့ဖဿ	ကာယသမ္ဖဿ
ကြံတွေးဖဿ	မနောသမ္ဖဿ

ဖဿ၏သဘော

(၁) နွားနှစ်ကောင်ဝှေ့ တစ်ကောင်၏ခေါင်း (သို့) ဦးချိုနှင့်တစ်ကောင်၏ခေါင်း (သို့) ချိုတို့ဆိုင်ပြီးထိနေတာ = ဖဿ

(၂) မျက်စိအကြည် + အဆင်း = မြင်စိတ်

ဖဿ (တွေ့ထိပေး)

ဖဿသဘော = တကယ်လာထိတာမဟုတ်ပါဘူး။

(၃) ချဉ်သီးစားတာကိုမြင် ➢ သွားရည်ကျ

(၄) ခြစ်သံကြား ➢ သွားကြိမ်း

(၅) လူတစ်ဦးသစ်ပင်ထိပ်ဖျားတက် ➢ ဒူးတုန်

အင်္ဂါလိုင်း(၇) **ဝေဒနာ**

(ဖဿ ပစ္စယာ ဝေဒနာ)

ကောင်း ၊ မကောင်း။ အလတ်စား။ ခံစားခြင်းကိုခေါ်၏။

(က) ဒွါရအားဖြင့်

မြင်တွေ့ခံစား	=	စက္ခုသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ
ကြားတွေ့ခံစား	=	သောတသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ
နံတွေ့ခံစား	=	ဃာနသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ
စားတွေ့ခံစား	=	ဇိဝှာသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ
ထိတွေ့ခံစား	=	ကာယသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ
ကြံတွေးခံစား	=	မနောသမ္ဖဿဇာဝေဒနာ

(ခ) အာရုံအားဖြင့်

အာရုံကောင်းလျှင်	=	သုခဝေဒနာ	(ချမ်းသာသည့်ခံစားမှု)
အာရုံမကောင်းလျှင်	=	ဒုက္ခဝေဒနာ	(ဆင်းရဲသည့်ခံစားမှု)
အာရုံအလတ်စားဖြစ်လျှင်	=	ဥပေက္ခာဝေဒနာ	(အလယ်အလတ်ခံစားမှု)

(ဂ) ဣန္ဒြေအားဖြင့်

သုခဝေဒနာ
ဒုက္ခဝေဒနာ
သောမနဿဝေဒနာ
ဒေါမနဿဝေဒနာ
ဥပေက္ခာဝေဒနာ
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်ပုထုဇဉ်များ ဒုက္ခဝေဒနာခံစားကြပုံမတူ

ရဟန္တာများ — ဒုက္ခဝေဒနာ / ခံစားမှု၌ — ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ (+) / စေတသိတ်ဒုက္ခဝေဒနာ (-)

သဘော၊ လက္ခဏာသိ (ကိုယ်သာ၊ နာ၍ စိတ်မနာကြတော့ပါ။)
(ဖြစ်/ပျက်)

ပုထုဇဉ်များ — ဒုက္ခဝေဒနာ / ခံစားမှု၌ — ကာယိကဒုက္ခဝေဒနာ (+) / စေတသိတ်ဒုက္ခဝေဒနာ (-)

သဘော၊ လက္ခဏာမသိ (ကိုယ်လည်းနာ၊ စိတ်လည်းနာကြပါသည်။)
(ဖြစ်/ပျက်)

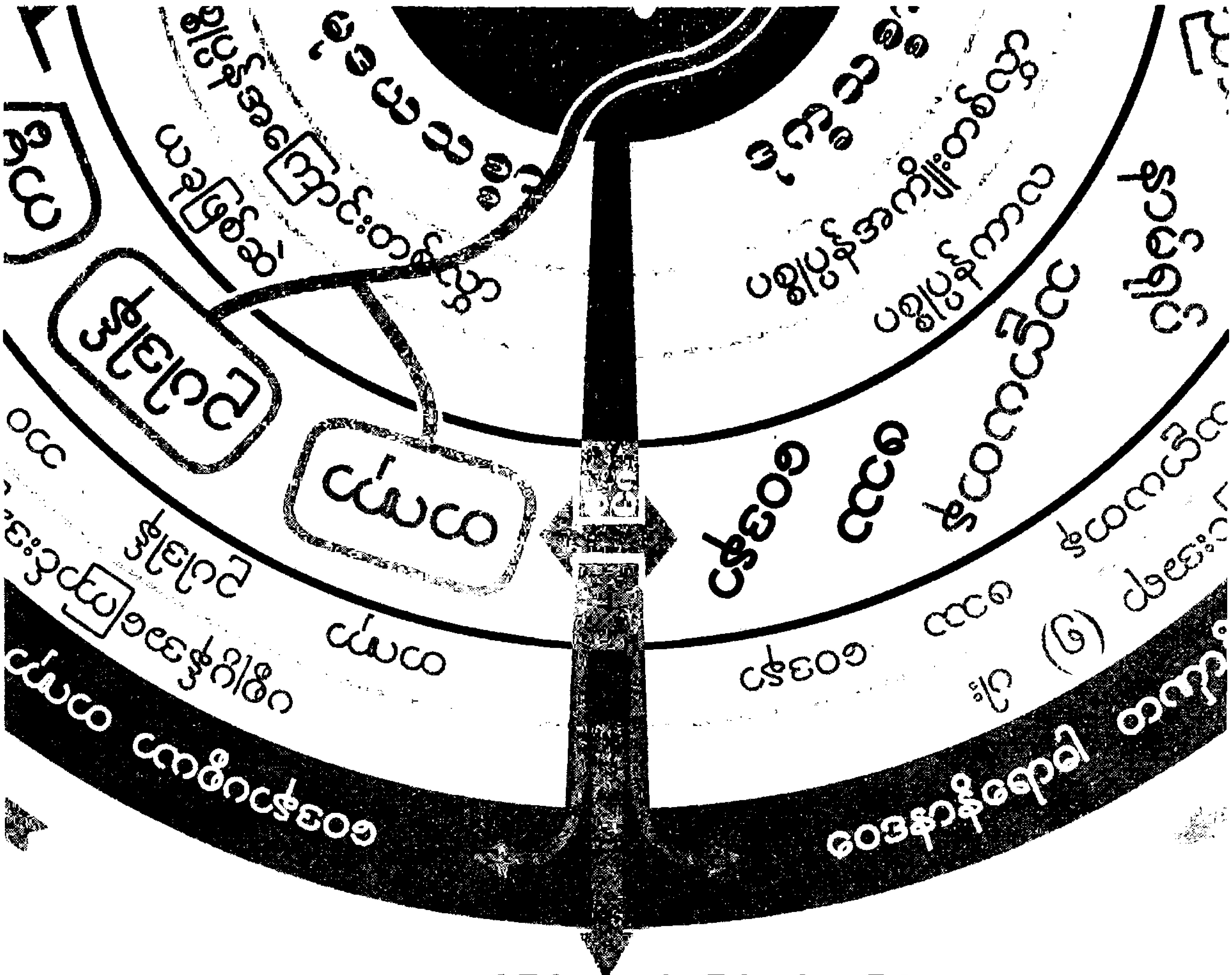

ဝေဒနာများကိုဖြစ်/ ပျက်ရှုခြင်းနှင့်မရှုခြင်း

ဝေဒနာများ	ဖြစ်/ ပျက်ရှုခြင်း	ဖြစ်/ ပျက်မရှုခြင်း
၁။ သုခဝေဒနာ	လောဘ ———— (ရာဂါနုသယ) သေ တဏှာ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အလယ်ကပြတ်၏)	လောဘ ———— (ရာဂါနုသယ)ဆက်ဖြစ်၏။ တဏှာ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အလယ်ကဆက်၏)
၂။ ဒုက္ခဝေဒနာ	ဒေါသ (ပဋိဃာနုသယ) သေ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဆုံးကပြတ်၏)	ဒေါသ (ပဋိဃာနုသယ) ဆက်ဖြစ်၏။ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အဆုံးကဆက်၏)
၃။ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာ	မောဟ (အဝိဇ္ဇာနုသယ) သေ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစကပြတ်၏)	မောဟ (အဝိဇ္ဇာနုသယ) ဆက်ဖြစ်၏။ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစကဆက်၏)

အင်္ဂါလိုင်း(ဂ) **တဏှာ**

ဝေဒနာ ပစ္စယာ တဏှာ

ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းမူလ - (အနာဂါတ်ခန္ဓာကိုယ်ဖြစ်စေပါသည်။)

တရားကိုယ် - လောဘမှု စိတ်ရစ်ခုနှင့် ရှိသော လောဘ၊ စေတသိတ်

သဘော - လိုချင်တာ၊ ရချင်တာ၊ လိုချင် စုံမက် နစ်သက် တွယ်တာ
သာယာမြတ်နိုးမှု (မရသေးသော အာရုံအမျိုးမျိုးကို တောင့်တခြင်း။)

(က) တဏှာသည် (၆)ပါးရှိ၏။ (၁) ရူပတဏှာ (၂) သဒ္ဒတဏှာ (၃) ဂန္ဓတဏှာ
(၄) ရသတဏှာ (၅) ဖေါဋ္ဌဗ္ဗတဏှာ (၆) ဓမ္မတဏှာ

(ခ) တနည်းအမျိုးအစားအားဖြင့် (၃) မျိုး နားလည်ရပေမည်။
(၁) ကာမတဏှာ (၂) ဘဝတဏှာ (၃) ဝိဘဝတဏှာ

(၁) ကာမတဏှာ - ငါးဖြာအာရုံကာမဂုဏ်တွေရဲ့ အပေါ်မှာ လိုချင်စုံမက်ခြင်း

(၂) ဘဝတဏှာ - မိမိ၏ဘဝကို သဿတဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်တွဲပြီး လိုချင်စုံမက် နစ်သက်ခြင်း

(၃) ဝိဘဝတဏှာ - ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်တွဲပြီး ဘဝပြတ်ခြင်း ကိုလိုချင်စုံမက်နစ်သက်ခြင်း

(ဂ) တဏှာကိုထပ်ချဲ့လျှင် (တဏှာ ၁၀၈) ပါးရရှိ၏။
တဏှာသုံးတန် တည်ထားပြန် အာကာသံနှင့်မြှောက်၊ တဏှာအစစ်၊ တရာ့ရှစ်ဖြစ်၏။
အာ = **အာရုံ (၆)ပါး** (အဆင်း၊ အသံ၊ အနံ့၊ အရသာ၊ တွေ့ထိစရာ၊ ကြံတွေးစရာ)
ကာ = ကာလ (၃)ပါး (အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ်)
သံ = သန္တာန် (၂)ပါး (သူတစ်ပါးသန္တာန်၊ မိမိသန္တာန်) (၃×၆×၃×၂ = ၁၀၈ တဏှာ)

(ဃ) တဏှာရှိလျှင် မာနနှင့် ဒိဋ္ဌိတရားတို့လည်းရှိတတ်ပါသည်။
တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ ဤသုံးပါးကို ပပဥ္စတရားသုံးပါး ဟုခေါ်ပါသည်။
ပပဥ္စတရား = သံသရာချဲ့တတ်သည့်သဘောရှိပါသည်။
(ပဋိသန္ဓေနေခြင်း ဆင်းရဲ ➢ အိုခြင်း ဆင်းရဲ ➢ နာခြင်း ဆင်းရဲ ➢ သေခြင်းဆင်းရဲ
➢ ပဋိသန္ဓေနေခြင်းဆင်းရဲ)

(င) တဖန်တဏှာရှိလျှင် အဝိဇ္ဇာလည်းရှိစမြဲပါ။

(ခ) တဏှာမူလကတရားကိုးချက်

(၁) ဝေဒနံပဋိစ္စတဏှာ = ကောင်းသည်ဟု ခံစားသည့် သုခဝေဒနာကြောင့် လိုချင်မှု (တဏှာ) ဖြစ်၏။

(၂) တဏှာပဋိစ္စပရိယေသနာ = လိုချင်မှု (တဏှာ)ကြောင့် ပရိယေသနာ (ရှာမှီးခြင်း) ပြုခြင်း ဖြစ်၏

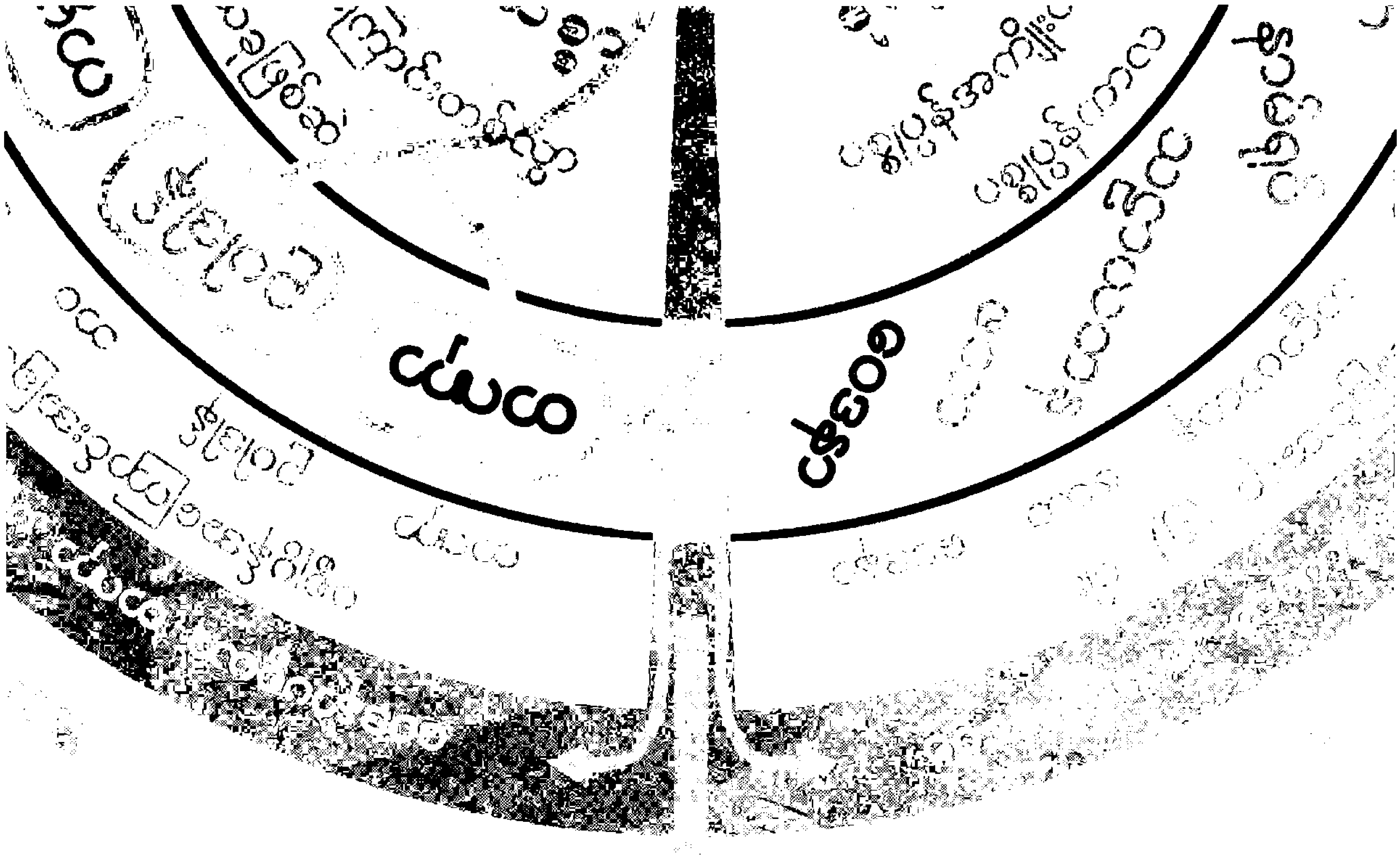

(၃) ပရိယေသနံပဋိစ္စလာဘော = ပရိယေသနာ (ရှာမှီးခြင်း)ကြောင့် လာဘော စည်းစိမ်ဥစ္စာ ရလာခြင်း ဖြစ်ပါ၏

(၄) လာဘံပဋိစ္စဝိနိစ္ဆယော = လာဘော (စည်းစိမ်ဥစ္စာ)ရလာသောကြောင့် တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ တရားသုံးပါးဖြင့် ဝိနိစ္ဆယ(ဆုံးဖြတ်ချက်)ချ၏။

(၅) ဝိနိစ္ဆယံပဋိစ္စဆန္ဒရာဂေါ = ဝိနိစ္ဆယ(ဆုံးဖြတ်ချက်ကြောင့်)ရှာဖွေခြင်း၊ရရှိခြင်း၊သုံးဆောင်ခြင်း၊ သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပေးဝေခြင်းတည်းဟူသော ဆန္ဒရာဂ ဖြစ်၏။

(၆) ဆန္ဒရာဂပဋိစ္စအဇ္ဈောသာနံ = ရှာဖွေရရှိ သုံးဆောင်သိမ်းဆည်းပေးဝေခြင်းတည်းဟူသော ဆန္ဒ ရာဂကြောင့် စွဲလန်းခြင်းတည်းဟူသော အဇ္ဈောသာနံ ဖြစ်၏။

(၇) အဇ္ဈောသာနံပဋိစ္စပရိဂ္ဂဟော = စွဲလန်းခြင်းကြောင့် သိမ်းဆည်းခြင်းတည်းဟူသော ပရိဂ္ဂဟောဖြစ်၏။

(၈) ပရိဂ္ဂဟံပဋိစ္စမစ္ဆရိယံ = သိမ်းဆည်းခြင်းကို စွဲ၍ဝန်တိုမှု မစ္ဆရိယဖြစ်၏။

(၉) မစ္ဆရိယံပဋိစ္စအာရက္ခော = ဝန်တိုမှု မစ္ဆရိယကြောင့်၊ ဓား၊ လှံ၊ လက်နက်ဆောင်ခြင်း၊ ခိုက်ရန် ဖြစ်ခြင်းတည်းဟူသော စောင့်ရှောက်မှုအကုသိုလ်တရားတို့ဖြစ်ကုန်၏။

ဝေဒနာသည် တဏှာ၊ မူလ ရေသောက်မြစ်ဖြစ်၏။
တဏှာ မလာစေချင်လျှင် ဝေဒနာကိုဖြစ် + ပျက်ရှုရပေမည်။

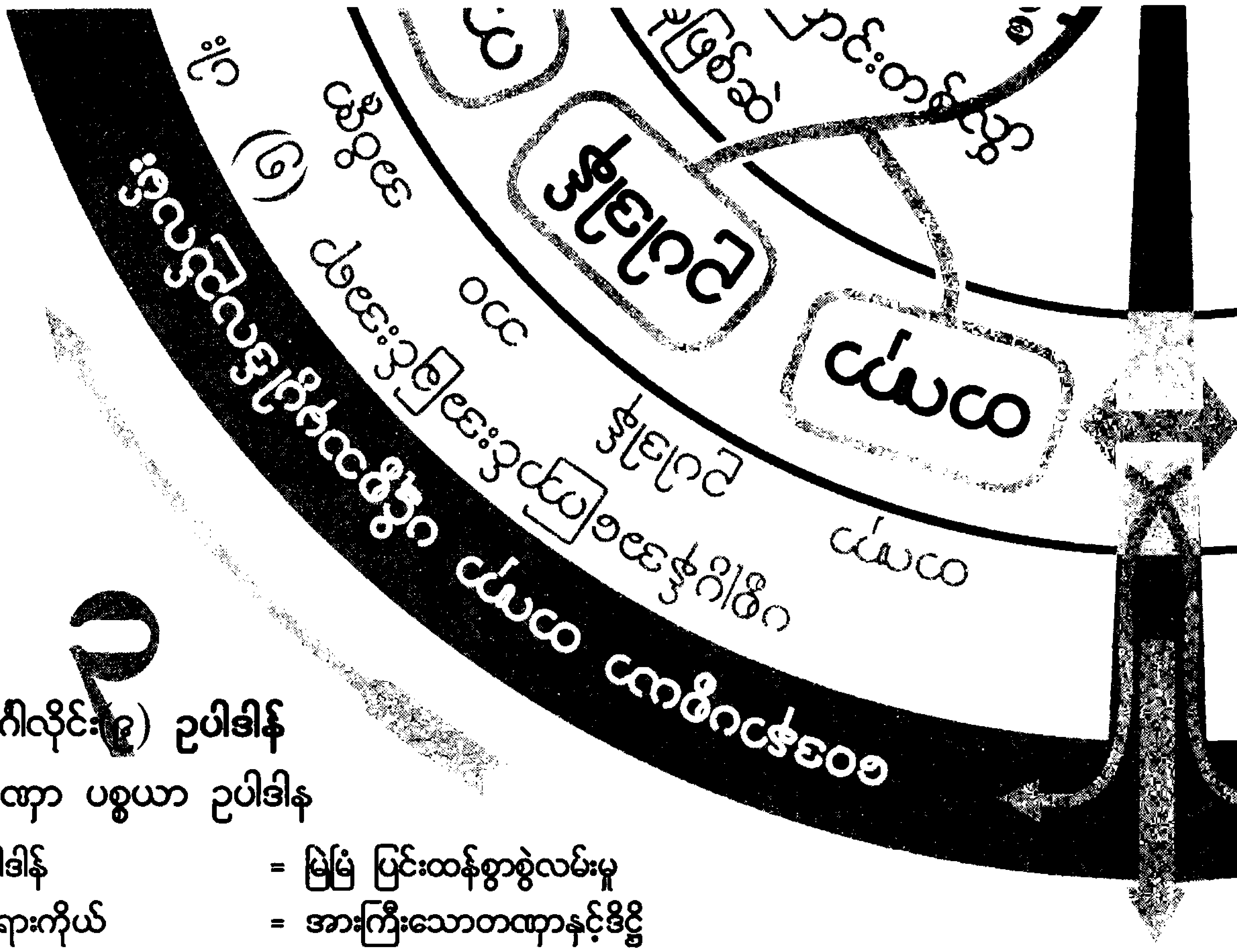

အင်္ဂါလိုင်း (၄) ဥပါဒါန်

တဏှာ ပစ္စယာ ဥပါဒါန်

ဥပါဒါန်	=	မြဲမြံ ပြင်းထန်စွာစွဲလမ်းမှု
တရားကိုယ်	=	အားကြီးသောတဏှာနှင့်ဒိဋ္ဌိ
ဥပါဒါန်၏သဘော	=	ရရှိပြီး အာရုံများကို မလွှတ်အောင် စွဲမြဲစွာယူထားခြင်းနှင့် တူပါသည်။ (မြွေများသည် ဖားများကို ဖမ်းသောအခါ၌ မြဲမြဲမြံမြံ တင်းတင်းကြပ်ကြပ် မလွှတ်အောင်ဖမ်းကြသည် နှင့်တူ၏) (လောဘအကြီးစား၊ ရပြီးမလွှတ်ချင်တာ၊ ရပြီးထပ်လိုချင်တာ) ကြောင်နှင့် ကြွက်မလွှတ်အောင်ဖမ်းထားသည် နှင့်တူ၏။ (ကြက်၊ ငှက်များနှင့် သိန်းစွန် ကဲ့သို့ငှင်း)

ဥပါဒါန်လေးမျိုးရှိပါသည်

(၁) ကာမုပါဒါန်	=	ငါးပါးအာရုံကာမဂုဏ်ကို စွဲလန်းတတ်သည့်လောဘတရား
(၂) ဒိဋ္ဌုပါဒါန်	=	မှားသည့်အယူဖြင့်စွဲလန်းတတ်သည့် ဒိဋ္ဌိတရား
(၃) သီလဗ္ဗတုပါဒါန်	=	ခွေး၊ နွားတို့ အလေ့အကျင့်နှင့် သံသရာမှာ စင်ကြယ်သည်ဟု စွဲလန်းသည့် ဒိဋ္ဌိတရား အကျင့်များ အယူများ
(၄) အတ္တဝါဒုပါဒါန်	=	မိမိ၏ အယူဝါဒသာမှန်သည်ဟု အယူများကိုစွဲလန်းသည့် ဒိဋ္ဌိတရား အတ္တဝါဒုပါဒါန်အရသက္ကာယဒိဋ္ဌိ (၂၀)ရပါသည်။ (အကျယ် ၂၅၆)
ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း	=	ရုပ်သည်၊ ငါ၊ ငါသည်ရုပ်၊ ရုပ်ထဲ၌ငါရှိသည်။ ငါထဲ၌ရုပ်ရှိသည်။ (၄ ချက် × ခန္ဓာ ၅ ပါး =၂၀)
ကျင့်စဉ်	=	ရုပ်သည် ငါမဟုတ် ငါသည် ရုပ်မဟုတ် ရုပ်၌ ငါမရှိပါ ငါ၌လည်းရုပ်မရှိပါ

အင်္ဂါလိုင်း(၁၀) ကမ္မဘဝ (ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ)

ဘဝ = ဖြစ်ပေါ်ပွားစည်းခြင်း

ဘဝကိုအကြောင်းအကျိုးအနေဖြင့် နှစ်ပိုင်းခွဲ၍ ပြအပ်၏။

(၁) ကမ္မဘဝ (အကြောင်းဘဝ) ဘဝကံမည်၏၊ ဘဝကိုဖြစ်သောကံ
(ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ)

(၂) ဥပပတ္တိဘဝ (အကျိုးဘဝ) အနာဂတ်ကာလ၌ ဇာတိအားဖြင့်
ဖြစ်ပေါ်သည့်တရား

(၁) ကမ္မဘဝ = ဘဝဖြစ်စေသောကံ (ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ) (အကြောင်းဘဝ)

(စေတနာ ၂၉ ပါး) = လောကီကုသိုလ် (၁၇) + အကုသိုလ် (၁၂)

ကာယကံ (၃)ပါး
- ပါဏာတိပါတာ (သူ့အသက်ကိုသတ်ခြင်း)
- အာဒိန္နဒါနာ (သူ့ဥစ္စာကိုခိုးယူခြင်း)
- ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ (သူတပါးသားမယားကိုပြစ်မှားခြင်း)

ဝစီကံ (၄) ပါး
- မုသာဝါဒ - မဟုတ်မမှန်သောစကားကိုပြောခြင်း
- ပိသုဏဝါစာ - ချောပစ်ခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း
- ဖရုသဝါစာ - ကြမ်းတမ်းသောစကားကိုပြောဆိုခြင်း
- သမ္ဖပ္ပလာပဝါစာ - သိမ်ဖျင်းသောစကားကိုပြောဆိုခြင်း

မနောကံ (၃) ပါး
- အဘိဇ္ဈာ သူတပါး၏ စည်းစိမ်ကို ရယူလိုခြင်း
- ဗျာပါဒ - သူတပါး၏အသက်အိုးအိမ်စည်းစိမ်ကို ပျက်စီးစေခြင်း
- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - မှားသောအယူယူခြင်း

(၂) ဥပပတ္တိဘဝ အကျိုးဘဝ (အနာဂါတ်ကာလမှာ ဇာတိဖြစ်ပေါ်သည့်တရား)

ဘဝကြီး (၉)ပါး = ဥပပတ္တိဘဝ

(၁) ကာမဘဝ (၂) ရူပဘဝ (၃) အရူပဘဝ (၄) ဧကဝေါကာရဘဝ (၅) စတုဝေါကာရဘဝ
(၆) ပဉ္စဝေါကာရဘဝ (၇) သညီဘဝ (၈) အသညီဘဝ (၉) နေဝသညီ နာသညီဘဝ

အင်္ဂါလိုင်း(၁၁) ဇာတိ

ဘဝ ပစ္စယာ ဇာတိ

ဇာတိဆိုသည်မှာ ရုပ်နာမ်တို့ဖြစ်ပေါ်မှု (သို့) ပဋိသန္ဓေ = တဖန်စပ်၍ဖြစ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ပဋိသန္ဓေ (၄) မျိုးရှိပါသည်။

(၁) ဇလာဗုဇပဋိသန္ဓေ

အမိ၏သားအိမ်၌ပဋိသန္ဓေဖြစ်ခြင်း။ (လူ၊ ခွေး၊ ကြောင်)

(၂) အဏ္ဍဇပဋိသန္ဓေ

ဥထဲမှာပဋိသန္ဓေဖြစ်ခြင်း၊ နှစ်ဆင့်(သို့)နှစ်ခါမွေး (ကြက်၊ ငှက်)

(၃) သံသေဒဇပဋိသန္ဓေ

သစ်အတွင်း၊ ဝါးအတွင်း၊ ရေညှိ ရေမှော်၊ အသားပုပ်၊ ငါးပုပ်၊ အညီကိုစွဲပြီး မှီတွယ်၍ဖြစ်ခြင်း ပဋိသန္ဓေ (မြောင်းချိုမြောင်းကြား၊ ချောင်းချို၊ ချောင်းကြား၊ ပိုးလောက်လန်း၊ ဝေဠုဝတီ၊ မယ်လှ)

(၄) ဩပပါတိက (သို့) ဥပပတ် ပဋိသန္ဓေ

ဘွားကနဲ ၊ ဖြုန်းကနဲ (၁၆) နှစ်သား၊ ကိုယ်ထင်ရှားဖြစ်သော ငှင်းပဋိသန္ဓေ (ငရဲ၊ ပြိတ္တာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ)

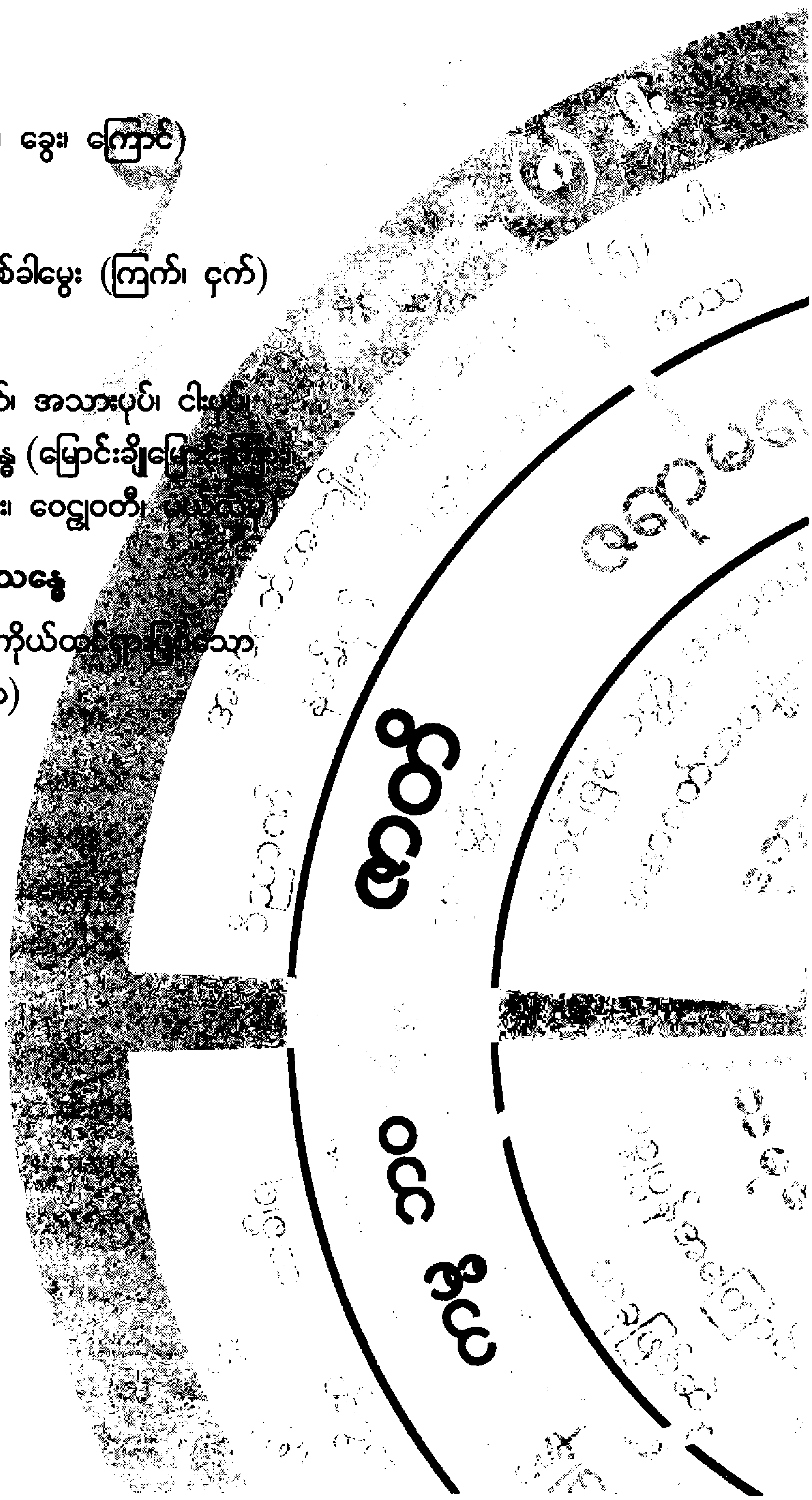

ဤပဋိသန္ဓေနေခြင်း
(၄) မျိုးအပေါင်းကို
ဇာတိဟုခေါ်သည်။
ခန္ဓ (၅)ပါး
ထင်းရှားဖြစ်စကိုလည်းဇာတိ
ရုပ်နာမ်(၄)ပါး
ချည်းသက်သက်
ထင်ရှားဖြစ်စကိုလည်းဇာတိ
ရုပ်ခန္ဓာချည်း
သက်သက်ထင်ရှား
ဖြစ်စကိုလည်း
ဇာတိလို့မှတ်ပါ။

အင်္ဂါလိုင်း(၁၂) ဇရာမရဏ

ဇာတိ ပစ္စယာ ဇရာမရဏံ

ဥပါဒ်	ဖြစ် ဇာတိ ချော့ခေါ်
ဌီ	တည် အိုမင်းရင့်ရော် လဲအောင်ရိုက်
ဘင်	ပျက် သေ လည်ပင်းဖြတ်၊ အသေသတ်

ဇရာ

ရုပ်နာမ်တို့၏ အိုမင်းရင့်ရော်မှု (အိုခြင်း) သဘော

ပိတုန်းရောင်ကေသာ မှ ထုံးရောင်ကေသာ

သမင်မျက်လုံးလေး မှ မျောက်အိုမျက်လုံးကြီး

မရဏ

ရုပ်နာမ်တို့၏ ပြိုကွဲပျက်စီးမှု

(သေခြင်း) သဘော

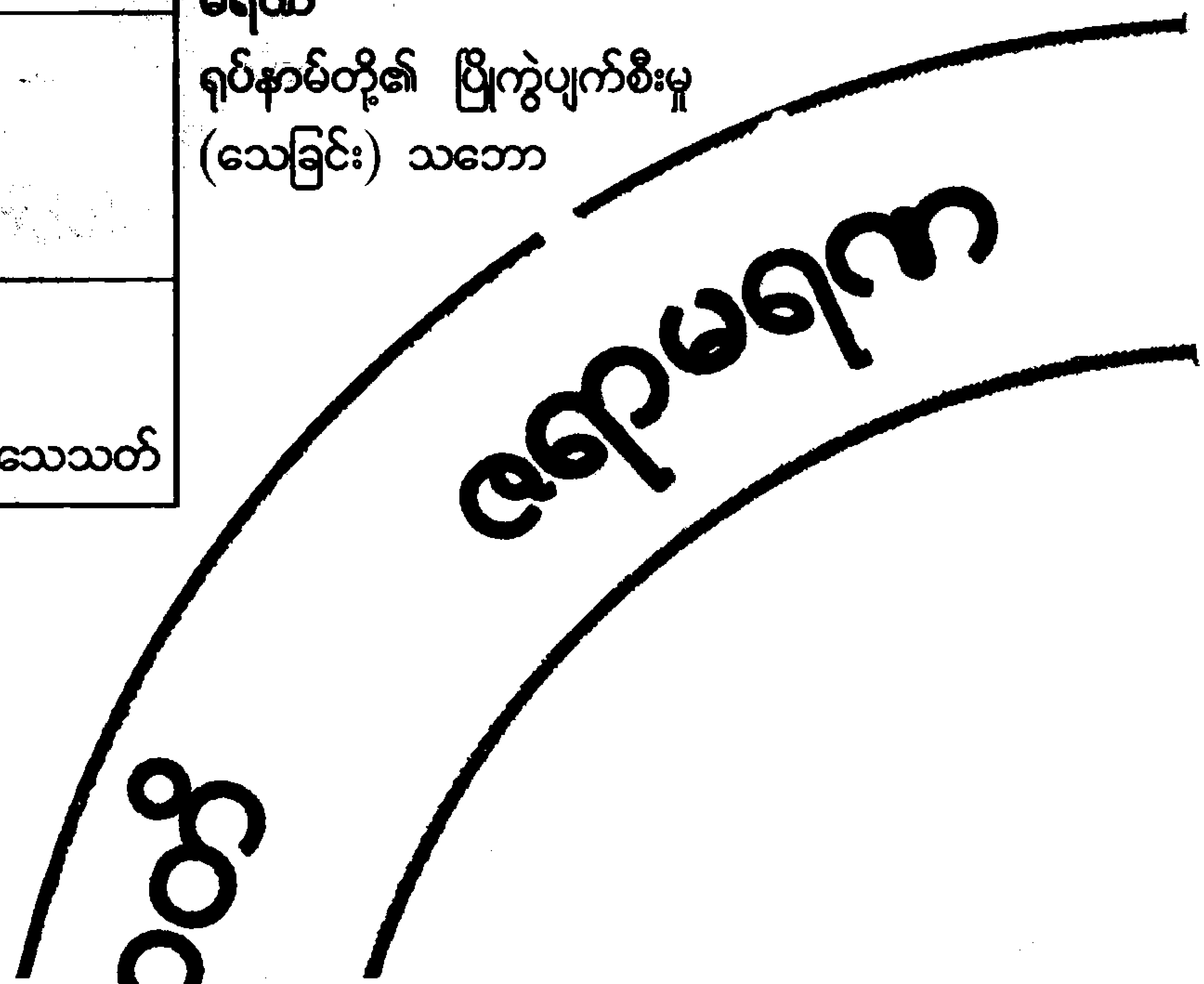

ဇရာမရဏနောက်၌ (ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပါဠိတော်အရ) သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသတို့ပါရှိပါသည်။ (စိုးရိမ်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်း၊ ကိုယ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်၏ဆင်းရဲခြင်း၊ ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း)တို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက်ဝိုင်းဒေသနာတော်၌ အင်္ဂါမမြောက်သောကြောင့်ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။အင်္ဂါလိုင်းတွင် အင်္ဂါမြောက်သောဓမ္မများကိုသာဖော်ပြပါသည်။

(၁) ဇာတိ၏ အကျိုးစစ်မဟုတ်ပါ။ (အကျိုးဆက်)

(၂) ဘုံတိုင်း ၄င်းတရားငါးပါးခံစား၍ မရပါ။ (ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံ)

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်းဆက်ပုံ၊ လည်ပုံ

သောက၊ ပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ ဥပါယာသတို့သည်အာသဝေါတရား (၄) ပါးရှိသောသူ၌ဖြစ်၏။

(အာသဝေါ တရား (၄) ပါးသည် မသိမှု အဝိဇ္ဇာကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။)

(အာသဝ သမုဒယာ၊ အဝိဇ္ဇာ သမုဒယော)

သေခါနီးထင်နိမိတ် (၃)ပါး

၁။ ကံနိမိတ် - အကျိုးပေးခွင့်ကံ၊ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ဇနကကံများကို ကံနိမိတ် (ကံအာရုံ)ဟုခေါ်၏။

၂။ ကမ္မနိမိတ် - အလှူဝတ္ထု အလှူခံ၊ သတ်အပ်သော သတ္တဝါခိုးအပ်သောဝတ္ထု၊ လက်နက် လေး၊ မျှား စသည်များသည် ကမ္မနိမိတ်

၃။ ဂတိနိမိတ် - အမိဝမ်းရေးကမ္ဗလာနီ (လူ့ဘုံ)၊ နတ်သမီးဘုံဗိမ္မာန် ဥယျာဉ်ပဒေသာပင် (နတ်ဘုံ) ငရဲအိုး၊ ငရဲမီးလျှံ (ငရဲဘုံ) ချောက်ကမ်းပါး၊ တောင်တော၊ ချွေးနက် (ပြိတ္တာ)

အကုသိုလ်တရားနှင့် အပယ်လေးပါး

(က) လောဘဖြင့်သေလျှင် ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်
(လောဘနှင့်သေ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်ပြည် ရောက်လေကျွ)

(ခ) ဒေါသဖြင့်သေလျှင် - ငရဲ (ဒေါသနှင့်သေ ငရဲပြည် ရောက်လေကျွ)

(ဂ) မောဟဖြင့်သေလျှင် - တိရိစ္ဆာန် (မောဟနှင့်သေတိရိစ္ဆာန်ပြည် ရောက်လေကျွ)
ကိုးကွယ်မှုပြုသောနတ်စိမ်း (ပြိတ္တာ)များကိုဝေဖန်ပြရပေါ်မည်။

သေခြင်း(၄)မျိုး

(၁) ကမ္မက္ခယမရဏ = ကံကုန်၍သေခြင်း။

(၂) အာယုက္ခယမရဏ = သက်တမ်းကုန်၍သေခြင်း။

(၃) ဥဘယက္ခယမရဏ = သက်တမ်းနှင့် ကံနှစ်ပါးစုံကုန်၍ သေခြင်း

(၄) ဥပစ္ဆေဒကမရဏ = ကံဆိုးဖြတ်၍ လတ်တလောသေခြင်း

လားရာဂတိ (၅)မျိုး

(က) ဒေဝဂတိ (နတ်ပြည်)

(ခ) မနုဿဂတိ (လူ့ပြည်)

(ဂ) ပေတဂတိ (ပြိတ္တာ ၊ အသူရ

(ဃ) တိရစ္ဆာန်ဂတိ (တိရစ္ဆာန်)

(င) နိရယဂတိ (ငရဲ)

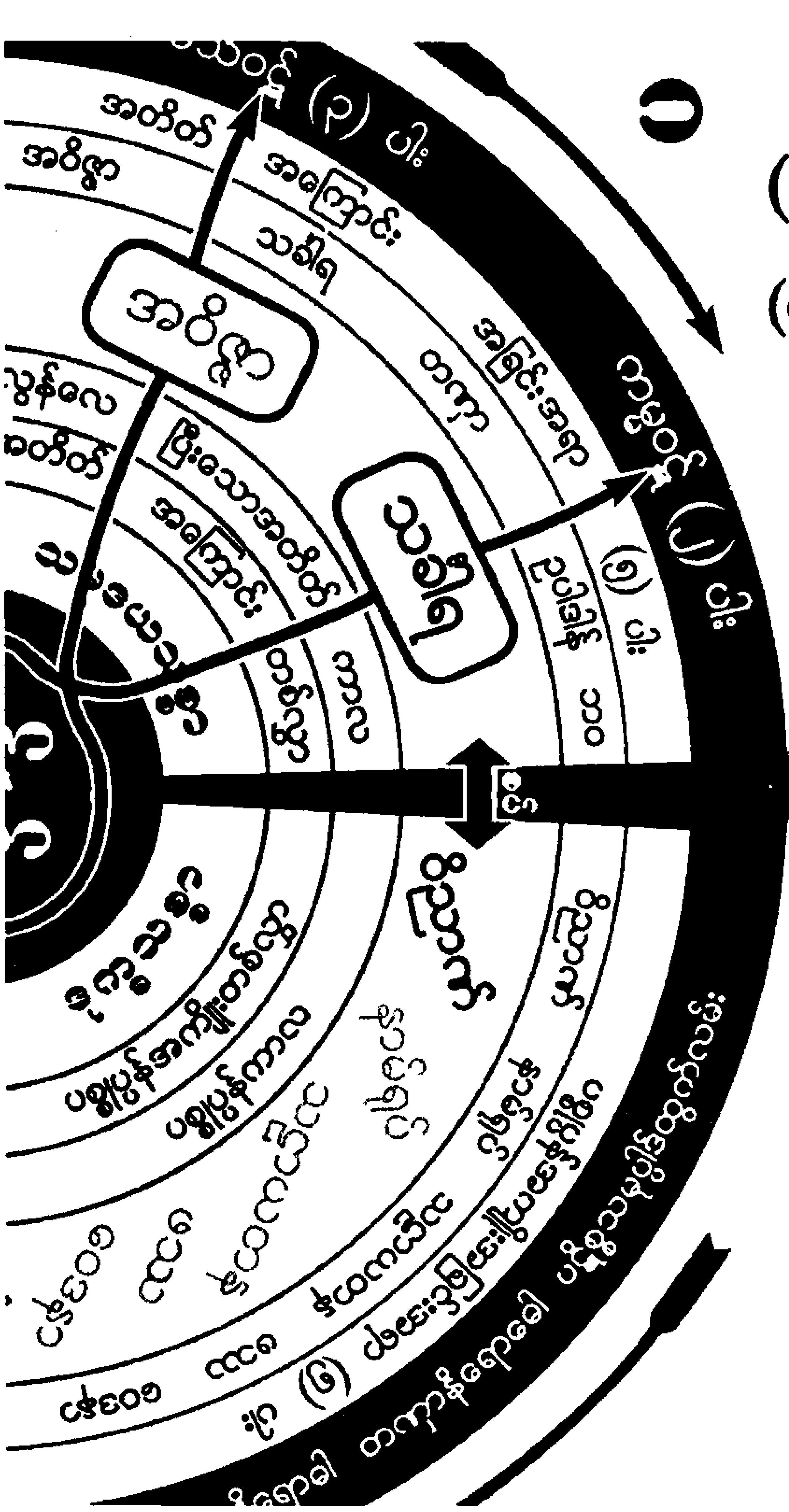

(၅) သုံးပါးအစပ် (အစပ်လိုင်းတစ်သွယ်)

(က) (၁) ပထမအစပ်

(၂) အကွက် (၁) နှင့် (၂)ကိုစပ်ပေးသောအစပ်

(၃) အတိတ်အကြောင်းအခြင်းအရာနှင့်ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးအခြင်းအရာစပ်သောအစပ်

(၄) သင်္ခါရနှင့် ဝိညာဏ်အစပ်

(၅) လွန်လေပြီးသောအခါ အတိတ်ကာလနှင့် ယခုဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ကာလအစပ်

(၆) အတိတ်အကြောင်းတလွှာနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကျိုး တလွှာအစပ်

(၇) သမုဒယသစ္စာနှင့် ဒုက္ခသစ္စာအစပ်

(၈) သေခဲ့ပြီးသောအစပ်

(၉) ကေန်အစပ်

(၁၀) ထွက်လမ်းမဟုတ်သောအစပ်

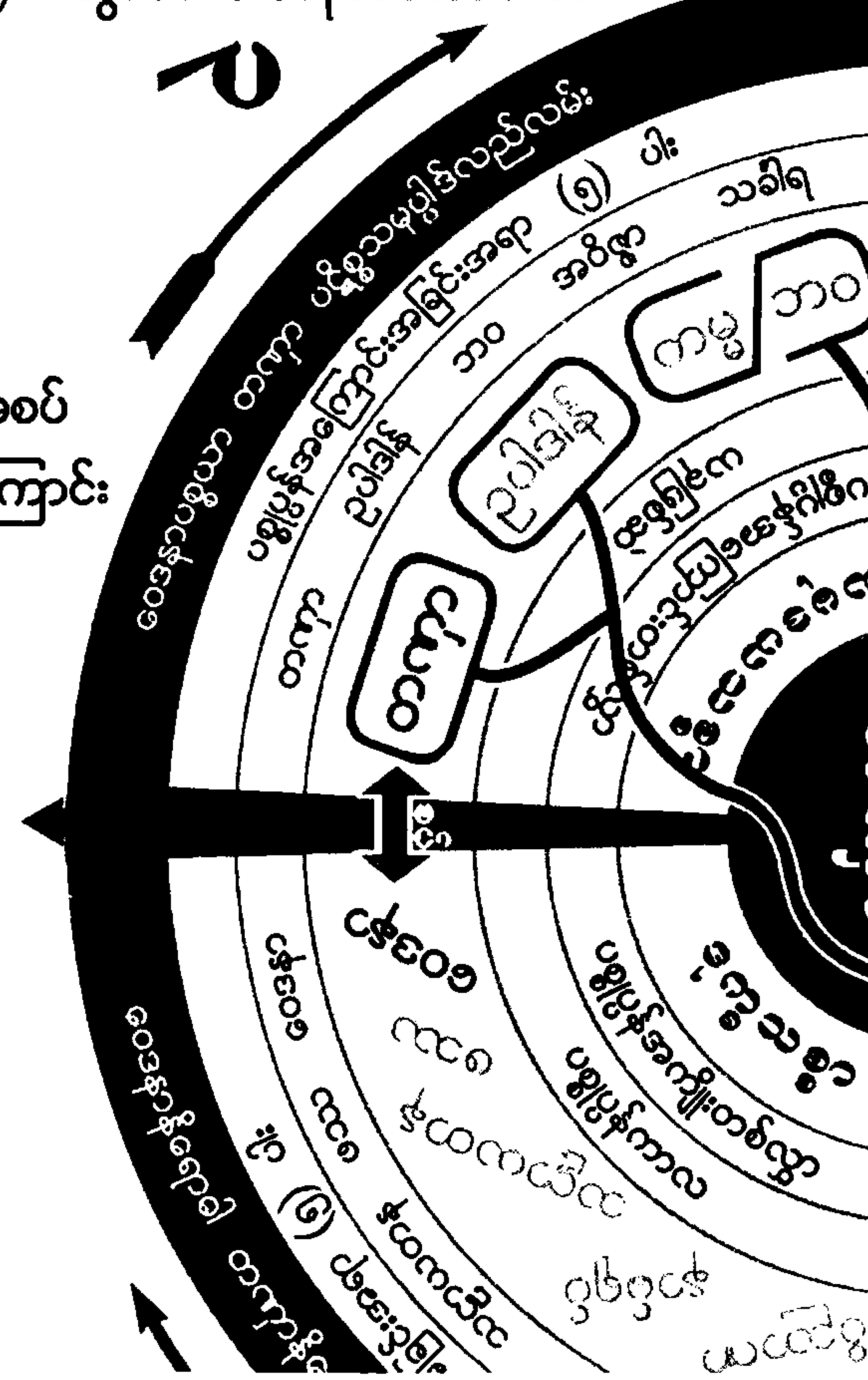

(ခ) (၁) ဒုတိယအစပ်

(၂) အကွက် (၂) နှင့် (၃) ကိုစပ်ပေးသောအစပ်

(၃) ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးအခြင်းအရာနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း အခြင်းအရာ စပ်သောအစပ်

(၄) ဝေဒနာနှင့် တဏှာအစပ်

(၅) ပစ္စုပ္ပန်ကာလခြင်းစပ်သောအစပ်

(၆) ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးတလွှာနှင့် ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်း တလွှာအစပ်

(၇) ဒုက္ခသစ္စာနှင့်သမုဒယသစ္စာအစပ်

(၈) အရှင်စပ်

(၉) ထွက်ရာလမ်းအစပ်

(၁၀) မထွက်နိုင်လျှင် ဆက်သောအစပ်၊ လည်သောအစပ်

(ဂ)

(၁) တတိယအစပ်

(၂) အကွက် (၃) နှင့် (၄) ကို စပ်ပေးသောအစပ်

(၃) ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းအခြင်းအရာနှင့် အနာဂတ်အကျိုးအခြင်းအရာ စပ်သောအစပ်

(၄) ကမ္မဘဝနှင့် ဇာတိအစပ်

(၅) ယခုဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ကာလနှင့် နောင်ဖြစ်လတ္တံ့ အနာဂါတ်ကာလအစပ်

(၆) ပစ္စုပ္ပန်အကြောင်းတစ်လွှာနှင့် အနာဂတ် အကျိုးတစ်လွှာအစပ်

(၇) သမုဒယသစ္စာနှင့် ဒုက္ခသစ္စာအစပ်

(၈) မသေသေးမီစပ်သောအစပ်

(၉) အနေကန်အစပ်

(၁၀) ထွက်လမ်းမဟုတ်သောအစပ်

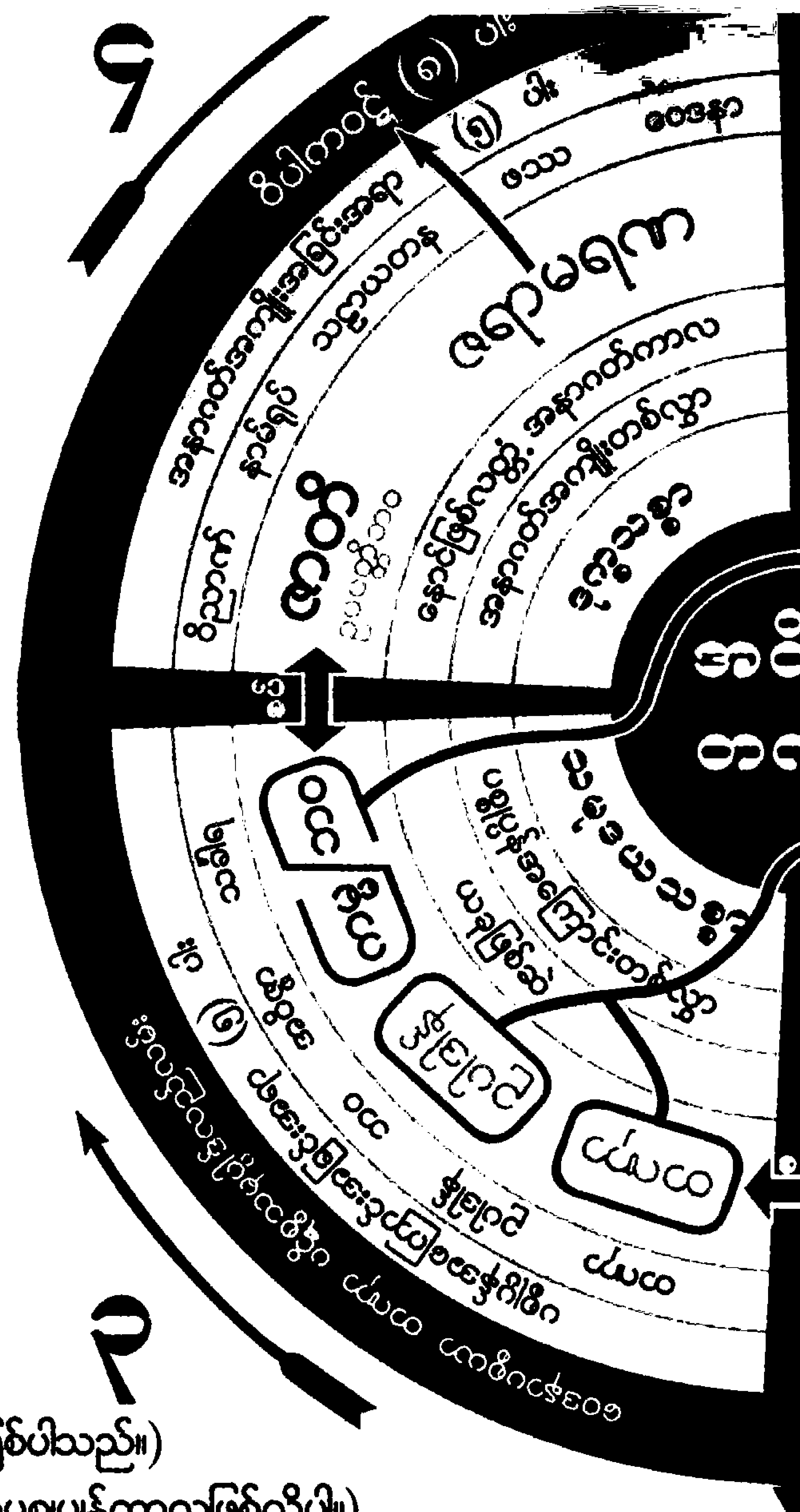

(က) အစပ်ကိုဖြတ်၍ မရပါ။ (လွန်ခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။)

(ခ) အစပ်ကိုဖြတ်၍ ရပါသည်။ (ယခုဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်ကာလဖြစ်လို့ပါ။)

(ဂ) အစပ်ကိုဖြတ်၍ မရပါ။ (မရောက်သေးပါ။)

ဘယ်လိုဖြတ်	-	ဝိပဿနာမဂ်သွင်းပြီး ဖြတ်ရပါမည်။
ဘယ်နေရာကဖြတ်	-	ဝေဒနာနှင့် တဏှာကြားက ဖြတ်ရပါမည်။
သဏ္ဌာန်တော်ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်း	-	ဗောဓိပင်နှင့် ရွှေပလ္လင်ပေါ်၌ ပွင့်တော်မူခြင်း
ဉာဏ်ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်း	-	ဝေဒနာနှင့် တဏှာကြား ဝေဒနာမှ တဏှာမကူးရန်၊ ဝေဒနာ၏ လက္ခဏာဖြစ်သောဖြစ်၊ ပျက်ကိုရှုတော်မူ၍ ပွင့်တော်မူခြင်း

နှစ်ရပ်မူလ

(၆) ဝဋ်သုံးဝ (ဝဋ်လိုင်းတစ်သွယ်)

ဝဋ္ဋ = အဖန်ဖန်လည်ခြင်း

ဝဋ္ဋ = လုံးဝိုင်းသော

(၁) ကိလေသဝဋ်သုံးပါး (အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်)

(၂) ကမ္မဝဋ်နှစ်ပါး (သင်္ခါရ နှင့် ကမ္မဘဝ)

(၃) ဝိပါကဝဋ်ရှစ်ပါး (ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ၊ ဥပပတ္တိဘဝ၊ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ)

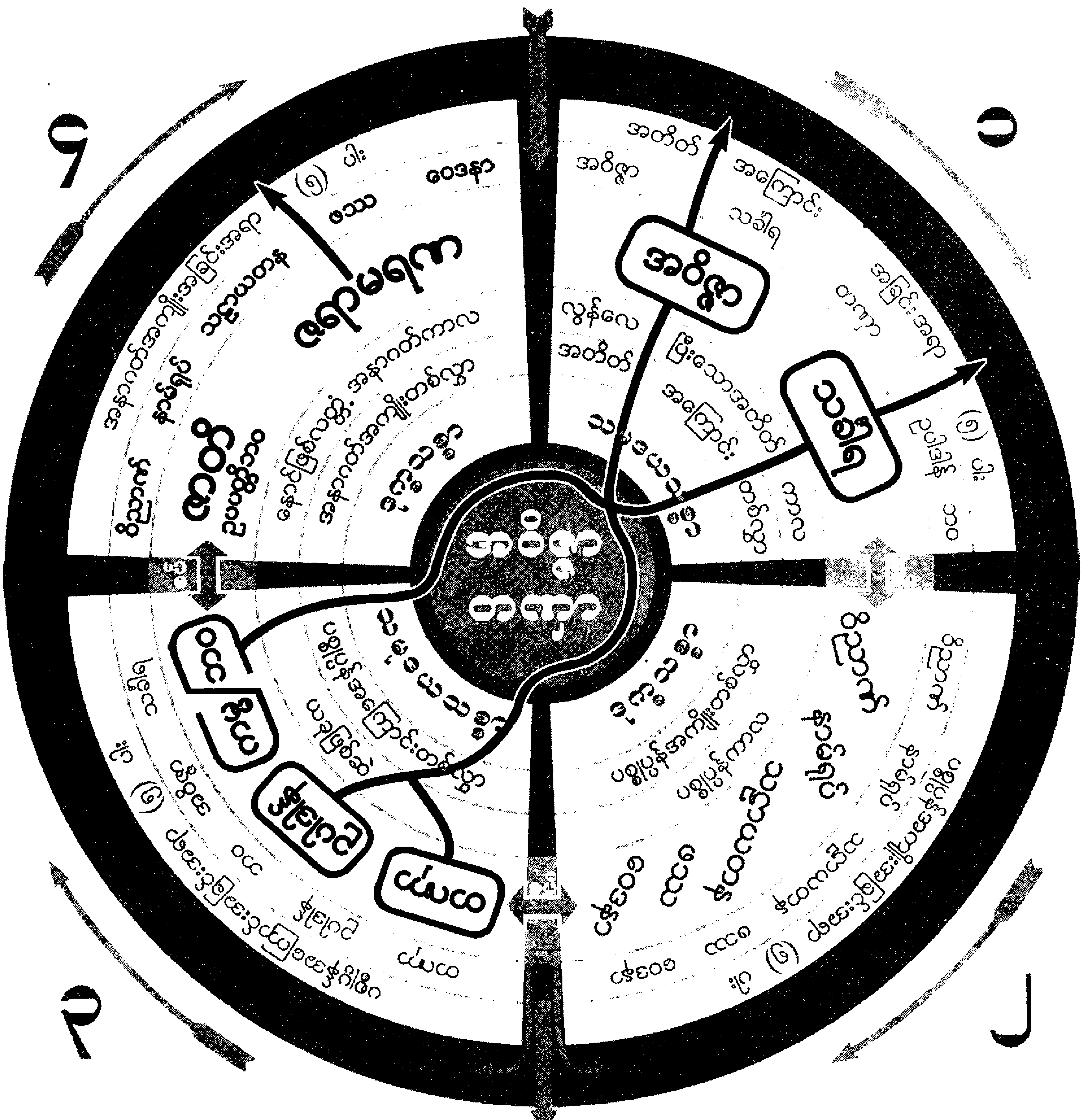

ကိလေသဝဋ်သုံးပါးရှင်းလင်းချက် အဝိဇ္ဇာ (အတိတ်ခေါင်းဆောင်)

တဏှာ ၊ ဥပါဒါန် (ပစ္စုပ္ပန်ခေါင်းဆောင်)

(၁) ဂုဏ်ချင်းတူပါသည် (ကြိုးသွယ်ထားပါသည်။)

(၂) ကာလခေါင်းဆောင်ချင်းမတူပါ။ (အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ)

ကမ္မဝဋ်နှစ်ပါးရှင်းလင်းချက် သင်္ခါရ (အတိတ်စေတနာ) / **ကမ္မဘဝ (ပစ္စုပ္ပန်ကံ)**

(၁) ဂုဏ်ချင်းတူပါသည်။ (ကြိုးသွယ်ထားပါသည်။)

(၂) ကာလခေါင်းဆောင်ချင်းမတူပါ။ (အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်)

ဝိပါကဝဋ်(၈)ပါး ရှင်းလင်းချက် ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ ၊ ဝေဒနာ၊ ဥပပတ္တိဘဝ၊ ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ

အကြောင်းဘဝ (ကမ္မဘဝ) သမုဒယသစ္စာ

အကျိုးဘဝ (ဥပပတ္တိဘဝ) ဒုက္ခသစ္စာ

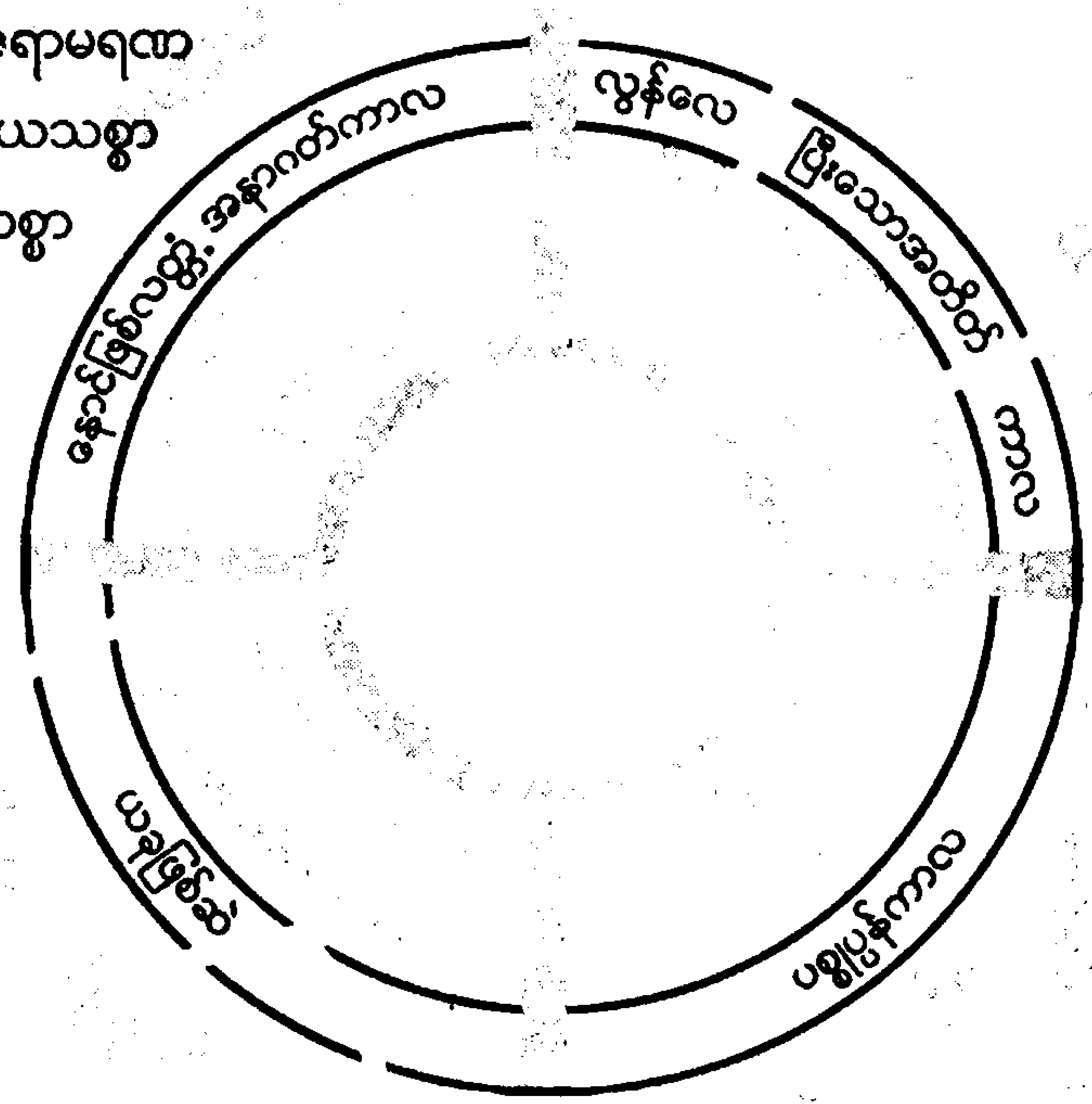

(၇) ကာလသုံးဖြာ

(ကာလလိုင်းတစ်သွယ်)

လွန်လေပြီးသော အတိတ်ကာလ

ယခုဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ

နောင်ဖြစ်လတ္တံ့ အနာဂတ်ကာလ

ကာလ၊ အလွှာ၊ သစ္စာဖြင့် အင်္ဂါ (၁၂)ပါး အား ပိုင်းခြားခြင်း

လွန်လေပြီးသော အတိတ်ကာလ	ယခုဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်ကာလ		နောင်ဖြစ်လတ္တံ့ အနာဂတ်ကာလ
အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ	ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ	တဏှာ၊ ဥပါဒါန် ကမ္မဘဝ	ဇာတိ၊ ဇရာမရဏ၊
အတိတ်အကြောင်းတလွှာ	ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးတလွှာ	ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းတလွှာ	အနာဂါတ် အကျိုးတလွှာ
သမုဒယသစ္စာ	ဒုက္ခသစ္စာ	သမုဒယသစ္စာ	ဒုက္ခသစ္စာ

ဖြစ်ပျက်ရှုလျှင် ↑ မဂ္ဂသစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ

(ဂ) ခြင်းရာနှစ်ဆယ် (ခြင်းရာလိုင်းတစ်သွယ်)

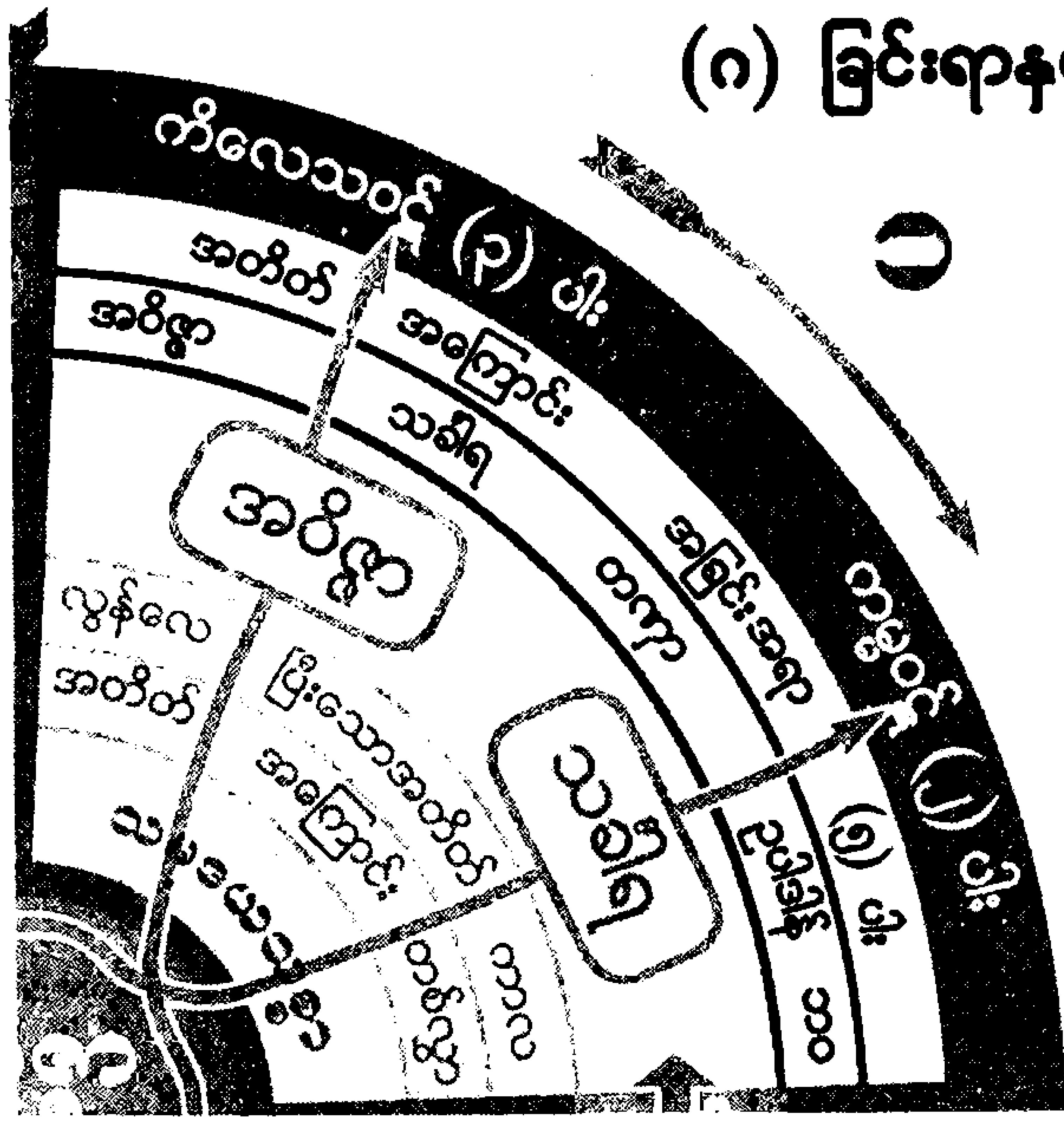

နံပါတ် (၁) အကွက်
အတိတ်အကြောင်းအခြင်းအရာ ငါးပါး
အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ၊ တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ

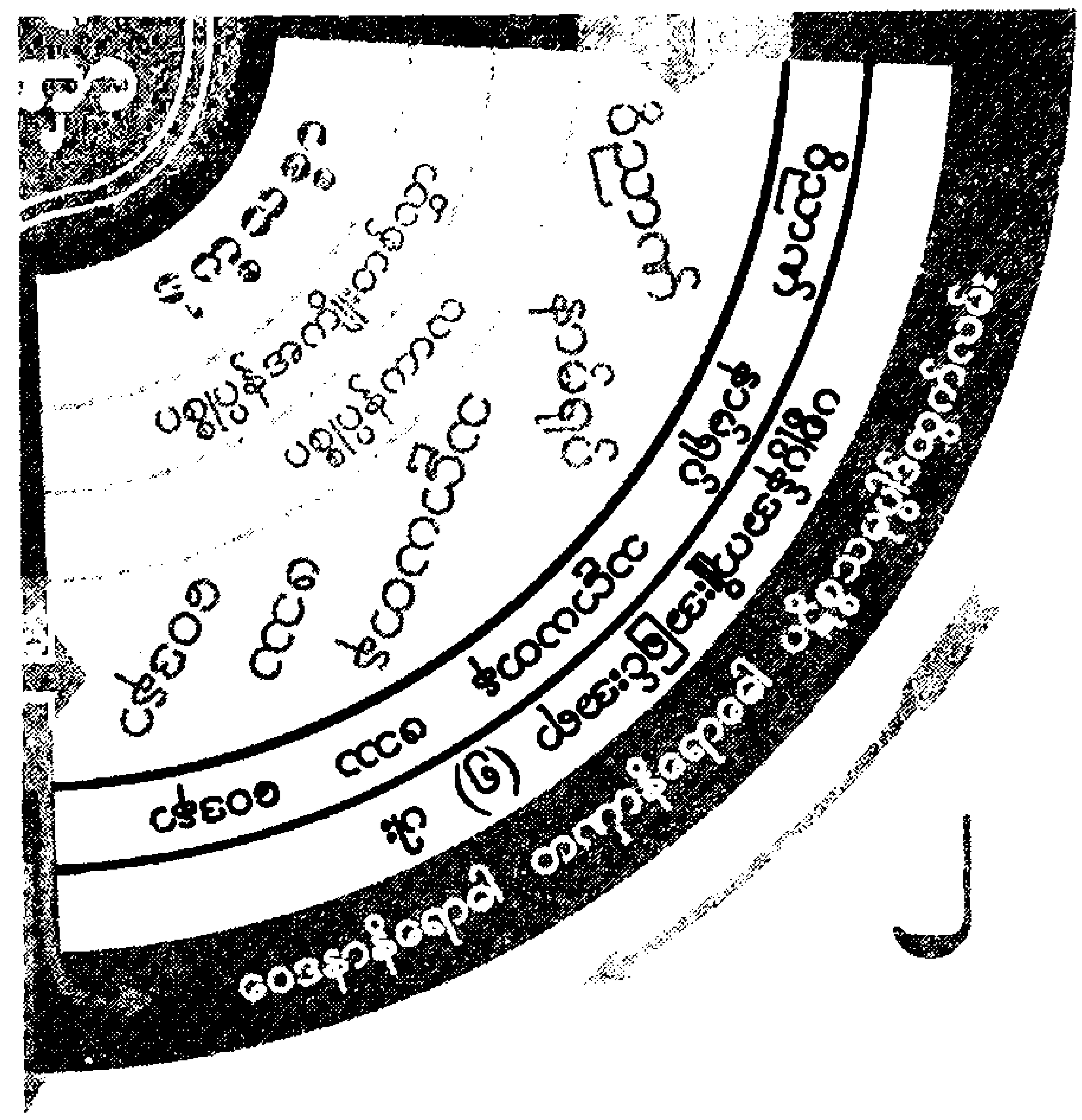

နံပါတ် (၂) အကွက်
ပစ္စုပ္ပန် အကျိုးအခြင်းအရာငါးပါး
ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ

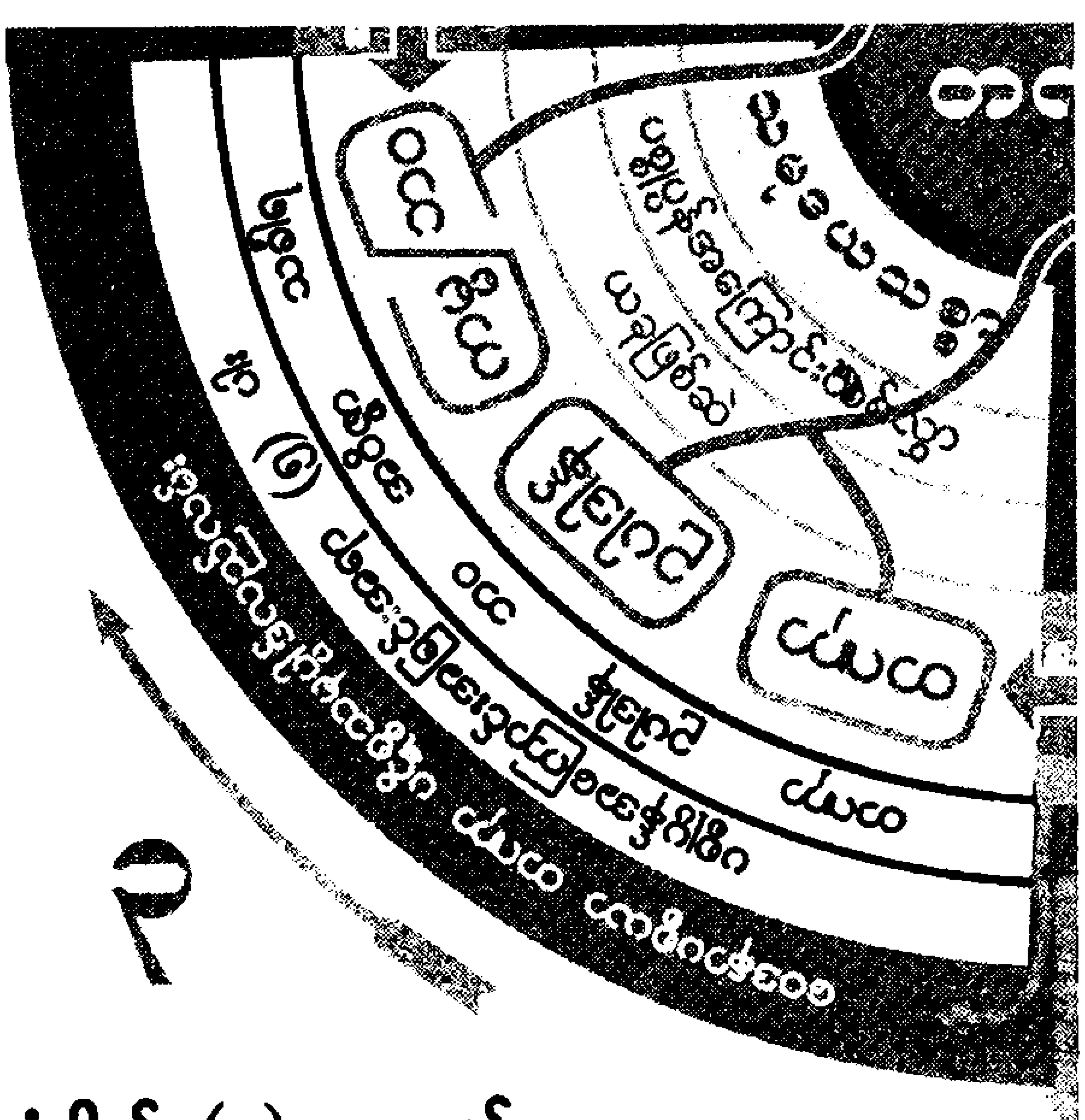

နံပါတ် (၃) အကွက်
ပစ္စုပ္ပန် အကြောင်းအခြင်းအရာငါးပါး
တဏှာ၊ ဥပါဒါန်၊ ဘဝ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ

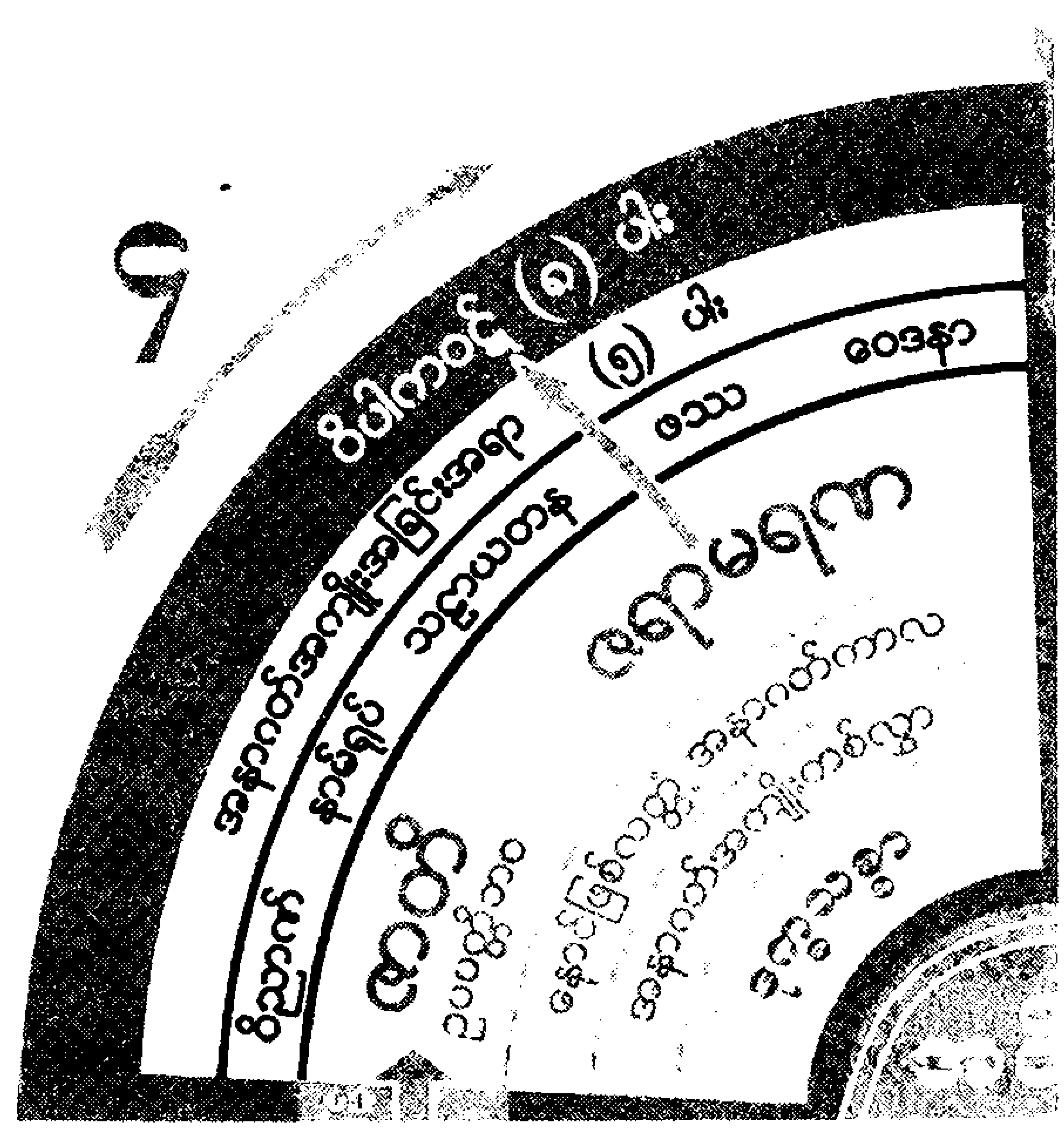

နံပါတ် (၄) အကွက်
အနာဂတ် အကျိုးအခြင်းအရာငါးပါး
ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ
တစ်ကွက် (၅)ပါး × ၄ကွက် =၂၀
(အခြင်းအရာ ၂၀)

(ဆ) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် လှည်းဘီးဥပမာ

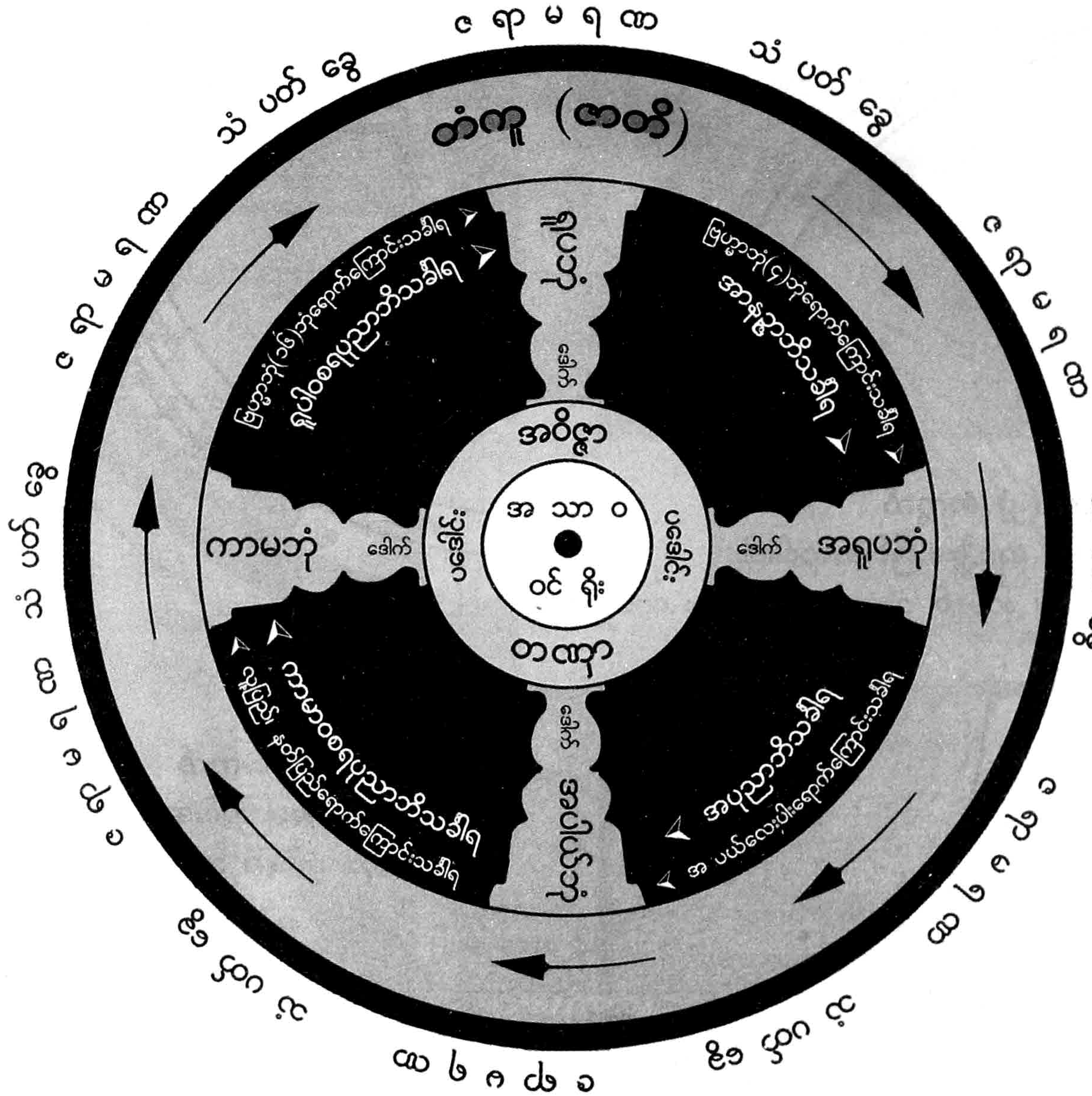

ကာမာသဝ - ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်၌ယိုစီးခြင်း၊

ဘဝါသဝ - ဘဝကိုခင်မင်တွယ်တာမှုဖြင့် ယိုစီးခြင်း (တဏှာ)

ဒိဋ္ဌာသဝ - အယူမှားမှုဖြင့် ယိုစီးခြင်း

အဝိဇ္ဇာသဝ - သစ္စာလေးပါးကို မသိမှုဖြင့် ယိုစီးခြင်း (အဝိဇ္ဇာမောဟတရား) စသည့်

အာသဝေါတရားလေးပါးတို့သည် သုံးဆယ်တစ်ဘုံ အရှင်သခင်များဖြစ်ကြသည်။ သံသရာအတွင်း အရိုးတောင်လိုပုံ၍ အသွေးမဟာသမုဒ္ဒရာလောက်များအောင်၊ အသားမှာမြေကြီး ကြီးပွားအောင်လုပ်နေသည့် လူသတ်သမားလေးယောက်သည်လည်း အာသဝေါတရားလေးပါး (အသာဝဝင်ရိုး) ပင် ဖြစ်ပါသည်။

လှည်းဘီးကို ယောဂီတို့မြင်ဖူးကြပါလိမ့်မယ်။ တစ်ဖက်ပါပုံစံကို ကြည့်ပါ။ ဝင်ရိုး ပဒေါင်း၊ ဒေါက်၊ တံကူ(သစ်သားခွေ)၊ အကွပ်(သံပတ်ခွေ) အစရှိတဲ့အင်္ဂါငါးပါးပါရှိပါတယ်။ အလယ်တည့်တည့်မှာ ဝင်ရိုးပေါက်၊ "အာသာဝ သမုဒယာ အဝိဇ္ဇာ သမုဒယော" ဟုဆိုတဲ့အတိုင်း အာသဝ ဝင်ရိုးဟာ ပဒေါင်းမှာ စွပ်ရပါတယ်။ ပဒေါင်းဟာ အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာပင်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလှည်းပဒေါင်းပေါ်မှာ ဒေါက်လေးခုပါရှိတယ်။ ပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အပုညာဘိသင်္ခါရ၊ အနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရတွေပဲ။ တစ်နည်း ရူပဘုံ၊ အရူပဘုံ၊ အပါယ်ဘုံ၊ ကာမဘုံ ဒေါက်တွေပါပဲ။ ဒေါက်လေးခုတပ်ပြီးရင် ခိုင်မြဲစေဖို့ အပေါ်ကသစ်သားခွေ (တံကူ) ကွပ်ပေးရပါတယ်။ ပြီးတော့ တံကူအပြင်က သံပတ်ခွေနဲ့ ချုပ်ပေးရပြန်ပါတယ်။ သံပတ်ခွေကွပ်ပေးပါမှ ဒေါက်တွေပြုတ်မှာကို မစိုးရိမ်ရပဲ ခိုင်မြဲတည်တံ့နေမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂါငါးပါးပြည့်စုံသွားတဲ့အခါမှာ လှည်းဘီးလို့ဆိုတဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်းကြီး လှည့်လည်နိုင်ပါပြီ။

သစ်သားခွေ (တံကူ)ဟာ ဇာတိဟုဆိုရင် အကွပ်သံပတ်ခွေဟာ ဇရာ-မရဏ ဟုမှတ်ထားရပေမယ်။ သင်္ခါရနယ်အတွင်းမှာ ဘယ်အလုပ်ကိုပဲ လုပ်လုပ် အကွပ်ဆိုတဲ့ ဇရာ - မရဏဥ္စသာလမ်းဆုံးရပါတယ်။ သုံးဆယ်တစ်ဘုံဥ္စသာလမ်းဆုံးရပါတယ်။ အိုမှု နာမှု သေမှုတည်းဟူသော ဇရာ-မရဏအပြင်ဘက်ထွက်လမ်းမရှိပဲ တဝဲလည်လည်နဲ့လှည့်နေတော့တယ်။ လှည့်တဲ့အခါမှာ ဒေါက်တွေဟာအထက်သို့ရောက်တဲ့အခါ ရောက်တယ်။ အောက်သို့ရောက်တဲ့အခါ ရောက်တယ်။ တဖက်ဘေးသို့ရောက်တဲ့အခါ ရောက်တယ်။ ဘေးသို့ဖြစ်စေ၊ အထက်သို့ဖြစ်စေ၊ အောက်သို့ဖြစ်စေ၊ ဘယ်လိုပဲရောက်ရောက် ဇရာ-မရဏအပြင်ဘက်သို့မထွက်နိုင်ပါဘူး။ ဇရာ-မရဏ အကွပ်အတွင်းမှာသာ မထွက်နိုင်ပဲ တစ်သံသရာလုံး အိုပွဲ နာပွဲ သေပွဲ တွေနဲ့သာ အကြိမ်ကြိမ်နွှဲခဲ့ရပါတယ်။ လှည်းဘီးကြီးဟာ အမြဲမပြတ် ရပ်နားခြင်းမရှိပဲ လှည့်လည်လျက်ရှိပါတယ်။ လည်တိုင်းလည်တိုင်း ခန္ဓာငါးပါးကိုဆွဲငင်ယူဆောင်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ပဲ သံသရာရှည်မျှောခဲ့တယ်ဆိုတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်လည်တဲ့အလုပ်လုပ်ခြင်း (တနည်း) ဒုက္ခတန်း ရှည်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ယောဂီတို့ လွတ်မြောက်ရာလွတ်မြောက်ကြောင်း လမ်းထွက်ပေါက်ကို ကြိုးစားရှာဖွေကြဖို့ အချိန်တန်ပါပြီ။

ခန္ဓာငါးပါး

လုံးရပ်သဏ္ဍာန်ပုံဟန်နိမိတ်ရှိသော အလေးချိန်ပိဿာ ၃၀ - ၄၀ ရှိသော ပညတ်ခန္ဓာကို မဆိုလိုပါ။

ခန္ဓာ = အပေါင်းအစု (အထင်အရှားရှိသော သက္ကာယတရား)

ငါးပါး = ရူပ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ် (ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ) ပရမတ်ခန္ဓာ

အဘိဓမ္မာနည်းခန္ဓာငါးပါး

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ (၂) ဝေဒနက္ခန္ဓာ (၃) သညာက္ခန္ဓာ (၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ

(၁) ရူပက္ခန္ဓာ - ဖောက်ပြန်ပျက်စီးတတ်သော သဘောတရား အစုဖြစ်ပျက်မှု

(၂) ဝေဒနက္ခန္ဓာ - ကောင်းမကောင်း အလတ်စားခံစားတတ်သော သဘောတရား အစုဖြစ်ပျက်မှု

(၃) သညာက္ခန္ဓာ - ဖြူနီကြောင်ကြား မှတ်သားတတ်သော သဘောတရား အစုဖြစ်ပျက်မှု

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာ - ပြုပြင်စေ့ဆော်တတ်သော သဘောတရား အစုဖြစ်ပျက်မှု

(၅) ဝိညာဏက္ခန္ဓာ - သိတတ်သော သဘောတရား အစုဖြစ်ပျက်မှု

ဖောက် ပြန်၊ ခံ စား၊ မှတ် သား၊ ပြု ပြင် သိ ဝိ ညာဏ်၊ ငါး အင် ခ န္ဓာ မှတ်

သုတ္တန်နည်း ခန္ဓာငါးပါး

ဝိညာဏ်၊ နာမ်ရုပ်၊ သဠာယတန၊ ဖဿ၊ ဝေဒနာ

(က) အဘိဓမ္မာ ခန္ဓာ ၅ပါးနှင့် သုတ္တန်ခန္ဓာ ၅ပါး ပေါင်းစပ်ဖေဖန်ခြင်း

ရူပက္ခန္ဓာ	ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	သညာက္ခန္ဓာ	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
ရုပ် + မျက်စိ၊ နား၊ နှာခေါင်း၊ လျှာ၊ ကိုယ်	ဝေဒနာ	နာမ်	ဖဿ	ဝိညာဏ် စိတ်

(ခ) ခန္ဓာငါးပါးသူသတ်ယောက်ျား (မာရော)

ရူပက္ခန္ဓာ ရူမေမာရော

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ဝေဒနာမာရော

သညာက္ခန္ဓာ သညာမာရော

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ သင်္ခါရမာရော

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဝိညာဏမာရော

(ဂ) ခန္ဓာငါးပါး အနစ်သာရကင်းမဲ့ပုံ

ရူပက္ခန္ဓာ ရေမြှုပ်နှင့်တူ

ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ရေပွက်နှင့်တူ

သညာက္ခန္ဓာ တံလျှပ်နှင့်တူ

သင်္ခါရက္ခန္ဓာ ငှက်ပျောတုံး၊ လက်ပန်တုံးနှင့်တူ

ဝိညာဏက္ခန္ဓာ မျက်လှည့်နှင့်တူ

(ဃ) ခန္ဓာငါးပါးအပေါ် မှားယွင်းမှုကြောင့် ဝိပ္ပလ္လာသတရား (၁၂) ပါး ဖြစ်ပုံ

ခန္ဓာငါးပါး - အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ၊ (ဒုက္ခသစ္စာ)

ခန္ဓာငါးပါးအပေါ်မှားယွင်းမှု (အနိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ၊ သုဘ) (အမှတ်မှား၊ အသိမှား၊ အယူမှား)ကြောင့် ဝိပ္ပလ္လာသတရား(၁၂)ပါး ဖြစ်ပေါ်လာ၏။

	အနိစ္စ	ဒုက္ခ	အနတ္တ	အသုဘ
	နိစ္စ	သုခ	အတ္တ	သုဘ
အမှတ်မှား သညာဝိပ္ပလ္လာသ	၁	၄	၁	၃
အသိမှား စိတ္တဝိပ္ပလ္လာသ	၁	၄	၁	၃
အယူမှား ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပလ္လာသ	၁	၁	၁	၁

(င) ခန္ဓာငါးပါးအားခြဲ၍လေ့လာခြင်း

ရူပက္ခန္ဓာ	ဝေဒနက္ခန္ဓာ	သညာက္ခန္ဓာ	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
ရုပ်	စေတသိက်	စေတသိက်	စေတသိက်	စိတ်
ရုပ်	နာမ်	နာမ်	နာမ်	နာမ်

ခန္ဓာငါးပါး (ရုပ် - ၁ ပါး)
(နာမ် - ၄ ပါး) ရုပ် + နာမ်

(စ) ခန္ဓာငါးပါးအား ပရမတ္ထတရား လေးပါးဖြင့် လေ့လာခြင်း

ပရမတ္ထတရားလေးပါး (မဖောက်မပြန်အထင်အရှားရှိသည့်တရား)

ပရမတ္ထတရား	စိတ်	စေတသိက်	ရုပ်	နိဗ္ဗာန်
ခန္ဓာငါးပါး	စိတ်	စေတသိက်	ရုပ်	

စိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ် - သင်္ခတပရမတ် (၃)ပါး (ဖြစ်၊ ပျက်)

နိဗ္ဗာန် - အသင်္ခတပရမတ် (၁)ပါး (ဖြစ်၊ ပျက်မရှိ) (သန္တိသုခ)
ခန္ဓာငါးပါး၏ အဆုံး၌နိဗ္ဗာန်ရှိ၏။
နိဗ္ဗာန်ရှာချင်လျှင် ခန္ဓာထဲ၌ရှာရမည်။
(တလံမျှသောကိုယ်သော ခန္ဓာ၌ရှာ)

ရှာသည့်နည်းလမ်း - မဂ္ဂင်ငါးပါးဖြင့် စောင့်ကြည့် (ခန္ဓာ)

(ဆ) ခန္ဓာငါးပါးတပေါင်းတည်းပေါ်ပုံ

စိတ်တခု (သို့) ဝိညာဏက္ခန္ဓာတစ်ခုပေါ်လျှင် ခန္ဓာငါးပါး တပေါင်းတည်းပေါ်၏။
(မြင်သိစိတ်၊ ကြားသိစိတ်၊ နံသိစိတ်၊ စားသိစိတ်၊ ယားနာကောင်းသိစိတ်၊ တွေးတောကြံစည်စိတ်)

ဥပမာ - မြင်သိစိတ်၊ မြင်သိစိတ်ဖြစ်ရန်

၁။ မျက်စိအကြည်ရှိရမည်။
၂။ အဆင်းလည်းရှိရမည်။
၃။ အလင်းလည်းရှိရမည်။
၄။ နှလုံးသွင်းမှုလည်းရှိရမည်။

၁။ မျက်စိအကြည်၊ အဆင်း - (ရုပ်တရား) -	(ရူပက္ခန္ဓာ)
၂။ မျက်စိအကြည်၊ အဆင်း။ မြင်စိတ်တို့ကိုဆက်သွယ်ပေးခြင်း	(သင်္ခါရက္ခန္ဓာ)
၃။ ဖြူနီကြောင်ကြားမှတ်သားမှု	(လူ၊ ကား၊ အိမ်)
၄။ ကောင်းမကောင်း အလတ်စားခံစား	(ဝေဒနက္ခန္ဓာ)
၅။ အထက်မှုစုပေါင်း၍ ဖြစ်လာသည့်မြင်စိတ်	(ဝိညာဏက္ခန္ဓာ)

အာယတန (၁၂) ပါး

အာယတန = သံသရာချဲ့သည့်တရားဖြစ်ပါသည်။

အာယဘူတေဝ ဓေမ္မေ တောနိ တနောန္တိ ဝိတ္ထာရေန္တိ အာယတနာနိ။ (ဋီကာကျော်)
ဒွါရအာရုံ၌ ဖြစ်ကုန်သော ထိုတရားတို့ကို ထိုစက္ခာယတန အစရှိသည်တို့သည် ချဲ့ဘတ်ကုန်သောကြောင့် အာယတနမည်ကုန်၏။

အာယတန (၁၂)ပါးကို အတွင်း အာယတန (၆) ပါး နှင့်
အပြင် အာယတန (၆) ပါးဟူ၍ ခွဲခြားထားသည်။

အာယတံဝါ သံသာရဒုက္ခံ နယန္တိ ပဝတ္တေန္တိ အာယတနာနိ။ (ဋီကာကျော်)

ရှည်စွာသော သံသာရဒုက္ခကို ဖြစ်စေတတ်ကုန်သောကြောင့် အာယတနမည်ကုန်၏။

အတွင်းအာယတန (၆) ပါး	အပြင်အာယတန (၆) ပါး
၁။ မျက်စိအကြည် (စက္ခာယတန)	၁။ အဆင်း (ရူပါယတန)
၂။ နား အကြည် (သောတာယတန)	၂။ အသံ (သဒ္ဒါယတန)
၃။ နှာခေါင်းအကြည် (ဃာနာယတန)	၃။ အနံ့ (ဂန္ဓာယတန)
၄။ လျှာအကြည် (ဇိဝှာယတန)	၄။ အရသာ (ရသာယတန)
၅။ ကိုယ်အကြည် (ကာယာယတန)	၅။ တွေ့ထိစရာ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတန)
၆။ မနောအကြည် (မနာယတန)	၆။ ကြံတွေးစရာ (ဓမ္မာယတန)

ဓာတ် (၁၈) ပါး

မိမိသဘောအတိုင်း မိမိဆောင်သည့်အတွက် ဓာတ်ဟုခေါ်ပါသည်။

(အဋ္ဌာနောသဘာဝံဓာရေတီတိဓာတု) ဓာတ် (၁၈) ပါးရှိပါသည်။ ဓာတ် (၁၈) ပါးကို အခံဓာတ် (၆)ပါး၊ အတိုက်ဓာတ် (၆)ပါးနှင့်၊ အပွင့်ဓာတ် (၆)ပါး ဟူ၍ခွဲခြားထားပါသည်။

အခံဓာတ် (၆) ပါး	အတိုက်ဓာတ် (၆) ပါး	အပွင့်ဓာတ် (၆) ပါး
၁။ မျက်စိ (စက္ခု)	၁။ အဆင်း (ရူပါရုံ)	၁။ မြင်သိစိတ် (စက္ခုဝိညာဏ်)
၂။ နား (သောတ)	၂။ အသံ (သဒ္ဒါရုံ)	၂။ ကြားသိစိတ် (သောတဝိညာဏ်)
၃။ နှာခေါင်း (ဃာန)	၃။ အနံ့ (ဂန္ဓာရုံ)	၃။ နံ့သိစိတ် (ဃာနဝိညာဏ်)
၄။ လျှာ (ဇိဝှာ)	၄။ အရသာ (ရသာရုံ)	၄။ စားသိစိတ် (ဇိဝှာဝိညာဏ်)
၅။ ကိုယ် (ကာယ)	၅။ တွေ့ထိစရာ (ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံ)	၅။ ယားနာကောင်းသိစိတ် (ကာယဝိညာဏ်)
၆။ စိတ် (မန)	၆။ ကြံတွေးစရာ (ဓမ္မာရုံ)	၆။ ကြံတွေးသိစိတ် (မနောဝိညာဏ်)

အချုပ်

ရုပ်	ရုပ်	နာမ်
ဒွါရ	အာရုံ	နာမ်
အတွင်းအာယတန	အပြင်အာယတန	နာမ်
အခံဓာတ်	အတိုက်ဓာတ်	အပွင့်ဓာတ် (နာမ်)

သစ္စာလေးပါး

သိ ပါယ် ဆိုက် ပွား ယော ဂီ အ လုပ် တ ရား

လောကီသစ္စာ၊ အယုတ်သစ္စာနှစ်ပါး

သမုဒယသစ္စာ၊ ဒုက္ခသစ္စာ

လောကုတ္တရာသစ္စာ၊ အမြတ်သစ္စာနှစ်ပါး

မဂ္ဂင်သစ္စာ၊ နိရောဓသစ္စာ

ပယ် (၁) သမုဒယသစ္စာ	-	ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်းအမှန်တရား (မီး) (တဏှာ - လောဘ) ပယ်ရမည့်တရား
သိ (၂) ဒုက္ခသစ္စာ	-	ဆင်းရဲကိုယ်အမှန်တရား (ထင်း၊ လောင်စာ) ဖြစ် - ဒုက္ခပိုင်းခြားသိရမည့်တရား ပျက် - ဒုက္ခပိုင်းခြားသိရမည့်တရား (ဒု) - စက်ဆုပ်စရာ၊ (ခ) - အသုံးမကျတာ စက်ဆုပ်စရာ အသုံးမကျတာအမှန်ပါ။
ပွား (၃) မဂ္ဂသစ္စာ	-	ဆင်းရဲကြောင်း၊ ဆင်းရဲကိုယ်တို့၏ချုပ်ငြိမ်းရာ အကျင့်ကောင်း အမှန်တရား မဂ္ဂင် (၅) ပါး၊ မဂ္ဂင် (၈) ပါး ပွားများအားထုတ်ရမည့်တရား
ဆိုက် (၄) နိရောဓသစ္စာ	-	ဒုက္ခချုပ်ငြိမ်းရာ အမှန်တရား (နိဗ္ဗာန်) မျက်မှောက်ပြုရမည့်တရား၊ ဆိုက်ရောက်ရမည့်တရား

လောကီမဂ္ဂင် (၅) ပါး ရှုဉာဏ်တရား

ပညာမဂ္ဂင် (၂) ပါး	သမာဓိမဂ္ဂင် (၃) ပါး
သမ္မာဒိဋ္ဌိ - ကောင်းစွာမြင်	သမ္မာဝါယမ - ကောင်းစွာအားထုတ်
သမ္မာသင်္ကပ္ပ - ကောင်းစွာကြံစည်	သမ္မာသတိ - ကောင်းစွာအောက်မေ့
	သမ္မာသမာဓိ - ကောင်းစွာတည်ကြည်
ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင် (၅) ပါးတွင်	သမာဓိမဂ္ဂင် (၃) ပါး ညီညွတ်မှ
ပညာမဂ္ဂင် (၂) ပါးဦးဆောင်သည်။	ဓမ္မ သဘော သိနိုင်ပါသည်။

လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈) ပါး

ပညာမဂ္ဂင် (၂) ပါး	-	သမ္မာဒိဋ္ဌိ	-	ကောင်းစွာမြင်ခြင်း
	-	သမ္မာသင်္ကပ္ပ	-	ကောင်းစွာကြံစည်ခြင်း
သမာဓိမဂ္ဂင် (၃) ပါး	-	သမ္မာဝါယမ	-	ကောင်းစွာအားထုတ်ခြင်း
	-	သမ္မာသတိ	-	ကောင်းစွာအောက်မေ့ခြင်း
	-	သမ္မာသမာဓိ	-	ကောင်းစွာတည်ကြည်ခြင်း
သီလမဂ္ဂင် (၃) ပါး	-	သမ္မာဝါစာ	-	ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း
	-	သမ္မာကမ္မန္တ	-	ကောင်းစွာပြုလုပ်ခြင်း
	-	သမ္မာအာဇီဝ	-	ကောင်းစွာအသက်မွေးခြင်း

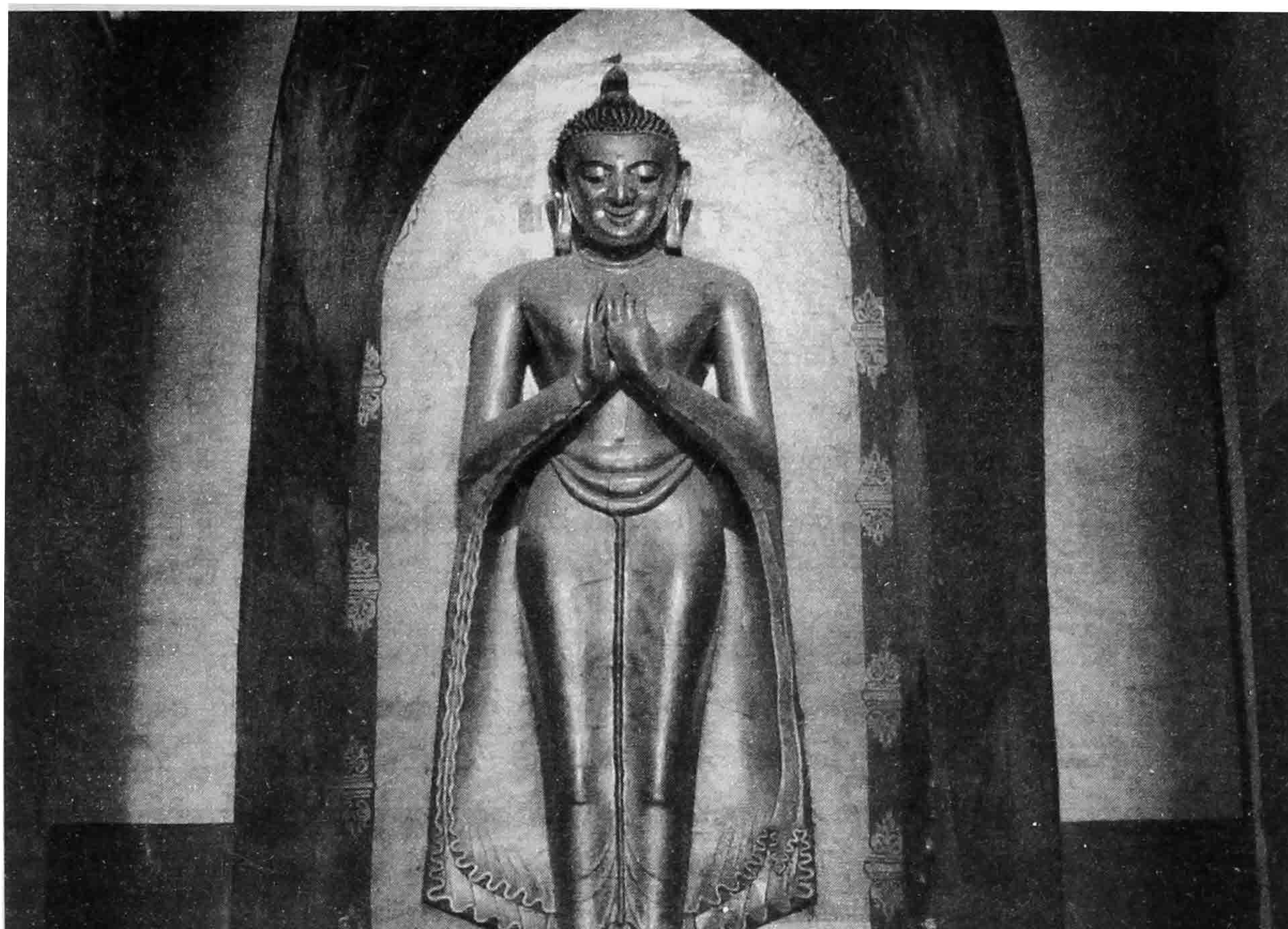

ပွားမှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

ဘုရားရှေ့မှာ၊ နိဗ္ဗာန်ရပါလို၏၊ ဘုရားလို့၊ သူတောင်းစားအသံနှင့်၊ သွားတောင်းမနေနဲ့

နိဗ္ဗာန်ဟာ ဆုတောင်းတဲ့ အလုပ်လား၊ ပွားတဲ့ အလုပ်လား၊ မပွားလည်း မပွားပဲနဲ့

ဆုတောင်းနေတာ၊ အလွဲကြီး လွဲတယ်၊ အောက်ကျ နောက်ကျတဲ့ အလုပ်ကို၊ ဖြုတ်ကြစမ်းပါ

(မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး)

ပွားမှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

(၂) လုပ်ငန်းစဉ်

(၁) အရှုခံတရားများ၊
(၂) သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါး၊
(၃) ရှုဉာဏ်တရား (လောကီမဂ္ဂင်(၅)ပါး၊ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်(၈)ပါး)၊
(၄) ဒိဋ္ဌိဖြုတ်တရား၊
(၅) သစ္စာအနက်(၁၆)ချက်နှင့်
(၆) အထွေထွေသိမှတ်ဖွယ်ရာ အဖြာဖြာတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

(၁) အရှုခံတရားများ

သတိပဋ္ဌာန်တရားများ တစ်ခုခုသတ်မှတ်၍ ရှုဉာဏ်တရား(၅)ပါးဖြင့် စောင့်ကြည့်ရန် (ရှုမှတ် ပွားများရန်) လိုအပ်သော အဓိကအခြေခံ တရားများသည် အရှုခံတရားများ ဖြစ်ပါသည်။ (ခန္ဓာ(၅)ပါး တပါးပါး၊ သင်္ခါရတရားများ၊ ဒုက္ခသစ္စာတရားများ၊ ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်အရ (၂)ကွက်ရှိ တရားများ ရုပ်တရားများ နာမ်တရားများ၊ ဝေဒနာတရားများ၊ ဓမ္မတရားများ။

(၂) သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄)ပါး

သတိ	ပဋ္ဌာန်
* အောက်မေ့မှု	* ပြဋ္ဌာန်းမှု
* မမေ့မှု	* အာရုံတစ်ခု၌ ခိုင်မြဲရန်
* အမှတ်ရမှု	* အမြဲမပြတ်စွဲကပ်တည်နေမှု

သတိပဋ္ဌာန်ကို (၃)ပိုင်း ပိုင်းခြားထား၏

(က) သတိပဋ္ဌာန်၊
(ခ) သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ
(ဂ) သတိပဋ္ဌာန်၏အကျင့်လမ်းဆုံး

(က) သတိပဋ္ဌာန် ။ ။ မိမိ၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရုပ်နာမ်ဓမ္မတရား များ၏ ဖြစ်မှုကို သိအောင် သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ပါး (သမ္မာဝါယမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ)ဖြင့် စောင့်ကြည့်မှု ဖြစ်ပါသည်။ (သမထ)

(ခ) သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ ။ ။ မိမိ၏သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရုပ်နာမ်ဓမ္မ တရားများ၏ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကိုသိရှိအောင် လောကီမဂ္ဂင်(၅)ပါး ရှုညဏ်တရားသမာဓိမဂ္ဂင် (၃)ပါး၊ (သမ္မာဝါယမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ) ပညာမဂ္ဂင်(၂)ပါး (သမာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ)တို့ဖြင့်စောင့်ကြည့်မှုဖြစ်သည်။(ဝိပဿနာ)

(ဂ) သတိပဋ္ဌာန်၏အကျင့် လမ်းဆုံး ။ ။ (၂)ကို ရှုပွားနေစဉ် (စောင့်ကြည့်) လောကီမဂ္ဂင်ငါးပါး၌ သီလ မဂ္ဂင်သုံးပါး (သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ)တို့ ပေါင်းစပ် တိုးပွား၍ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်(၈)ပါး ပြည့်ဝပြီး မိမိ၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်နေသည့် ရုပ်နာမ် ဓမ္မတရားများ ချုပ်ဆုံး၍ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်များနှင့် တကွ ဖြစ်ပျက်သုဉ်းသွားသည့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

သတိပဋ္ဌာန်တရား(၄)ပါး (သတိပဋ္ဌာနဘာဝနာ)

၁။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - ရုပ်အပေါင်းတို့၏ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကိုစောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)

၂။ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - ဝေဒနာအပေါင်းတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)

၃။ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - စိတ်အပေါင်းတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုတို့ကို စောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)

၄။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန် - ဓမ္မသဘောတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)

အကျိုးတရား(၅)ပါး

၁။ သတ္တာနံဝိသုဒ္ဓိယာ = တစ်ထောင့်ငါးရာကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်စေခြင်း

၂။ သောကပရိဒေဝါနံ သမတိက္ကမာယ = စိုးရိမ်မှု၊ ငိုကြွေးမှုတို့မှ ပယ်ပျောက်စေခြင်း

၃။ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ = ကိုယ်စိတ်နှစ်ပါးဆင်းရဲခြင်းတို့မှ ငြိမ်းအေးစေခြင်း

၄။ ဉာယဿအဓိဂမာယ = မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရရှိစေခြင်း

၅။ နိဗ္ဗာနဿသစ္ဆိကိရိယာယ = မအို၊ မနာ၊ မသေသည့်နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြု နိုင်စေခြင်း

" ကောယနော အယံဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ(လ) ယဒိဒံစတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာတိ "

လေးပါးသော မဟာသတိပဋ္ဌာန် တရားသည် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေသော
တစ်ကြောင်းတည်းသောလမ်း ကောင်းဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ။ ။ ကိုချိတ်ကြီးနှင့် ရွှေဆွဲကြိုး (၅)ကျပ်သား၊ လယ်ယာကွဲနွား၊ လှည်း၊ နေအိမ်။

ခန္ဓာ(၅)ပါးအား သတိပဋ္ဌာန်တရား(၄)ပါးနှင့် ပိုင်းခြားဝေဖန်ခြင်း

ခန္ဓာ(၅)ပါး	သတိပဋ္ဌာန်တရား
၁။ ရူပက္ခန္ဓာ	၁။ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
၂။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ	၂။ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
၃။ သညာက္ခန္ဓာ	၃။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
၄။ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	၄။ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
၅။ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ	၅။ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

စရိုက်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းရွေးချယ်နည်း

စရိုက်	ကမ္မဋ္ဌာန်း
* ဉာဏ်ထိုင်း၊ ကိလေသာထူ	* ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
* ဉာဏ်ထက်၊ တဏှာများ	* ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
* ဉာဏ်ထိုင်း၊ ဒိဋ္ဌိများ	* စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်
* ဉာဏ်ထက်၊ ကိလေသာပါး	* ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

* ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

ရုပ်အပေါင်းတို့၏ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)၊
ရုပ် (၂၈)ပါး (မဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီးလေးပါး + ဥပါဒါန်ရုပ် (၂၄)ပါး)

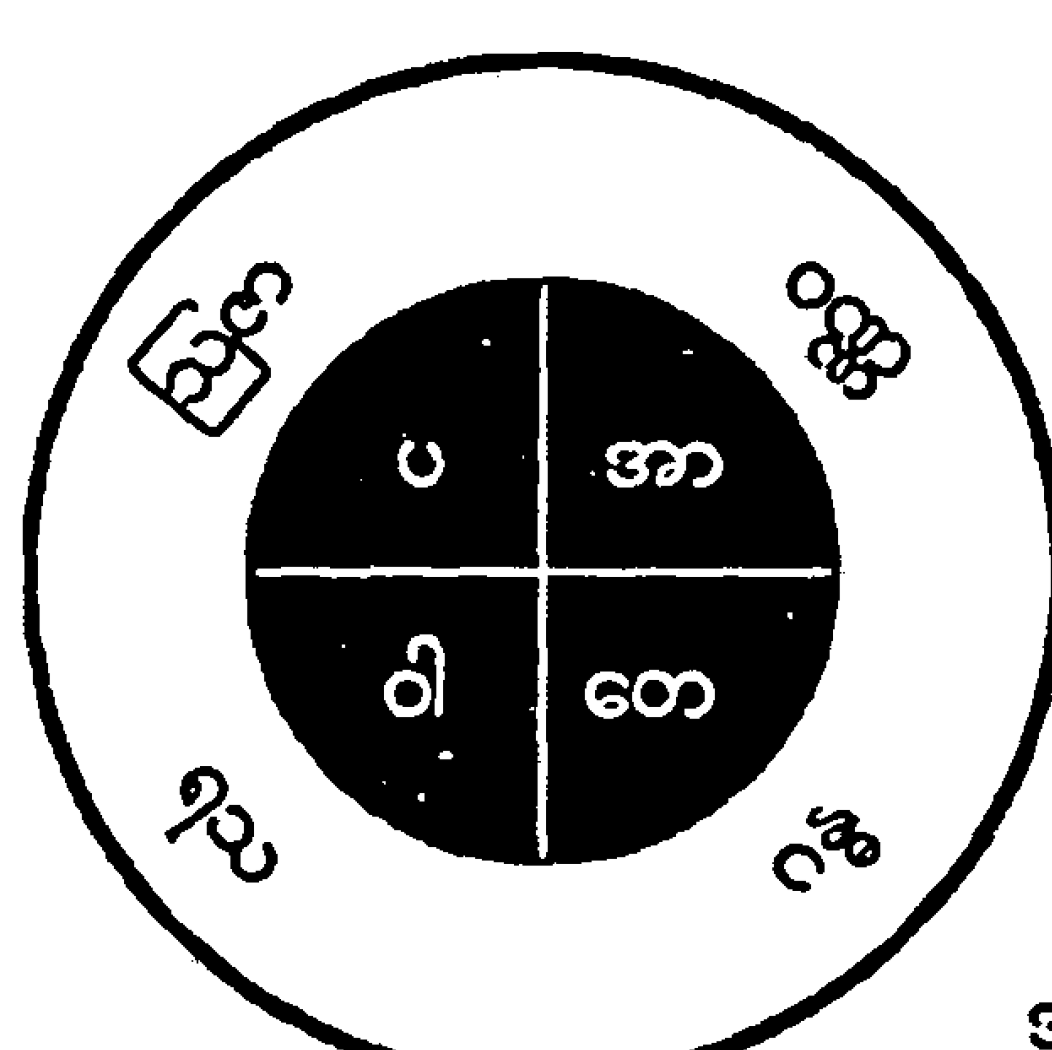

အဋ္ဌကလာပ်ရုပ် (၈)ပါး

မဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီး (၄) ပါးနှင့်ပင် ဝိပဿနာရှုနိုင်ပါသည်

၁။ စတုတ္ထအင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်တွင် မြတ်စွာဘုရားမှ ရာဟုလာအား ----- ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောကိုပင် ဝိပဿနာရှုနိုင်း၏။

၂။ ဥဒါန်းပါဠိတော်ကြီး၌လည်း ပထဝီ၊ အာပေါ၊ တေဇော၊ ဝါယောတို့၏ နိုပ်စက်ကင်းရာသည် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ကြောင်း ဟောထားပါသည်။

၃။ ကိုသုကောပမသုတ္တန်၌လည်း မဟာဘူတာနံ သမုဒယဥ္စ အတ္တင်္ဂမဥ္စယထာ ဘူတံပဇာနာတိလို့ဟောကြားထားပါသည်။

မဟာဘုတ်ဓာတ်ကြီး (၄)ပါး

၁။ ပထဝီဓာတ် (ကောဋ္ဌာသအစု ရုပ်-၂၀ပါး) - ခက်မာမှု၊ နူးညံ့မှု၊ တောင့်တင်းမှု၊ ညောင်းမှု၊ ကိုက်ခဲမှု၊ နှံ့မှုသဘော ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း၊ လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းချဉ်ဆီ၊ အညို၊ နှလုံး၊ အသည်း၊ အမြှေး၊ အဖျင်း၊ အဆုပ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးနှောက်

၂။ အာပေါဓာတ် (ကောဋ္ဌာသအစု ရုပ်-၁၂ပါး) - ဒွါရအမျိုးမျိုးမှဖွဲ့စည်းမှု၊ ယိုစီးမှုသဘောရှိ၏ (ဖောယောင်ခြင်း၊ တင်းကြပ်ခြင်း၊ ဆီးသွားခြင်း၊ ဝမ်းလျှောခြင်း၊ ချွေးထွက်ခြင်း) - သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ နပ်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆီကြည်၊ တံတွေး၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။

၃။ တေဇောဓာတ် - ပူမှု၊ အေးမှု၊ ရင့်ကျက်မှုသဘောရှိ၏။

ရုပ် - ၄ ပါး	- ဇီရဏတေဇော	(ပကတိအပူငွေ့)
	- သန္တပ္ပနတေဇော	(အဖျားရှိန်လိုအပူငွေ့)
	- ပရိဍဟနတေဇော	(အလွန်အမင်းပူသည့်အပူငွေ့)
	- ပါစကတေဇော	(ဝမ်းမီးအပူ)

၄။ ဝါယောဓာတ် - တွန်းကန်လှုပ်ရှား၊ ထောက်ကန်လှုပ်ရှားနေသည့်သဘောရှိ၏။

ရုပ် ၆ ပါး	- ဥဒ္ဓင်္ဂမဝါတ	(အထက်ဆန်လေ)
	- အဓောဂမဝါတ	(အောက်စုန်ဆင်းလေ)
	- ကုစ္ဆိသယဝါတ	(အူထဲလျှောက်တဲ့လေ)
	- ကောဋ္ဌာသယဝါတ	(အူအပြင်ဝမ်းခေါင်းအတွင်းလေ)
	- အင်္ဂမင်္ဂါနုသာရီဝါတ	(ကိုယ်ခန္ဓာကွေး၊ ဆန့်၊ ထိုင်၊ ရပ်၊ သွားနိုင်သည့်လေ)
	- အဿာသ၊ ပဿာသဝါတ	(ဝင်သက်ထွက်သက်လေ)

စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

စိတ်အပေါင်းတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)

စိတ်သည် အခြေခံကျ၏ (ဝိညာဏက္ခန္ဓာ)
စိတ်မှာ ဒိဋ္ဌိအကပ်အများဆုံး။
စိတ်ကိုစောင့်ကြည့်ရတာ လွယ်ကူ၏။
စိတ်ကိုရှုအားလုံးပါဝင်၏။ စိတ်(၁၃)ပါးရှိ၏။

ခံ ကပ် လွယ် ပါ စိ တ္တ နု ပ ဿ နာ

ရှုပုံ ရှုနည်း

၁၀ မိနစ်၊ ၁၅ မိနစ်ခန့် ဖြစ်ပျက်ရှုပါ၊ အပြင်ညွှဲသည်၊ အတွင်းညွှဲသည်၊ ပေါ်ရာကိုရှုပါ၊ ညွှဲသည် မပေါ်ပါက အိမ်သည်ကို ပြန်ရှုပါ။

ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ဝေဒနာအပေါင်းတို့၏ ဖြစ်မှု၊ ပျက်မှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)

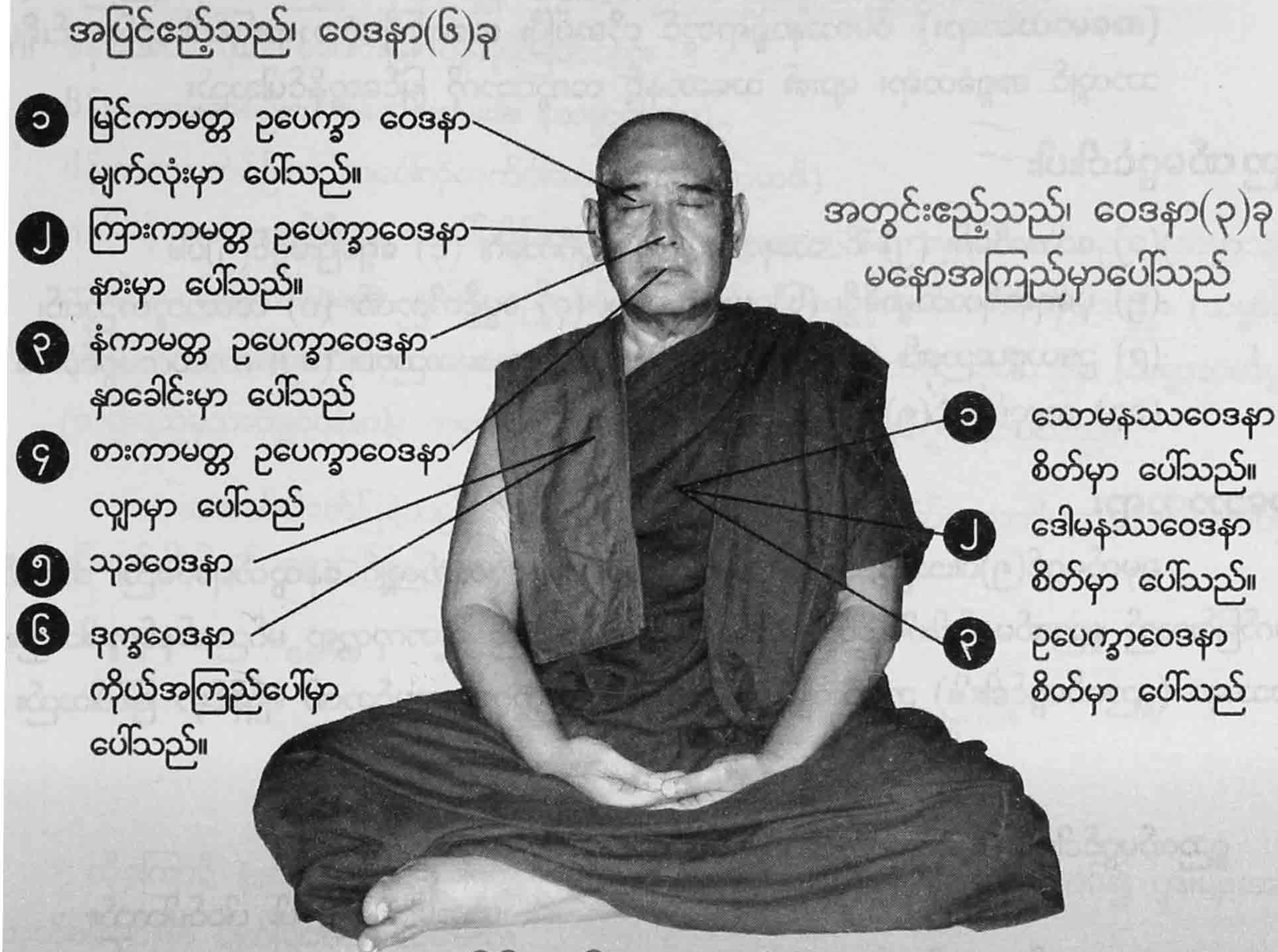

ဒိဗ်သည့်ဝေဒနာ (၃) ခု

(၁) သားရေး၊ သမီးရေး၊ စီးပွားရေးမှစ၍ အရပ်ရပ်အဆင်ပြေနေသောအခါ (ဝင်လေ - ထွက်လေ)ကို သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ရှုရှိုက်နေသည်။

(၂) သားရေး၊ သမီးရေး၊ စီးပွားရေးမှစ၍ အရပ်ရပ်အဆင်မပြေနေသောအခါ (ဝင်လေ - ထွက်လေ)ကို ဒေါမနဿ ဝေဒနာနှင့် ရှုရှိုက်နေပါသည်။

(၃) တစ်ခါတစ်ရံ (ဝင်လေ - ထွက်လေ)ကို သောမနဿလဲမဟုတ်။ ဒေါမနဿလဲမဟုတ်၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာနှင့် အမှတ်မထင်ရှုရှိုက်နေသည်။

(၄) ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်

ဓမ္မသဘောတို့၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို စောင့်ကြည့်ခြင်း (ရှုခြင်း)

သညာက္ခန္ဓာ
သင်္ခါရက္ခန္ဓာ → ဓမ္မသဘော

အားလုံးပေါင်းဝင် (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ စိတ်) (ဟတ္ထိမောပမသုတ်)

(၃) ရှုဉာဏ်တရား

သတိပဋ္ဌာန်တရားတစ်ခုခုဖြင့် အရှုခံတရားများအပေါ်တွင် စောင့်ကြည့်ရန် (ရှုမှတ်ပွားများရန်) လိုအပ်သောတရားများသည် ရှုဉာဏ်တရားများ ဖြစ်သည်။) **လောကီမဂ္ဂင်ငါးပါး ရှုဉာဏ်တရား (အမောဟတရား)** ဝိပဿနာရှုရာတွင် လိုအပ်ပြီး အရေးကြီးဆုံးတရားဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းရှိမှသာလျှင် အရှုခံတရား များ၏ သဘောနှင့် လက္ခဏာကို မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်ငါးပါး

(၁) လောကီမဂ်၊ (၂) ဝိပဿနာမဂ်၊ (၃) ပဉ္စင်္ဂီကမဂ်၊ (၄) ရှေ့ပြေးမဂ္ဂင်(၅)ပါး၊
(၅) ပုရေစာရိကသမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ (၆) ပုဗ္ဗဘာဂမဂ်၊ (၇) ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ်၊ (၈) ယထာဘူတဉာဏ်၊
(၉) ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်၊ (၁၀) ကိစ္စဉာဏ်၊ (၁၁) ဘာဝနာမယဉာဏ်၊ (၁၂) ကာယကမဂ္ဂင်ငါးပါး။
(၁၃) အလုပ်မဂ္ဂင်(၅)ပါး

သဘောတရား

ရှုမှတ်မဂ္ဂင်(၅)ပါးသည် အရဏ်တက်ခြင်းပင်၊ အရဏ်တက်လျှင် နေထွက်ရပေမည်။ အရဏ်တက်ခြင်းသည် ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်ငါးပါးနှင့်တူပါသည်။ နေထွက်ခြင်းသည် လောကုတ္တရာ မဂ်ဉာဏ်နှင့်တူပါသည်။ ဝိပဿနာ (ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်ငါးပါး) ဉာဏ်အမြင်သန်မှသာလျှင် လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ် ရရှိနိုင်မှာ ဖြစ်ပါသည်။

ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်ငါးပါး (ဝိပဿနာဉာဏ်)တွင် <
- သမာဓိမဂ္ဂင် (၃)ပါး
- ပညာမဂ္ဂင် (၂) ပါး ပါဝင်ပါသည်။

သမ္မာ = ကောင်းစွာ၊ မှန်ကန်စွာ

သမာဓိမဂ္ဂင် (၃)ပါး

(၁) သမ္မာဝါယမ - - - - - ကောင်းစွာ အားထုတ်ခြင်း
(၂) သမ္မာသတိ - - - - - ကောင်းစွာ အောက်မေ့ခြင်း
(၃) သမ္မာသမာဓိ - - - - - ကောင်းစွာ တည်ကြည်ခြင်း

ပညာမဂ္ဂင် (၂)ပါး

(၁) သမ္မာဒိဋ္ဌိ - - - - - ကောင်းစွာ မြင်ခြင်း (ကောင်းစွာအယူမှန်ရှိခြင်း)
(၂) သမ္မာသင်္ကပ္ပ - - - - - ကောင်းစွာ ကြံစည်ခြင်း

ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်ငါးပါးတွင် ပညာမဂ္ဂင်နှစ်ပါးက ဦးဆောင်ပါသည်။

ရှင်းအောင်ဥပမာပြအံ့

သမာဓိမဂ္ဂင်သုံးပါး ညီညွတ်မှသာလျှင် ဓမ္မ၏သဘောကို သိနိုင်ပါသည်။
ပညာမဂ္ဂင်နှစ်ပါး ညီညွတ်မှသာလျှင် ဓမ္မ၏လက္ခဏာ ဖြစ်ပျက်ကိုသိနိုင်ပါသည်။
မိန်းကလေးသုံးဦး စုပေါင်းပြီး ပန်းခူးကြပါသည်။
မိန်းကလေးတစ်ဦးက ခါးကုန်းပေး၏။ (သမ္မာဝါယမ)
မိန်းကလေးတစ်ဦးက အပေါ်ကိုတက်ပါသည်။ (သမ္မာသမာဓိ)
ကျန်မိန်းကလေးတစ်ဦးက အပေါ်မှမိန်းကလေးလိမ့်မကျအောင် နံဘေးမှရပ်ပေးပါသည်။ (သမ္မာသတိ)
တဖန်ခူးမည့်မိန်းကလေး၏ မျက်စိသည် ပန်းပွင့်ကောင်းကို ရွေးချယ်သိတတ်ဖို့လိုပါသည်။ (သမ္မာဒိဋ္ဌိ)
၎င်းမိန်းကလေး၏လက်သည် ပန်းကောင်းပန်းပွင့်၏ အရိုးရှည်ခူးတတ်ဖို့ လိုပါသည်။ (သမ္မာသင်္ကပ္ပ)
(အရိုးရှည်မှသာလျှင်ပန်းပန်၊ ဘုရားတင်၊ အလှထိုးကြိုက်သလိုဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။)

အထက်ပါဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အရှုခံခန္ဓာငါးပါးကို နှစ်သက်ရာသတိပဋ္ဌာန်တစ်ခုခုကပ်၍ ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်ငါးပါးနှင့် စောင့်ကြည့်ပွားများ အားထုတ်ကြရမှာ ဖြစ်ပါသည်။

စောင့်	=	သမ္မာမဂ္ဂင် (၃)ပါး	ဝိပဿနာပါ။
ကြည့်	=	ပညာမဂ္ဂင် (၂)ပါး	

ထို့ကြောင့် ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်ငါးပါးဖြင့် အရှုခံခန္ဓာများကို သတိပဋ္ဌာန် တစ်ပါးပါးကပ်၍ ပွားများအားထုတ်ပါလျှင်ဖြစ် ပျက်မြင်လာပါလိမ့်မည်။

ဖြစ်-ပျက်မြင်ခြင်းသည် ယထာဘူတဉာဏ်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာမြင်သည့်ဉာဏ်ပါ။)

ကြိမ်ဖန်များစွာ ဆက်ပြီးအားထုတ်လျှင် မဂ္ဂင်ငါးပါးသည် ရင့်ကျက်လာပါလိမ့်မည်။ ဖြစ်ပျက်တရားများကိုလည်း အမြင်စိပ်လာပါလိမ့်မည်။

ထက်ပြီးအားထုတ်လျှင် အမြင်စိပ်လာသော ဖြစ်ပျက်တရားများကို မလိုချင်သောဉာဏ်ဖြင့် မုန်းလာပါလိမ့်မည်။ (နိဗ္ဗိန္ဒာဉာဏ်)

ဆက်ပြီးအားထုတ်လျှင် မလိုချင်သောဉာဏ်ဖြင့် မုန်းလာသော ဖြစ်ပျက် များသည်ဆုံးသွားကြပါလိမ့်မည်။

ဤအချိန်၌ ဝိပဿနာဉာဏ် (မဂ္ဂင်(၅)ပါး)မှ လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ် (မဂ္ဂင်(၈)ပါး) အဆင့်သို့ တက်လှမ်းသွားသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဝိပဿနာဉာဏ် (မဂ္ဂင်(၅)ပါး)တွင် သီလမဂ္ဂင် (၃)ပါးသည် တပြိုင်နက်ပါဝင်ပေါင်းစပ်၍ လောကုတ္တရာမဂ်ဉာဏ် (မဂ္ဂင်(၈)ပါး) ပြည့်စုံသွားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈) ပါး

၁။ သမ္မာဝါယမ	ကောင်းစွာအားထုတ်ခြင်း		
၂။ သမ္မာသတိ	ကောင်းစွာအောက်မေ့ခြင်း/အမှတ်ရ		သမ္မာဓိမဂ္ဂင် (၃) ပါး
၃။ သမ္မာသမာဓိ	ကောင်းစွာတည်ကြည်ခြင်း		
၄။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ	ကောင်းစွာမြင်ခြင်း/အမှန်မြင်		ပညာမဂ္ဂင် (၂) ပါး
၅။ သမ္မာသင်္ကပ္ပ	ကောင်းစွာကြံစည်ခြင်း		
၆။ သမ္မာဝါစာ	ကောင်းစွာပြောဆိုခြင်း		
၇။ သမ္မာကမ္မန္တ	ကောင်းစွာပြုလုပ်ခြင်း		သီလမဂ္ဂင် (၃) ပါး
၈။ သမ္မာအာဇီဝ	ကောင်းစွာအသက်မွေးခြင်း		

၎င်းမဂ္ဂင် (၈)ပါးကို (၁) လောကုတ္တရာမဂ်၊ (၂) အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်၊ (၃) ပဋ္ဌာဘာဂမဂ်၊ (၄) အရိယာမဂ်၊ (၅) ကတညာဏ်ဟု အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။

လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈)ပါး ပထမဆုံးအကြိမ် ပြည့်စုံလျှင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို သောတာပတ္တိမဂ် ပုဂ္ဂိုလ်(ဝါ) သောတာပန်ဟုခေါ်ပါသည်။ သောတာပန်သည် ပထမနိဗ္ဗာန်(ဝါ) သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ပါသည်။ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာရှိလျှက်နှင့် မြင်ရသည့် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်ပါသည်။ မဂ္ဂင် (၈)ပါး ပြည့်စုံသွားလျှင် သစ္စာ (၄)ပါးကို တပြိုင်နက် ဆောင်ရွက်ပြီးသား ဖြစ်သွားပါသည်။

ပိုမိုရှင်းလင်းအောင် ဆီမီးနှင့် ဥပမာပြပါမည်။

ဆီမီးသည် -

(၁) မီးစာကို လောင်ကျွမ်းစေပါသည်။
(၂) အမှောင်လဲပယ်ဖျောက်ပါသည်။
(၃) အလင်းရောင်ကိုလဲ အနှံ့အပြားရစေပါသည်။
(၄) ဆီကိုကုန်စေပါသည်။

ထို့အတူ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈)ပါးသည်-

(၁)	ဒုက္ခသစ္စာကို	ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကိုလည်း	ပြုပါသည်။
(၂)	သမုဒယသစ္စာကို	ပယ်သတ်ခြင်းကိုလည်း	ပြုပါသည်။
(၃)	မဂ္ဂသစ္စာကိုလည်း	ပွားများစေခြင်းကိုလည်း	ပြုပါသည်။
(၄)	နိရောဓသစ္စာကို	မျက်မှောက်ပြုခြင်းကိုလည်း	ပြုပါသည်။

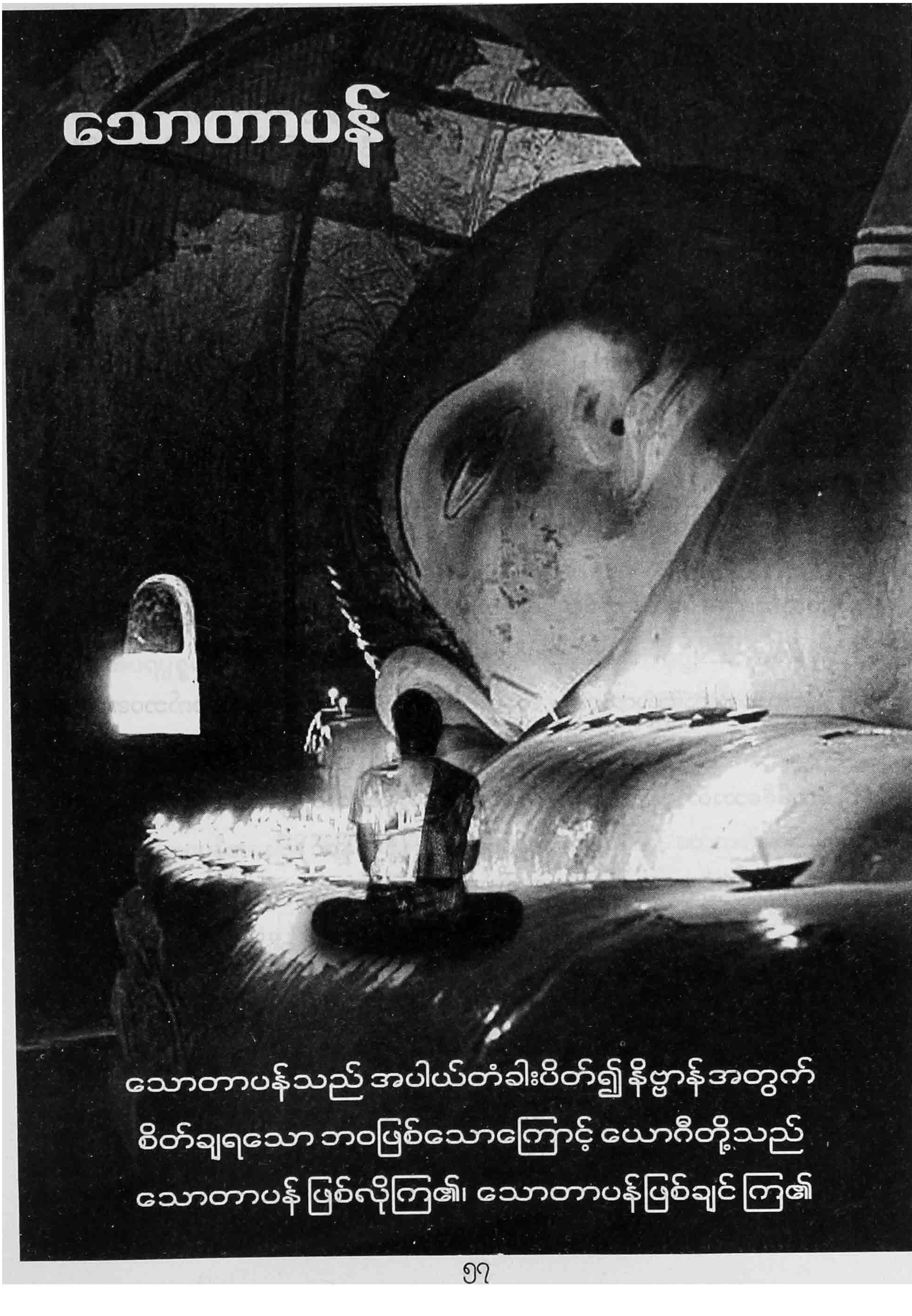

သောတာပန်
သောတာပန်သည် အပါယ်တံခါးပိတ်၍ နိဗ္ဗာန်အတွက်
စိတ်ချရသော ဘဝဖြစ်သောကြောင့် ယောဂီတို့သည်
သောတာပန် ဖြစ်လိုကြ၏၊ သောတာပန်ဖြစ်ချင် ကြ၏

(၁)သောတာပန်

ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင်(၅)ပါးဖြင့် အရှုခံဓမ္မကို သတိပဋ္ဌာန်တစ်ခုခုဖြင့် စောင့်ကြည့်ရာတွင် (ရှုမှတ်ပွားများရာတွင်) အရှုခံဓမ္မ၏ဖြစ်ပျက်မြင် ဖြစ်ပျက်မှန်း၊ ဖြစ်ပျက်ဆုံး၍ ရှုဉာဏ်မဂ္ဂင် (၅) ပါးတွင် သီလမဂ္ဂင် (၃)ပါး ထပ်ဆင့်တိုးပွား၍ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈)ပါး ပထမဦးဆုံးအကြိမ် ပြည့်စုံပြီး သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်သူကို ခေါ်ပါသည်။

ဂုဏ်ပုဒ်ဖြင့်ခေါ်ခြင်း - ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသများကိုပယ်ခြင်း

(သံယောဇဉ် ၃ ပါး - ပယ် သတ် သူကို ခေါ်ပါသည်။)

သောတာပန်အမျိုးအစား

(က) စူဠသောတာပန် (တစ်ဘဝ၊ နှစ်ဘဝအပါယ်မလား)

အသိတရားအဆင့် (ဉာတပရိညာ)

အပွားအဆင့် (အားထုတ်မှုအဆင့်၌ ဒိဋ္ဌိမဖြုတ်)

(ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ = အားနည်းသည့်ဝိပဿနာ)

(ခ) မဟာသောတာပန်

(၁) သတ္တက္ခတ္တုပရမသောတာပန် - လူနတ်ဘဝတွေမှာ ခုနစ်ကြိမ်သာဖြစ်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်ကာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသူ **(နိဗ္ဗာန်ဝင်)**

(၂) ကောလံကောလသောတာပန် - လူနတ်ဘဝနှင့် နှစ်ဘဝပြောက်မှ ခြောက်ဘဝအထိ နေပြီး ရဟန္တာဖြစ်ကာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသူ **(နိဗ္ဗာန်ဝင်)**

(၃) ကေဗီဇီသောတာပန် - လူနတ်ဘဝတွေနှင့် တစ်ကြိမ်သာနေပြီး၊ ရဟန္တာဖြစ်ကာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသူ **(နိဗ္ဗာန်ဝင်)**

(၄) သောတာပန်ရိုးရိုး - သုဒ္ဓါဝါသဘုံကို ချန်ထား၍ ကျန်တဲ့သုဂတိဘုံဘဝတွေမှာ ဘုံစဉ်စံပြီး ရဟန္တာဖြစ်ကာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံသူ **(ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်၊ သိကြားမင်း)**

သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂါ(၄)ပါး

(၁) သပ္ပုရိသသံသေဝ‌ေါ ခန္ဓာ၊ အာယာတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်မြတ်များကိုကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်၍ ဟောတတ်ပြောတတ်သောဆရာသမားကောင်းတို့နှင့် ပေါင်းဖော်ရခြင်း (၄၄)ကြိမ်

(၂) သဒ္ဓမ္မသာဝန် — ခန္ဓာ၊ အာယာတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ သင်္ခိုစ္စသမုပ္ပါဒ် တရားတော်မြတ်များကို ကျွမ်းကျင်တတ်မြောက်သော (စာတွေ့လက်တွေ့ ဉာဏ်တွေ့) ဆရာကောင်းသမားကောင်းတို့၏ ဆုံးမဟောကြားသော တရားတော်မြတ်များကို ကြားနာရခြင်း။

(၃) ယောနိသောမနသိကာရော — သင့်တင့်စွာနှလုံးသွင်းရခြင်း

(၄) ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ — တရားနှင့်ပြန်ပူဇော်ရခြင်း၊ အလို့ငှာ ဝိပဿနာအကျင့်ကောင်း အကျင့်မြတ်များကိုကျင့်ကြံကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း(၁၇၉၂)ကြိမ်

သောတာပန်အမြင်

(၁) တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော — သူငါ၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိ၊ ဓမ္မဖြစ်၍ ဓမ္မပျက်ခြင်းသာရှိခြင်းကို **ယုံမှားခြင်း** လွန်မြောက်နေပါသည်။

(၂) ဝိဂတကထံကထော — သူ၊ ငါ၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါမရှိ ဓမ္မဖြစ်၍ ဓမ္မပျက်ခြင်းသာရှိခြင်းကို **တွေးတောယုံမှားခြင်း** ကင်းလျက်ရှိနေပါသည်။

(၃) ဝေသာရဇ္ဇပတ္တော — သူ၊ ငါ၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိ ဓမ္မဖြစ်၍ ဓမ္မပျက်ခြင်းသာ ရှိခြင်းကို **ရဲရဲဝံ့ဝံ့** ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ပါသည်။

(၄) အပရပ္ပစ္စယော — သူ၊ ငါ၊ ယောကျ်ား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမရှိ ဓမ္မဖြစ်၍ ဓမ္မပျက်ခြင်းသာရှိခြင်းကို သူတစ်ပါးအပြောနှင့် မဟုတ်၊ **ကိုယ်တိုင်တွေ့မြင်** ကိုယ်ပိုင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်ပါသည်။

သောတာပန်စိတ်ထား (၇) ချက်

(၁) သောတာပန်အနေဖြင့် ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ အစရှိသည့်တရားများအား ပယ်သတ်နိုင်ခဲ့ပြီးသော်လည်း၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ၊ ထိနမိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စအစရှိသော တရားများကို မပယ်သတ်နိုင်သေးသည့်အလျောက် ဖြစ်ပွားတတ်ပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ပွားလျှင် နောက်က အသိလိုက်၍ဖြစ်ကြောင်းတိုတတ်ခြင်းသည် သောတာပန်တို့၏ စိတ်ထားတစ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။

(၂) သောတာပန်အနေဖြင့် မပယ်သတ်နိုင်သေးသော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတို့ကို ကျူးလွန်မှန်းသိလျှင် ချက်ခြင်းခန္ဓာအဖြစ်အပျက်ရှုပြီး ငြိမ်းအေးအောင် လုပ်နိုင်သည့် စိတ်ထားရှိတတ်ကြပါသည်။

(၃) ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသာသနာတော်မှတစ်ပါး အခြားသောသာသနာများမှာ သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာမရှိနိုင်ခြင်း အသိနှင့်ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာတော်၌ သာလျှင် ထွက်ရပ်လမ်းရှိနိုင်သော သာသနာဖြစ်ကြောင်း တည်းဟူသော အသိတို့သည် သောတာပန်တို့၏အသိ၊ သောတာပန်တို့၏ စိတ်ထားဖြစ်ပါသည်။

(၄) ရဟန်းတော်များ၌ လွန်ကျူးမိသည့်အပြစ်များရှိလျှင် ချက်ခြင်းဒေသနာကြားသကဲ့သို့ သောတာပန်များ၌လည်း အပြစ်သင့်သွားသည့်အခါတွင် မြန်မြန်ကျေနပ်အောင် ဝန်ချတောင်းပန်ပြီး ပြေပျောက်အောင် လုပ်နိုင်သည့် စိတ်နေစိတ်ထားသည် သောတာပန်တို့၏ စိတ်နေစိတ်ထား သဘောထားများ ဖြစ်ပါသည်။

(၅) သောတာပန်များသည် ရပ်ရွာထဲ၌ နေထိုင်သည့်အလျောက် ကိစ္စကြီးငယ်ကြောင့် ကူညီရန် ရုံးပြင်ကနွား ထိုသို့လိုက်ပင်လိုက်ဖြားသော်လည်း သူ့သိက္ခာ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ သီလတို့ကို အပျက်မခံသည့် စိတ်ထားသည်လည်း သောတာပန်တို့၏ စိတ်နေစိတ်ထား ဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ- နွားမကြီးသည် စားကျက်၌ မြက်စားနေဖြားသော်လည်း နွားကလေးကို မျက်စိအောက်မှ အပျောက်မခံဘဲ ကြည့်နေတတ်ပါသည်။

(၆) ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားများကို ဗုဒ္ဓမြတ်စွာမှရင်း။ ၎င်း၏ သားတပည့်သံဃာတော်အရှင်သူမြတ်များမှရင်း ဟောကြားသည့်အခါတွင် အာရုံတစ်ပါးသို့ စိတ်မသွား စိတ်မပြန့် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုသိပြီး စူးစူးစိုက်စိုက် မှတ်မှတ်သားသား တရားနာနိုင်သည့် စိတ်ထားသည်လည်း သောတာပန်တို့၏ စိတ်ထားပင် ဖြစ်ပါသည်။

ဥပမာ (ကလေးမီးခဲကိုင်မိသလို)

(၇) ခန္ဓာ၊ အာယာတန၊ ဓာတ်၊ သစ္စာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားများကို ခန္ဓာဉာဏ်ရောက် သဘောပေါက်အောင်နားကြားပြီးနောက် ဝမ်းမြောက်လို့မဆုံး၊ ပြောလို့မဆုံး၊ ကြည်ညိုလို့မဆုံး၊ ကျေးဇူးတင်လို့မဆုံး၊ နှလုံးသွင်းလို့မဆုံး၊ ဝမ်းမြောက်လို့မဆုံး ဝမ်းမြောက်သက် အင်မတန်ရှည်လေ့ရှိပါသည်။ ဤသည်ကား- သောတာပန်တို့၏ စိတ်ထားဖြစ်ပါသည်။

ဆက်လက်ပြီး မဂ္ဂင် (၅)ပါးမှစ၍ ကြိုးစားအားထုတ်ပြီး (ဒု)ကြိမ်ထပ်မံ၍ မဂ္ဂင် (၈)ပါး ထပ်မံပြည့်စုံလျှင် သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်(ဝါ) သကဒါဂါမ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ (တတိယ) အကြိမ်ထပ်မံ၍ မဂ္ဂင် (၈)ပါး ပြည့်စုံလျှင် အနာဂါမိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (ဝါ) အနာဂါမ် ဖြစ်ပါသည်။ အထက်ပါ အတိုင်း(စတုတ္ထ) အကြိမ် ထပ်မံ၍မဂ္ဂင် (၈)ပါး ပြည့်စုံလျှင် အရဟတ္တမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (ဝါ) ရဟန္တာဖြစ်ပါသည်။

တစ်မဂ်လျှင် လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်(၈)ပါးသည် တစ်ကြိမ်သာကျခွင့်ရှိပါသည်။ လောကီမဂ္ဂင်(၅)ပါးသည် လောကုတ္တရာမဂ္ဂင်(၈)ပါးမပြည့်မချင်း အကြိမ်ပေါင်းများစွာ (ကြိမ်ဖန်များစွာ)ပွားများရပါသည်။ လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈)ပါး ပြည့်စုံသွားသည့်ပုဂ္ဂိုလ်၌ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့သည် ဓမ္မနိယာမအတိုင်း ပြည့်စုံသွားကြပါလိမ့်မည်။

လောကီမဂ္ဂင် (၅) ပါး၏ သတ္တိသဘော

(၁) ခန္ဓာကိုစွန့်ပါသည်။ အလုပ် ၂ လုပ် လုပ်ပါသည်။

(၂) ကိလေသာကိုစွန့်ပါသည်။ (တံဘိုးဆိုင်းထမ်း)

(တဒင်္ဂပဟာန်၊ ရှုပွားဆဲခဏ၌သာ ပယ်စွန့်နိုင်ပါသည်။)

လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈)ပါး၏ သတ္တိသဘော

(၁) ခန္ဓာကို စွန့်ပါသည်။

(၂) ကိလေသာကို စွန့်ပါသည်။

(၃) နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း မျက်မှောက်ပြုပါသည်။ (သဉပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်) အလုပ် (၃)လုပ် လုပ်ပါသည်။ (သမုစ္ဆေဒပဟာန်အားဖြင့် အကြွင်းမဲ့အပြောင်အစင်ကို ပယ်သတ်နိုင်ပါသည်။

သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ပယ်အပ်သော အကုသိုလ်တရားများ

သောတာပတ္တိမဂ်သည် သံယောဇဉ်ဆယ်ပါးတွင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ သီလဗ္ဗတပရာမာသ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ သုံးပါးသော သံယောဇဉ်တို့ကို အကြွင်းမဲ့အားဖြင့် ပယ်နိုင်သည်။

ကိလေသာတွင်ဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာကိလေသာကို ပယ်နိုင်ပေသည်။

ဝိပ္ပလ္လာသ၊ စိတ္တ ဝိပ္ပလ္လာသ၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိပ္ပလ္လာသခြောက်ပါး၊ ဒုက္ခကို သုခ၊ အသုဘကို သုဘဟူသော ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပလ္လာသနှစ်ပါး၊ ပေါင်း(၈)ပါးကို ပယ်သည်။

အနုသယ ခုနစ်ပါးတို့တွင် ဒိဋ္ဌာနုသယနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာနုသယနှစ်ပါး ကိုပယ်သည်။

သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ မထိုက်သော တရား(၆)ပါး

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ၊ သီလဗ္ဗတရာမာသ အပါယ်ကို ရောက်စေသော အပါယဂါမိနီရာဂ၊ အပါယ်သို့ ရောက်စေသော အပါယဂါမိနီဒေါသ၊ အပါယ်ကို ရောက်စေသော အပါယဂါမိနီမောဟတို့ ဖြစ်သည်။

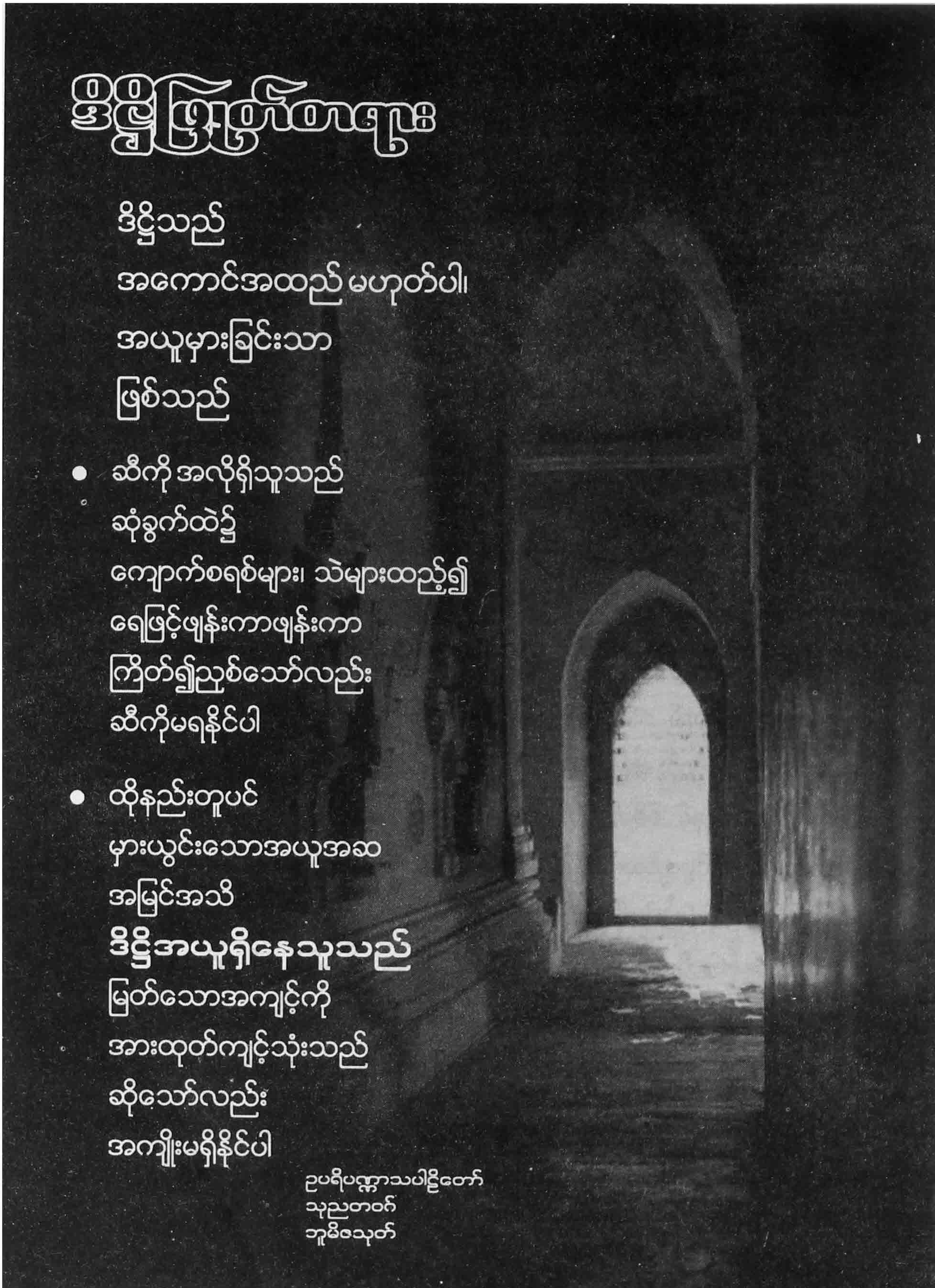

ဒိဋ္ဌိဖြူစင်တရား

ဒိဋ္ဌိသည်
အကောင်အထည် မဟုတ်ပါ၊
အယူမှားခြင်းသာ
ဖြစ်သည်

- ဆီကို အလိုရှိသူသည်
ဆုံခွက်ထဲ၌
ကျောက်စရစ်များ၊ သဲများထည့်၍
ရေဖြင့်ဖျန်းကာဖျန်းကာ
ကြိတ်၍ညှစ်သော်လည်း
ဆီကိုမရနိုင်ပါ

- ထိုနည်းတူပင်
မှားယွင်းသောအယူအဆ
အမြင်အသိ
ဒိဋ္ဌိအယူရှိနေသူသည်
မြတ်သောအကျင့်ကို
အားထုတ်ကျင့်သုံးသည်
ဆိုသော်လည်း
အကျိုးမရှိနိုင်ပါ

ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်
သုညတဝဂ်
ဘူမိဇသုတ်

(၄) ဒိဋ္ဌိဖြုတ်တရား

ဒိဋ္ဌိဆိုသည်မှာ အကောင်အထည်မဟုတ်၊ အယူမှားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ အယူမှားခြင်းသည် မဂ်တား ဖိုလ်တားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ (တနည်း) အယူမှားခြင်းသည် အပါယ်မျိုးစေ့ပျိုးခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ မဂ်တား ဖိုလ်တားခြင်း၊ အပါယ်မျိုးစေ့ပျိုးခြင်းသည် နိဗ္ဗာန်သို့ မရောက်နိုင် မျက်မှောက် မပြုနိုင်ခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။ ယောဂီတို့၏ (သိပါယ်ဆိုက်ပွား ယောဂီအလုပ်တရား) ဆိုက်ရောက်ရန် ကြိုးစားရမည့်ရည်မှန်းချက်သည် နိဗ္ဗာန်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကိုမရောက်စေနိုင်သည့်တရား၊ တားဆီးပိတ်ပင်သည့် တရားသည်ဒိဋ္ဌိပင် ဖြစ်ပါသည်၊ နိဗ္ဗာန်သို့ အမှန်တကယ် မျက်မှောက်ပြုချင်ပါလျှင် ဒိဋ္ဌိကိုပယ်သတ်ရမည်၊ ပြုတ်ရမည်။

ဒိဋ္ဌိ၏သဘောတရားများ

(၁) သတ္တိယာဝိယဩမဋ္ဌော၊ ဍယှမာနောဝမတ္တကေ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ၊ သတောဘိက္ခု၊ ပရိဗ္ဗဇေတိ။

ရင်ဝလှံစူးခြင်းထက် = (ဩမဋ္ဌော = ရင်ဝသို့၊ သတ္တိယာဝိယ = ပြေးစိုက်အပ်သောလှံ) ကဲ့သို့ရှင်း

ထိပ်ဦးခေါင်းမီးလောင် = (မတ္တကေ = ဦးခေါင်း၌ ဍယှမာနော၀ = လောင်အပ်သောမီးကဲ့သို့ရှင်း) ဦးခေါင်းမီးလောင်ခြင်းထက် မြန်မြန်ရှောင်၊ မြန်မြန်ငြိမ်း သတ်သင့်သည့်အလုပ်သည် သက္ကာယတရားပေါ်၌ မှီတွယ်နေသည့် ဒိဋ္ဌိတရားကိုသာ သတိနှင့် ပြည့်စုံသောယောဂီသည် အမြန်ဆုံး ပါယ်သတ်ခြင်းငှာ ကြိုးစားအားထုတ်သင့် ပေသည်။

(သတောဘိက္ခု = သတိနှင့် ပြည့်စုံသောယောဂီ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိပဟာနာယ = သက္ကာယတရားပေါ်၌ မှီကွယ်နေသည့် ဒိဋ္ဌိတရားကိုသာ အမြန်ဆုံး ပယ်သတ်ခြင်းငှာ၊ ပရိဗ္ဗဇေတိ = လျင်လျင်မြန်မြန်အား ထုတ်သင့်ပါပေ၏။)

(၂) ဥက္ကိဋ္ဌာပုညတေဇေန၊ ကာမရူပဂတိံဂတာ၊ ဘဝဂ္ဂတမ္ပိ သမ္ပတ္တာ၊ ပုနာဂစ္ဆန္တိဒုဂ္ဂတိံ ဒိဋ္ဌိမကွာ ပုဂ္ဂိုလ်မှာကား, လူ့ရွာစကြာ, နတ်မှာသကြား, မိုးဖျားဗြဟ္မာ, ဖြစ်တုံပါလည်း၊ ခန္ဓာပြိုကွဲ၊ ကသိုလ်စဲက၊ ဖောက်လွှဲပါယ်ရွာ ရောက်မြဲသာတည်း။ (ဓမ္မဟဒယဝိဘင်းပါဠိတော်)

(၃) ပမတ္တဿ စတ္တာရော အပါယာ၊ သကဂေဟာသဒိသာ

ပမတ္တဿ မေ့လျော့သောသူအား = အပါယ်လေးပါးသည် မိမိတို့၏ အမြဲနေသောအိမ် ဂေဟာကြီးပင်တည်း။

(စတ္တာရော = လေးပါးကုန်သော၊ အပါယာ = အပါယ်ဘုံတို့သည် သကဂေဟာသဒိသာ = မိမိ တို့နေသောအိမ်နှင့်တူကြ၏။)

(၄) ဒိဋ္ဌိသည် အလေးစာတ်၊ အပင်းသွင်းခံရခြင်း။ ဝမ်းစာပြည့်ခြင်းနှင့်တူ၏။

ဥပမာ - သစ်တုံး၊ လှေ၊

မျော၊ မြုပ်၊ စုန်၊ ဆန်၊ တစ်ဘက်ကမ်း

(၅) ဒိဋ္ဌိသည် ပဥ္စနန္တရိယကံထက် ကြောက်စရာကောင်း၏။

ဥပမာ - ရှင်ဒေဝဒတ်၊ အဇာတသတ်မင်း။ စိဥ္စမာန၊ သုပ္ပဗုဒ္ဓ၊ ပဥ္စနန္တရိယကံကျူးလွန်မည်။

ပဥ္စနန္တရိယကံ = ကမ္ဘာပျက်လျှင် မခံရတော့ပါ။

ဒိဋ္ဌိ = ၎င်းအဖြစ်သည် ယခုကမ္ဘာပျက်ပြားလည်း မပျက်သော ကမ္ဘာသို့ ပြောင်းခံရသည်။

(၆) ဒိဋ္ဌိသည် တဏှာထက် ကြောက်စရာကောင်း၏။

ဒိဋ္ဌိ	=	ကြီး	မျော	မြုပ်
တဏှာ	=	ရေ		
ဒိဋ္ဌိကြီးဖြုတ်	=	ဆန်	စုန်	တစ်ဘက်ကမ်း

(၇) ဒိဋ္ဌိသည် အဝိဇ္ဇာထက်လည်း ကြောက်စရာကောင်း၏။

ဒိဋ္ဌိသည် မပယ်မဖြုတ်နိုင်လျှင် သောတာပန်မတည်နိုင်ပါ။ အပါယ်ငရဲသို့ ကျနိုင်၏။ အဝိဇ္ဇာကို အထက်မဂ်ရောက်မှသာ အကြွင်းမဲ့ပယ်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာ အကုန်မပယ်နိုင်ပြားလည်း သောတာပန်တည်နိုင်၏။ အဝိဇ္ဇာအကုန်မပယ်နိုင်ပြားလည်း သောတာပန်တည်၍ အပါယ်သို့ လဲမကျနိုင်ပေ။

ဒိဋ္ဌိမပယ်မဖြုတ်သေးပါက	သောတာပန်မတည်နိုင် အပါယ်ငရဲသို့ကျနိုင်
အဝိဇ္ဇာအကုန်မပယ်နိုင်သော်လည်း	သောတာပန်တည်နိုင်၏၊ အပါယ်ငရဲသို့ မကျနိုင်ပါ။

ဒိဋ္ဌိ (၂) မျိုးရှိ၏။

(၁) မိရိုးဖလာဒိဋ္ဌိ (ကိုးကွယ်မှုမှားဒိဋ္ဌိများ)

(၂) မူလဒိဋ္ဌိများ (သုံးဆယ့်တစ်ဘုံ၌ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသော ဒိဋ္ဌိများ)

(၁) မိရိုးဖလာဒိဋ္ဌိ (ကိုးကွယ်မှုမှားခြင်း)

၎င်းဒိဋ္ဌိဖြုတ်ရန်၊ ပြုတ်ရန်၊ ပယ်ရန်အောက်ပါတို့ကို သိဖို့လိုအပ်ပါသည်။

(၁)ရတနာသုံးပါး

ရတိံဇနေတီတိ - ရတနာ = (နှစ်သက်ခြင်း)ကို ဖြစ်စေတတ်လို့ရတနာ၊

(က) လောကုတ္တရာနှစ်သက်မြတ်နိုးမှုအပြည့်ရှိသင့်တာသည် ဘုရားရတနာ၊တရားရတနာ၊သံဃာရတနာ၊

(ခ) လောကီရတနာသည် ရွှေငွေကျောက်သံပတ္တမြား သားသမီးရတနာပင် ဖြစ်သည်

(၂)သရဏံ (ဂုံ) သုံးပါး

သရဏံ	-	ကိုးကွယ်ခြင်း
ကိုး	-	အားကိုး
ကွယ်	-	ဘေးအန္တရာယ်အပေါင်းတို့ကာကွယ်
ကိုးကွယ်	-	ဘေးအန္တရာယ်အပေါင်းကို ကာကွယ်နိုင်အောင် အားကိုးခြင်း

ဗုဒ္ဓံသရဏံဂစ္ဆာမိ၊ ဓမ္မံသရဏံဂစ္ဆာမိ၊ သံဃံသရဏံဂစ္ဆာမိ မြတ်စွာဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး အားကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါ၏။ တရားတော်မြတ်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါ၏ သံဃာတော်အရှင်သူမြတ်ကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ပါ၏။

(၃) (က) လောဘဖြင့်သေလျှင် - ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် (လောဘနှင့်သေ ပြိတ္တာ အသူရကာယ်ပြည် မှတ်လေကေန္တ)
(ခ) ဒေါသဖြင့်သေလျှင် - ငရဲ (ဒေါသနှင့်သေ ငရဲပြည် မှတ်လေကေန္တ)
(ဂ) မောဟဖြင့်သေလျှင် - တိရစ္ဆာန် (မောဟနှင့်သေ တိရစ္ဆာန်ပြည် မှတ်လေကေန္တ)

ကိုးကွယ်မှုပြုသော နတ်စိမ်း (ပြိတ္တာ)များကို ဝေဖန်ပြရပါမည်။

(၄)သိကြားမင်း၏ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်

သိကြားမင်းဖြစ်ခြင်းအကြောင်းရင်းမှာ -

လမ်းပြင်၊ တံတားဆောက်၊ လမ်းဖောက်၊ တံတားပြင် ရေချမ်းစင်တည်၊ ပတ်ဝန်းကျင် သန့်ရှင်းရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်သည့် အမှိုက်ခါခြင်း၊ လှဲခြင်း၊ ကောက်ခြင်း၊ မြေပြင်ညီ၍ ခြောက်သွေ့ခြင်း၊ စွတ်စိုခြင်းများ မဖြစ်စေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်

သိကြားမင်းကြီးသည် မာတလိနတ်သားနှင့် ဥယျာဉ်တော်သို့ ထွက်ခါနီးအချိန်၌ လူပြည်သို့ လက်အုပ်ချီပြီး ပူဇော်ကန်တော့လေ့ရှိပါသည်။ မာတလိမြင်၍ အကြောင်းရင်းကို လျှောက်တင်မေးသည့် အခါ၌ အောက်ပါဂါထာကို ရွတ်ဆိုပြီး ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်)

ယောဂဟဒ္ဒာပုညကရာ၊ သီလဝန္တော၊ ဥပါသကာ ဓမ္မေ နဒါရပေါ၊ သေန္တိတေနပသာမိ မာတလိ

လူပြည်ဘုံ၌ ဝိပဿနာတရားများအားထုတ်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သမထ၊ တရားများအားထုတ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သီလတရားတော်များနှင့် ပြည့်စုံအောင် တည်ဆောက်ကြသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ကုသိုလ် ကောင်းမှု၊ လှူဒါန်းမှုပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် သားသမီး၊ ဇနီးမယားနှင့်တကွ မိဘဆွေမျိုးသားချင်း များအား ကောင်းမှုဖြင့် လုပ်ကျွေးစောင့်ရှောက်ထောက်ပံ့ကူညီသော ပုဂ္ဂိုလ်များအား ချီးမြှောက်သည့် အနေဖြင့် ပူဇော်ကန်တော့သည်ဟု အဖြေပေးခဲ့ပါသည်။ (ထိုကြောင့် အထက်ဖော်ပြပါ ပုဂ္ဂိုလ်များသည် သိကြားမင်းပူဇော်ကန်တော့ခံရသော ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် လူသူတော်ကောင်းများကို သိကြားမင်းချီးမြှောက်သည့်အနေဖြင့် ပူဇော်ကန်တော့ပါသည်။

သိကြားမင်းအပူဇော်ခံခြင်း

သိကြားမင်းအား စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး (၄)ပါးက ပူဇော်ကန်တော့ပါသည်။ တဖန် စတု မဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးလေးပါးအား အတွင်း/အပြင် (၃၇)မင်းနတ်များမှ ပူဇော်ကန်တော့ပါသည်။

သချ်ာနည်းအရဆိုလျှင်

၃၇ မင်းနတ်များ	ပူဇော်ကန်တော့သင့်	လူသူတော်ကောင်းများ
လူသူတော်ကောင်းများ	ပူဇော်ကန်တော့ရန်မသင့်	(၃၇) မင်းနတ်များ / အပါယ်ဒုဂ္ဂတိ

(၅) နိဗ္ဗာန်တံခါး (လူ့ပြည်သည်အချက်အခြာဖြစ်သည် လူ့ပြည်မှ တိုက်ရိုက်အကုန်ဖွင့်ထားပါသည်။
တဖန်အပါယ်လေးပါးသို့လည်း လူ့ပြည်မှ တိုက်ရိုက်အကုန်ဖွင့်ထားပါသည်)

လူ့ပြည်မှ — သောတာပန် / သကဒါဂါမ် | နတ်ပြည် — အနာဂါမ် / ရဟန္တာ | ဗြဟ္မာပြည်

လက်ဝဲရံ၊ လက်ျာရံ

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ

မြတ်စွာဘုရားရှင်တည်းဟူသော မြင့်မြတ်သောအဆင့်သို့ ဖြစ်စေနိုင်ခြင်း

(၂) မူလဒိဋ္ဌိများ

(၆၂) ပါးရှိ၏ သိသင့်သောဒိဋ္ဌိများမှာ-

(၁) သက္ကာယဒိဋ္ဌိ
(၂) သဿတဒိဋ္ဌိ
(၃) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ
(၄) ကေစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ
(၅) အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ
(၆) အကိရိယဒိဋ္ဌိ
(၇) နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ
(၈) အဟေတုကဒိဋ္ဌိ
(၉) ကမ္မဝါဒီဒိဋ္ဌိ
(၁၀) ဣဿရနိမ္မာနဒိဋ္ဌိ

(၁) သက္ကာယဒိဋ္ဌိ - ခန္ဓာ (၅)ပါး၊ ရုပ်နာမ် (၂) ပါးကို ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ သူ၊ ငါ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဟုထင် မှတ်မှားသောအယူ (သဘောသိဖို့လို၏။)

သက္ကာယဒိဋ္ဌိ (မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ၆၂ ပါး)

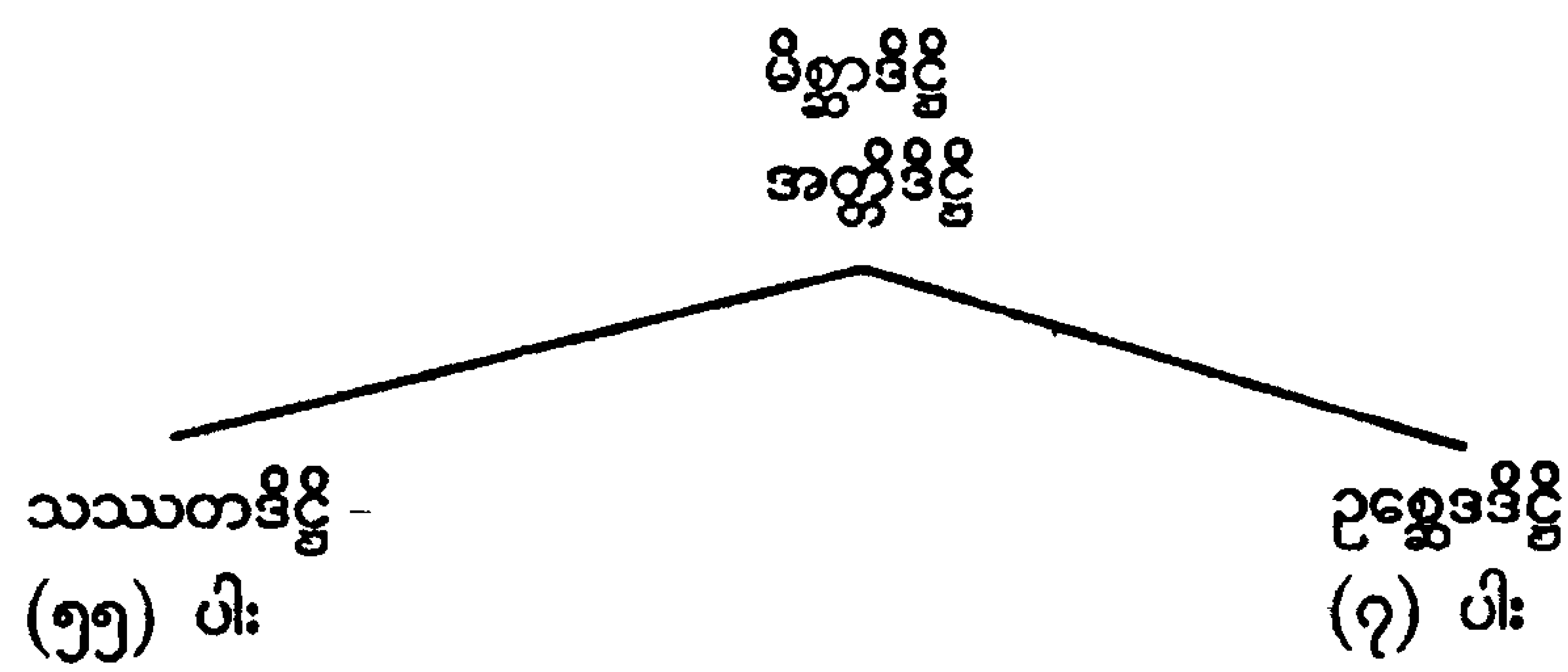

(၂) သဿတဒိဋ္ဌိ - ခန္ဓာ (၅)ပါး ရုပ်နာမ် (၂) ပါး ကို နိုင်သည်၊ မြဲသည် တည်တံ့သည်။ မပျက်စီးပါဟု ထင်မှတ်မှားသည့်အယူ။ (အနိစ္စသိဖို့လို၏။) (အပျက်သိဖို့လို၏။)

(၃) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ - ခန္ဓာ (၅)ပါး ရုပ်+နာမ် (၂) ပါး သည် ပျက်ပြီးနောက် ဘာမျှမဖြစ်တော့ပါ၊ ပြတ်သည်၊ တောက်သည်ဟု ထင်မှတ်မှားသည့်အယူ။ (အဖြစ်သိဖို့လို၏။)

(၄) ကေဝလသဿတဒိဋ္ဌိ - တစ်ချို့ မြဲ တစ်ချို့ မမြဲ ထင်မှတ်မှားသည့်အယူ

(၅) အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ - ယောင်မှားမသေချာ ဒိဋ္ဌိဖြစ်သယောင်ယောင်၊ ပျက်သယောင်ယောင် (အမရာမည်သော ငါးသည်ချော၍ ဖမ်းကိုင်တိုင်း ဖမ်းဆုတ်တိုင်း လွတ်သကဲ့သို့)

နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (၃) မျိုး

(၇) အကိရိယဒိဋ္ဌိ - - - - - - - - - - - ကံကို ပယ်ပါသည်။
(၈) နတ္ထိကဒိဋ္ဌိ - - - - - - - - - - - အကျိုးကို ပယ်ပါသည်။
(၉) အဟေတုကဒိဋ္ဌိ - - - - - - - - - - - - အကြောင်းကို ပယ်ပါသည်။
(၁၀) ကမ္မဝါဒီဒိဋ္ဌိ - အားလုံးသောအကြောင်းအရာတို့သည် ကံပေါ်တွင်မူတည်သည်ဟု ထင်မှတ်မှားသည့်အယူ၊
ရုပ်/(ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ)
နာမ်/ (အာရုံ၊ ဒွါရ)
(၁၁) ဣဿရနိမ္မာနဒိဋ္ဌိ- ဤဒိဋ္ဌိသည် သီးသန့်မရှိ ကေဝလသဿတဒိဋ္ဌိထဲမှာပါ ပါသည်

မိရိုးဖလာဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ၌ သဿတဒိဋ္ဌိများ နေကြပါသည်။

သဿတဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ	ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ
(၁) ဟိဘဝ၊ ဒိဘဝရှိသည်ဟု ယုံကြည်၏။ (၂) ကမ္မဿကတာဉာဏ်ရှိ၏။ (၃) ကုသိုလ်အလွန်လုပ်၏။ (၄) အကုသိုလ်လုပ်ရမှာ ကြောက်၏။ ပြုလုပ်လေ့မရှိပါ။ (၅) ဘုရားနှင့်တွေ့တွေ့၊ ဘုရားတပည့်သားများနှင့်တွေ့တွေ့၊ သစ္စာတရားနာပြီးနောက် ဘုံဘဝထဲ၌ နေချင်သေးပါသည်။ (အပြစ်သေး၏။ ကျွတ်တမ်းဝင်ဖို့နှေး၏။) သဿတဒိဋ္ဌိအယူရှိသူ၏ ယုံကြည်မှုအသက်ရှင်စဉ်၌ အထက်ပါ (၅)ချက်ကို ယုံကြည်မှုရှိ၏။	(၁) ဟိဘဝ၊ ဒိဘဝရှိသည်ဟု ယုံကြည်၏။ (၂) ကမ္မဿကတာဉာဏ်ရှိ၏။ (၃) ကုသိုလ်ကို မလုပ်ပါ။ (၄) အကုသိုလ်ကိုရဲတင်းစွာ အလွန်အမင်း လုပ်လေ့ရှိပါသည်။ (၅) ဘုရားနှင့်တွေ့တွေ့၊ ဘုရားတပည့်သားများနှင့်တွေ့တွေ့၊ သစ္စာတရားနာ၍ ၎င်း၏ အယူကို စွန့်ပြီး ချက်ခြင်းနိဗ္ဗာန်ရောက်အောင် အားထုတ်ပါသည်။ (အပြစ်ကြီး။ ကျွတ်တန်းဝင်ဖို့နီး၏။)

စုတိ (ရုပ်+နာမ် ၂ ခုလုံး ပျက်စီးသောအခါတွင်) ရုပ်သည်ပျက်ဆီးသည်၊ နာမ်သည် မပျက်ဆီးဟု ယူဆပြီးလျှင် ဘဝ၊ လိပ်ပြာ၊ အသက်၊ ဝိဉာဉ်ဟု အမျိုးမျိုးယူဆ၏။

ဘဝကူးပြောင်း + လိပ်ပြာ - ဒီဘဝ၌ မနေချင်၍ ဟိုဘဝသို့ပျံသွား၏။

အသက် - မနေချင်၍ ထွက်သွားသည် (အိမ်ခေါင်မိုး၌ အပေါက်ဖောက်ခြင်း၊ အကာထရံ၌အပေါက်ဖောက်ခြင်း၊ ကြမ်းပြင်ဖောက်ခြင်း။)

ဝိဉာဉ် - လောက်လန်းသဖွယ် ဝိဉာဉ်တွယ် (ဒီဘဝမနေချင်၍တစ်ခြားဘဝသို့ လောက်လန်းသဖွယ် ရွှေပြောင်းသွားသည်။) အထက်ပါအတိုင်း အမျိုးမျိုးယူဆ၍၊ လက်ခံ ယုံကြည်နေကြ၏။ အသက်ထွက် သပိတ်သွတ်၊ မြေဆင်းသပိတ်သွတ်၊ ရက်လည်သပိတ်သွတ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ တဖန်၊ တချို့ကွင်းကျန်ရစ်ခဲ့သော ရုပ်တရားကြီးကိုပင် မတင့်မတယ် သည့်သဘောများဖြောက်၍ အသုဘကို သုဘလုပ်၍ ရေချိုးပေးခြင်း၊ သနပ်ခါးလိမ်းကျံခြင်း၊ နံ့သာလိမ်းခြင်း၊ ပန်းပန်ခြင်း၊ အဝတ်အစားအသစ်များ လဲလှယ်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်လာကြပါသည်။

တချို့ရုပ်အနိစ္စကြီးကွယ်ပျောက်၍ အသုဘကို သုဘအသွင်ပြင် အလှချယ်သမှုများ ပြုလုပ်လာကြ၏။ မျက်နှာကြီး အသုဘရှင်၏အကြိုက် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ၊ ကွယ်ပျောက်၍ သုဘတရားပေါ်လွင် ထင်ရှားလာစေရန် သေပန်းပွင့်လိုက်တာ ပစ်ရက်စရာမရှိပါဘူး။ နမျောလိုက်တာဟု လေပင့်တတ်သော သဿတဒိဋ္ဌိနွယ်ဝင်များလဲရှိကြသေး၏။ ခုံဖိနပ်စုတ်လောက် တန်ဖိုးမရှိသော အနိစ္စရုပ်ခန္ဓာကြီးကို သေပန်းပွင့်၍ ပစ်ရက်စရာမရှိလျှင် ယောဂီတို့ယူသွားမလားလို့မေးလျှင် အခက်တွေ့နေပေမည်။

မမြဲသော ရုပ်တရားအစုကို ဟိုချည်၊ ဒီချည်လုပ်ကြသေး၏။ မိသားစုအရုပ်အတိုင်းများ ထည့်ကြသေး၏။ အကောင်းဆုံးအဝတ်အစားများ လွှမ်းခြုံခြင်း၊ ထည့်ပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကြသေး၏။ (ရွှေ၊ ငွေ၊ စိန်ကျောက်များကိုတော့ ချွတ်ယူပြီး သိမ်းကြ၏။ သဿတဒိဋ္ဌိထဲမှ ကြီးမားသော အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်ခြင်း။)

တဖန်ရုပ်အနိစ္စကြီးအနီး၌ ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်ရည်၊ မုန့်မျိုးစုံ၊ ပန်းအိုး၊ ဆေးလိပ်၊ အရက်များ၊ မုန့်ဟင်းခါးကြိုက်တတ်ရာရာများကို ချပေးထားပါသည်။ စားချင်၊ သောက်ချင်လျှင်၊ စားသောက်နိုင်စေရန် ဖြစ်၏။ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားများ ချုပ်နေသည့်အတွက် မည်သို့စားသောက်နိုင်ပါမည်နည်း။ သဘောပေါက်ရန်အတွက်ပင် ခက်ခဲလှပါသည်။

တဖန် စားမြိတ်စာထမင်းထုပ်၊ ရေအပြည့်ရှိသောရေအိုးငယ်နှင့် ကူးတို့ခတစ်မတ်တို့ကို ပါးစပ်ထဲသို့ ထည့်ထားတတ်ကြပါသည်။ (မည်ကဲ့သို့စားနိုင်ယူနိုင်ပါအံ့နည်း။)

အသုဘချမည့်နေ့၌ လေခါးသေးသေးထပ်လုပ်ခြင်း၊ ရေအိုးခွဲခြင်း၊ သရဏဂုံတင်ခြင်းတို့ပြုလုပ်ကြပါသေးသည်။ (သဿတဒိဋ္ဌိအယူများပင် ဖြစ်ကြပါသည်။

ၡင်းနေ့၌ပင် ရက်လည်သပိတ်သွတ် ဖိတ်သည့်အနေဖြင့် မြေကြီးပြာပူတို့ကို လာတတ်အောင် လမ်းပြပေးသည့်အနေဖြင့် အသုဘအိမ်အနီးသို့ ယူလာတတ်ကြပါသည်။ အိမ်တွင်းအုန်းသီးကိုအပြင်ဘက်၌ ထားသည်ဖြစ်၍ အိမ်အတွင်းသို့ ယူဆောင်လာသင့်သည်။

တဖန် (၇)ရက်လည်သောနေ့၌ အိမ်ပေါ်မှဆင်းသွားမှုကိုသိရှိရန် ဇကောထဲသို့ ပြာထည့်ပြီးလှေခါး အပေါ်၌ ထားလေ့ရှိ၏။

နောက်ဆုံးနေသွားသည့်အခန်းနေရာများ၌ ကုတင်၊ ခြင်ထောင်၊ မွေ့ယာခင်း၊ စောင်၊ ခေါင်းအုံး၊ အင်္ကျီ၊ လုံချည်၊ ဖိနပ်တို့ကို ၎င်းရှိနေသေးသည်ဟု ထင်မှတ်၍ ထားရှိမှုများကို တွေ့မြင်နိုင်ကြပါသည်။

ဒိဋ္ဌိဥပမာများ

၁။ ရှင်ဆန္ဒ (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ) ငါ့ဘုရား
(သဿတ) ဖြစ်၊ ပျက်မြင်အားကိုးမှုမရှိ၊
နိုင်မြဲမှုကိုလိုချင်
(ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နားမလည်)

၂။ ရှင်သာတိရဟန်း (သဿတဒိဋ္ဌိ) ရုပ်သေ၊ ဝိညာဏ်မသေ
တေ၊ ဇ၊ သု၊ နေ၊ မ၊ ဘူ၊ စန္ဒာ၊ နာ၊ ဝိ၊ ဝေ
(တေမိ၊ ဇနက၊ သုဝဏ္ဏသျှံ၊ နေမိမင်း၊ မဟောသဓာ၊ ဘူရိဒတ်၊ စန္ဒာကုမာရ၊ နာရဒ၊ ဝိဓူရ၊ ဝေဿန္တရာ)

၃။ ရှင်ယာမကရဟန်း (ယမကသုတ်၊ သံယုတ်ပါဠိတော်)

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ

ရဟန္တာပရိနိဗ္ဗာန်ပြု - - - - - - → ဘာမှမဖြစ်
(သတ္တဝါ) (သက္ကာယ) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ
ရုပ် + နာမ် - - - - - - - - - - - - - - - - - - - →

ရဟန္တာ
ပရိနိဗ္ဗာန် ကိလေသာချုပ် နိဗ္ဗာန်
ပြုလျှင် ——→ နောင်ခန္ဓာမဖြစ် (နိရောဓ)

၄။ ရှင်အနုယာဓ - ဝိစိကိစ္ဆာ

ဒိဋ္ဌိမေးများ ၁။ သတ္တဝါသေလျှင် ဖြစ်သေးလား
၂။ သတ္တဝါသေလျှင် မဖြစ်တော့ဘူးလား
၃။ သတ္တဝါဧသလျှင် မဖြစ်ချည်တလှည့်ဖြစ်ချည်တလှည့်လား
၄။ သတ္တဝါသေလျှင် မဖြစ်သည်မဟုတ် ဖြစ်သယောင်လား
လောက၌ သတ္တဝါမရှိ (ဒိဋ္ဌိမေးများ ဖြေစရာမလိုပါ။)

ဖြစ်သေးသလား - သဿတဒိဋ္ဌိ
မဖြစ်တော့ဘူးလား - ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ
မဖြစ်ချည်တလှည့်ဖြစ်ချည်တလှည့်လား - ဧကစ္စသဿတဒိဋ္ဌိ
မဖြစ်သည်မဟုတ်၊ ဖြစ်သယောင်ယောင်လား - အမရာဝိက္ခေပဒိဋ္ဌိ

ဒိဋ္ဌိဖြစ်ကြောင်း (၈) ချက်

ခန္ဓာ၊ အဝိဇ္ဇာ၊ သညာ၊ ဖဿော၊ တက္ကော၊ အယောနိသော၊ ဒုမ္မိတ္တော၊ ပရတောဃောသော၊

ဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်း၊

(က) သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ (ခ) သဿတဒိဋ္ဌိ၊ (ဂ) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ (ဃ) ဝိစိကိစ္ဆာ

ပထမနည်း

ဥပမာ — မြင်စိတ် — အစားထိုး → ကြားစိတ်

မြင်စိတ် → ဖြစ်ပေါ် / ပျက်

၁။ သဘော (မူလအခြေခံဓမ္မ)
၂။ လက္ခဏာ (မှတ်ကြောင်းအခြေအနေ) (ဖြစ်ပျက်)

(က) သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်း

မြင်စိတ် ←	မျက်စိ အကြည် / ပသာဒ +	အဆင်း (ရူပါရုံ)
ငါသူတစ်ပါးယောကျ်ား၊ မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ပါသလား (မပါပါ)	ငါသူတစ်ပါးယောကျ်ား မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ ပါသလား (မပါပါ)	ငါသူတစ်ပါးယောကျ်ား၊ မိန်းမ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါပါသလား (မပါပါ)
ဖဿ၏ဆက်သွယ်မှုကြောင့်ဖြစ်ခြင်း ကိစ္စသက်သက်နာမ် တရားမျှသာ (မြင်သူမရှိပါ။ မြင်ခြင်းဓမ္မ သက်သက်သာရှိ၏။)	ရုပ် မျက်စိ အကြည် / ပသာဒ	အဆင်း (ရုပ်တရား)

မြင်သိစိတ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သော မျက်စိအကြည်၊ အဆင်း (ရူပါရုံ)တို့တွင် ငါသူတစ်ပါးယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမပါ။ မျက်စိအကြည် ရုပ်တရားသက်သက်၊ အဆင်းရုပ်တရားသက်သက်သာရှိပါသည်။ တဖန်မြင်သိစိတ်၌လည်း၊ ဖြစ်တတ်သော ငါသူတစ်ပါးယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါမပါ၊ မြင်ခြင်း သက်သက်နာမ်တရားဖြစ်ကြောင်း သိရှိနိုင်ပါသည်။

အကြောင်း၌လည်း ငါသူတစ်ပါးသောယောက်ျား၊ မိန်းမပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမပါ။ အကျိုးတရား၌လည်း ငါသူတစ်ပါးယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါမပါသောကြောင့်(ငါမြင်သည်သူတစ်ပါးမြင်သည်၊ ယောက်ျား မြင်သည်၊ မိန်းမမြင်သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမြင်သည်ဟု ပြောဆို၍မရပါ။) သက္ကာယဒိဋ္ဌိပြုတ်ပါသည်။

(ခ)သဿတဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်း

မြင်စိတ်၏လက္ခဏာ (မှတ်ကြောင်းအခြေအနေ)

၁။ မြင်စိတ်သည် မျက်စိအကြည်နှင့် အဆင်းရူပါရုံတို့ကြောင့် မြင်သိစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ မျက်စိ၌သာ မြင်စိတ် ဖြစ်ပေါ်ခြင်းဖြစ်၏။

၂။ မျက်စိ၌သာဖြစ်ပေါ်လာသောမြင်စိတ်သည် (အကြောင်းတရားရုပ်နှစ်ခုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မြင်စိတ် နာမ်သည်) မျက်စိ၌ပင် ပျက်သွားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ပျက်သွားခြင်းသည် နိုင်လို့လားမြဲလို့လား။ ပျက်သွားခြင်းသည် မနိုင်လို့ မမြဲလို့ပျက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မနိုင်လို့ မမြဲလို့ပျက်သွားသောမြင်စိတ်ကို နိုင်တယ်မြဲတယ်လို့ ယူဆလို့ရပါသလား။ ယူဆလို့မရပါဘူးလို့ ဖြေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ မနိုင်မမြဲခြင်း အစစ်အမှန်သည် နိုင်သည်မြဲသည်ဆိုသည့် သဿတဒိဋ္ဌိကို ပြုတ်စေပါသည်။

(ဂ)ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်း

(ဂ) မြင်စိတ်သည် မျက်စိ၌ (၁) ဖြစ်ပေါ်ခြင်း။ (၂) စောင့်ကြည့်လျှင်၊ (၃) မြင်စိတ်သည် မျက်စိ၌ ပျက်သွားကြောင်း တွေ့ရ၏။

တဖန်မြင်စိတ်သည် ပျက်ပြီး နောက်ထပ်ဘဝမျှဆက်မဖြစ်၊ ပြတ်တောက်သွားသလားဟု ဆက်ကြည့်ရာတွင် ပြတ်တောက်သွားခြင်းမရှိဘဲ ကြားစိတ်နား၌ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ကို ကြားနိုင်ပါသည်။ ဤသို့ကြားနိုင်ခြင်းသည် (၁)မြင်စိတ်သည် ပျက်ပေးပြီး (၂) အစားထိုးခွင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ကြား စိတ်နား၌ ကြားနိုင်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် မြင်စိတ်သည် ပျက်ပြီး ပြတ်သွား သည်၊ တောက်သွား သည်ဟု မဆိုနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ပြတ်သွားသည်၊ တောက်သွားသည်ဟုဆိုသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပြုတ်ပါသည်။

(ဃ) ဝိစိကိစ္ဆာစင်နည်း

(ဃ) ကြားစိတ်နား၌ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းသည် မြင်စိတ်မျက်စိ၌ (၁)ပျက်ပြီးနောက် (၂) အစားထိုး ခွင့်ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ကြားစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း အကျိုးတရားသည် မြင်စိတ်ပျက်ပြီး အစားထိုးခွင့်ကျေးဇူးပြုခြင်း အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကြားစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းသည် အလိုလိုပေါ်ရတာလား (သို့) ဖန်ဆင်းရှင်တွေက ဖန်ဆင်းလို့ ဖြစ်ပေါ်လာတာလား (သို့) မြင်စိတ်ပျက်ပြီး အစားထိုးခွင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာတာလားဟု မေးလျှင် မြင်စိတ်ပျက်ပြီး အစားထိုးခွင့် ကျေးဇူးပြုခြင်းတည်းဟူသော အကြောင်းတရားကြောင့်လို့ ဖြေရမှာ ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် အကြောင်းမှန်ကို သိလျှင် ဝိစိကိစ္ဆာစင်ပါသည်။

ဒုတိယနည်း

အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရ

(က) သဏ္ဍာယဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်း

သဏ္ဍာယဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်းမှာ အနုလောမသုတ် အတိုင်း နှလုံးသွင်းပါ

နာမ် ရုပ် ပိုင်းခြားသိအောင် ကြိုးစားပါ

(ခ) သဿတဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်း

အနိစ္စာ နုပဿနာဖြင့်ပင် သဿတဒိဋ္ဌိပြုတ်နိုင်ပါ၏

(ဂ) ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိပြုတ်နည်း

(ဂ) အဝိဇ္ဇာသည် (၁) ဖြစ်ပြီးပျက်သွားရပေမည်။ (၂) အစားထိုးခွင့် ကျေးဇူးပြုရပေမည်။

ထို့ကြောင့် အဝိဇ္ဇာသည်ဖြစ်ပြီး၊ ပျက်သွားပြီးနောက်၊ နောက်ထပ် အစားထိုးခွင့်မပေး၊ ပြတ်တောက်သွားပါသလား။ အဝိဇ္ဇာသည် ဖြစ်ပျက်ပြီးနောက်၊ နောက်ထပ်အစားထိုးခွင့်မပေး၊ ပြတ်တောက်သွားခြင်းမရှိပါ။ အစားထိုးခွင့်ပေးပြီး သင်္ခါရကို ဖြစ်ပေါ်ခွင့်ပေးပါသည်။ ပြတ်တောက်သွားခြင်း၊ နောက်ဘာမျှမဖြစ်ခြင်း အလျဉ်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ပြတ်တောက်သွားခြင်းမရှိသောကြောင့် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ပြုတ်ပါသည်။

(ဃ) ဝိစိကိစ္ဆာစင်နည်း

ဓမ္မဗဟုသုတရှိအောင် ပိဋကတ်များကို လေ့လာနာကြားပါ

ယုံမှားသော အချက်များကို မေးမြန်းပါ

ရတနာသုံးပါး သက်ဝင်ယုံကြည်အောင် ကြိုးစားပါ

သဒ္ဓါတရားရှိသည့် သူတော်ကောင်းကို ပေါင်းဖော်ပါ - ဒိဋ္ဌိ ၂

ဒိဋ္ဌိရှိလျှင် နိဗ္ဗာန်မရနိုင်ပုံ

ဒိဋ္ဌိရှိလျှင်

↓↑

ဓမ္မ၏သဘောလက္ခဏာ ကိုမမြင်နိုင်ပါ

↓↑

ယထာဘူတဉာဏ်မရရှိနိုင်ပါ

↓↑

မှန်းဉာဏ် (နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်)မရနိုင်ပါ

↓↑

အဆုံးဉာဏ်(မဂ်ဉာဏ်)မရနိုင်ပါ

↓↑

နိဗ္ဗာန်မရနိုင်

(၅) သစ္စာအနက် (၁၆) ချက်

(၁)ဒုက္ခသစ္စာ (၄)ချက်

ဒုက္ခသာပီဠနဋ္ဌော၊ သင်္ခတဋ္ဌော၊ သန္တာပဋ္ဌော၊ ဝိပရိဏာမဋ္ဌော

(က) ပီဠနဋ္ဌော - ကိန်းရာ၊ ခင်ရာပုဂ္ဂိုလ်အား ညှာတာမဖက်အမြဲနှိပ်စက်တတ်သောသဘော
(နှိပ်စက်) (ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ၊ သောကပရိဒေဝ၊ ဒုက္ခ၊ ဒေါမနဿ၊ ဥပါယာသ အဖန်ဖန်နှိပ်စက်တတ်သောသဘော)

(ခ) သင်္ခတဋ္ဌော - တဏှာယောက်ျား၊ လက်သမား၏ ဆိုးဝါးယုတ်မာပြုပြင်ရာကို ရှုံခါမသွေ့ အမြဲခံနေရသောသဘော (ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရတို့ဖြင့် နေညမပြတ်ပြုပြင်တတ်သောသဘော)
(ပြုပြင်)

(ဂ) သန္တာပဋ္ဌော - တစ်ထောင့်ငါးရာကိလေသာမီး၊ ဒုက္ခမီးတို့၏ ညီးညီးတောက်ပြောင် အမြဲအလောင်ခံနေရသော အနက်သဘော
(ပူပင်) (အဖန်ဖန်ပူပန်အပ်၊ ပူပန်တတ်သောသဘော)

(ဃ) ဝိပရိဏာမဋ္ဌော- နဂိုခန္ဓိုင်မတည်နိုင်ဘဲ၊ ယိမ်းယိုင်ပြိုကွဲဖောက်လွဲပျက်စီးတတ်သော သဘော
(ဖောက်လွဲ) (အဖန်ဖန်အိုမှု၊ နာမှု၊ သေမှုတို့ဖြင့် ဖောက်ပြန်ပျက်စီးတတ်သောသဘော)

(၂)သမုဒယသစ္စာ (၄)ချက်

သမုဒယဿ အာယူဟနဋ္ဌော၊ နိဒါနဋ္ဌော၊ သံယောဂဋ္ဌော၊ ပလိဗောဓဋ္ဌော

(က) အာယူဟနဋ္ဌော - ဒုက္ခဝဋ္ဋ၊ ဒုက္ခမှုတို့ကိုတစ်ခုမကျန် မပြတ်စုဆောင်း ဆည်းပူးတတ်သောသဘော
(ဆည်းပူး)

(ခ) နိဒါနဋ္ဌော - ဒုက္ခဝဋ္ဋဒုက္ခမှုတို့ကို တစ်ခုမကျန် တစ်ရှုံမစဲအမြဲပေးအပ် ဆောင်နှင်းစေတတ်သောသဘော
(ဆောင်နှင်း)

(ဂ) သံယောဂဋ္ဌော - ဒုက္ခဝဋ္ဋ၊ ဒုက္ခမှုတို့ကို အစဉ်မကွဲယှဉ်ဆက်စပ်ဖွဲ့နှောင် ချည်တတ်သောသဘော
(ဖွဲ့နှောင်)

(ဃ) ပလိဗောဓဋ္ဌော - နိဗ္ဗာန်ဘက်သို့ ထွက်ရန် လမ်းမကြီး မဂ်ခရီးကို တားဆီးနှောင့်ယှက်ကန့်ကွက်တတ်သောသဘော
(နှောင့်ယှက်)

(၃)နိရောဓသစ္စာအနက် (၄)ချက်
နိရောဓဿနိဿရဏဋ္ဌော၊ ဝိဝေကဋ္ဌော၊ အသင်္ခတဋ္ဌော၊ အမတဋ္ဌော

(က) နိဿရဏဋ္ဌော (ကျွတ်လွတ်) - ကိလေသဝဋ်၊ ကမ္မဝဋ်၊ ဝိပါကဝဋ်တို့မှ ကျွတ်လွတ်ထွက်မြောက်ရာဖြစ်သော အနက်သဘော

(ခ) ဝိဝေကဋ္ဌော (ဆိတ်ငြိမ်) - ကိလေသာတို့၏ ဆိတ်သုန်းရှင်းလင်းနောင့်ယှက်ခြင်းမှ ဆိတ်ငြိမ်သည့်အနက်သဘော

(ဂ) အသင်္ခတဋ္ဌော (မပြုပြင်) - အဖန်ဖန်ပြုပြင်ရခြင်းမှ ကင်းဝေးခြင်းအနက်သဘော

(ဃ) အမတဋ္ဌော (မသေ) - မဒိုမသေနဂိုအနေဖြင့် စိုပြေခိုင်မြဲတည်တံ့နိုင်သောအနက်သဘော

(၄)မဂ္ဂသစ္စာအနက် (၄)ချက်
မဂ္ဂဿနိယျာနဋ္ဌော၊ ဟေတုဋ္ဌော၊ ဒဿနဋ္ဌော၊ အဓိပတေယျဋ္ဌော

(က) နိယျာနဋ္ဌော (ထွက်မြောက်) - ဝဋ်မှဆန်တက် နိဗ္ဗာန်သို့ ထွက်မြောက်နိုင်ကြောင်း ခရီးလမ်းကောင်း အစစ်အမှန်ဖြစ်သော အနက်သဘော

(ခ) ဟေတုဋ္ဌော (ဖြောင့်ဖြောင့်) - မဒိုမသေ အမြဲနေ၍ မကွေ့၊ မထောင့်၊ ဖြောင့်ဖြောင့်သာသာနိဗ္ဗာန်သို့သွားရာဖြစ်သော အနက်သဘော

(ဂ) ဒဿနဋ္ဌော (မြင်နိုင်) - အနမတဂ္ဂသံသရာစက်မှ အိမ်မက်တွင်မျှ မမြင်ရဖူးဘဲ၊ အထူးအချွန်၊ အမွန်အမြတ် လုနိဗ္ဗာန်ကို နေဝန်း၊ လဝန်းပေါ်တင့်ထွန်းသို့ ရွှန်းရွှန်းမြိုင်မြိုင် မြင်နိုင်စွမ်းသော အနက်သဘော

(ဃ) အဓိပတေယျဋ္ဌော (ကြီးကဲ) - အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာဟူသော သိက္ခာသုံးရပ်ကြီးကဲလွန်မြောက်သောအနက်သဘော

(နှိပ်စက်၊ ပြုပြင်၊ ပူပင်၊ ဖောက်လွဲ၊ ဆည်းပူး၊ ဆောင်နှင်း၊ ဖွဲ့နှောင်၊ နှောက်ယှက်၊ ကျွတ် လွတ်၊ ဆိတ်ငြိမ်၊ မပြုပြင်မသေ၊ ထွက်မြောက်၊ ဖြောင့်ဖြောင့်၊ မြင်နိုင်၊ ကြီးကဲ၊ သစ္စာအနက် (၁၆)ချက်ဘဲ)

ဒုက္ခသစ္စာ (၄) ချက်

(၁) နှိပ်စက်	------	ပီဠနာဌော
(၂) ပြုပြင်	------	သင်္ခတဋ္ဌော
(၃) ပူပြင်	------	သန္တာပဋ္ဌော
(၄) ဖောက်လွဲ	------	ဝိပရိဏာမဋ္ဌော

သမုဒယသစ္စာ (၄) ချက်

(၁) ဆည်းပူး	-------	အာယူဟနဋ္ဌော
(၂) ဆောင်းနှင်း	-------	နိဒါနဋ္ဌော
(၃) ဖွဲ့နှောင်	-------	သံယောဂဋ္ဌော
(၄) နှောက်ယှက်	-------	ပလိဗောဓဋ္ဌော

နိရောဓသစ္စာ (၄) ချက်

(၁) ကျွတ်လွတ်	------	နိဿရဏဋ္ဌော
(၂) ဆိတ်ငြိမ်	------	ဝိဝေကဋ္ဌော
(၃) မပြုပြင်	------	အသင်္ခတဋ္ဌော
(၄) မသေ	------	အမတဋ္ဌော

မဂ္ဂသစ္စာ (၄) ချက်

(၁) ထွက်မြောက်	-------	နိယျာနဋ္ဌော
(၂) ဖြောင့်ဖြောင့်	-------	ဟေတုဋ္ဌော
(၃) မြင်နိုင်	-------	ဒဿနဋ္ဌော
(၄) ကြီးကဲ	-------	အဓိပတေယျဋ္ဌော

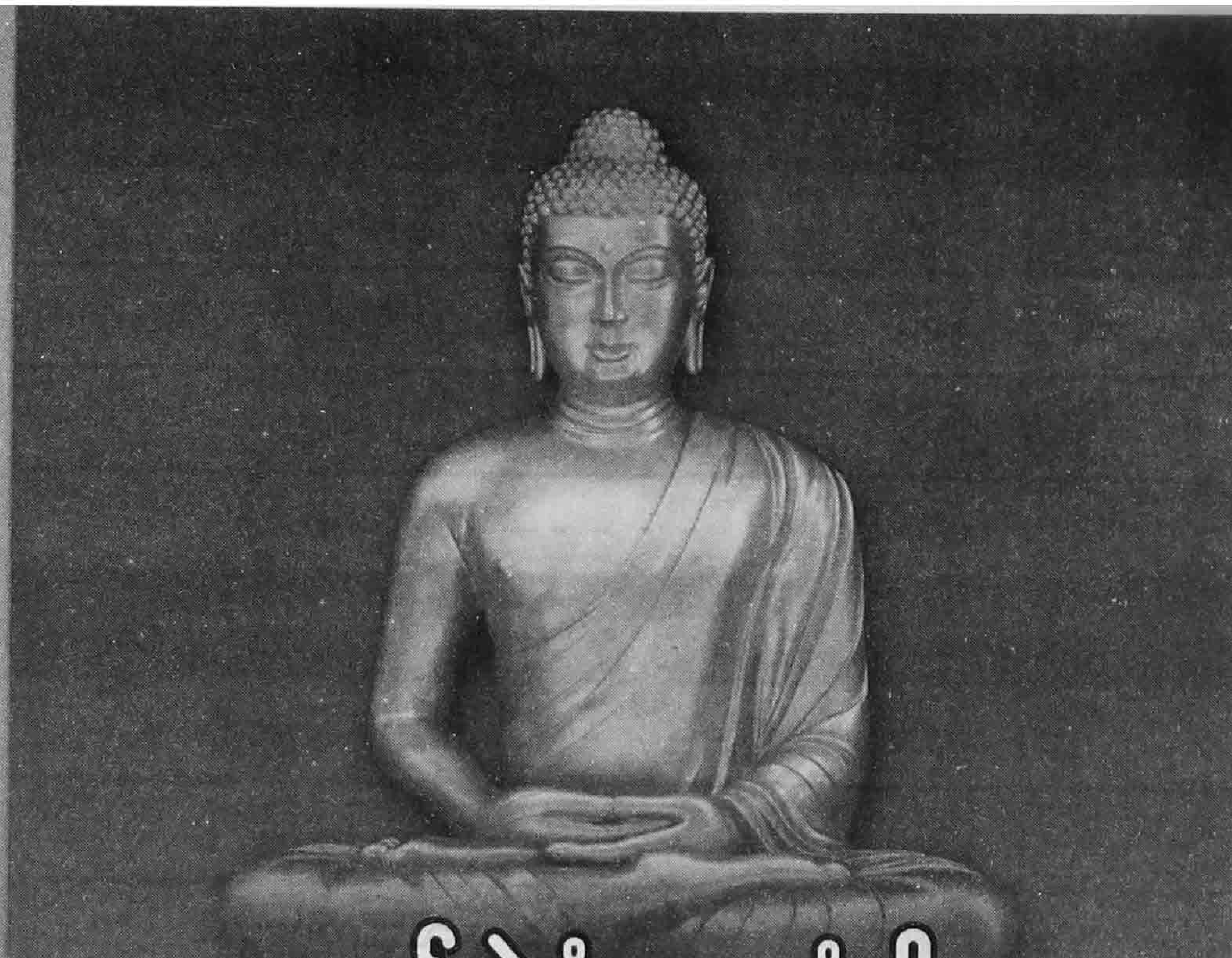

အလွန်ကဲဆုံးတရားသုံးပါး

သုခမဟုတ်ပဲ သုခဟု ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်
ထင်စေတတ်သော တရားတို့တွင်

ဝေဒနာသည် အလွန်ကဲဆုံး

အတ္တမဟုတ်ပဲ အတ္တဟု ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်
ထင်စေတတ်သော တရားတို့တွင်

သညာသည် အလွန်ကဲဆုံး

နိစ္စမဟုတ်ပဲ နိစ္စဟု ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်
ထင်စေတတ်သော တရားတို့တွင်

စိတ်သည် အလွန်ကဲဆုံး

(၆) အထွေထွေသိမှတ်ဖွယ်ရာအဖြာဖြာ

၁။ အာရုံ၊ ဒွါရတိုက်လျှင် စိတ်ပေါ်သည်။

၂။ စိတ်သည် တစ်ကြိမ်တည်း၌ နှစ်ခုပြိုင်တူမပေါ်၊ စိတ်တစ်ခုပျက်ပြီးမှ နောက်စိတ်တစ်ခုပေါ်သည်။

၃။ အတ္တနောသဘာဝစာရေတီတိစာတု

၄။ ဒွယံဘိက္ခဝေပဋိစ္စဝိညာဏံ

ဒွယံကိုသိလျှင် - ဝိစိကိစ္ဆာစင်သည်။

ဝိညာဏံကိုသိလျှင် - ဒိဋ္ဌိစင်သည်။

ဝိညာဏံအနိစ္စံ

၅။ လားရာဂတိ (၅)မျိုး

(က) ဒေဝဂတိ (နတ်ပြည်)

(ခ) မနုဿဂတိ (လူပြည်)

(ဂ) ပေတဂတိ (ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ်)

(ဃ) တိရစ္ဆာန်ဂတိ (တိရစ္ဆာန်)

(င) နိရယဂတိ (ငရဲ)

၆။ ပဋိသန္ဓေအကြောင်း (၃) ပါး

၁။ အဝိဇ္ဇာ ၂။ တဏှာ ၃။ ကံသင်္ခါရ

၇။ သေခြင်း (၄) ပါး

၁။ သက်တမ်းကုန်၍သေခြင်း	အာယုက္ခယမရဏ
၂။ ကံစွမ်းကုန်၍သေခြင်း	ကမ္မက္ခယမရဏ
၃။ သက်တမ်း, ကံစွမ်း (၂) မျိုးကုန်၍သေခြင်း	ဥဘယက္ခယမရဏ
၄။ ကံဆိုးဖြတ်၍ လတ်တလောသေခြင်း	ဥပစ္ဆေဒကမရဏ

၈။ သေခါနီးထင်နိမိတ် (၃) ပါး

၁။ ကံနိမိတ် - အကျိုးပေးခွင့်ကံ၊ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ဇနကကံများကို ကံနိမိတ် (ကံအာရုံ)ဟုခေါ်၏။

၂။ ကမ္မနိမိတ် - အလှူဝတ္ထုအလှူခံ၊ သတ်အပ်သော သတ္တဝါနီးအပ်သော ဝတ္ထု လက်နက်လေးများစသည်များသည် ကမ္မနိမိတ်

၃။ ဂတိနိမိတ် - အမိဝမ်းရေးကမ္ဗလာနီ (လူဘုံ)၊ နတ်သမီးဘုံ ဗိမ္မာန်ဥယျာဉ်ပဒေသာပင် (နတ်ဘုံ) ငရဲအိုး၊ ငရဲမီးလျှံ (ငရဲဘုံ)၊ ချောက်ကမ်းပါး၊ တောင်တော၊ ချွေးနက် (ပြိတ္တာ)

၉။ သူတော်ကောင်း ရတနာ (၇) ပါး

(က) သဒ္ဓါ - ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံကံ၏အကျိုးပေးများကို ယုံကြည်ခြင်း
(ခ) သီလ - သီလတည်ဆောက်ကျင့်သုံးခြင်း
(ဂ) စာဂ - ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း
(ဃ) သုတ - အကြားအမြင်များခြင်း
(င) ပညာ - ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်း (မဂ်ဖိုလ်ပညာ)
(စ) ဟိရီ - မကောင်းမှု၌ ရှက်ခြင်း
(ဆ) ဩတ္တပ္ပ - မကောင်းမှု၌ ကြောက်ခြင်း

၁၀။ ပုညကြိယာဝတ္ထု (၁၀) ပါး

(၁) ဒါန - အလှူပေးခြင်း
(၂) သီလ - သီလဆောက်တည်ခြင်း
(၃) ဘာဝနာ - ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာပွားများခြင်း
(၄) အပစာယန - အမိအဖ၊ ဆရာသမား၊ သက်ကြီးရွယ်အိုတို့အား အရိုအသေပြုခြင်း
(၅) ဝေယျာဝစ္စ - ကုသိုလ်အလုပ်၌ အားစိုက်ကူညီမှုပြုခြင်း
(၆) ပတ္တိဒါန - မိမိကုသိုလ်ကို သူတစ်ပါးတို့အား အမျှပေးဝေခြင်း
(၇) ပတ္တာနုမောဒနာ - သူတစ်ပါးပြုကုသိုလ်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ သာဓုအနုမောဒနာခေါ်ခြင်း
(၈) ဓမ္မသာဝန - တရားတော်ကို ကြားနာခြင်း
(၉) ဓမ္မဒေသနာ - တရားစကားကို ဟောပြောခြင်း
(၁၀) ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ - အယူမှန်ကိုယူခြင်း။

၁၁။ ကပ်(၃)ပါး

(က) ဒုဗ္ဘိက္ခန္တရကပ် - တိုင်းပြည်မြို့နယ်အနှံ့အပြားတို၌ အစားအသောက်ပြတ်ငတ်၍ သေရခြင်း (လောဘတရားကြီးမားမှု)
(ခ) သတ္တန္တရကပ် - တုတ်၊ ဓား၊ သေနတ်၊ ဗုံး၊ အမြောက် စသော လက်နက်များဖြင့် လူ အပေါင်းပျက်စီးရခြင်း (ဒေါသတရား)
(ဂ) ရောဂန္တရကပ် - ပလိပ်၊ ကာလဝမ်း၊ ကျောက်၊ အဖျားရောဂါတို့ဖြင့် တိုင်းပြည်မြို့နယ် အနံ့ လူအပေါင်းတို့ ပျက်စီးသေဆုံးရခြင်း။ (မောဟတရား)

၁၂။ မီး(၁၁)မီး

(က) လောဘ - လိုချင်တပ်မက်ခြင်း
(ခ) ဒေါသ - အမျက်ထွက်ခြင်း
(ဂ) မောဟ - တွေဝေခြင်း
(ဃ) ဇာတိ - ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း
(င) ဇရာ - အိုရခြင်း
(စ) မရဏ - သေရခြင်း
(ဆ) သောက - စိုးရိမ်နေရခြင်း
(ဇ) ပရိဒေဝ - ငိုကြွေး၊ မျက်ရည်ကျခြင်း
(ဈ) ဒုက္ခ - ဆင်းရဲခြင်း
(ည) ဒေါမနဿ - နှလုံးမသာယာခြင်း
(ဋ) ဥပါယာသ - ပြင်းစွာပူပန်ခြင်း

၁၃။ ကိလေသာ(၁၀)ပါး (စိတ်ကိုညစ်ငြူးပူပန်ဆင်းရဲစေတတ်သည့်တရားများ)

(က) လောဘ - လိုချင်တပ်မက်ခြင်း
(ခ) ဒေါသ - အမျက်ဒေါသထွက်ခြင်း
(ဂ) မောဟ - တွေဝေခြင်း
(ဃ) မာန - ထောင်လွှားခြင်း
(င) ဒိဋ္ဌိ - အယူမှားခြင်း
(စ) ဝိစိကိစ္ဆာ - တွေးတောယုံမှားခြင်းသဘော(သို့လော သို့လော စိတ်နှစ်ခွဖြစ်ခြင်း။
(ဆ) ထိနမိဒ္ဓ - ထိုင်းမှိုင်းခြင်း။ ငိုက်မြည်းခြင်း
(ဇ) ဥဒ္ဓစ္စ - စိတ်ပျံ့လွင့်ခြင်း
(ဈ) အဟိရိက - မကောင်းမှုလုပ်ရန် မရှက်ခြင်း
(ည) အနောတ္တပ္ပ - မကောင်းမှုလုပ်ရန် မကြောက်ခြင်း

၁၄။ ကိလေသာ (၃)မျိုး

(က) ဝိတိက္ကမ - အာရုံ (၅)ပါးကို နှစ်သက်တွယ်တာ၍ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံတို့ဖြင့်လောဘ၊ ဒေါသအလျောက်ဖောက်ပြန် ကျူးလွန်မှုပြုစေတတ်သည့် ကိလေသာ (**သီလ**)ဖြင့် ပယ်သတ်ရန်
(ခ) ပရိယုဋ္ဌာန - မနောဒွါရ၌ ထကြွသောင်းကြမ်းတတ်သည့် ကိလေသာ (**သမထ**) ဖြင့် ပယ်သတ်ရန်
(ဂ) အနုသယ - အစဉ်ကိန်းအောင်းနေ၍အခါအခွင့်သင့်သည့်အလျောက်၌ဖောက်ပြန်ကျူးလွန်မှုပြုစေတတ်သော ဖုံးအုပ်နေသည့် ကိလေသာ (**ဝိပဿနာ**)ဖြင့် ပယ်သတ်ရန်

၁၅။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ (၅) မျိုး

(က) ကမ္မသကတသမ္မာဒိဋ္ဌိ

(ခ) ဈာနသမ္မာဒိဋ္ဌိ

(ဂ) ဝိပဿနာသမ္မာဒိဋ္ဌိ

(ဃ) မဂ္ဂသမ္မာဒိဋ္ဌိ

(င) ဖလသမ္မာဒိဋ္ဌိ

၁၆။ သံယောဇဉ်ဆယ်ပါး

ကာမရာဂသံယောဇဉ်၊ ရူပရာဂသံယောဇဉ်၊ အရူပရာဂသံယောဇဉ်၊ ပဋိဃသံယောဇဉ်၊ မာနသံယောဇဉ်၊ ဒိဋ္ဌိသံယောဇဉ်၊ သီလဗ္ဗတပရာမသ သံယောဇဉ်၊ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇဉ်၊ ဥဒ္ဓစ္စသံယောဇဉ်၊ အဝိဇ္ဇာသံယောဇဉ်။

၁၇။ ဗောဓိပက္ခိယတရား (၃၇) ပါး

သတိပဋ္ဌာန်(၄) ပါး	-	ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်၊ ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
သမ္မပ္ပဓာန် (၄) ပါး	-	ဥပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ ပဟာနာယဝါယမ၊ အနုပ္ပန္နာနံ ပါပကာနံ အနုပ္ပါဒါယဝါယမ၊ အနုပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဥပ္ပါဒါယဝါယမ ဥပ္ပန္နာနံ ကုသလာနံ ဘိယျောဘာဝါယဝါယမ
ဣဒ္ဓိပါဒ် (၄) ပါး		ဆန္ဒိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဝီရိယိဒ္ဓိပါဒ်၊ စိတ္တိဒ္ဓိပါဒ်၊ ဝိမံသိဒ္ဓိပါဒ်။
ဣန္ဒြေ (၅) ပါး		သဒ္ဓိန္ဒြေ၊ ဝီရိယိန္ဒြေ၊ သတိန္ဒြေ၊ သမာဓိန္ဒြေ၊ ပညိန္ဒြေ
ဗိုလ် (၅) ပါး		သဒ္ဓါဗိုလ်၊ ဝီရိယဗိုလ်၊ သတိဗိုလ်၊ သမာဓိဗိုလ်၊ ပညာဗိုလ်
ဗောဇ္ဈင် (၇) ပါး		သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်၊ ဥပေက္ခာ သမ္ဗောဇ္ဈင်၊
မဂ္ဂင် (၈) ပါး		သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ၊ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝ၊
ပေါင်း(၃၇)ပါး		သမ္မာဝါယမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ

၁၈။ ကထာ (၅)ချက်

(၁) ဒါနကထာ၊ (၂) သီလကထာ၊ (၃) သဂ္ဂကထာ၊ (၄) ကာမာနံအာဒီနဝကထာ (ငါးဖြာအာရုံ ကာမဂုဏ်များအဖြစ် အမဲရိုး၊ မီးရှူးတိုင်၊ စွန်၊ အဆိပ်လူးမျှားထိငုက်၊ သားတစ်ရကျိုး၊ သရက်ပင် ပေါ်ကလူ

(၅) မဂ္ဂကထာ ကထာသံသရာမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း အကျင့်တရားစကား

၁၉။ သမုတိသစ္စာ မပယ်အပ်သောအချက် (၈)ချက်

(က) ဟီရိသြတ္တပ္ပအလို့ငှာ
(ခ) ကမ္မဿကတဉာဏ်အလို့ငှာ
(ဂ) သာဟတ္ထိက ဒါနအလို့ငှာ
(ဃ) ပဋ္ဌာနန္တရိယကံအလို့ငှာ
(င) မေတ္တာပို့သရန်အလို့ငှာ
(စ) ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်အလို့ငှာ
(ဆ) အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အယုတ်အမြတ်ရွေးရန်အလို့ငှာ
(ဇ) လောကဝေါဟာရအလို့ငှာ

၂၀။ ဝိပဿနာတန်ဖိုး

ညည်းညူမရှိ၊ မြဲဂတိနှင့် သတိမမေ့၊ ချိန်နေ့သိပြန်၊ မျက်လုန်ကြောဆွဲမရှိဘဲလျက်၊ သေလဲမတောင့်တင်း၊ ပုပ်နံ့ကင်းသည့် ကျိုးရင်းဝိပဿနာတန်ဖိုးတည်း။

၂၁။ ဤတရား (၆)ပါး မပယ်လျှင် ဝိပဿနာတရားအားမထုတ်ထိုက်ပါ

(က) အမှုသစ်၌ မွေ့လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်
(ခ) စကားပြောခြင်း၌ မွေ့လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်
(ဂ) အိပ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်
(ဃ) အပေါင်းအဖော်၌ မွေ့လျော်သောပုဂ္ဂိုလ်
(င) အစာအဟာရ၌ အတိုင်းအရှည်မသိ စားသောက်သောပုဂ္ဂိုလ်
(စ) ဣန္ဒြေ (၆)ပါးတံခါး (၆)ပေါက်၌ လုံခြုံအောင် မစောင့်စည်းသောပုဂ္ဂိုလ်

၂၂။ မဂ်ဖိုမရနိုင်သည့် ခဏ(၈)ပါး (ရပ်ပြစ် ၈ ပါး)

ဘုရားပွင့်နေဆဲ၌
(၁) ငရဲဘုံ၌ဖြစ်နေခြင်း
(၂) တိရိစ္ဆာန်ဘုံ၌ ဖြစ်နေခြင်း
(၃) ပြိတ္တာဘုံ၌ ဖြစ်နေခြင်း
(၄) ပစ္စန္တရစ်သားများဖြစ်နေခြင်း (ဘုရား၊ ရဟန်းတော်များ မရောက်နိုင်သည့် အရပ်ဒေသများ၊ လူရိုင်းများနေထိုင်ရာအရပ်ဒေသများ။)
(၅) ဇဠပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်နေခြင်း (ဉာဏ်မရှိကိုယ်အင်္ဂါချို့တဲ့နေသူများ)
(၆) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူရှိနေသူများ
(၇) အသညသတ်ပြဟ္မာနှင့် အရူပပြဟ္မာများ
(၈) ဘုရားမပွင့်သောအခါ၌ လူဖြစ်ရခြင်း (မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိရပ်ပြစ်)

၂၃။ အနာဂတ်ဘေး (၅)ဘေး

(က) အိုဘေး။ (ခ) နာဘေး။ (ဂ) ဝတ်မွတ်ခေါင်းပါးသည့်ဘေး။ (ဃ) သူပုန်သူကန်ဘေး

(င) သံဃာသင်းကွဲသည့်ဘေး။

၂၄။ အာသီသ

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏ အာသီသ သာသနာတွင်း၌ သစ္စာတရားများ ဟောတတ်၊ ပြောတတ်သော ကလျာဏမိတ္တ (ဆရာကောင်း သမားကောင်း) များ၏ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်မြတ်များ။ သစ္စာလေးပါးတရားတော်မြတ်များကို နာကြားပြီး ကောင်းစွာ နှလုံးသွင်း၍ အသင့် တင့်အားထုတ်ပြီးနောက် တစ်ဘဝတည်း၌ပင် သောတာပန်၊ သကဒါဂမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာများ အဆင့်ဆင့်ဖြစ်နိုင်ကြပါစေ၊ သို့ရာတွင် ဉာဏ်အားဖြင့် နုံနေးထုံထိုင်းမှိုင်းကြပါလျှင်၊ အနည်းဆုံး သည်ဘဝ၌သောတာပန်အဆင့် လောက်ထိ တည်နိုင်ကြပါစေ။

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အာသီသ

(၁) ဘုန်းကြီးဟောသည့် တရားကို နာနိုင်ကြပါစေ။

(၂) နာသည့်အတိုင်းလည်း သိကြပါစေ။

(၃) သိသည့်အတိုင်းလည်း ကျင့်ကြံကျိုးကုတ်အားထုတ်နိုင်ကြပါစေ။

၂၅။ ဒုလ္လဘတရား(၅)ပါး

(၁) ဘုရားသာသနာတော်နှင့် ကြုံရန်ခဲယဉ်းခြင်း။

(၂) သစ္စာတရားဟောတတ်ပြောတတ်သည့် ကလျာဏမိတ္တဆရာကောင်း၊ သမားကောင်းများနှင့် ကြုံရန်ခဲယဉ်းခြင်း။

(၃) သစ္စာတရား၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်တရားတော်မြတ်များအား ကြားနာတတ်ရန် ခဲယဉ်းခြင်း၊

(၄) နှလုံးသွင်းမှန်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်ကျင့်ကြံကျိုးကုတ်အားထုတ်ရန်ခဲယဉ်းခြင်း

(၅) အကျင့်ကောင်း၊ အကျင့်မြတ်များကို ကျင့်ကြံကြိုးစားအားထုတ်၍တရားဓမ္မများဖြင့်ပြန်လည် ပူဇော်ရန် ခဲယဉ်းခြင်း၊

၂၆။ မတင်းတိမ်ကောင်းသောတရား(၅)ပါး

(၁) သီလဥ္စဝယ်လုံခြုံတယ်ဟု	တင်းတိမ်ရုံမျှမနေရ၊	စိတ်ချ၍လည်း မနေနှင့်
(၂) ဗဟုသုတဝယ်၊ ပြည့်စုံတယ်ဟု၊	တင်းတိမ်ရုံမျှ မနေရ၊	စိတ်ချ၍လည်းမနေနှင့်
(၃) သမာဓိဝယ်၊ တည်ကြည်တယ်ဟု၊	တင်းတိမ်ရုံမျှမနေရ၊	စိတ်ချ၍လည်းမနေနှင့်
(၄) ဆိတ်ငြိမ်ရာဝယ်၊ နေနိုင်တယ်ဟု၊	တင်းတိမ်ရုံမျှမနေရ၊	စိတ်ချ၍လည်းမနေနှင့်
(၅) အနာဂါမ်ဝယ်၊ တည်ပြီကွယ်ဟု၊	တင်းတိမ်ရုံမျှမနေရ၊	စိတ်ချ၍လည်းမနေနှင့်

၂၇။ ဝိပဿနာ (၂)မျိုး

(၁) **ဒုဗ္ဗလဝိပဿနာ (အားနည်းသောဝိပဿနာ)**
ဒိဋ္ဌိမခွာဘဲ ဝိပဿနာရှုနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။

(၂) **ဗလဝဝိပဿနာ (အားကြီးသောဝိပဿနာ)**
(ဒိဋ္ဌိခွာပြီး ဝိပဿနာရှုနေခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

၂၈။ ဒုက္ခနှင့် သုခခွဲခြားပုံ

နောင်တဖန် ပဋိသန္ဓေမနေရလျှင် **သုခ** (အနဘိနိပ္ဗတ္တိသုခံ၊ အနုပ္ပါဒ်သုခံ)
နောင်တဖန် ပဋိသန္ဓေနေရလျှင် **ဒုက္ခ** (အဘိနိပ္ဗတ္တိဒုက္ခံ၊ ဥပ္ပါဒ်ဒုက္ခံ)

၂၉။ လူမိုက်နှင့် လူလိမ္မာတို့၏ ခြားနားချက်

အတိတ်ကလာတုံးက အတူတူပါဘဲ **(အဝိဇ္ဇာ၊ သင်္ခါရ)**
ပစ္စုပ္ပန်၌ ဝေဒနာနှင့် တဏှာကြား မဂ်သွင်း၊ မသွင်းအပေါ်၌ တည်ပါသည်။
မဂ်ပွားများ - - - - - လူလိမ္မာ
မဂ်မပွားများ - - - - - လူမိုက်

၃၀။ ဇော (၇) ကြိမ်

ဇော- အရှိန်၊ အဟုန်၊ အလျင်၊ ကုသိုလ် (သို့) အကုသိုလ်ပြုဇော (၇) ကြိမ် ဖြစ်ပါသည်။
ပထမဇော (ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယကံ) ၇ ရက်၊ ၇ လ၊ ၇ နှစ်အတွင်း ယခုပစ္စုပ္ပန်ဘဝမှာ အကျိုးပေးမည်။

	(အဟောသိကံ) -	အကျိုးလုံးလုံးမပေးသောကံ
သတ္တမဇော	(ဥပပဇ္ဇဝေဒနီကယံ) -	ဒုတိယဘဝ၌ အကျိုးပေးသောကံ
အလယ်ဇောငါးချက်	(အပရာပရိယဝေဒနီယကံ) -	တတိယဘဝမှစ၍ နိဗ္ဗာန်မရောက်မချင်း အကျိုးပေးသောကံ

၃၁။ ကံ (၄) မျိုး

(က) အမဲကံ (အကုသိုလ်ကံ) မဲသည့်အတိုင်း အပါယ်လေးပါးအကျိုးကို ပေးပါသည်။
(ခ) အဖြူကံ (ကုသိုလ်ကံ-ဒါနသီလ၊ သမထ) လူနတ်ဗြဟ္မာဘုံဘဝများသို့ အကျိုးကိုပေးပါသည်။
(ဂ) အဖြူအမဲရောသည့်ကံ (ကုသိုလ်+အကုသိုလ်ကံ) ရောသလို၊ ရွှေနဂါးမင်းကြီး၊ ဆင်ဖြူတော်၊ ငရဲမင်းကြီး၊ ယမမင်းကြီးများ အကျိုးကို ပေးပါသည်။
(ဃ) အဖြူအမဲမရောသည့်ကံ (ဝိပဿနာကုသိုလ်၊ မဂ်ကုသိုလ်) မရောသလို နိဗ္ဗာန်သို့ အကျိုးကိုပေးပါသည်။

၃၂။ ပပဉ္စတရား (၃) ပါး

တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ - သံသရာချဲ့သည့်တရား (ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ဥစ္စာ)

၃၃။ အဓိပတိ(၃)ပါး (အကြီးအမှူး)

(၁) မိမိကိုယ်ကို - အဓိပတိထား၍ တရားအားထုတ်ရမည်။
(၂) သူတစ်ပါးကို - အဓိပတိထား၍ တရားအားထုတ်ရမည်။
(၃) မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်များကို - အဓိပတိထား၍ တရားအားထုတ်ရမည်။

၃၄။ ဣန္ဒြေ(၅)ပါးညှိနည်း

သတိ

သဒ္ဓါလွန်	တဏှာ	ကောက်ကျစ် (ကွန့်)	
			ပညာလွန်
ဝီရိယလွန်	ပြန့်လွင့်	ထိနမိဒ္ဓ	
			သမာဓိလွန်
	(ဥဒ္ဓစ္စ)	(ငိုက်မြည်း)	

၃၅။ နီဝရဏတရား(၅)ပါး (နိဗ္ဗာန်ကို ပိတ်ပင်ဖုံးကွယ်၊ ဖုံးလွှမ်း၍ ကန့်ကွက်တတ်သော တရားများ

(၁) ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ = လိုချင်တပ်မက်ခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးကွယ်၍ ကန့်ကွက်ခြင်း။
(၂) ဗျာပါဒနီဝရဏ = အပျက်ဒေါသထွက်ခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးကွယ်၍ ကန့်ကွက်ခြင်း။
(၃) ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ = ငိုက်မြည်းခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးကွယ်၍ ကန့်ကွက်ခြင်း။
(၄) ဥဒ္ဓစ္စ ကုက္ကုစ္စနီဝရဏ = စိတ်ပြန့်လွင့်ခြင်း၊ နောင်တ၊ တဖန်ပူပန်ခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုဖုံးကွယ်၍ ကန့်ကွက်တတ်ခြင်း။
(၅) ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရဏ = သံသယရှိခြင်း၊ ယုံမှားခြင်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို ဖုံးကွယ်၍ ကန့်ကွက်တတ်ခြင်း။

သိင်္ဂါရဝပုဏ္ဏား	အဇာရသတ်
၁။ ဆေးနီ၊ ဆေးဝါ၊ ဆေးပြာ	၁။ ကြွေးကင်
၂။ ဆူနေသော ရေနွေးအိုးထဲမှရေ	၂။ သည်းခြေရောဂါ
၃။ မှော်ဖတ်၊ မှော်ရိပ်	၃။ ထောင်ကျ
၄။ သစ်ပင်ရိပ်၊ လေတိုက်၍ ရေပြင်မငြိမ်	၄။ ကျွန်
၅။ အနယ်ဖတ်များကျ	၅။ လမ်းခွဆုံ

၃၆။ မဂ်အန္တရာယ်(၁၀)ပါး

ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း တရား (၁၀) ပါး

ဝိပဿနာဥပက္ကိလေသတရား (၁၀) ပါး

တရားတု (၁၀) ပါး

ဝိပဿနာ အန္တရာယ် (၁၀) ပါး

မဂ်တု (၁၀) ပါး

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ရင့်ကျက်ပိုင်းသို့ ရောက်လျှင် ပေါ်တတ်၏။

မဂ်ဉာဏ်အမြင်ကြောင့် မဟုတ်ဘဲ ဝိပဿနာဉာဏ်အမြင်ကြောင့် ဖြစ်တတ်ပါသည်။

မဂ်ဉာဏ်လိုလက်မခံဘဲဖြစ်- ပျက်ရှုရန်လိုအပ်ပါသည်။

၎င်းတို့ကိုဖြစ်- ပျက်မရှုလျှင် မဂ်ဉာဏ်အစစ်မရနိုင်ပါ။

မဂ်ဉာဏ်အစစ်ကလည်း ၎င်းတို့ပေါ်ပြီး ဖြစ်ပျက်ရှုပြီးမှလည်း ပေါ်တတ်လေ့ရှိပါသည်။

ဆယ်ပါးလုံးပြိုင်တူပေါ်လာခြင်းမဟုတ်၊ တစ်ပါးတည်း သီးသန့်ပေါ်ခြင်းသာ ဖြစ်၏။

အဓိဂမ/ပဋိရူပက = မဂ်ဉာဏ်မရဘဲနှင့် ရတယ်လို့ထင်မှတ်ခြင်း

မရဘဲနှင့် ရတယ်လို့ထင်မှတ်တာ/ အလားတူ = **မဂ်တု ၁၀ ပါး**

၁။ ဩဘာသ - အရောင်အဆင်း၊ အလင်း

၂။ ပီတိ - နှစ်သက်ခြင်း

၃။ ပဿဒ္ဓိ - ကိုယ်စိတ်ငြိမ်ခြင်း (စိတ်ငြိမ်း၊ ကိုယ်ငြိမ်းဖြစ်ခြင်း)

၄။ အဓိမောက္ခ - သဒ္ဓါယုံကြည်မှုပိုမိုဖြစ်ပေါ်လာခြင်း

၅။ ပဂ္ဂဟ - ဝီရိယအားပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်း

၆။ သုခ - ကိုယ်စိတ်ပိုပိုချမ်းမြေ့၊ ချမ်းသာလာခြင်း

၇။ ဉာဏ - ဉာဏ်ကြည်မှုအား ပိုမိုကောင်းမွန်လာခြင်း

၈။ ဥပဋ္ဌာန - သတိတရား ပိုမိုစူးစိုက်မှု ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း
(ကြားမြင်မှုကိစ္စရပ်များကို ထင်မြင်လာနိုင်ပါသည်။)

၉။ ဥပေက္ခာ - လစ်လျူရှုနိုင်စွမ်းအား ပိုမိုမြင့်မားလာခြင်း

၁၀။ နိကန္တိ - အထက်ဉာဏ် (၉)ပါး၊ တပါးပါး၌ နှစ်သက်ခြင်း။

၃၇။ မဂ်(၄)ပါးက ဒုစရိုက်(၁၀)ပါး၊ သံယောဇဉ်(၁၀)ပါး၊ ကိလေသာ(၁၀)ပါး၊ ဝိပ္ပလ္လာသ(၁၂)ပါး၊ အနုသယ(၇)ပါးတို့အား ပယ်သတ်ပုံ။

	ဒုစရိုက်(၁၀)ပါး	သံယောဇဉ်(၁၀)ပါး	ကိလေသာ(၁၀)ပါး	ဝိပ္ပလ္လာသ (၁၂)ပါး	အနုသယ(၇)ပါး
သောတာပတ္တိမဂ်	- ကာယကံ (၃)ပါး - မုသာဝါဒ (ဝိစီတပါး) - မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (မနော ၁ ပါး)	(သက္ကာယ) - ဒိဋ္ဌိ - ဝိစိကိစ္ဆာ - သီလဗ္ဗတပရာမာသ	- ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ	အနိစ္စ-နိစ္စ (သညာ၊ စိတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိ) အသုဘ-သုဘ (ဒိဋ္ဌိ) ဒုက္ခ-သုခ (ဒိဋ္ဌိ) အနတ္တ-အတ္တ (သညာ၊ စိတ္တ၊ ဒိဋ္ဌိ)	- ဒိဋ္ဌာနုသယ ဝိစိကိစ္ဆာနုသယ အကြွင်းမဲ့ပယ်
သကဒါဂါမိမဂ်	- ပိသုဏာဝါစာ ဝစီ - ဖရုသဝါစာ ၂ပါး ------------ - ဗျာပါဒ မနော ၁ ပါး (ခေါင်းပါး အဆုံးမပယ်)	" - ကာမရာဂ - ပဋိဃ ------------ (တစိတ်မျှ) (အကုန်မပယ်)	" - ဒေါသ (တစိတ်) (အကုန်မပယ်)	ပိုမိုခေါင်းပါး	" ကာမရာဂါနုသယ ပဋိဃာနုသယ (စပယ်) (ခေါင်းပါးရုံသာ ပယ်)
အနာဂါမိမဂ်	ဗျာပါဒ (အဆုံးထိပယ်)	" - ကာမရာဂ - ပဋိဃ (အကုန်ပယ်)	" ဒေါသ အကုန်ပယ်	" အသုဘ- သုဘ (သညာ၊ စိတ္တ)	" အကုန်ပယ် (ကာမရာဂနှင့် ပဋိဃာ နုသယ)
အရဟတ္တမဂ်	" - သမ္ဖပ္ပလာပ (ဝစီ ၁ ပါး) - အဘိဇ္ဈာ မနော ၁ ပါး (ခုံးပါယ်)	" - ရူပရာဂ - အရူပရာဂ - မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ အဝိဇ္ဇာ	" လောဘ၊ မောဟ မာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စ၊ အဟိရိက၊ အနော တ္တပ္ပ	" ဒုက္ခ - သုခ (သညာ၊ စိတ္တ)	" ဘဝရာဂါနုသယ မာနာနုသယ အဝိဇ္ဇာနုသယ (အားလုံးပါယ်)

ပယ်မှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

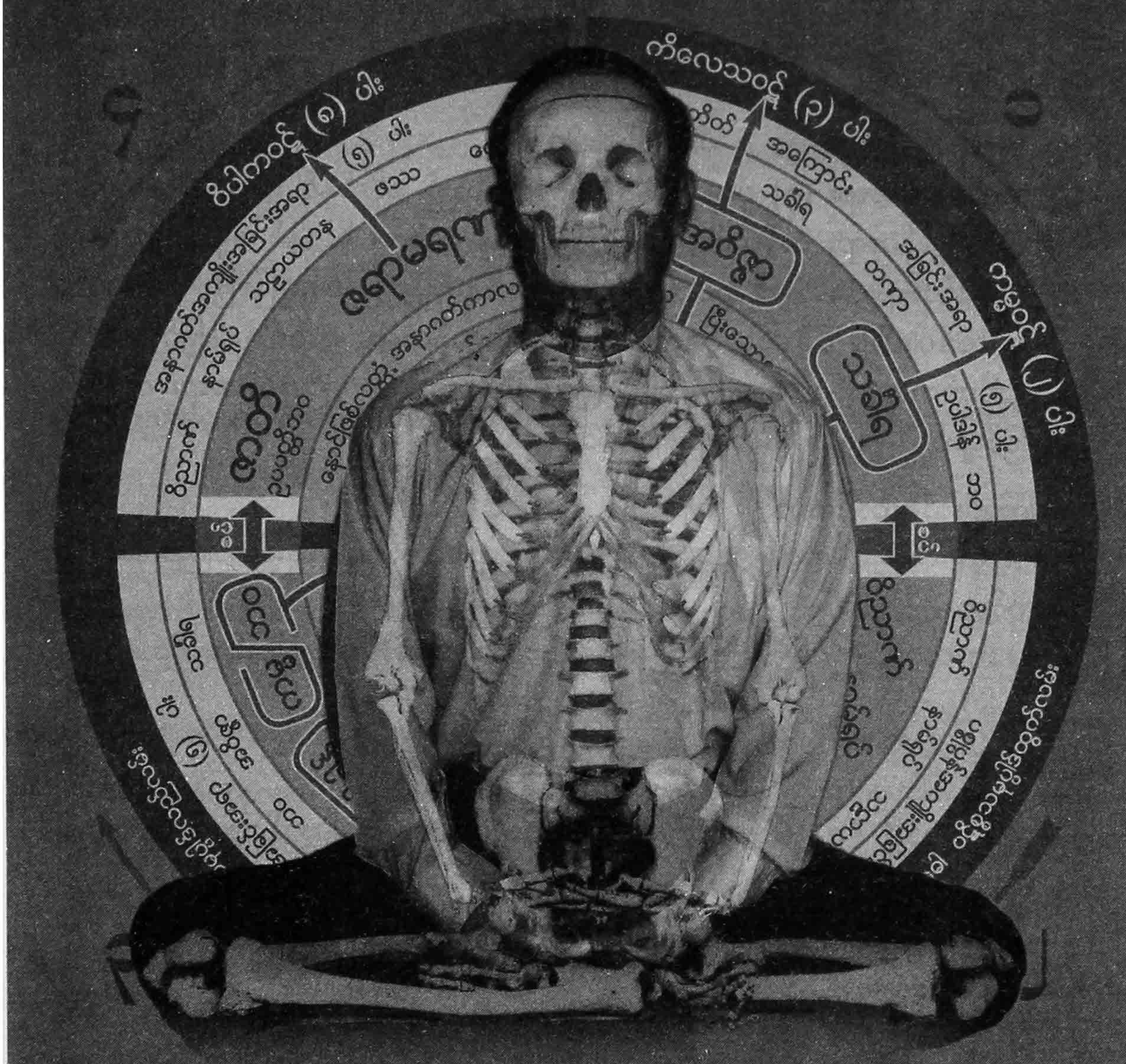

သင် ကံ ထူး သူ လား ကံ ဆိုး သူ လား

ကံထူးသူများ - ဝိပဿနာတရားအားထုတ်ခွင့်ရကြသည်

ကံဆိုးသူများ - ဝိပဿနာတရားနှင့်လွဲကြသည်

ကံအလွန်ဆိုးသူများ - ဝိပဿနာတရားကိုရှောင်ကြသည်

ပယ်မှုနှင့် ပိုင်းခြားသိခြင်း

လုပ်ငန်းခွင်

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဥပနိဿယအတိုင်းခန္ဓာ အရှိဉာဏ်အသိနှင့် ကိုက်ရန်ခန္ဓာဉာဏ်ရောက်၊ သဘောပေါက်အောင် ကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ်အား ထုတ်ပွား များရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

(၁) အရှုခံတရားများ (ခန္ဓာ ၅ ပါး တစ်ပါးပါး)

(၂) သတိပဋ္ဌာန်တရား (၄) ပါးမှ မိမိနှင့် သင့်လျော်သည့် စရိုက်နှင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုက်ညီ၊ သတိပဋ္ဌာန်တရား တစ်ပါးပါး (ဥပမာ- ကာယ၊ ဝေဒနာ၊ စိတ္တနှင့် ဓမ္မာနုပဿနာ)

(၃) ရှုဉာဏ်တရား၊ လောကီမဂ္ဂင် (၅) ပါးတို့ အစီအရီရှိနေကြရမည်ဖြစ်ပြီး အရှုခံတရားများ မှ တစ်ပါးပါး၌ မိမိနှင့်သင့်လျော်သည့်သတိပဋ္ဌာန်တရား တစ်ပါး ပါးဖြင့် သတ်မှတ်၍ ရှုဉာဏ်တရားဖြစ်သည့် လောကီမဂ္ဂင်(၅)ပါးနှင့်စောင့်ကြည့်လျှင်အရှုခံတရား တစ်ပါး ပါး၏ ဖြစ်ပျက်ကို မြင်အောင်ပွားများအားထုတ်ရပေမည်။

ဉာဏ်အကြောင်းသိကောင်းစရာ

ကျေးဇူးတော်ရှင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတမိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးဟောကြားသော ဉာဏ် အဆင့်သုံးဆင့်မှာ-

(၁) ယထာဘူတဉာဏ် (ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာမြင်သည့်ဉာဏ်) ဖြစ်ပျက်မြင်သည့်ဉာဏ်

(၂) နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် (ဖြစ်ပျက်မုန်းသည့်ဉာဏ်)

(၃) မဂ်ဉာဏ် (ဖြစ်ပျက်အဆုံးမြင်သည့်ဉာဏ်)

ဝိသုဒ္ဓိ (၇) ပါး၊ ရထား (၇) စင်း ဥပမာဖြင့် နိဗ္ဗာန်သွားပုံ

(၁) သီလဝိသုဒ္ဓိ	- သီလစောင့်ထိန်းခြင်း (သီလစင်ကြယ်ခြင်း)
(၂) စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ	- အာနာပါန၊ သမာဓိတည်ဆောက်ပြုလုပ်ခြင်း (စိတ်စင်ကြယ်ခြင်း)
(၃) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ	- ရုပ်+နာမ် (ခန္ဓာ ၅ ပါး) အမှန်တရားသာရှိကြောင်း သဘောပေါက်နားလည်ခြင်း (ဒိဋ္ဌိစင်ကြယ်ခြင်း)
(၄) ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ	- ယုံမှားခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း (ယုံမှားသံသယမှ စင်ကြယ်ခြင်း)
(၅) မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	- ခန္ဓာ၏ဖြစ်ပျက်ကို ရှုဉာဏ်တရား (၅)ပါးဖြင့် စောင့်ကြည့်ခြင်း (ဖြစ်ပျက်မြင်ခြင်း)
(၆) ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	- ခန္ဓာ၏ ဖြစ်ပျက်များအပေါ်၌မြင်ပြီး နောက်ကြောက်ခြင်း၊ အပြစ်များတွေ့ပြီး မုန်းဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း (နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်)
(၇) ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ	- ဖြစ်ပျက်၊ ဒုက္ခသစ္စာအဆုံးမြင်သည့်ဉာဏ် (မဂ်ဉာဏ်)

လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈)ပါး ပထမဆုံးအကြိမ် ပြည့်စုံလျှင် ယင်းပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သောတာပတ္တိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (ဝါ) သောတာပန်လို့ ခေါ်ပါသည်။

တဖန်ဆက်လက်၍ မဂ္ဂင် (၅) ပါးဖြင့် ကြိုးစားအားထုတ်၍ (ဒု)အကြိမ်ထပ်မံ၍ မဂ္ဂင် (၈)ပါး ပြည့်လျှင် သကဒါဂါမိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (ဝါ) သကဒါဂါမ်လို့ ခေါ်ပါသည်။

တတိယအကြိမ်ထပ်မံ၍ ကြိုးစားအားထုတ်၍ ထပ်မံ၍ မဂ္ဂင် (၈)ပါး ပြည့်စုံလျှင် အနာဂါမိမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (ဝါ) အနာဂါမ်လို့ ခေါ်ပါသည်။

စတုတ္ထအကြိမ် ထပ်မံ၍ ကြိုးစားအားထုတ်၍ ထပ်မံ၍ မဂ္ဂင် (၈)ပါး၊ ပြည့်စုံလျှင် အရဟတ္တမဂ်ပုဂ္ဂိုလ် (ဝါ) ရဟန္တာလို့ ခေါ်ပါသည်။

မဂ်ဉာဏ်သည် ရဲရဲတောက်နေသော မီးခဲကြီးနှင့်တူသော အကြမ်းစားကိလေသာများကိုပယ်သတ်ပါသည်။

ဖိုလ်ဉာဏ်သည် မီးခဲရဲရဲကြီးငြိမ်းသွားသော်လည်း မည်းမည်းကြီးကကျန်နေ၍ ၎င်းသည် အနုစားကိလေသာများကို အကြွင်းမရှိ ငြိမ်းအေးသွားအောင် ထပ်မံပြီး ပယ်သတ်ရပြန်ပါသည်။ (မဂ်ဉာဏ်မပါဘဲ ဝိပဿနာမဂ်မှ တိုက်ရိုက်ဖိုလ်ဉာဏ်ကျရောက်လျှင် အကြိမ်အားဖြင့် များစွာ ကျရောက်နိုင်ပြီး မဂ်ဉာဏ်ပါဝင်၍ အဆင့်ဆင့်ဖိုလ်ဉာဏ်ကျရောက်လျှင် နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်သာလျှင် ကျရောက်ခွင့် ရှိသည်။)

ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၊ မဂ်ဖိုလ်ဆိုက်ပြီး နောက်ပြန်လည်ဆင်ခြင်သော ဉာဏ်ဖြစ်၏။

(၁) မဂ်ကိုဆင်ခြင်သောဝီထိ

(၂) ဖိုလ်ကိုဆင်ခြင်သော ဝီထိ

(၃) ပယ်ပြီးသောကိလေသာကို ဆင်ခြင်သောဝီတိ

(၄) မပယ်ရသေးသော ကိလေသာကို ဆင်ခြင်သော ဝီထိ

(၅) နိဗ္ဗာန်ကိုဆင်ခြင်သော ဝီထိ

သောတာပန်	-	၅ ဝီထိ
သကဒါဂါမ်	-	၅ ဝီထိ
အနာဂါမ်	-	၅ ဝီထိ
ရဟန္တာ	-	၄ ဝီထိ
(ကြွင်းကိလေသာမရှိ)	-	၁၉ ဝီထိ

ယောဂီများသိရှိရန်လိုအပ်သည့်ဖြစ်ပျက်

(က) ဖြစ်ပျက်ဖြစ်ပေါ်လာပုံ

အရှုခံတရားများ	ရူပက္ခန္ဓာ	ဝေဒနက္ခန္ဓာ	သညာက္ခန္ဓာ	သင်္ခါရက္ခန္ဓာ	ဝိညာဏက္ခန္ဓာ
သတိပဋ္ဌာန်	ကာယာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်	ဝေဒနာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်	ဓမ္မာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်		စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်

ရုပ်ဖြစ်ပျက် ဝေဒနာဖြစ်ပျက် ဓမ္မဖြစ်ပျက် စိတ်ဖြစ်ပျက်
(သဘော၊ လက္ခဏာ)

၁။ စိတ်၏ဖြစ်ပျက်မြင်
ယထာဘူတဉာဏ် (ဟုတ်တိုင်းမှန်ရာ မြင်သည့်ဉာဏ်)

ရှုဉာဏ်တရား

၂။ စိတ်ဖြစ်ပျက်မုန်းဉာဏ် (နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်)

၃။ စိတ်၏ဖြစ်ပျက်ဆုံးဉာဏ်

လောကီမဂ္ဂင် (၅) ပါး

(၁) သမာဓိမဂ္ဂင် (၃)ပါး — သမ္မာဝါယမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိ

(၂) ပညာမဂ္ဂင် (၂) ပါး — သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ

မဂ်ဉာဏ်

လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် (၈) ပါး
(သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာ)

\+

သီလမဂ္ဂင် (၃)ပါး
(သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝ)

(ခ) ဖြစ်ပျက်၏သဘောတရားများ

ဖြစ် = ဓမ္မတခုခုဖြစ်ခြင်း၊ ပေါ်ခြင်း၊ တွေ့ခြင်း

ပျက် = ဓမ္မတခုခုကွယ်ခြင်း၊ ပျောက်ခြင်း၊ မရှိခြင်း၊ ပျက်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏ ဝိပဿနာ (၁၀) ဉာဏ်၊ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ (၁၆) ဉာဏ်၊ ဓမ္မစကြာတွင် ပဋိဝေဓ (၅)ပါးအား ဟောတော်မူသော (၃) ဉာဏ်နှင့် သုသိမအား ဟောသည့် ဉာဏ် (၂) ဉာဏ်				
၁။	နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ် (ဤကားရုပ်၊ ဤကားနာမ်ဟု ပိုင်းခြားသိခြင်း ရုပ်ကိုရုပ်ဟုသိခြင်း (ရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်) နာမ်ကိုနာမ်ဟု သိခြင်း (နာမပရိစ္ဆေဒဉာဏ်)		ယထာဘူတဉာဏ် (သစ္စာဉာဏ်) ဖြစ်ပျက်မြင်သည့်ဉာဏ်	
၂။	ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ် (အကြောင်းကိုပိုင်းခြား၍ သိမ်းဆည်းသိသောဉာဏ်)			
၃။	သမ္မသနဉာဏ် (ရုပ် + နာမ်ကို အတိတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်၊ အနာဂတ်ပိုင်းခြား၍ လက္ခဏာသုံးပါးဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ခြင်း)	၁။ သမ္မသနဉာဏ်		
၄။	ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် (ရုပ် + နာမ် တို့၏ ဖြစ်ပျက်သိသောဉာဏ်)	၂။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်		
၅။	ဘင်္ဂဉာဏ် (ရုပ် + နာမ်တို့၏ အပျက်သိသောဉာဏ်)	၃။ ဘင်္ဂဉာဏ်		ဝိပဿနာဉာဏ်
၆။	ဘယဉာဏ် (ရုပ် + နာမ်ပျက်မှုကြောင့် ကြောက်သောဉာဏ်)	၄။ ဘယဉာဏ်	နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် (ကိစ္စဉာဏ်) ဖြစ်ပျက်မုန်းဉာဏ်	
၇။	အာဒီနဝဉာဏ် (ရုပ် + နာမ်တို့၏ ပျက်မှုကြောင့် အပြစ်မြင်သည့်ဉာဏ်)	၅။ အာဒီနဝဉာဏ်		
၈။	နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် (ရုပ် + နာမ်တို့၏ ပျက်မှုကြောင့် ငြီးငွေ့၊ စိတ်ပျက်၊ မနှစ်သက် မုန်းဉာဏ်)	၆။ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်		နိဗ္ဗာန်
၉။	မုဉ္စိတုကမျတာဉာဏ် (ရုပ် + နာမ် ဓမ္မသင်္ခါရတို့မှ ကျွတ်လွတ်ခြင်း အလိုရှိမှု)	၇။ မုဉ္စိတုကမျတာဉာဏ်	မဂ်ဉာဏ် (ကတဉာဏ်)	
၁၀။	ပဋိသင်္ခါဉာဏ် (ရုပ် + နာမ်တို့၏ သဘောလက္ခဏာတို့အပေါ်၌ ဉာဏအားဖြင့်၎င်း၊ တီရဏအားဖြင့်၎င်း သိ၍ အပြင်းအထန်အားထုတ်မှု)	၈။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်		
၁၁။	သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ် (ရုပ် + နာမ် သင်္ခါရတို့ကို လစ်လျူရှုဉာဏ်)	၉။ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏ်		မဂ်ဉာဏ်
၁၂။	အနုလောမဉာဏ် (ရှေ့ဉာဏ်၊ နောက်ဉာဏ်တို့အား လျော်စွာလက္ခဏာရေးသုံးပါးဖြင့် ရှုမှတ်ဉာဏ်)	၁၀။ အနုလောမဉာဏ်		
၁၃။	ဂေါတြဘုဉာဏ် (ပုထုဇဉ်အနွယ်ကို ဖြတ်အရိယာအနွယ်ဖြစ်စေသည့်ဉာဏ်)			
၁၄။	မဂ်ဉာဏ် (ဖြစ်ပျက်ဒုက္ခပျက်၍ ဒုက္ခအဆုံးမြင်သည့်ဉာဏ်)			
၁၅။	ဖိုလ်ဉာဏ် (သဥပါဒိ သေသနိဗ္ဗာန်၏ သန္တိသုခအကျိုးကို ခံစားရမှုဉာဏ်)			
၁၆။	ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် (မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်နှင့်တကွ ပယ်ပြီးသော ကိလေသာ မပယ်ရသေးသော ကိလေသာဆင်ခြင်သောဉာဏ်)			

လက္ခဏာကြီး (၃)ပါးဖြင့် ဝေဖန်ခြင်း

(က) အနိစ္စ - မမြဲခြင်း၊ အမြဲတာဘာကြောင့်လဲ

မနိုင်မမြဲ မတည်တန့်ဘဲပျက်စီး ပျောက်ကွယ်ခြင်းသဘောဆောင်လို့ပါ။ ဤသို့ မပျက်စီးခင်၊ မပျောက်ကွယ်ခင်၊ မရှိခြင်းသဘောတရား မဖြစ်ခင်မှာ ဖြစ်ဖို့မလိုဘူးလား။ ဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။

ပျက်တယ်ဆိုတာလည်း ပျက်ချင်တိုင်းပျက်လို့မရပါ။

အဖြစ်မရှိဘဲ အပျက်ကို ကူးလို့ရပါ့မလား။

မပျက်ခင်အဖြစ်ဆိုတာ ရှိရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အနိစ္စတရားကို သေချာဆန်းစစ်ဝေဖန်လျှင်-

၁။ အဖြစ်သဘောရှိမည်။ ၂။ အဖြစ်သဘောရှိသော ဓမ္မတခုသည် ဓမ္မ၏နိယာမအတိုင်း ပျက်သွားရပေမည်။ ထိုသို့ ဓမ္မတခုဖြစ်ပြီး၊ ပျက်သွားခြင်းသည် မမြဲခြင်း အနိစ္စသဘောပါ။

ထို့ကြောင့် အနိစ္စသည် ဖြစ်၊ ပျက်သဘောပါ။

(ခ) ဒုက္ခ - ဆင်းရဲခြင်းသဘောပါ

ဒု	- စက်ဆုတ်စရာ	စက်ဆုတ်စရာ၊ အသုံးမကျတာအမှန်ပါ။
ခ	- အသုံးမကျတာ	
သစ္စာ	- အမှန်ပါ	

ဘာကြောင့်ဆင်းရဲခြင်းဖြစ်ရပါသလဲ -

တည်တန့်နိုင်မြဲမှုမရှိ ပျက်စီးခြင်းသဘောနှင့် ရင်ဆိုင်ရလို့ပါ။ ပျက်စီးခြင်းသဘော ဆောင်လို့ပါ။ မပျက်ခင်ဘာလိုပါသလဲ ဖြစ်ခြင်းသဘောလိုပါတယ်။

ဒုက္ခဆင်းရဲခြင်းသဘော၌ ဒုက္ခဆင်းရဲခြင်းဖြစ်ရန် တည်တန့်နိုင်မြဲမှု မရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ တည်တန့်နိုင်မြဲမှုမရှိ၍ ပျက်စီးရသည်။ ပျက်ရခြင်းသည် ဖြစ်မှုမရှိဘဲနှင့် မပျက်နိုင်ပေ။ ဖြစ်မှုလိုသည်။ ဒုက္ခဆင်းရဲခြင်းသဘော၌ ဓမ္မတခုဖြစ်ပြီး ပျက်ရသည်။ ပျက်တော့ဆင်းရဲရသည်။ ထို့ကြောင့် ဒုက္ခဆင်းရဲခြင်းသည် ဖြစ်၊ ပျက်သဘောတရားပင် ဖြစ်ပါသည်။

(ဂ) အနတ္တ - ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်ဆိုင်မဟုတ်သည့်သဘော

တားလို့ ပိတ်လို့ဆီးလို့မရသည့်သဘော

ကိုယ်သဘောသို့ မလိုက်သည့်သဘော

သူ့သဘောသူဆောင်သည့်သဘော

ဓမ္မတို့သည် သူ့သဘော သူဆောင်၍ ဖြစ်ပြီးပျက်ကြပါသည်။ ဖြစ်ပြီးပျက်ကြသောသဘောတရားများကို ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်ဆိုင်မဟုတ်သည့်အတွက် တားလို့ ပိတ်လို့ဆီးလို့ မရကြပါ။ ခန္ဓာ (၅) ပါး၊ ရုပ်နာမ် (၂) ပါး ဓမ္မတို့ကို ငါပိုင်ဆိုင်သည့် သဘောဖြင့်ဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်၍မရပါ။ တားဆီးပိတ်ပင်လို့လည်းမရပါ။ ငါသည်လည်းဖြစ်နိုင်အောင် မလုပ်ဆောင်နိုင်ပါ။ ရုပ်ကိုကံဥတု စိတ် အဟာရက ပြုပြင်လုပ်ဆောင်ပါသည်။ ကံဥတုစိတ်အာဟာရတရားသည် မလုပ်ဆောင်လျှင် ရုပ်ပျက်ရပါသည်။

နာမ်ကိုလည်း အာရုံနှင့် ဒွါရလုပ်ဆောင်ရပါသည်။ အာရုံနှင့်ဒွါရတို့ မလုပ်ဆောင်လျှင် ပျက်ပါသည်။

ဓမ္မတို့ဖြစ်ပျက်ခြင်းသည် အနတ္တသဘောအရ ဖြစ်ပျက်လျက်ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်အနတ္တသည် ကိုယ်ပိုင်ကိုယ်ဆိုင် မဟုတ်သည့်သဘောဖြင့်ဖြစ်၊ ပျက်၍နေပါသည်။

ဖြစ်ပျက်သဘောကို ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ (ဒုက္ခသစ္စာ)ဖြင့် ဝေဖန်ခြင်း

ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ

ဘဝတစ်ခု

ဖြစ် **ပျက်**

ထို့ကြောင့်ဘဝတစ်ခု (ဒုက္ခသစ္စာ)ဖြစ်ပျက်

တဖန်

(က) ဇာတိ
ဖြစ် ပျက်
ထို့ကြောင့် ဇာတိ = ဖြစ်၊ ပျက်

(ခ) ဇရာ
ဖြစ် ပျက်
(အစ) (အဆုံး)
ထို့ကြောင့် ဇရာ = ဖြစ်၊ ပျက်

(ဂ) ဗျာဓိ
အစ အဆုံး
ဖြစ် ပျက်
ထို့ကြောင့် ဗျာဓိ = ဖြစ်၊ ပျက်

(ဃ) မရဏ
အစ အဆုံး
ဖြစ် ပျက်
ထို့ကြောင့် မရဏ = ဖြစ်၊ ပျက်

ဖြစ်ပျက်သဘောကို မြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်များနှင့် ဝေဖန်ခြင်း

၁။ အနိစ္စ / ဝတ / သင်္ခါရ
မမြဲ၊ ပျက် / ကော်၊ အမှန် / ပြုပြင်၊ ဖြစ်
ထို့ကြောင့် အနိစ္စဝတသင်္ခါရ = ဖြစ်ပျက်

၂။ ဥပ္ပါဒ / ဝယ / ဓမ္မိနော
ဖြစ် / ပျက် / ဓမ္မသဘောတရားအရ
ထို့ကြောင့် ဥပ္ပါဒဝယဓမ္မိနော = ဖြစ်ပျက်

၃။ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ / နိရုဇ္ဈန္တိ
ဖြစ် / ချုပ်၊ ပျက်
ထို့ကြောင့် ဥပ္ပဇ္ဇိတွာနိရုဇ္ဈန္တိ = ဖြစ်ပျက်

၄။ တေသံ / ဝူပသမော / သုခေါ
ထိုဖြစ်ပျက်တို့၏ / မရှိခြင်း / ချမ်းသာနိဗ္ဗာန်

ထို့ကြောင့် တေသံ ဝူပသမော သုခေါ = ဖြစ်ပျက်ရှုံး

ဖြစ်ပျက်သဘောကို ကိုးသုကောပမသုတ်နှင့် ဝေဖန်ခြင်း
နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်စေနိုင်သည့်အမြင်မှန်

(ပေါက်ပင်ဥပမာပေး)

ပုထုဇဉ်ရဟန်းတပါး၏အမေး (ရဟန္တာလေးဦးအဖြေ)

၁။ ရဟန္တာကြီး၏အဖြေ
ဆ/သ ဋ္ဌာယတန (၆)ပါး၊ တပါးတပါး၏ ဖြစ်ပျက်မြင်လျှင် - အမြင်မှန် (၆)

၂။ ရဟန္တာကြီး၏အဖြေ
ခန္ဓာ (၅)ပါး တပါးပါး၏ဖြစ်ပျက်မြင်လျှင် - အမြင်မှန် (၅)

၃။ ရဟန္တာကြီး၏အဖြေ
ဓာတ်လေးပါး တပါးပါး၏ဖြစ်ပျက်မြင်လျှင် - အမြင်မှန် (၄)

၄။ ရဟန္တာကြီး၏အဖြေ
အလုံးစုံသော ဓမ္မများ၏ဖြစ်ပျက်မြင်လျှင် - အမြင်မှန် (၂)

၆ ၅ ၄ ၂

ထို့ကြောင့် အချုပ်အားဖြင့် ဖြစ်ပျက်မြင်လျှင် အမြင်မှန်ပါ။ သဘောမပေါက်၍ မြတ်စွာဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအား လျှောက်ထားရာတွင် ပေါက်ပင်ဥပမာပေး၍ နားလည်သဘောပေါက်ရန် ဟောကြားရပါသည်။

အဆုတ်အမြစ်ခြောက်ရောဂါပျောက်သူ (၄)ဦးရှိ၏။

ပေါက်သားနှင့်ဆေးရောသောက်လျှင် ပျောက်ကြပါသည်။ ပေါက်သားကိုမသိ၍ ပျောက်သူ (၄)ဦးအနက်မှ တစ်ဦးစီအား မေးမြန်းရာတွင်-

(၁) ပေါက်ပင်ဆိုတာ သစ်ငုတ်တိုမဲမဲကြီးပါ

(၂) ပေါက်ပင်ဆိုတာ- တပင်လုံးနီနီရဲရဲအပွင့်များ ပွင့်နေသည့်အပင်ကြီးပါ

(၃) ပေါက်ပင်ဆိုတာ- တပင်လုံးသံလျက်အိမ်၊ ဓားအိမ်လိုအသီးများသီးနေသည့်အပင်ကြီးပါ။

(၄) ပေါက်ပင်ဆိုတာ- တပင်လုံးအရွက်ဖားဖားနှင့် ညောင်ပင်နှင့်တူသည့်အပင်ကြီးပါ။

မဲ နီ သီး ရွက် - - -> အားလုံးပေါက်ပင်

အားလုံးပေါက်ပင် = ဖြစ်ပျက်

အရေးအကြီးဆုံးမြင်ရမည့်သဘောသည် ဖြစ်ပျက်

ဖြစ်ပျက်၏အကျိုးတရားများ

၁။ ဉာဏ်လေးဉာဏ်ကို ပိုင်နိုင်စွာ သိမြင်ပါသည်။

(က) ဒုက္ခေဉာဏ်

(ခ) ဒုက္ခသမုဒယေဉာဏ်

(ဂ) ဒုက္ခနိရောဂါမိနီပဋိပဒါဉာဏ်

(ဃ) ဒုက္ခနိရောဓေဉာဏ်

၂။ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (စလယ်ဆုံး) ပြတ်ပါသည်။

၃။ အာသဝေါတရား လေးပါးကုန်ဆုံးစေပါသည်။

၄။ ဝဋ်သုံးပါး သံသရာကို ပြတ်စေပါသည်။

၅။ ကံများကိုလည်း ပြတ်စေပါသည်။ (ရှေးကံ၊ ယခုကံ)

၆။ ပပဉ္စတရားများ မလာနိုင်ပါ။

၇။ ဝိပ္ပလ္လာသတရားများ မပေါ်လာနိုင်ပါ။

၈။ ခန္ဓာစွန့်၊ ကိလေသာစွန့်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက်ပြုနိုင်ခြင်း
၉။ ယခုဘဝ၌ဖြစ်ပျက်သာမြင်၍ နောက်ဘဝသုဂတိဘုံ၌ ဆက်လက်ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်၍ သောတာပန်၊ သက ဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ် ရဟန္တာ ဖြစ်နိုင်ခြင်း။
၁၀။ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ် (အမြင်မှန်ဉာဏ်) ရရှိနိုင်ခြင်း။

တရားအားမထုတ်မီ ရှေးဦးစွာ ပြုလုပ်ရမည့်ကိစ္စရပ်များ

(က) နေရာရွေးချယ်မှု - တရားအားထုတ်ရမည့်နေရာရွေးချယ်ရပေမည်။ စတင်အားထုတ်မည့် ယောဂီများအတွက်သာ ရည်ရွယ်ပါသည်။ ရင့်ကျက်သော ယောဂီများ အတွက်ကိစ္စများလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရင်း ပွားများအားထုတ်နိုင်ပါသည်။ ဘုရား၊ ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ တန်ဆောင်း၊ ဓမ္မာရုံ၊ ကန်ရိပ်သာ၊ သစ်တပင် ရိပ်၊ ဝါးတပင်အောက်၊ အိမ်ဘုရားခန်း၊ သမာဓိရရှိနိုင်သည့် ငြိမ်သက် အေးချမ်းသောနေရာမျိုးကို ဆိုလိုပါသည်။ အလုပ်အမှုကိစ္စမများဖို့နှင့် အားထုတ်မှု အာစိဏ္ဏကံရရှိနိုင်သောနေရာမျိုး ဖြစ်သင့်ပါသည်။

(ခ) တရားအားမထုတ်မီ ပြုလုပ်ရန် ပုဗ္ဗကိစ္စပရိကံ(၅)ပါး

ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ဩကာသ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ သဗ္ဗဒေါသခပ်သိမ်းသောအပြစ်တို့ကို ပျောက်ပါစေခြင်း အကျိုးငှာ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယတစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ်မြောက်အောင်ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာ၊ ရတနာမြတ်သုံးပါးတို့နှင့် မိဘဆရာ သမားတို့အား ရိုသေမြတ်နိုးလက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား

ဤသို့ကန်တော့ရသောကောင်းမှုကံစေတနာတို့ကြောင့် တပည့်တော်တို့ အားထုတ်ဆဲဖြစ်သောဝိပဿနာဉာဏ် သည် လျင်မြန်စွာ မဂ်ဉာဏ်သို့ ကျေးဇူးပြု၍ နိဗ္ဗာန်သို့ မျက်မှောက်ပြုရပါလို၏ အရှင်ဘုရား

(အလုပ်စဉ်အတိုင်း ကျင့်ကြံကျိုးကုတ်အားထုတ်ပါမည် အရှင်ဘုရား)

၁။ တပည့်တော်တို့၏၊ ခန္ဓာငါးပါးရုပ်နာမ်နှစ်ပါးကို မြတ်စွာဘုရားအား၊ စွန့်လွှတ်ပါ၏အရှင်ဘုရား။
၂။ တပည့်တော်တို့သည်၊ မိုက်မဲတွေဝေခဲ့သည့် အလျောက် ရတနာသုံးပါးနှင့်တကွ၊ မိဘဆရာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်တို့အား။ ကံသုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးဖြင့် ပြစ်မှားမိခဲ့သည်ရှိသော်၊ ထိုအပြစ်တို့မှ ပျောက်ပါစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ တောင်းပန်ဝန်ချ ကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။
၃။ ကိုယ်စောင့်နတ်၊ အိမ်စောင့်နတ်၊ ကျောင်းစောင့်နတ်၊ ဓမ္မာရုံစောင့်နတ်၊ ရွာစောင့်နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်၊ သာသနာတော်စောင့်နတ်၊ ကမ္ဘာစောင့်နတ်များနှင့်တကွ၊ ရှိရှိသမျှ သတ္တဝါ ဟူသမျှတို့သည် အသက်ထက်ဆုံး ဘေးမသီရန်မခ၊ ကျန်းမာချမ်းသာ ကြပါစေ။
၄။ ရှေးရှေးဘဝ၊ ယခုဘဝ၊ ပြုပြုသမျှ တပည့်တော်တို့၏ ဒါန၊ သီလ စသော ကုသိုလ်တို့သည် တပည့်တို့အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရခြင်း ရောက်ခြင်း အကျိုးငှာ လျင်မြန်စွာ ကျေးဇူးပြုပါစေသတည်း။
၅။ "ငါသည် မုချသေရမည်၊ အချိန်ပိုင်းသာ လိုတော့သည်။ အသေမဦးခင် ဉာဏ်ဦးအောင် အားထုတ်ပါတော့မည်။

ကမ္မဋ္ဌာန်းတောင်း

ကမ္မ ဋ္ဌာန် မေ ဘန္တေ ဒေထ သံသာရ ၀ဋ္ဋ ဒုက္ခတော မောစနတ္ထာယ

ဘန္တေ	-	အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။
မေ အမှာက်	-	တပည့်တော်တို့အား။
သံသာရ ၀ဋ္ဋ ဒုက္ခတော	-	သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ။
မောစနတ္ထာယ	-	လွတ်မြောက်ပါစေခြင်းအကျိုးငှာ၊
ကမ္မဋ္ဌာန်	-	မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ပေါက်၊ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း၊ အကောင်းဆုံး ဖြစ်သော၊ က မ္မ ဋ္ဌာန်း တ ရား ကို
ဒေထ	-	ကရုဏာထား ပေးသနားတော် မူပါကုန်ဘုရား။

ရှစ်ပါးသီလတောင်း

အဟံဘန္တေ၊ တိသရဏေနသဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ၊ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံကတွာ သီလံဒေထ မေဘန္တေ။

ဒုတိယမ္ပိ အဟံဘန္တေ၊ တိသရဏေနသဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ၊ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံကတွာ သီလံဒေထ မေဘန္တေ။

တတိယမ္ပိ ဘန္တေ၊ တိသရဏေနသဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ၊ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံယာစာမိ၊ အနုဂ္ဂဟံကတွာ သီလံဒေထ မေဘန္တေ။

(ယမဟံ ဝဒါမိ တံ ဝဒေထ)

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

ဒုတိယမ္ပိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။

တတိယမ္ပိ အဟံဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
တတိယမ္ပိ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
တတိယမ္ပိ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
(သရဏာ ဂမနံ ပရိပုဏ္ဏံ)
အာမဘန္တေ။

ရှစ်ပါးသီလ

၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၂။ အဒိန္နာ ဒါနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၃။ အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၅။ သုရာမေရယ မဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၆။ ဝိကာလ ဘောဇနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၇။ နစ္စ ဂီတ ဝါဒိတ ဝိသူက ဒဿန မာလာဂန္ဓ ဝိလေပန ဓာရဏ မဏ္ဍန ဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

၈။ ဥစ္စာသယန မဟာသယနာ ဝေရမဏီ သိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။

(တိသရဏေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထသီလံ ဓမ္မံသာဓုကံကတွာ အပ္ပမာဒေန သမ္ပာဒေထ)

အာမဘန္တေ။

စတင် တရားအားထုတ်မည့် ယောဂီသည် ရှစ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်ပြီး နောက် ဒုတိယ ဆောင်ရွက်ရမည့် အရေးကြီးသောကိစ္စသည် "အယူဖြောင့်မှန်ရမည်" ဆိုသော အချက်ဖြစ်သည်။ "အယူဖြောင့်မှန်ရမည်" ဆိုသည်မှာ ဒိဋ္ဌိစင်ကြယ်အောင် ပြုခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ဒိဋ္ဌိအသိနှင့် ပြုတ်ရန်

(က) ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ

(ခ) (၁) မြင်စိတ် အစားထိုး ကြားစိတ်

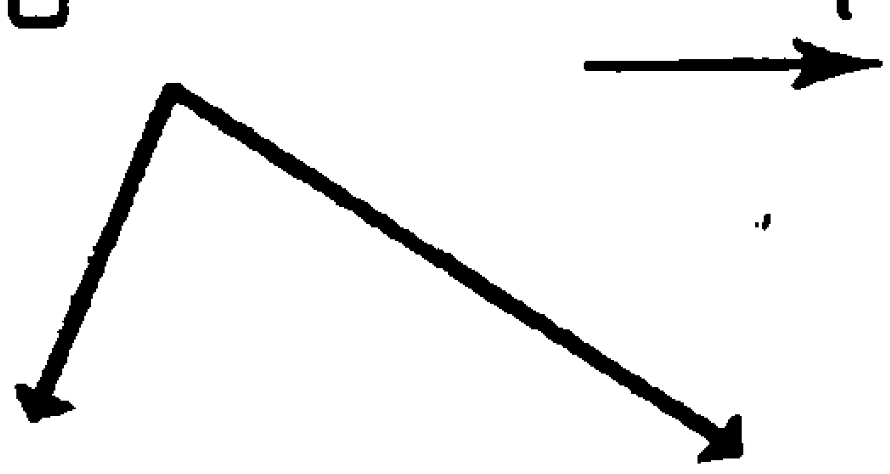

ဖြစ် ပျက်

(၂) အဝိဇ္ဇာ ပစ္စယာ သင်္ခါရာ

(ဃ) ထိုင်ရမည့်ပုံသဏ္ဌာန်အဆင့်ပြီးမြောက်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း

ကိုယ်ခန္ဓာထက်ဝက်ပိုင်းချိုး၍ ထိုင်လျှင် (ခါးအထက်အပေါ်ပိုင်းခန္ဓာသည် တင်ဆုံရိုးခွေ၏ အပေါ်၌ရှိနေသည့်အနေအထား) တင်ပြင်ခွေခွေ၊ ကျုံ့ကျုံ့ထိုင်ထိုင်၊ ပဆစ်တုတ်ထိုင်ထိုင်၊ ပုလ္လင်ခွေထိုင် သည်ဟု မှတ်ယူပေမည်။

၁။ နောက်ပိုင်းကျောရိုးဆစ်များ (ခါးရိုးဆစ်များ၊ ရင်ရိုးဆစ်များ လည်ဆစ်ရိုးများ) ပုံသဏ္ဌာန်အတိုင်း ဖြောင့်မတ်ဖြောင့်တန်းဖို့ လိုအပ်ပါသည်။ ရှေ့သို့ကုန်းနေခြင်း၊ နောက်သို့လန်နေခြင်း၊ ဘေးဘယ်ညာ စောင်းနေခြင်း အလျှင်းမရှိစေရပါ။ တင်ဆုံရိုးပေါ်တွင် နောက်ကျောရိုးများ၊ ရှေ့နောက်ဘယ်ညာ မစောင်း ဖြောင့်တန်းဖို့လိုအပ်ပါသည်။ တစ်ဘက်ဘက်သို့ စောင်းနေလျှင် သတ်မှတ်ထားသော အချိန်အတိုင်းအတာ အတောအတွင်း ထိုင်နိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်သည့်ပြင် သမာဓိလည်း တည်နိုင်လိမ့် မည် မဟုတ်ပါ။

၂။ ဦးခေါင်းကလည်း ရှေ့တူရူသို့ ရှေ့ရှု၍ မော့ခြင်း၊ အောက်စိုက်ခြင်း ဘေးဘယ်ညာသို့ စောင်းခြင်း အလျဉ်းမရှိစေရပါ။

၃။ မျက်စိ-မျက်စိကို အပြင်မှ မြင်ကွင်းနှင့် အလင်းရောင်ကာကွယ်ရုံလောက်သာ မှိတ်ထားရပါမည်။ အတင်းအကြပ်မမှိတ်ထားရပါ။ မျက်ရည်ပူများ ကျနိုင်ပါသည်။ အားစိုက်ရ၍ သမာဓိမတည်မှာကိုလည်း စိုးရိမ်ရပါသည်။ အတွင်းမှ မျက်စိအနေအထားသည် မျက်ခွံပိတ်ထားသော်လည်း မျက်လွှာချထားသည့် သဏ္ဌာန်ရှိရပေသည်။

၄။ တင်ပြင်ခွေထိုင်သည်ဖြစ်စေ ပဆစ်တုတ်ထိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ ကျုံ့ကျုံ့ထိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ တဘက်စောင်း ထိုင်သည်ဖြစ်စေ ခြေထောက်၊ ပေါင်ဒူးများ မထပ်ရပါ။ တနည်းအားဖြင့် ခြေထောက်၊ ပေါင်၊ ဒူးများထပ်ခြင်း သည် ဖိနှိပ်ထားသကဲ့သို့ ရှိသောကြောင့် ရှည်ကြာစွာ သမာဓိတည်နိုင်ခြင်း၊ သတ်မှတ်ထားသော အချိန် အတောအတွင်း၌ ထိုင်စေနိုင်ခြင်းတို့ကို ထိခိုက်စေနိုင်ပါသည်။ ဂွင်ကျကျ ထိုင်တတ်ဖို့ လိုပါသည်။

၅။ ၎င်းနောက် ဘယ်လက်ဖဝါးသည် ဂွင်ကျကျထိုင်လျက်ရှိသော တင်ပြင်ခွေ၊ အနေအထား၏ အလယ် တည့်တည့်ခန့်တွင် လက်ချောင်းများ ထိကပ်စုစည်းလျက်၊ (ပက်လက်)ဖြန့်ချထားပြီး ညာဘက် လက်ဖဝါးသည် ဖြန့်ချထားသော ဘယ်ဘက်လက်ဖဝါးပေါ်သို့ လက်ချောင်းများ အစီအစဉ်အတိုင်းထပ်၍ (ပက်လက်) ဖြန့်ချရပါမည် လက်မထိပ်ချင်း ထိကပ်စေရမည့် အနေအထား၌ ရှိနေရပေမည်။

လက်တွေ့အားထုတ်မှု

သမာဓိတည်မှုကလေးရရှိရန် စိတ်ကလေးကို နှာသီးဖျား၊ နှုတ်ခမ်းဖျားအဆုံးမှာထားပြီး အသက်ကို မှန်မှန်ရှူသွင်း၊ မှန်မှန်ရှူထုတ်၊ ရှူလိုက်သည့်အခါတွင် လေကလေးဝင်လာလျှင် ဝင်တယ်လို့သိ၊ ထုတ်လိုက်သည့်အခါတွင် လေကလေးထွက်သွားလျှင် ထွက်တယ်လို့ သိပေးရပေမည်။

ပထမတော့ ဝင်လေသိ ထွက်လေသိ လုပ်ပေးနေရပါမည်။ လေကလေးဝင်တိုင်း၊ ထွက်တိုင်း သိအောင် ကြိုးစားရပါမည်။ ဤလုပ်ငန်းစဉ်ကို (၁၀)မိနစ် (၁၅)မိနစ်ခန့် စိတ်ကလေးငြိမ်လာအောင်၊ အားထုတ်ပေးရပါမည်။ ၎င်းအပေါ်၌ စိတ်ကလေးငြိမ်နေလျှင် သမာဓိရပြီ ဖြစ်ပါသည်။ (ခဏိကသမာဓိ)

ဤသို့ ရှုနေချိန်ဝယ် ခန္ဓာကိုယ်တစ်နေရာရာက စိတ်ကလေးတစ်ခုပေါ်လာလျှင် ဝင်လေသိ၊ ထွက်လေသိ အလုပ်ကိုဖြုတ်ပြီး ထိုစိတ်အသစ်ကလေး ပေါ်သည့်နေရာကို ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်လိုက်ရမှာဖြစ်ပါသည်။

ပထမတော့ စိတ်သစ်ကလေးပေါ်နေပါသည်။ ပေါ်နေသည့် စိတ်သစ်ကလေးကို ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်လိုက်လျှင် ပေါ်နေသည့် စိတ်သစ်ကလေးသည် ပျောက်ပြီး ဉာဏ်စိတ်ကလေးပေါ်လာပါသည်။ ထိုသို့ပေါ်နေသည့် စိတ်သစ်ကလေး ပျောက်သွားသည်ကို ဉာဏ်စိတ်ကလေးသည် မရှိတော့ပါလားလို့ သိပေးရမှာ ဖြစ်ပါသည်။

စိတ်သစ်ကလေးပေါ်ပြီး ပျောက်သွားတာက **အနိစ္စ ဒုက္ခသစ္စာ** မရှိဘူး။ မရှိဘူးလို့ သိပေးနေတာလည်း **မဂ္ဂသစ္စာ** ဤသို့ အနိစ္စနှင့် မဂ်ကိုက်နေအောင် လုပ်နေတာသည် တစ်နည်းမရှိတာကိုသိအောင် စောင့်ကြည့်နေသည့်အလုပ်သည် **ဝိပဿနာ** အလုပ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

ခန္ဓာဖြစ်ပျက်က **ဒုက္ခသစ္စာ** သိတာက **မဂ္ဂသစ္စာ** သေတာက **သမုဒယသစ္စာ** နောင်ခန္ဓာမပေါ်တာက **နိရောဓသစ္စာ** ဤသို့ သစ္စာလေးချက်တပြိုင်နက် ကိုက်ညီသည့် **ဝိပဿနာ**အလုပ်ကိုဖြင့် ကြိုးစားအားထုတ်ရမှာ ဖြစ်ပါသည်။

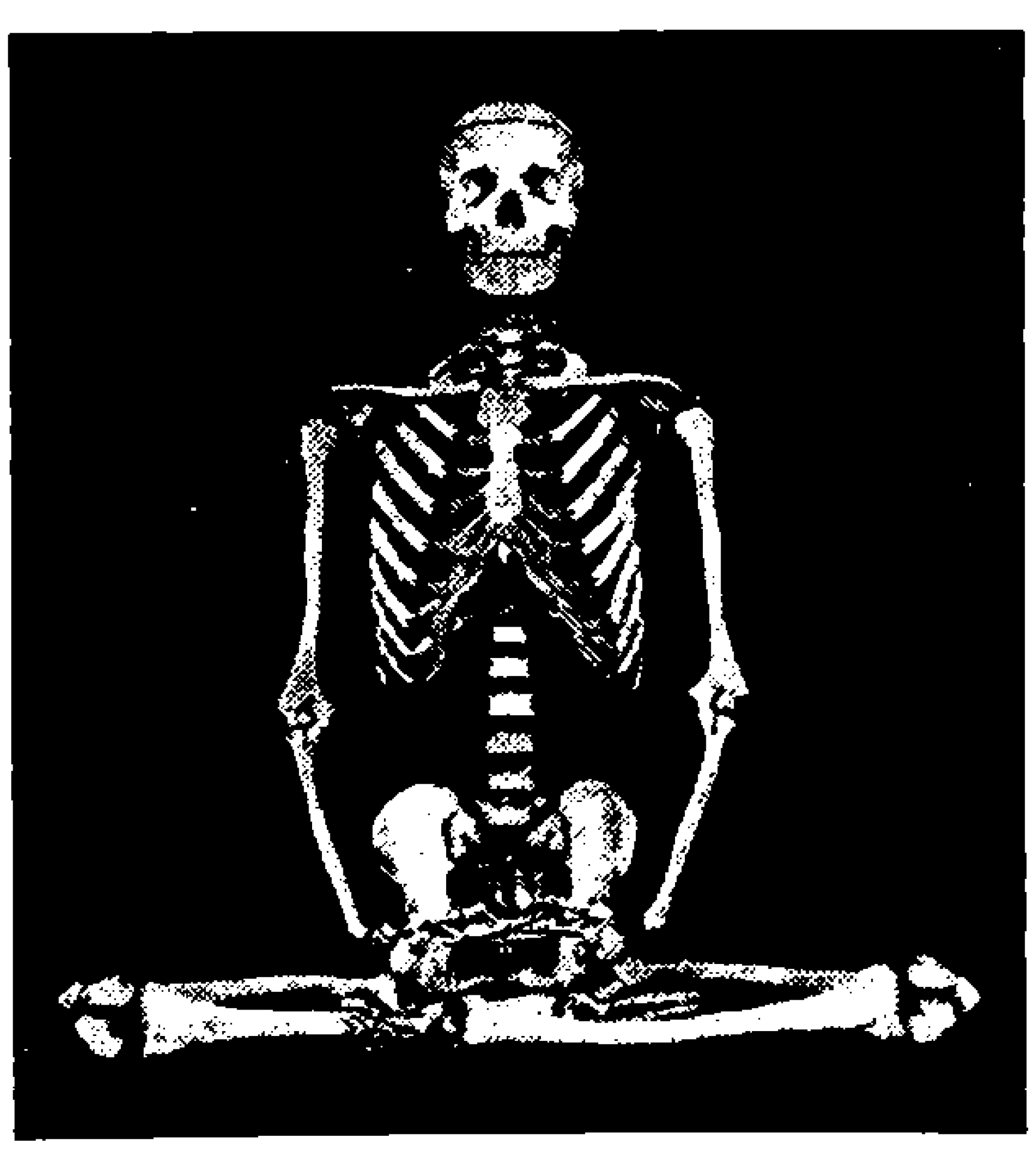

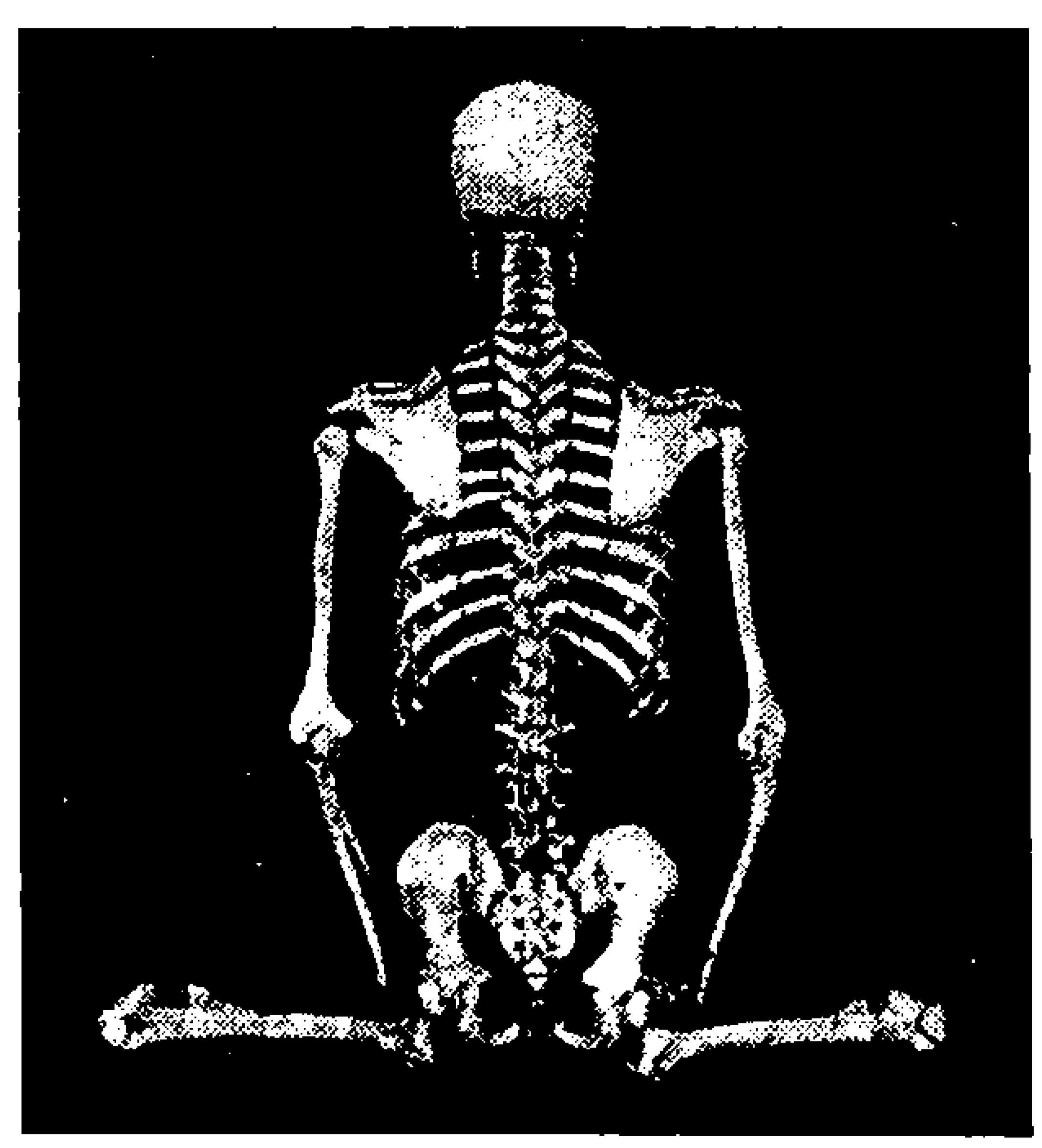

ကိုယ်တိုင်လက်တွေ့အားထုတ်ခြင်း

(၁) သမာဓိတည်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း (ဝါယမနှင့် သတိပါဝင်၏။)

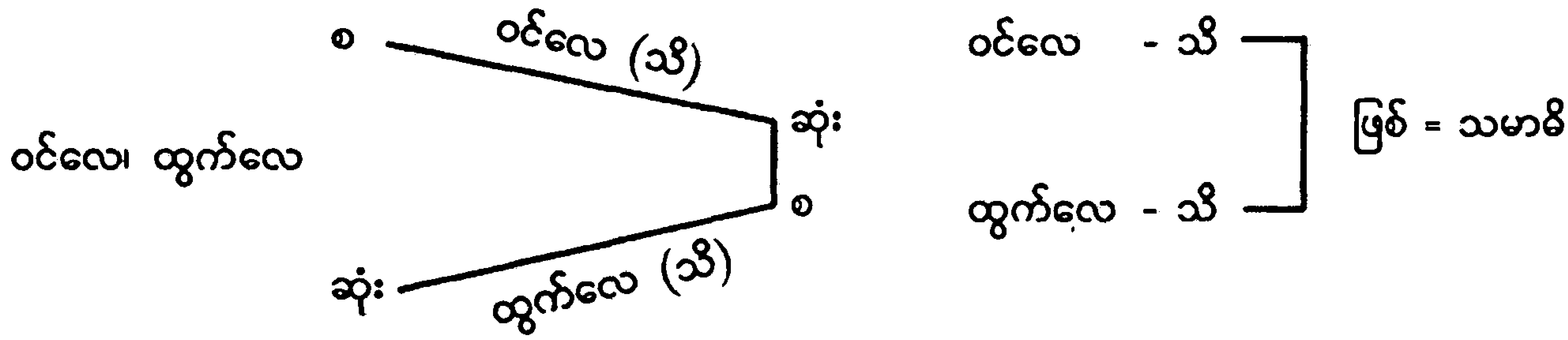

ဤသို့ သမာဓိတည်အောင် (၁၀)မိနစ်၊ (၁၅)မိနစ်ခန့်ဝင်လေသိ၊ ထွက်လေသိခြင်းကိုဝိပဿနာ မရှုခင်၌ ခဏိကသမာဓိ ရရှိရန်ကျင့်ကြံကျိုးကုတ်ပွားများ အားထုတ်ရပေမည်။

(၂) စိတ္တာနုပဿနာ ဥပမာပေးဖြင့် အားထုတ်ခြင်း

(က) လေကိုထုတ်သောစိတ်

(ခ) လေကိုသွင်းသောစိတ်

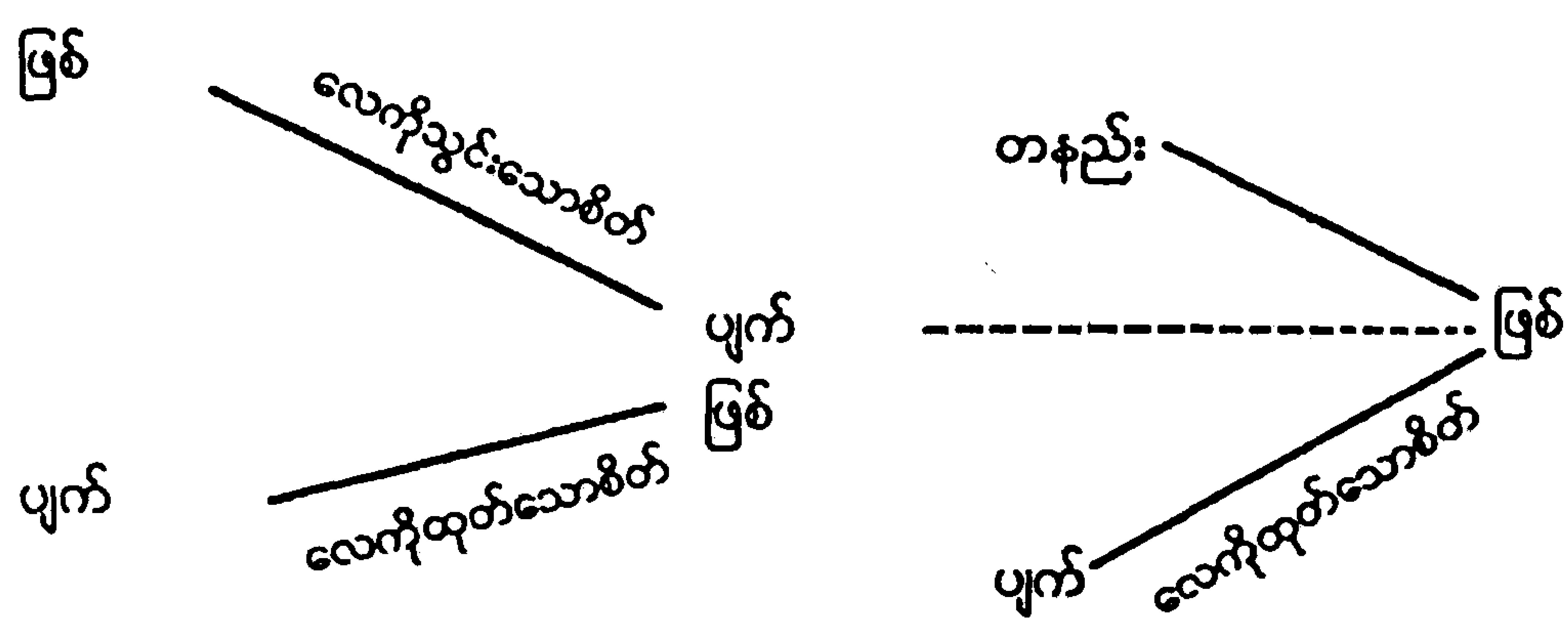

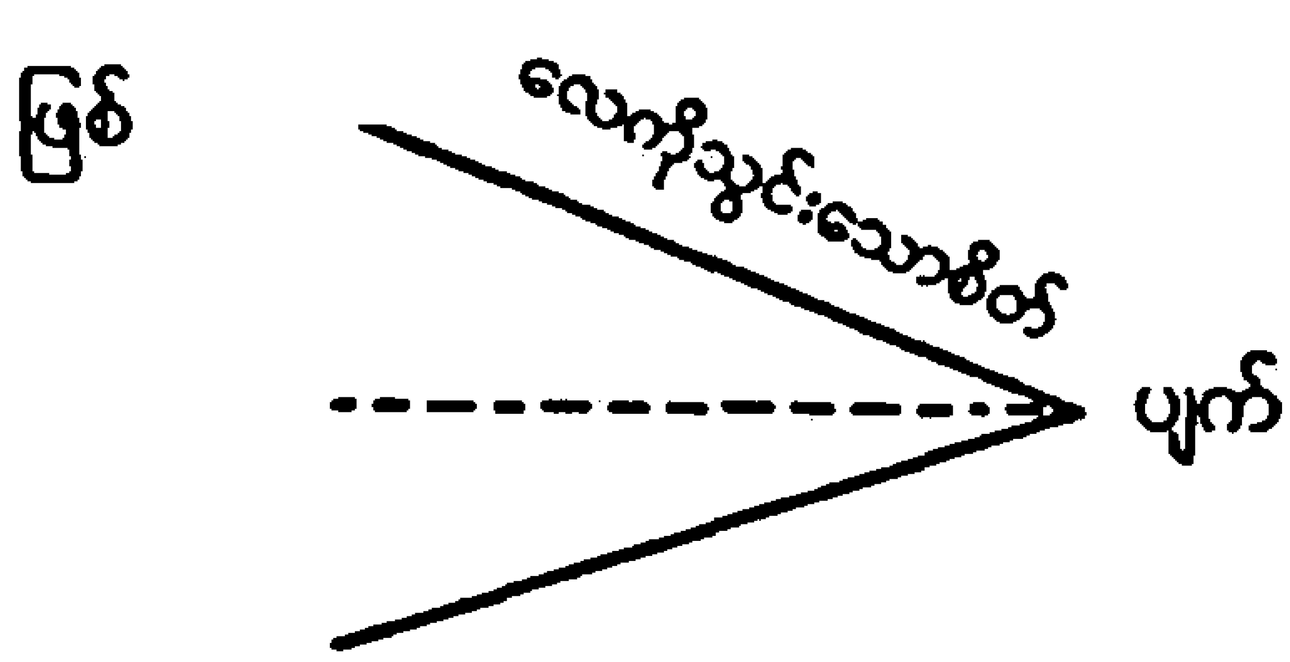

အထက်ပါနည်းအတိုင်း ခံဏိကသမာဓိ ရရှိပြီးလျှင် စိတ္တာနုပဿနာတွင် ဖော်ပြထားသည့် အိမ်သည်စိတ် နှစ်စိတ် သို့မဟုတ် သက်စောင့်စိတ် နှစ်စိတ်ဖြစ်သော -

(က) လေကိုထုတ်သော စိတ်နှင့် (ခ) လေကိုသွင်းသောစိတ်တို့အား ဖော်ပြပါ။

ဥပမာ - နည်းတစ်ခုဖြင့် ရှုမှတ်ပွားများအားထုတ်ရပါမည်။ (စောင့်ကြည့်)

(၃) ဤကမ္ဘာ၌ အိမ်သည်စိတ်နှစ်စိတ် သို့မဟုတ် သက်စောင့်စိတ်နှစ်စိတ်ဖြစ်သော (က) လေကို ထုတ်သော စိတ်နှင့် (ခ) လေကိုသွင်းသောစိတ်များနှင့် အပြင်စောင့်သည်စိတ် (၅) စိတ်နှင့် အတွင်း စောင့်သည်စိတ် (၆) စိတ်တို့ကို တလှည့်စီ သို့မဟုတ် အိမ်သည်စိတ်များကို အခြေခံ၍ မူပိုင်ရှုမှတ် ပွားများ အားထုတ်နေပြီး အပြင်စောင့်သည်စိတ် (၅) စိတ်နှင့် အတွင်း စောင့်သည်စိတ် (၆) စိတ်တို့မှ တစ်စိတ် ပေါ်လျှင်သော်၎င်း တစ်စိတ်ပြီးတစ်စိတ်ဆက်၍ ပေါ်လျှင်သော်၎င်း၊ ဖြစ်/ပျက်ရှု၍ ၎င်းတို့ မပေါ်လျှင် အိမ်သည်စိတ်များကို ပြန်ရှုရန် ဖြစ်ပါသည်။

(ပင့်ကူဥပမာ) သို့ရာတွင် အပြင်စောင့်သည်စိတ် (၅) စိတ်နှင့် အတွင်း စောင့်သည်စိတ် (၆) စိတ်တို့ အစား အသံမျိုးစုံ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပြုလုပ်ဖန်တီးပေးထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အသံမျိုးစုံပြုလုပ်ပေး နေချိန်တွင် ၎င်းအသံများကိုအပြင်၊ အတွင်းစောင့်သည်စိတ်များအစား ဖြစ်ပျက်ရှု၍ ၎င်းအသံများ မပြုလုပ်ပေးချိန်၌ မူရင်းအိမ်သည် စိတ်နှစ်ခုကို ဖြစ်၊ ပျက်ရှုရန် ဖြစ်ပါသည်။ အသံမျိုးစုံပေါ်လာလျှင် အသံမျိုးစုံကို ဖြစ်ပျက်ရှုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အသံမျိုးစုံမပေါ်လာလျှင် အိမ်သည် စိတ်နှစ်ခုကို ဖြစ် ပျက်ပြန်ရှုရမည် ဖြစ်ပါသည်။

(၄) ဤရှုရမည့်အခြေအနေ၌ အပြင်၊ အတွင်းစောင့်သည်စိတ် (၁၁)စိတ်တို့ကို ဖန်တီးမှုဖြင့် အသံမျိုးစုံ ပြုလုပ်ပေးခြင်း မပါဝင်တော့ပါ။ အပြင်၊ အတွင်းစောင့်သည်စိတ် (၁၁)စိတ်တို့၏ ပကတိ အခြေအနေ တိုင်း ရှုမှတ်ပွားများရမှာ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့မပေါ်လာလျှင် အိမ်သည် စိတ်နှစ်စိတ်ကို ဖြစ်ပျက်ရှုမှတ် ပွားများရမှာ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့မပေါ်လာလျှင် အိမ်သည် စိတ်နှစ်စိတ်ကို ဖြစ်ပျက် ရှုရမည်ဖြစ်ပြီး အပြင်၊ အတွင်းစောင့်သည်စိတ် (၁၁)စိတ်တို့မှ စိတ်တစ်စိတ်ပေါ်လာလျှင် အိမ်သည် စိတ်တို့ကို ရှုမှတ် ခြင်းမပြု၊ ၎င်းပေါ်ရာစိတ်တစ်စိတ်၏ ဖြစ်မှုပျက်မှုကို ရှုမှတ်ရမည် ဖြစ်သည်။ အပြင်၊ အတွင်းစောင့် သည်စိတ် (၁၁)စိတ်တို့မပေါ်လျှင် အိမ်သည်စိတ်များကို ပြန်လည်၍ ဖြစ်ပျက် ရှုရပေမည်။ ၎င်းစိတ် (၁၁) စိတ်တို့ပေါ်လာခြင်းမရှိလျှင် အိမ်သည်စိတ်တို့ကို ပြန်လည်၍ ဖြစ်ပျက် ရှုပေးရပေမည်။

"မအိုမနာမသေခင် ဓမ္မရိပ်သာသို့ဝင်"

ဆရာကြီး ဒေါက်တာကျော်မြင့် (အရှင်ကေတု) ဆရာမကြီး ဒေါ်ပြုံးပြုံးမော် (သီလရှင်ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီ) ဆိုရင် မိုးကုတ်ဝိပဿနာ တရားအားထုတ်သူများ၊ ဓမ္မစာပေ လေ့လာလိုက်စားသူများအား လုံးသိကြပါတယ်၊ ဒေါက်တာကျော်မြင့်ဟာ ရန်ကုန်မြို့ ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ် ဥယျာဉ်လမ်း၊ အမှတ် (၄၆) အဘ ဦးမောင်ရွှေ၊ အမိ ဒေါ်သန်းစိန်တို့မှ ၁၃၀၆ - ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း (၁၀)ရက်၊ တနင်္လာနေ့ (၂၅ - ၁၁ - ၁၉၄၄) ရက်နေ့တွင် ဖွားမြင်တဲ့တစ်ဦးတည်းသော သားရတနာဖြစ်ပါတယ်၊ ၁၉၆၂ - ခုနှစ်တွင် မြို့မ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းမှ (၁၀)တန်းအောင်မြင်ခဲ့ပြီး၊ ဆေးတက္ကသိုလ် (၁) သို့ တက်ရောက်သင် ကြားခဲ့ ပါတယ်။ ၁၉၇၃ - ခုနှစ်တွင် ဆရာဝန်ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့ပြီး၊ ၁၉၈၅ - ခုနှစ်တွင် မြိတ်ခရိုင်၊ တနင်္သာရီမြို့နယ်၊ တကူ တိုက်နယ် ဆရာဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် စံပြဆရာဝန်ဆု ရရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၈၆ခု - နှစ်တွင် မြိတ်မြို့ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးမှာ လက်ထောက်ဆရာဝန်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ်က စေတနာဆရာဝန်ဆု ကို ရရှိ ခဲ့ပြီး၊ ၁၉၉၂ - ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်တိုင်း၊ ဒေါပုံမြို့နယ်၊ ကျန်းမာရေးဦးစီးဌာနမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင် စဉ် ကာလ၌ ကြက်ခြေနီဂုဏ်ထူးဆောင်ဆု ရရှိခဲ့ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဒေါက်တာကျော်မြင့်ဟာ (၁၉၄၄) ခုနှစ်တွင် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ တိုင်းဆရာဝန်ကြီးအဖြစ်မှ နုတ်ထွက်အငြိမ်းစားယူ၍ အသက် (၅၀)ပြည့်တဲ့ (၁၅ - ၃ - ၉၅) နှစ်တွင် မိုးကုတ်ဓမ္မကထိက ဆရာကြီး ဦးကံစိန်၏ သွန်သင်ဆုံးမ ညွှန်ကြားပြသမှုကြောင့် မိုးကုတ်ဓမ္မကထိက ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

(၂၀၀၀)ပြည့်နှစ်တွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ မှော်ဘီမြို့နယ်၊ ကုလားကုန်းကျေးရွာတွင် မိုးကုတ်ဝိပဿနာ က ကျောင်းမြေနေရာ (၆) ဧက လှူဒါန်းခဲ့ပါတယ်၊ ချမ်းအေး အမှတ် (၄)၊ မိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာထူ ထောင်၍ တစ်နှစ်လျှင် (၇)ရက် တရားစခန်း လေးကြိမ်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ရာ (၇)နှစ်တိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါတယ်။ (၂၀၀၈) ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့တွင် ရိပ်သာတွင်း၌ (၇၅)နှစ်အထက်ဘိုးဘွားများအတွက် ဘိုးဘွားဆောင် (နှစ်ထပ် အဆောက်အအုံ) ကို ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပြီး "ဘုရားရှင်ကို ချစ်ကြည်ညိုက၊ လူအိုလူနာ၊ အနာထာကို၊ မေတ္တာပို၍၊ ရှိသေလေးမြတ်၊ လုပ်ကျွေးအပ်" ဟု နလုံးသွင်းခံယူ၍ ဘဝနေဝင်ချိန်ရောက်နေသော သက်ကြီး ရွယ်အို အဘိုးအဘွားများကို နေရာပေး၍အစားလဲကျွေး၊ တရားလဲပေးတဲ့ ဆရာတော်ဦးကေတုနဲ့ သီလရှင် ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီ တရားမောင်နှမနှစ်ဦးရဲ့ထူးမြတ်တဲ့ စိတ်ဓာတ်ဟာလည်း လေးစားဂုဏ်ယူစရာပဲ ဖြစ်ပါတယ်၊

အဘိဓမ္မာ၊ ငါးကာကျော်၊ နိဒါနဝဂ္ဂ၊ ခန္ဓဝဂ်၊ သဠာယတန၊ မဟာဝဂ်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ အဂုတ္တိုရ်၊ မဟာဝါ၊ မုလပဏ္ဏာသ၊ ပဋိသမ္ဘိဓါမဂ်စတဲ့ ကျမ်းများပြီးမြောက်အောင်မြင်ခဲ့ပြီး မိုးကုတ်ဝိပဿနာလုပ်ငန်းစဉ် ဖတ်၊ နာ၊ ကြား၊ ကိုယ်တွေ့ ဝိပဿနာအကျိုး၊ ဆရာကြီး၊ ဦးကံစိန်၊ အတ္တုပတ္တိ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အခြေခံသင်တန်း

လမ်းညွှန် နဲ့ မိုးကုတ်ဝိပဿနာ၏ သမိုင်းဝင်မှတ်တိုင်များ စတဲ့ ဓမ္မဒါနစာအုပ်များကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့ပါတယ်။ စခန်းပွဲ၊ တရားပွဲများအပြင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အခြေခံသင်တန်း၊ မိုးကုတ်တရားနာနည်း သင်တန်း၊ မိုးကုတ် အသုံးချ အဘိဓမ္မာသင်တန်းများကိုလည်း ပို့ချခဲ့ပါတယ်။

ဆရာမ ဒေါ်ပြုံးပြုံးမော် (မယ်တော်ကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီ) ကားပဲခူးမြို့ဇာတိဖြစ်၍ အဘ ဦးအောင်သိန်း၊ အမိ ဒေါ်ကျင်လွှမ် တို့မှ (၁၉၄၈) ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်၊ (၁၉၇၀) ခုနှစ်တွင် ဘွဲ့ရရှိခဲ့ပြီးနောက် တရုတ် တိုင်းရင်းဆေးပညာဖြစ်တဲ့ ဓါတ်အပ်စိုက်အထူးကုပညာကို သင်ယူတတ်မြောက်ကာ လေဖြတ်၊ ခါး နာ၊ ပေါင်ကိုက်၊ ဇက်ကြောတက်၊ ရောဂါများကို သုံးနှစ်ကြာ အခမဲ့ကုသပေးခဲ့ပါတယ်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာ ဦးကျော်မြင့် အမေ ကျောခင်းဖျာခင်နာမကျန်း ဖြစ်စဉ် သွားရောက်ပြုစုကုသရာမှစ၍ သံဝေဂသတိတရား များရကာ ဒီအချိန်မှစ၍ သေမယ့်နောက်ဆုံးအချိန်ထိ လမ်းကြောင်းမှန် အသေဖြောင့်ရန် အသေမဦးခင် ဉာဏ်ဦးအောင် ကြိုးစားအားထုတ်မယ် လို့ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဦးကံစိန်ဟာ မိုးကုတ်ဓမ္မကထိကများတွင် အကျော်အမော်ပင် ဖြစ်၍ တရားဟောပြော ပို့ချခြင်းနဲ့ လက်တွေ့ကျင့်ကြံအားထုတ်မှုအပိုင်းတွင် ထူးခြားသူ ဆရာကြီးတစ်ဦးပင် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆရာကြီး ဦးကံစိန်ရဲ့သွန်သင်ဆုံးမညွှန်ကြားဟောပြော ပြသမှုနဲ့အတူ မိုးကုတ်ဝိပဿနာ တရားကို တရားမောင်နမ နှစ်ဦးရဲ့ တစိုက်မတ်မတ် သင်ကြားလေ့ကျင့်ပွားများအားထုတ်ခဲ့ပါတယ်။

(၁၉၉၇) ခုနှစ်တွင် ဒိဋ္ဌိပြုတ်တရားတော်အခွေနဲ့ မိုးကုတ်အဖွဲ့ချုပ်ကြီးရဲ့အသိအမှတ်ပြု မိုးကုတ်ဓမ္မ ကထိကဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ ယနေ့အထိ ဟောပြောပြသမှုသက်တမ်း (၁၅) နှစ်ကျော်ခဲ့ပါပြီ။ ဓမ္မကထိကဖြစ်ပြီး ဟော ပြောပို့ချမှုလုပ်ရင်းနဲ့ လူနာများနဲ့ ထိတွေ့နေပြန်ရာ တရားသံဝေဂများရပြီး အသက်လေးဆယ်ကျော်အရွယ် တွင် သီလရှင်အပြီးဝတ်လိုစိတ်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါတယ်။

မော်ကွန်းဝင် ပထမအဆင့်ရရှိခဲ့တဲ့ တပ်မတော်သား ဖခင်ကြီး ဦးအောင်သိန်း မှာလည်းအသက် လေးဆယ်ကျော်အရွယ်တွင် သာသနာ့ဘောင် ဝင်ခဲ့ပါတယ်။ ကျေးဇူးရှင် ဖခင်ကြီးအား အားကျဂုဏ်ယူ၍ သာသနာ့ မျိုးဆက် ဖြစ်လိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်ကြောင့် ဆရာကြီး ဒေါက်တာဦးကျော်မြင့်အား ခွင့်ပန်ပြီး ခွင့်ပြုချက် နဲ့ အညီသီလရှင်ဝတ်ခဲ့တာ (၁၄) နှစ်ရှိခဲ့ပါပြီ။

အဘိဓမ္မာ၊ ဋီကာကျော်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်များကို ဓမ္မဗျူဟာသာသနမာမကအဖွဲ့ဝင် တက်ရောက်သင် ကြား ခဲ့ပြီး သံယုတ်တရားတော်များကို ဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့ပါတယ်။ ရွှေတိဂုံစေတီတော်အရှေ့ဘက်ရှိ မင်္ဂလာ ဗျူဟာ အဖွဲ့ချုပ်တွင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သင်တန်းနှင့် အတူ သုတ္တန်၊ ပိဋကတ်မှ သံယုတ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်များ ကို ပို့ချပေးခဲ့ပါတယ်၊ ပို့ချနေဆဲလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ လက်တွေ့တရားနည်းပြခြင်းများ အချိန်နဲ့အမျှ ဆောင် ရွက် ပေးနေတဲ့ မိုးကုတ်အဖွဲ့ချုပ်ကြီး အသိအမှတ်ပြု တစ်ဦးတည်းသော အမျိုးသမီးဓမ္မကထိက ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်ဦးကေတုနဲ့ သီလရှင်ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီတို့ဟာ မော်ဘီရိပ်သာတွင် မအို၊ မနာ၊ မသေခင် ဓမ္မရိပ်သာသို့ဝင်ဆိုတဲ့ ဖိတ်ခေါ်သံနှင့်အတူ တစ်နှစ်လျှင် (၇) ရက် တရားစခန်းလေးကြိမ်၊ ဆရာ တော်ဦးကေတုရဲ့တစ်ကိုယ်တော် အထူးတရားစခန်းပွဲတစ်ကြိမ်၊ ဖွင့်လှစ်ပြီး မိုးကုတ်ဝိပဿနာ တရားများ

ကို ခန္တာညက်ရောက် သစ္စာဆိုက်အောင် ဟောပြောပို့ချပေးနေပါတယ်။

ရိပ်သာတွင် အမြဲတမ်း အာစိဏ္ဏကံယောဂီ (၁၀၀)ကျော် ရှိပြီး၊ တရားစခန်းဖွင့်တဲ့အချိန်များတွင် ယောဂီ (၅၀၀)ကျော် ရှိပါတယ်။ သင်္ကြန်တွင်းကာလ တရားစခန်းပွဲများတွင် တရားဝင်ယောဂီ (၁၄၀၀) ကျော်ရှိပါတယ်၊ တရားစခန်းဝင်ကြေး လုံးဝမယူပဲ ယောဂီများအတွက် ဆေးဝါးများလည်း အခမဲ့ ကုသပေးပါတယ်။ တရားစခန်းဝင်လိုသော ယောဂီများအား အစဉ်ထာဝရ ဝမ်းပန်းတသာလက်ကမ်းကြိုဆိုနေပါ တယ်။

မြန်မာပြည်တလွှား ထက်အောက်စုန်ဆန် အလယ်ပိုင်းမကျန် နေရာဒေသမရွေး ဆရာကြီးနဲ့ မယ်တော်ကြီးတို့ဟာ သစ္စာတရားများကို ဟောပြောပို့ချ သာသနာပြုခဲ့ပါတယ်။ ယခုဆိုရင် မြန်မာပြည်တောင်ဖက်ဈား၊ တနင်္သာရီတိုင်းရဲ့ မြို့တော်မြိတ်မြို့နဲ့ နယ်စပ်မြို့ကော့သောင်းသို့တိုင် ရောက်ခဲ့ရပါပြီဆိုတော့ တစ် နိုင်ငံလုံး နှံ့လောက်ပါပြီ။ (၂၀၀၉) ခုနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းမှာ ကချင်ပြည်နယ် နယ်စပ် ကသာခရိုင် မိုးတား မြို့နယ် များမှလည်း ပင့်ဖိတ်ထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

ဆရာတော်ဦးကေတုနဲ့ သီလရှင်ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီ တရားမောင်နမနှစ်ဦးစလုံးဟာ ခန္ဓာရှိရင် ဝေဒနာမကင်းတဲ့ ဆီးချို သွေးချို ဝေဒနာရှင်များ ဖြစ်ကြပြီး ကျန်းမာရေး မကောင်းကြပါဘူး။ ဆရာတော်ဦးကေတုဟာနလုံးခွဲစိပ်မှု ဆေးမှတ်တမ်းအရ နောက်ထပ် သုံးနှစ်လောက်ပဲ နေရတော့မယ်။ ဒါပေမဲ့ သေခြင်းတရားသည် အချိန်မရွေး ရောက်လာနိုင်တဲ့အတွက် တရားလိုလားတဲ့ ယောဂီများကို ဆရာစားမချန် အမြန်သွန်သင်ညွှန်ပြပေးဝေ‌ဇ နေကြောင်း ဆရာတော် ကိုယ်တိုင်နုတ်မှ တဖွဖွပြောနေတာကြားရတဲ့ တပည့်ယောဂီများမှာ စိတ်နလုံးမသာ ယာစွာဖြင့် သံသရာမှလွတ်မြောက်ရာ လွတ်မြောက်ကြောင်းတရားကောင်း တရားမြတ်များကို ကြိုးစားမှတ် သား နာယူ၍ ကျင့်ကြံကျိုးကုတ်ပွားများအားထုတ်နေကြတာကို တွေ့မြင်ရတော့ ဝမ်းနည်းဝမ်းသာ ဖြစ်မိပါ တော့တယ်၊

မေမြန်မာဂျာနယ် အတွဲ (၃) အမှတ် (၁၆)မှ ခင်မိခိုင်ရဲ့ သီလရှင်ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီ ဆောင်းပါးအားမှီး၍ ထပ်မံဖြည့်စွက်ရေးသားတင်ပြရင်း ကျွန်တော်၏ဇာတိမွေးရပ်မေမြ မြိတ်မှာတရားနဲ့ ကျေးဇူးပေး ဆပ်ချင်နဲ့ စိတ်ကူးပုံရိပ်တို့ကို အကောင်အထည် ဖော်ကူညီပေးတဲ့၊ မြိတ်မြို့တရားပွဲမတည် အလှူရှင် ကိုဝင်းနိုင် + မစန်းကြည် (FMI City)အိမ်ရာ၊ တရားပွဲလက်ခံ စီစဉ် ကျင်းပပေးတဲ့ သိမ်တော်ကြီး ဂေါပကအဖွဲ့၊ ကော့သောင်းမြို့မိုးကုတ်အဖွဲ့ခွဲ (၂၀၉) ဉက္ကဋ္ဌ ဦးမြတ်သောင်းနဲ့ အမှုဆောင်အဖွဲ့၊ လက်ကမ်း ဖိတ်စာ အလှူရှင် ကိုယဉ်ထွေး + မအင်ဟုန် မိသားစု (မြိတ်ကပ်ကျေးကိုက် - ရန်ကုန်) နဲ့ ဗိနိုင်းပိုစတာ အလှူ ရှင်များ အား ကျေးဇူးများစွာတင်ရှိပါကြောင်း လေးစားစွာ ဖော်ပြအပ်ပါတယ်။

အသေမဦးခင် ပန်းချီဦးဝင်းဇင် (မြိတ်)
သစ္စာအလင်းဓမ္မစာပေထုတ်ဝေဖြန့်ချိရေး
ဖုန်း - ၀၁ ၇၃၀၅၄၆၈၄

အသေမဦးခင်ဓမ္မဒါနငွေပဒေသာပင် အလှူရှင်များ

၁။	ဦးဝင်းဇင် + ဒေါ်ခင်မြင့် သစ္စာအလင်းမိသားစု ပန်းချီကွန်ပျူတာဒီဇိုင်း၊ ပုဇွန်တောင်	- ၃၅၀၀၀၀	ကျပ်
၂။	ဦးမျိုးမောင် + ဒေါ်စန်းစန်းတင့် သမီး မသက်နဒီဆောင်းမျိုးမောင်၊ ပုဇွန်တောင်	- ၂၈၀၀၀၀	ကျပ်
၃။	ကိုနေလှိုင်ဝင်း + မဇင်မီမီထွန်း မင်္ဂလာဦးအလှူ ဗဟန်း (၃-၂-၀၉)	- ၁၅၀၀၀၀	ကျပ်
၄။	ဦးရဲမြင့်သန်း + ဒေါ်ဖြူဖြူ (မဖြူဖြူ ယိုပဒေသာ) လမ်းမတော်	- ၁၀၀၀၀၀	ကျပ်
၅။	ဦးမျိုးဝင်း + ဒေါ်ကြူကြူနိုင် သား မောင်လင်းထက် (အလင်းတန်းအခွေဆိုင်)	- ၁၀၀၀၀၀	ကျပ်
၆။	ဒေါ်အေးအေးမင်း အမှတ် (၃) မူလွန်ကျောင်း၊ မြဝတီမြို့ ကရင်ပြည်နယ်	- ၆၀၀၀၀	ကျပ်
၇။	အောင်အောင် + အောင်၊ ရန်ကုန်	- ၅၀၀၀၀	ကျပ်
၈။	ပိတောက်ရိပ်တေးသံသွင်း မိသားစု မန္တလေးမြို့	- ၅၀၀၀၀	ကျပ်
၉။	ဦးတင်ရှိန် + ဒေါ်သိန်းဝင်း အမေ့အိမ်သက်န်းတိုက်၊ မြိတ်မြို့	- ၅၀၀၀၀	ကျပ်
၁၀။	ဦးသာဇံ + ဒေါ်လှငွေး မိသားစု လမ်း (၁၂၀) မင်္ဂလာတောင်ညွန့်	- ၅၀၀၀၀	ကျပ်
၁၁။	(ဦးကပ် + ဒေါ်သီး) (ဦးအန်စွိတင် + ဒေါ်တင်ရီ) ၃၈လမ်း ရန်ကုန်	- ၅၀၀၀၀	ကျပ်
၁၂။	ဦးမြင့်အောင် + ဒေါ်ခင်ဝင်း စိန်ချယ်လမ်း၊ ဗဟန်း	- ၃၅၀၀၀	ကျပ်
၁၃။	ဒေါ်ခင်ရီနှင့် သမီး မသန္တာမိုး မြို့ပတ်လမ်း ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄။	ဦးသန်းလှ + ဒေါ်ဂျင်ဂျာ မိသားစု၊ ကြည့်မြင်တိုင်	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅။	ဦးမျိုးမြင့် + ဒေါ်အေးသိန်း မိသားစု၊ ပန်းခြံလမ်း၊ လှိုင်မြို့နယ်	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၁၆။	ဦးသန်းအေး + ဒေါ်ရီရီခင် မိသားစု၊ ကျောင်းကြီးလမ်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၁၇။	ကိုဇော်လင်းထွန်း + မခိုင်ခိုင်စိုး ရေကျော်၊ ပုဇွန်တောင်	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၁၈။	ဦးခင်ဇော် + ဒေါ်စိုးစိုးဝေ မိသားစု (လှလှမော်) ရွှေဆိုင် အင်းစိန်ဈေး၊ ရန်ကုန်	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၁၉။	ဦးဝင်းဆန်းဦး + ဒေါ်ပြုံးရွှေဇင် သမီး ဆောင်းမဒီ ယုဇနပလာဇာ၊ ရန်ကုန်	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၂၀။	ဆရာတော်ဦးမေဓါနန္ဒ၊ ပဏ္ဍိတာရာမစလင်းကျောင်းတိုက်၊ ဆိပ်ကြီးအရှေ့	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၂၁။	ဦးတိတ်လွင် + ဒေါ်ချိုချိုဆင့် သမီး ရှင်းသန့်အိမ် သား မောင်အိတုန်း ညောင်တန်း	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၂၂။	ဦးသန်းစိုး၊ ဒေါ်ရီရီအေး မောင်နမတစ်စု တောင်ဥက္ကလာပ	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၂၃။	ဖခင်ကြီး (ဦးဝင်းနိုင်) အားရည်စူး၍ဦးတင်ဦး + ဒေါ်စံပယ်၊ ကော့သောင်း	- ၃၀၀၀၀	ကျပ်
၂၄။	ကိုဇော်လွင် + မချို သမီး စုစုမြတ်ဇော် ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	- ၂၅၀၀၀	ကျပ်
၂၅။	ကပ္ပတိန် ဦးသွင်အောင်ခန့် + ဒေါ်မိမိမော် မရမ်းကုန်း	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၂၆။	ဒေါ်မာမာသိန်း၊ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၂၇။	ဦးမင်းကြည် + ဒေါ်တင်ငွေး၊ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၂၈။	(ဦးဝင်း + ဒေါ်လှိုင်) ဦးသန်းထွန်းဦး + ဒေါ်စိုးစိုးဝင်း၊ ပုဇွန်တောင်	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၂၉။	ဦးကျော်ဝင်း + ဒေါ်နုနုတင် မိသားစု ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၃၀။	ဒေါ်လှကြည် (မာယ) ဆေးပေါ့လိပ်၊ လှိုင်မြို့နယ်	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၃၁။	ကျောင်းအစ်မကြီး ဒေါ်လှမြင့် ပြည့်စုံမိသားစု၊ ကြည့်မြင်တိုင်	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၃၂။	သီလရှင်ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီမှတဆင့် စေတနာရှင်နှစ်ဦး	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်
၃၃။	ကိုအောင်ဆွေ + မဇင်သုဇာဝင်း သား မောင်မင်းပြည့်ဖြိုး၊ အောင်ချမ်းသာ	- ၂၀၀၀၀	ကျပ်

၃၄။ နှစ်ဖက်မိဘအမှူးထား၍ ဦးကျော်ကျော်လွင် + ဒေါ်အေးအေးခိုင်၊ မိုးတားရွာ - ၂၀၀၀၀ ကျပ်

၃၅။ ဦးကျော်ဦး + ဒေါ်အေးအေးစန်း မောင်ခိုင်လမ်း၊ လသာ - ၂၀၀၀၀ ကျပ်

၃၆။ ဦးဝင်းမြင့်အောင် + ဒေါ်ကြည်ကြည်မြင့် ထိပ်တန်းပရိက္ခရာတိုက်၊ မြင်းခြံဈေးကြီး - ၂၀၀၀၀ ကျပ်

၃၇။ ဦးလှသိန်း + ဒေါ်စန်းမြင့် မိသားစု ညောင်တန်းအိမ်ရာ - ၁၈၀၀၀ ကျပ်

၃၈။ ကိုကျော်စိုးလင်း၊ မသီတာစိုး မောင်နမနစ်ဦး လမ်းမတော် - ၁၅၀၀၀ ကျပ်

၃၉။ ဦးထွေး + ဒေါ်မြင့် မြေး မသီတာစိုး သာယာကုန်း တိုက်ကြီး - ၁၅၀၀၀ ကျပ်

၄၀။ ဒေါ်သင်းသင်းမြင့် နှင့် မောင်နမများ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၅၀၀၀ ကျပ်

၄၁။ ဒေါ်နီနီဝင်း မိသားစု ဆယ်မိုင်ကုန်း အင်းစိန်မြို့နယ် - ၁၅၀၀၀ ကျပ်

၄၂။ ဦးလှိုင်မြင့် + ဒေါ်ချောစု ဘောလုံးစက်ရုံ မှော်ဘီမြို့ - ၁၅၀၀၀ ကျပ်

၄၃။ ဦးအောင်ထွန်း + ဒေါ်လှရီ သားသမီး မြေးတစ်စု စကားရွှေဝါအလှကုန် မင်္ဂလာဈေး - ၁၅၀၀၀ ကျပ်

၄၄။ ၁.၉.၂၀၀၇ (၁၄) ရက်အထူးတရားစခန်းပွဲဝင် ပုပ္ပါးရုံဆောင်ယောဂီများ - ၁၃၅၀၀ ကျပ်

၄၅။ (ဦးကပ် + ဒေါ်သီး) အားရည်စူး၍ ဦးမောင်ကြီး + ဒေါ်အေးရွှေ၊ ဆိပ်ကြီးအရှေ့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၄၆။ ဦးဇော်ဝင်း + ဒေါ်ညွှန့်ရီ မင်္ဂလာသီရိလမ်း ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၄၇။ ကိုစိုးတင့် + မစန္ဒာ မင်္ဂလာသီရိလမ်း ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၄၈။ ဒေါ်မိုးပပသန်း ကျားကွက်သစ်လမ်း ကျောက်မြောင်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၄၉။ ဦးသန်းလွင် + ဒေါ်မြမြသန်း အင်ကြင်းမြိုင်လမ်း ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၀။ ဒေါ်တင်တင်ဝင်း ဗဟိုလမ်း ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၁။ ကိုစည်သူဖြိုး + မအိသဲဇင် ဗဟိုလမ်း ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၂။ ဒေါ်ညွှန့်ရီ မိသားစု စည်းစိမ်လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ဆိပ်ကြီးအရှေ့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၃။ ဦးမြလွင် + ဒေါ်ချိုချိုလွင် သမီး လွင်လွင်မိုး ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၄။ ဦးချန်းဒရား + ဒေါ်ဘားနူး မိသားစု ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၅။ ဦးခင်မောင်ဇော် + ဒေါ်ဥမ္မာမြင့်အောင် (၁၂၅) လမ်း မင်္ဂလာတောင်ညွန့် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၆။ ဦးကပ် + ဒေါ်သီး သားသမီးမြေးများ မင်္ဂလာသီရိလမ်း ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၇။ ဦးယဉ်ထွေး + ဒေါ်အင်ဟုန် မြိတ်ကပ်ကြေးကိုက် အောင်ချမ်းသာ ဗဟန်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၈။ ဦးသိန်းစိုး + ဒေါ်တင်တင်ဝင်း မိသားစု ကုန်ဈေးတန်းလမ်း ပန်းဘဲတန်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၅၉။ ကိုချိုတူး + မသဲဆုဝင်း (မင်္ဂလာဦးအလှူ) ထာဝရဓါတ်ပုံတိုက်၊ မြစ်ငယ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၀။ ဦးစိုးမြင့် + ဒေါ်ရီ မိသားစု မြင့်မြတ် အဆင့်မြင့်ဧည့်ရိပ်မွန်၊ ကော့သောင်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၁။ ဦးချော + ဒေါ်လဲ့လဲ့ချို မိသားစု ဘုရင့်နောင်ရပ်ကွက်၊ ကော့သောင်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၂။ အရှင်ပဏ္ဍိတ (ချမ်းအေး)၊ ချမ်းအေး မိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၃။ (ဦးထွန်းကြည်) + ဒေါ်မဲရွှေ ကော့ရဲကျွန်း၊ ကရသူရိမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၄။ ဦးကျော်ဝင်း + ဒေါ်သန်းသန်းလှ မင်းကြီးစခန်း၊ ကရသူရိမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၅။ ဦးတင်လှိုင် (၄၆) ရပ်ကွက်၊ မြောက်ဒဂုံ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၆။ ဦးပု + ဒေါ်တင်ကြည် မိသားစု အောင်မင်္ဂလာရပ်၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၇။ ဦးဟုတ်လှိုင် + ဒေါ်သန်းရှင် သမီး ယမင်းသူ မြကန်သာအိမ်ရာ၊ လှိုင်မြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၈။ ဦးစိန်မောင် + ဒေါ်လှလေး မိသားစု မြကန်သာအိမ်ရာ၊ လှိုင်မြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၆၉။ ဦးမြိုင် + ဒေါ်ခင်လှ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၇၀။ ဦးမောင်မောင်အေး + ဒေါ်အုံးမယ် ယင်းတိုက်ကွင်း၊ တိုက်ကြီး	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၁။ ဦးအောင်လှမြင့် + ဒေါ်ခင်သွဲ့ အင်္ဂပူမြို့နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၂။ ဦးတင်အောင် + ဒေါ်တင်အေးဦး၊ မြေနီကုန်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၃။ ဦးဇော်မြင့် + ဒေါ်တင်ရီ၊ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၄။ ဒေါ်ခင်သွယ်ဝင်း ကမ်းနားလမ်း၊ ဗိုလ်တထောင်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၅။ ဒေါ်မြမြဝင်း (၃၉)လမ်း၊ ကျောက်တံတား	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၆။ ဦးဖေဇော်ဝင်း + ဒေါ်ခင်ဆွေဝင်း မိသားစု၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၇။ ဦးကျော်မိုး + ဒေါ်စိုးစိုးကျင် (၁၂၂)လမ်း မင်္ဂလာတောင်ညွန့်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၈။ ဦးစိုးညွန့် + ဒေါ်ခင်အေးမြင့် မိသားစု (ရာပြည့်စာပေ) မင်္ဂလာတောင်ညွန့်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၇၉။ ဒေါ်ပညာဝတီ ချမ်းအေးမိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ၊ မှော်ဘီမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၀။ ဒေါ်မြသန်းနွယ် ကမာရွတ်၊ လှည်းတန်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၁။ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီးအုန်းသန်း (ငြိမ်း) + ဒေါ်စန်းစန်း မိသားစု တောင်ဥက္ကလာပ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၂။ ဦးကြည်စိုး + ဒေါ်တင်တင်ဝင်း သမီး ချမ်းအေးဖြိုး၊ ကျောက်မြောင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၃။ ဦးစိန်လှ + ဒေါ်လှမြင့် မိသားစု မရမ်းကုန်း၊ ရန်ကုန်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၄။ ဦးစိန်သန်း + ဒေါ်ခင်စီ မိသားစု ဘူတာရုံလမ်း၊ သမိုင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၅။ ဦးပန်းငြိမ်း + ဒေါ်သန်းစိန် ၊ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၆။ ဒေါ်စိန်ဝင်း မင်္ဂလာသီရိလမ်း၊ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၇။ ဒေါ်ပညာသီရိ ချမ်းအေးမိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ၊ မှော်ဘီမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၈။ ဒေါ်အုန်းခင် မိသားစု သာစုလမ်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၈၉။ ဦးတင်ရွှေ + ဒေါ်လှမြိုင် မိသားစု သာစုလမ်း၊ ကြည့်မြင်တိုင်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၀။ ဦးမြင့်ဝင်း + ဒေါ်သန်းသန်းအေး မိသားစု၊ ကျောက်မြောင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၁။ ဦးတင်မောင်ရင် + ဒေါ်တင်မာအေးမိသားစု၊ ကျောက်မြောင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၂။ ဦးတင့်ဝေ မိသားစု၊ ရန်ကုန်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၃။ ဦးနိုင်ဝင်း + ဒေါ်ဟိုကြည် မိသားစု၊ ကြည့်မြင်တိုင်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၄။ ဦးအောင်ကျော် + ဒေါ်လှရှင် မိသားစု လမိုင်းကော့၊ တနင်္သာရီမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၅။ ဒေါ်ဉာဏသိင်္ဂီ ချမ်းအေးမိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ၊ မှော်ဘီမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၆။ ဆရာမဒေါ်စန်းစန်းမြင့်၊ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၇။ ဒေါ်ပုညစာရီ ရွှေလင်ပန်း၊ လှိုင်သာယာ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၈။ ဦးမောင်စိုး + ဒေါ်ညို လှိုင်သာယာ၊ ဒိုင်စု	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၉၉။ ဒေါ်ကြည်၊ ဖျာပုံမြို့	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၀၀။ ဦးမျိုးလတ် + ဒေါ်ခင်ခင်ဝင်း၊ ညောင်တုန်းမြို့နယ်၊ ဧရာဝတီတိုင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၀၁။ ဒေါ်ပုညစာရီနှင့် ရွှေလင်ပန်းယောဂီများ (၂၀၀၈ သင်္ကြန်တရားခန်း)	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၀၂။ ဒေါ်ဝဏ္ဏသိင်္ဂီ ချမ်းအေးမိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ၊ မှော်ဘီမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၀၃။ ဦးဘစိန် + ဒေါ်အေးအေးသွယ် မိသားစု လှော်ကား၊ ရွှေပြည်သာ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၀၄။ ဦးပဏ္ဍိတ၊ သမီး ဒေါ်စန်းမြင့် ဘန်းပြည့်အရှေ့ကမ်း၊ တနင်္သာရီမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၀၅။ (ဦးသိန်း) + ဒေါ်ထွေး မိသားစု ဘန်းပြည့်အရှေ့ကမ်း၊ တနင်္သာရီမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်

၁၀၆။ ဒေါ်ဝင်းဝင်းမော် မိသားစု ညရေး၊ ကြည့်မြင်တိုင် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၀၇။ ဦးဖေခင် + ဒေါ်စန်းတင် တိုက်ကုန်း မိုးတားရွာ၊ ကသာမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၀၈။ ဦးသိန်းလွင် + ဒေါ်တင်လှိုင် မိသားစု ဆိပ်ကြီးခနောင်တိုမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၀၉။ ဦးလှအို + ဒေါ်ဖွားကြွယ် သမီး မမြင့်ရှင် ဂရိတ်စာပေ၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၀။ ဦးခင်မောင်သိန်း + ဒေါ်သီသီအေး မိသားစု၊ မြောက်ဒဂုံ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၁။ မိဘနှစ်ပါးနှင့် အစ်မအား ရည်စူး၍ မခွါညိုသင်း၊ အင်္ဂပူမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၂။ ဒေါ်ခင်သောင်း မာယဆေးပေါ့လိပ်၊ လှိုင်မြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၃။ ကိုရဲကျော်သူဟိန်း ဆိပ်ကမ်းသာလမ်း ကျောက်တံတား၊ ရန်ကုန် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၄။ ဒေါက်တာဦးမင်းဆွေ + ဒေါ်သန်းသန်း မိသားစု အုတ်ကျင်း၊ လှိုင်မြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၅။ ဦးဣန္ဒက၊ ဓမ္မပါလဆောင်၊ သာမုကျောင်းတိုက်၊ ကြည့်မြင်တိုင် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၆။ (ဗိုလ်မှူးကြီးညီရှင်) အား ရည်စူး၍ ဒေါ်မြင့်မြင့်စန်း မိသားစု၊ ရွှေပေါက်ကံမြို့သစ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၇။ ဒေါ်ခင်အေးကြွယ် အထက်ပုဇွန်တောင်လမ်း၊ ရန်ကုန် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၈။ ဦးရန်အောင် + ဒေါ်အေးအေးဝင်း ကံကော်ဦးဆိုင် ၀ - ၁၀ ယုဇနပလာဇာ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၁၉။ ဦးဘိုးသစ် + ဒေါ်သန်းအောင် မိသားစု ဝဲကျွန်းထိန်းပေါင်းရပ်၊ ထားဝယ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၀။ ဦးလှဌေး + ဒေါ်နဝေ မိသားစု ဂရိတ် လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ကန်ဘောင်ရိုး၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၁။ ပန်းချီမောင်ကျော်စိုး + မမြတ်မြတ် မိသားစု ရဲစခန်းရှေ့ ဈေးတန်းရပ်၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၂။ မောင်စွမ်းထက်အောင် ၃နှစ်ပြည့် မွေးနေ့အလှူ၊ ကြည့်မြင်တိုင် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၃။ (ဦးအေးမင်း) အား ရည်စူး၍ ဒေါ်တင်န မိသားစု၊ စမ်းချောင်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၄။ ဒေါ်ခင်လှ မာယဆေးပေါ့လိပ်၊ လှိုင်မြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၅။ ကိုကျော်ရှင်း + မမာမာလွင် သား ဥက္ကာမင်း၊ စောဝဏ္ဏာထွန်း ဈေးတန်းရပ်၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၆။ ဦးနေလင်း (စက်ရုံမှူး) ကြွေထည် (၂) ရန်ကုန် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၇။ (ဦးရွှေဟွပ် + ဒေါ်အေးကြည်) မိသားစု မြစ်ငယ်ရပ်၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၈။ ဦးလှမောင် + ဒေါ်သောင်းရှင် သား ကိုကျော်ဌေး (စီးပွားရေးဘဏ်)၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၂၉။ ဦးမောင်သိန်း + ဒေါ်သိန်းကြည် သမီး မမြင့်မြင့် ကန်ဖျားရပ်၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၀။ သီလရှင်ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝိမလစာရီမှတဆင့် အလှူရှင်တစ်ဦး၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၁။ ဦးတင်ငွေ + ဒေါ်အုန်းရီ မိသားစု အေးရိပ်ငြိမ်၊ ကော့သောင်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၂။ ဒေါ်အမာရီ မိသားစု၊ ဆိပ်ကြီးခနောင်တို - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၃။ ကိုဗိုဗို + မခိုင် မြောင်းမြလမ်း စမ်းချောင်း၊ ရန်ကုန် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၄။ ဒေါ်ကြည်ကြည်ခိုင် မွေးနေ့အလှူ၊ ရန်ကုန် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၅။ မောင်စည်သူ၊ ရန်ကုန် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၆။ ဦးအုန်းနိုင် + ဒေါ်ဌေးဌေးရီ ဘုရားကိုင်လမ်း၊ မြိတ်မြို့ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၇။ ဦးစိုးလွင် + ဒေါ်အေးအေး၊ တောင်ဥက္ကလာပ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၈။ (ဦးဝင်းမြိုင်) + ဒေါ်ခင်မူ မိသားစု ကြိမ်မဲတောင်၊ ကရသူရိမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၃၉။ ဦးတင်ယု + ဒေါ်သက်မာ ကြိမ်မဲတောင်၊ ကရသူရိမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၄၀။ နှစ်ဖက်မိဘများ အမှူးထား၍ ဦးကျော်မောင် + ဒေါ်အုန်းကြည်၊ ကျောက်မြောင်း - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၄၁။ ဒေါ်သီရိသိင်္ဂီ ချမ်းအေး မိုးကုတ်ဝိပဿနာဓမ္မရိပ်သာ၊ မှော်ဘီမြို့နယ် - ၁၀၀၀၀ ကျပ်

၁၄၂။ ဦးစိုးသိန်း မွေးနေ့အလှူ၊ ရန်ကုန်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄၃။ ဒေါ်စိန်ပန်း မိသားစု တိုက် (၆) အခန်း (၂) လှိုင်မြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄၄။ ဒေါ်အောင်စိန်မြ ကျောင်းအုပ် အမက (၃၅) မိသားစု၊ လှိုင်သာယာမြို့နယ်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄၅။ မဝင်းသိင်္ဂီမော် (၃) နှစ်ပြည့်မွေးနေ့အလှူ အမှတ် (၂၅) ဂန္ဓမာလမ်း၊ တာမွေ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄၆။ (ဦးရှုတင် + ဒေါ်တင်ရီ) တို့အားရည်စူး၍ ကျန်ရစ်သူမိသားစု (၃၈) လမ်း၊ ရန်ကုန်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄၇။ ဒေါ်ပု မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း ဥက္ကဋ္ဌ ညောင်ဘီးကျေးရွာ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄၈။ ကိုသန်းစိုး + မယုယုမေ မိသားစု မြစ်မရပ် အလယ်ကျွန်းနယ်မြေ၊ မြိတ်မြို့	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၄၉။ ကိုထွန်းဦး + မပု မိသားစု တိုးချဲ့ဈေး မြို့သစ်ရပ်၊ မြိတ်မြို့	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၀။ ဦးကျော် + ဒေါ်အေးသိန်း သားသမီး မြေးတစ်စု၊ ကြည့်မြင်တိုင်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၁။ (၃၁)ဘုံသားများကောင်းမှု၊ တောင်ဥက္ကလာပ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၂။ ဒေါ်သန်းသန်း ဇေယျာသုခလမ်း၊ သုဝဏ္ဏမြို့	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၃။ ဦးကျော်မြင့် မိသားစု အမှတ် (၉) ကျောက်ရေတွင်းလမ်း၊ ကျောက်မြောင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၄။ ဆရာလေး ဒေါ်ဥတ္တရစာရီ၊ ဓမ္မမဏ္ဍူသီလရှင်ကျောင်း၊ ကော့သောင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၅။ ကိုစိုးငယ် + မစန္ဒာ အမှတ် (၄၄) ဗိုလ်ချုပ်လမ်း၊ ကော့သောင်း	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၆။ ဦးအောင်ငြိမ်း + (ဒေါ်ခင်သန်းရွှေ) မိသားစု ဖွက်ကြီးရွာ၊ ထောက်ကြန့်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၇။ ဒေါ်ဝင်းဝင်းမြင့် (၅) လမ်း၊ လမ်းမတော်၊ ရန်ကုန်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၈။ (ဦးကပ် + ဒေါ်သီး) အားရည်စူး၍ ဦးစံရွှေ + ဒေါ်ပုစုး၊ ဆိပ်ကြီးအရှေ့	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅၉။ (ဦးကပ် + ဒေါ်သီး) အားရည်စူး၍ ဦးဒိုက်စုး + ဒေါ်အေးရီ၊ ဆိပ်ကြီးအရှေ့	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၆၀။ (ဦးကပ် + ဒေါ်သီး) အားရည်စူး၍ ဦးမောင်ကြီး + ဒေါ်အေးရွှေ၊ ဆိပ်ကြီးအရှေ့	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်

ငါရှိလို့	မလှူ	မမြဲသိလို့	လှူသည်
ငါထပ်ရှိဖို့	မလှူ	နာမ်ရုပ်ပြတ်ဖို့	လှူသည်
ငါပြန်ရဖို့	မလှူ	နိဗ္ဗာန်ရဖို့	လှူသည်

ကျပ် (၁၀၀၀၀)အောက် အလှူရှင်များစာရင်းကို စာမျက်နှာအခက်အခဲကြောင့် ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိ၍
ချန်လှပ်ထားခဲ့ရသော်လည်း စနစ်တကျစာရင်းပြုစု၍ အသေမဦးခင် ဓမ္မဒါနငွေပဒေသာပင်
အဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ထားရှိပါသည်။

အ သေ မ ဦး ခင် ခ မွ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့ ၏ လှု ဒါန်း မှု အ စု စု

ချမ်းအေးအမှတ် (၄) မိုးကုတ်ခမွရိပ်သာသို့ လှုဒါန်းခဲ့သောအလှုငွေများ

၁။	မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး မတ်ရပ်ပုံတော်	-	၇၀၀၀၀	ကျပ်
၂။	စိတ္တာနုပဿနာ ရုပ်ပွားပုံ ၆-ပေ × ၈-ပေ ဗီနိုင်း (၂) ခု	-	၃၀၀၀၀	ကျပ်
၃။	ဝေဒနာနုပဿနာရုပ်ပွားပုံ ၅-ပေ × ၄-ပေ ဗီနိုင်း (၂)ခု	-	၁၆၀၀၀	ကျပ်
၄။	စခန်းဝင်ယောဂီကာဒ်ပြားခုရေ ၁၂၀၀ × ၅ဝိ	-	၆၀၀၀၀	ကျပ်
၅။	ဝေယျာဝစ္စအဖွဲ့ရင်ထိုးတံဆိပ် ၅၀-ခု × ၁၅ဝိ	-	၇၅၀၀	ကျပ်
၆။	တစ်နှစ်လေးကြိမ် တရားစခန်းပွဲ ကြော်ငြာဗီနိုင်း	-	၅၀၀၀	ကျပ်
၇။	အရှင်ကေတု (၁၄)ရက်အထူးတရားစခန်းပွဲ ဖိတ်စာ ၂၀၀၇	-	၂၂၅၀၀	ကျပ်
၈။	အရှင်ကေတု (၁၄)ရက်အထူးတရားစခန်းပွဲ ဆွမ်းအလှူ ၂၀၀၇	-	၁၆၀၀၀၀	ကျပ်
၉။	(၂၅) (၂၆) (၂၇) ကြိမ်မြောက်တရားစခန်းပွဲ ဖိတ်စာများ	-	၂၇၀၀၀	ကျပ်
၁၀။	ဘိုးဘွားဆောင် ဘီဒိုတစ်လုံး + ကုတင်တစ်လုံး	-	၉၀၀၀၀	ကျပ်
၁၁။	ဘိုးဘွားဆောင် ထာဝရဆွမ်းပဒေသာပင် (၂၀၀၈)	-	၅၀၀၀၀၀	ကျပ်
၁၂။	စခန်းဝင်ယောဂီကာဒ်ပြား နောက်တိုး (၃၀၀ -ခု)	-	၃၀၀၀၀	ကျပ်
၁၃။	ဗီစီဒီ တရားခွေများလှုဒါန်းခြင်း	-	၁၅၀၀၀	ကျပ်
၁၄။	ပဋ္ဌိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်း (အင်္ဂလိပ်) ဗီနိုင်း	-	၂၀၀၀	ကျပ်
၁၅။	CD ကပ် ဒိဋ္ဌိဖြုတ်စတေကာများ	-	၄၀၀၀	ကျပ်
၁၆။	ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ရနောင်းမြို့ရောက် အမှတ်တရဓါတ်ပုံနှင့် ဗီနိုင်း	-	၂၀၀၀၀	ကျပ်
၁၇။	(၂၈) (၂၉) (၃၀) (၃၁)ကြိမ်မြောက်တရားစခန်းပွဲ ဖိတ်စာများ	-	၄၂၀၀၀	ကျပ်
၁၈။	အရှင်ကေတု တစ်ကိုယ်တော် ဒိဋ္ဌိဖြုတ်တရားပွဲ ဖိတ်စာများ + လက်ကမ်း	-	၃၀၅၀၀	ကျပ်
၁၉။	မြိတ် -ကော့သောင်း တရားပွဲ လက်ကမ်းကြော်ငြာ	-	၇၅၀၀	ကျပ်
၂၀။	ဆရာမကြီးဒေါ်ဝိမလစာရီ မြိတ်မိုးကုတ်ဓမ္မာရုံတရားပွဲ လက်ကမ်းစာရွက်	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၂၁။	တိုးချဲ့ ဓမ္မာရုံ ဆောက်လုပ်ရေး	-	၅၀၀၀၀၀	ကျပ်
၂၂။	ဆရာတော်အရှင်ကေတုသို့ နဝကမ္မ အလှူငွေ (၂၀၀၉)(၂၀၁၀)	-	၁၀၀၀၀၀	ကျပ်
၂၃။	ဆရာမကြီးဒေါ်ဝိမလစာရီသို့ နဝကမ္မအလှူငွေ (၂၀၀၉)(၂၀၁၀)	-	၁၀၀၀၀၀	ကျပ်
၂၄။	(၃၂) (၃၃) (၃၄) ကြိမ်မြောက်တရားစခန်းပွဲ ဖိတ်စာများ	-	၃၁၅၀၀	ကျပ်
၂၅။	အရှင်ကေတု တစ်ကိုယ်တော် သောတာပန်ကျင့်စဉ်တရားပွဲ ဖိတ်စာ	-	၂၀၀၀၀	ကျပ်
၂၆။	တရားစခန်းပွဲ နဖူးစည်း ဗီနိုင်း ၃-ပေ × ၁၅-ပေ	-	၂၀၀၀၀	ကျပ်
၂၇။	ကုသိုလ်ဖြစ်ဆေးခန်း ဆောက်လုပ်ရေး ဗီနိုင်း ပိုစတာ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၂၈။	ကုသိုလ်ဖြစ်ဆေးခန်း ဆောက်လုပ်ရေး မတည်အလှူငွေ	-	၅၀၀၀၀၀	ကျပ်
၂၉။	(၃၅)ကြိမ်မြောက် မဟာသကြင်္န်အထူးတရားစခန်းပွဲ ဖိတ်စာ	-	၃၀၀၀၀	ကျပ်

အခြားမိုးကုတ်တရားစခန်းများသို့ လှူဒါန်းခဲ့သော အလှူငွေများ

၁။	ဆိပ်ကြီးခနောင်တို ဓမ္မပီတိကျောင်း ယောဂီရင်ထိုး၊ စက်ဝိုင်းဗီနိုင်း	-	၂၅၀၀၀	ကျပ်
၂။	ဆိပ်ကြီးခနောင်တို ပဏ္ဍိတာရာမစလင်းကျောင်း ရင်ထိုး၊ စာအုပ်၊ စီဒီ	-	၂၅၀၀၀	ကျပ်
၃။	ခနောင်တို အနောက်ကျောင်းတရားပွဲဖိတ်စာ၊ စက်ဝိုင်းဗီနိုင်း	-	၂၄၀၀၀	ကျပ်
၄။	မြိတ်မြို့အောင်မြေသုခ မိုးကုတ်ရိပ်သာဆွမ်းအလှူ (၂၀၀၈)	-	၁၅၀၀၀၀	ကျပ်
၅။	ကသာမြို့နယ် မိုးတားတရားစခန်းပွဲ (၂၀၀၈)	-	၃၂၅၀၀	ကျပ်
၆။	အင်ပူမြို့နယ် မယ်ဇလီကုန်း တက်ဆိပ်ကျောင်း တရားစခန်းပွဲ	-	၁၅၀၀၀	ကျပ်
၇။	ရွှေပြည်သာမြို့နယ် နိဗ္ဗိန္ဒကျောင်းတရားစခန်း	-	၂၀၀၀၀	ကျပ်
၈။	ရွှေပြည်သာမြို့နယ် ဟာသ်ာတပါဠိပရိယတ္တိစာသင်တိုက်တရားပွဲ	-	၃၅၀၀၀	ကျပ်
၉။	ကသာမြို့နယ် မိုးတားဆရာတော်နှစ်ပါးပုံတော်ဗီနိုင်း	-	၁၅၀၀၀	ကျပ်
၁၀။	ကသာမြို့နယ် မိုးတားတရားစခန်းပွဲဖိတ်စာ (၂၀၀၉)	-	၂၁၀၀၀	ကျပ်
၁၁။	ကသာမြို့နယ် မိုးတားတရားစခန်းဗီနိုင်းလက်ဆောင် (၂၀၀၉)	-	၁၅၀၀၀	ကျပ်
၁၂။	မြိတ် - ကလွင်အနောက်ကျောင်း မိုးကုတ်တရား ခွေ (၁၃၂၃)	-	၂၀၀၀	ကျပ်
၁၃။	ကော့သောင်း မိုးကုတ်အဖွဲ့ခွဲ (၂၀၉) စီဒီ + ရုံးခန်းဆောက်လုပ်ရေး	-	၃၂၀၀၀	ကျပ်
၁၄။	မြိတ်အောင်မြေသုခ မိုးကုတ်ရိပ်သာ ဦးမာလာသို့ နဝကမ္မ၊ စီဒီ ၊စာအုပ်	-	၄၀၀၀၀	ကျပ်
၁၅။	ဦးသာစိန် (ရနောင်းမြို့) ပဋ္ဌာနသမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်း (အင်္ဂလိပ်) ဗီနိုင်း	-	၆၀၀၀	ကျပ်
၁၆။	အလောင်းတော်ကဿပလမ်းပြုပြင်ရေး	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၇။	အရှင်ဝါယမလေးမှတဆင့် ကျေးရွာစာကြည့်တိုက် စာအုပ်အလှူ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၁၈။	အရှေ့ဒဂုံ မိုးကုတ်အဖွဲ့ခွဲ (၂၇၃) မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးပုံတော်	-	၂၅၀၀၀	ကျပ်
၁၉။	အရှင်နန္ဒိယ (ပညာလင်္ကာရ) အဖွဲ့ချုပ်တရားစခန်းဝင် ဆွမ်းအလှူ	-	၅၀၀၀	ကျပ်
၂၀။	အရှင်ယသ (သာသနာ့ရက္ခိတ) အဖွဲ့ချုပ်တရားစခန်းဝင် ဆွမ်းအလှူ	-	၅၀၀၀	ကျပ်
၂၁။	သဘွတ်ကုန်းကျေးရွာ မိုးကုတ်အဖွဲ့ခွဲ (၃၄၁) ဓမ္မာရုံ ဆောက်လုပ်ရေး	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်
၂၂။	မြင်းခြံမြို့ ဗုဒ္ဓဓမ္မအလင်းပြစာကြည့်တိုက်သို့ စာအုပ်များအလှူ	-	၃၀၀၀၀	ကျပ်
၂၃။	မြိတ်မြို့ မေယာဝတီ မိုးကုတ်ရိပ်သာဆရာတော်သို့ စီဒီ ၊စာအုပ်များ	-	၄၃၀၀	ကျပ်
၂၄။	မြိတ်မြို့ ဘုရားကိုင်ကျောင်းဆရာတော် ဦးကေသရသို့ စီဒီ ၊စာအုပ်များ	-	၁၀၀၀၀	ကျပ်

စုစုပေါင်းအလှူငွေ (၃ ၀၂၇ ၃၀၀)ကျပ်တိတိကိုလှူဒါန်းပြီးဖြစ်ပါသည်။

အသေမဦးခင်ဓမ္မဒါနငွေပဒေသာပင် အကျိုးဆောင်အဖွဲ့

ဦးဝင်းဇင် (သစ္စာအလင်း) ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၁၃၀၈၂၆
ဦးမျိုးမောင် (ရေကျော်) ဖုန်း - ၀၉ ၅၀၁၅၀၉၅
ဦးမျိုးဝင်း (အလင်းတန်း) ဖုန်း - ၀၉ ၅၀၅၃၂၃၄

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

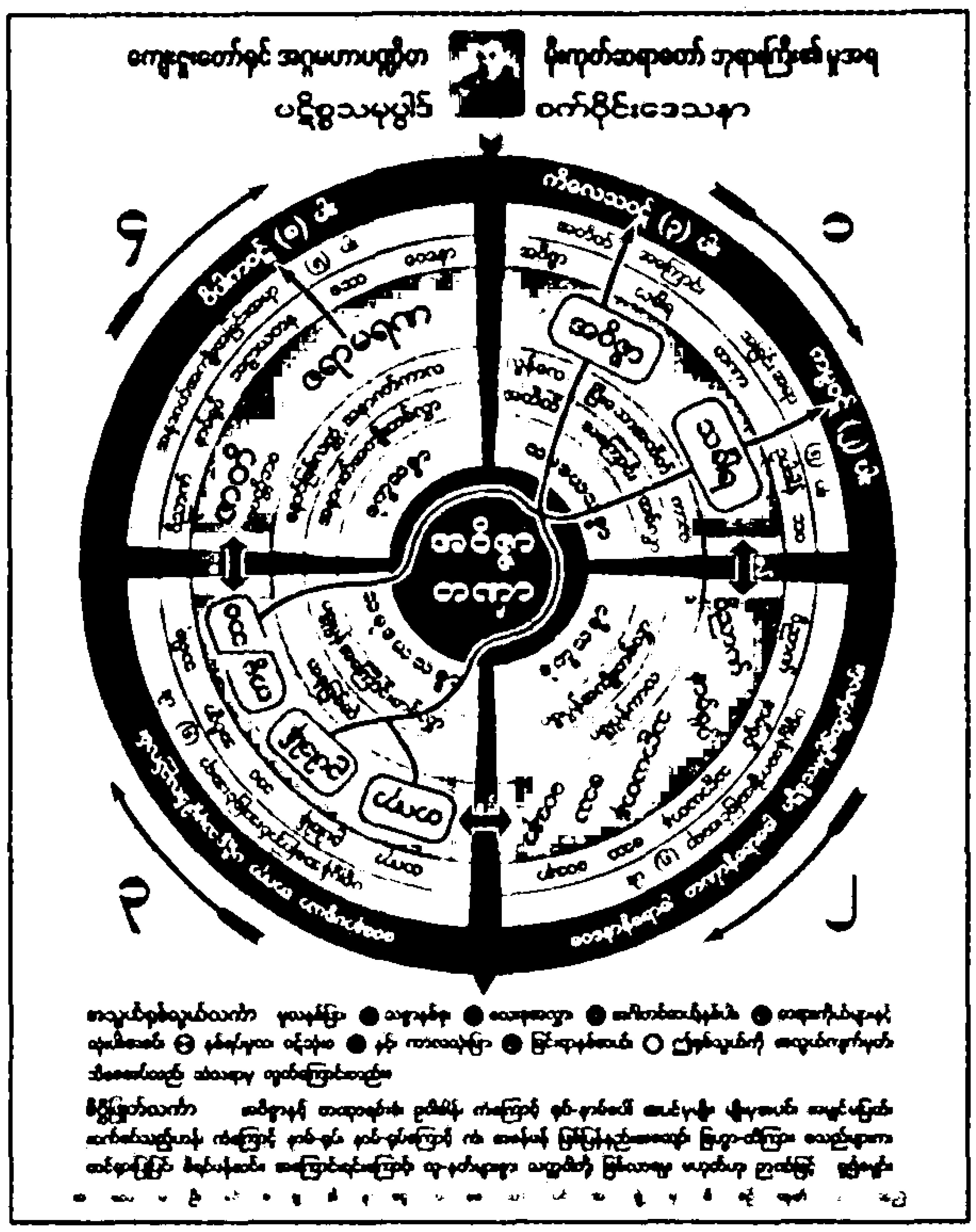

ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်စက်ဝိုင်း

(မြန်မာ - အင်္ဂလိပ်)

ဗီနိုင်းဖြင့် အရွယ်အစားအမျိုးမျိုး

ရရှိနိုင်ပါသည်

ဤရှစ်သွယ် လင်္ကာ

ရောင်စုံ အညွှန်းဖြင့်

သရုပ်ဖော် ထားပါသည်

တရားစခန်း ရိပ်သာများအတွက်

အထူးနှုန်းဖြင့် စီစဉ်ပေးပါသည်

(ကြိုတင်မှာကြားပါက အလှူရှင်နာမည် ရေးပေးပါသည်)

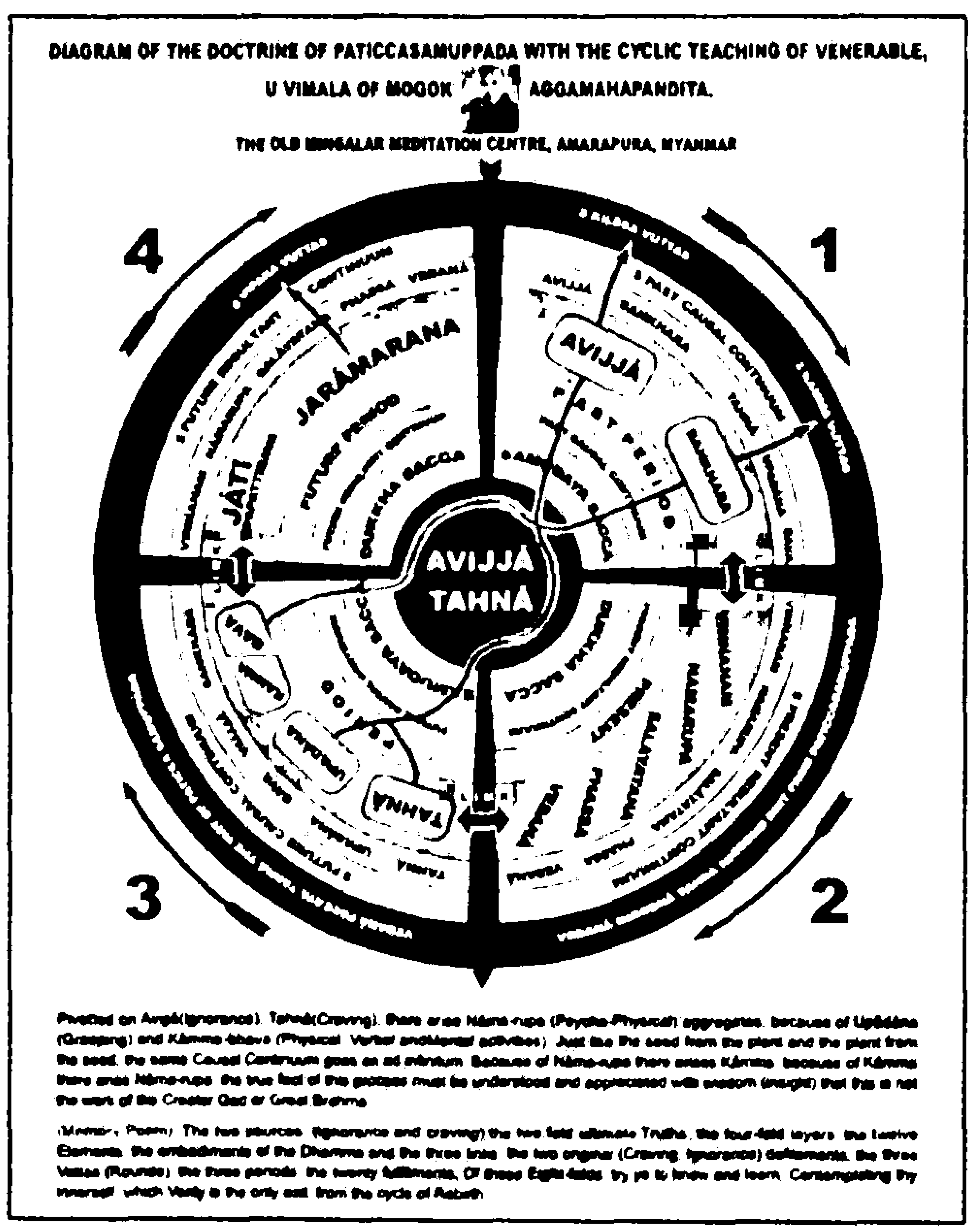

သစ္စာအလင်းဓမ္မစာပေဖြန့်ချိရေး (ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၃၀၈၂၆)

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ဝေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

မိုးကုတ်ယောဂီတိုင်းအတွက် မရှိမဖြစ်

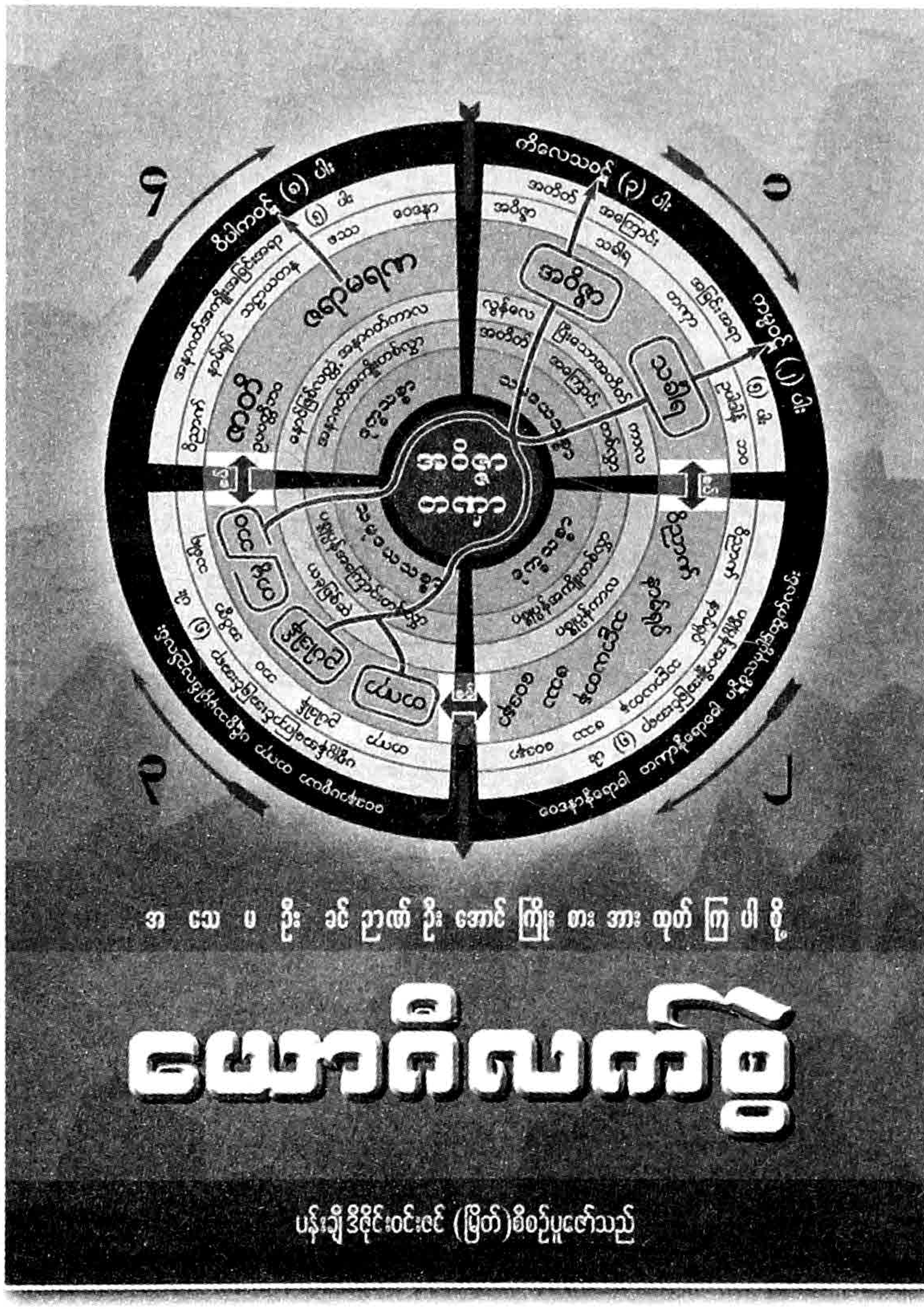

ရိပ်သာ၊ တရားစခန်းများနှင့် ဓမ္မဒါနပြုလိုသူများအတွက်
အထူးနှုန်းဖြင့် စီစဉ်ပေးပါသည်။

သစ္စာအလင်း ဓမ္မစာပေ ဖြန့်ချိရေး (ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၃၀၈၂၆)

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

သံဝေဂတရား ရှုမှတ်ပွား

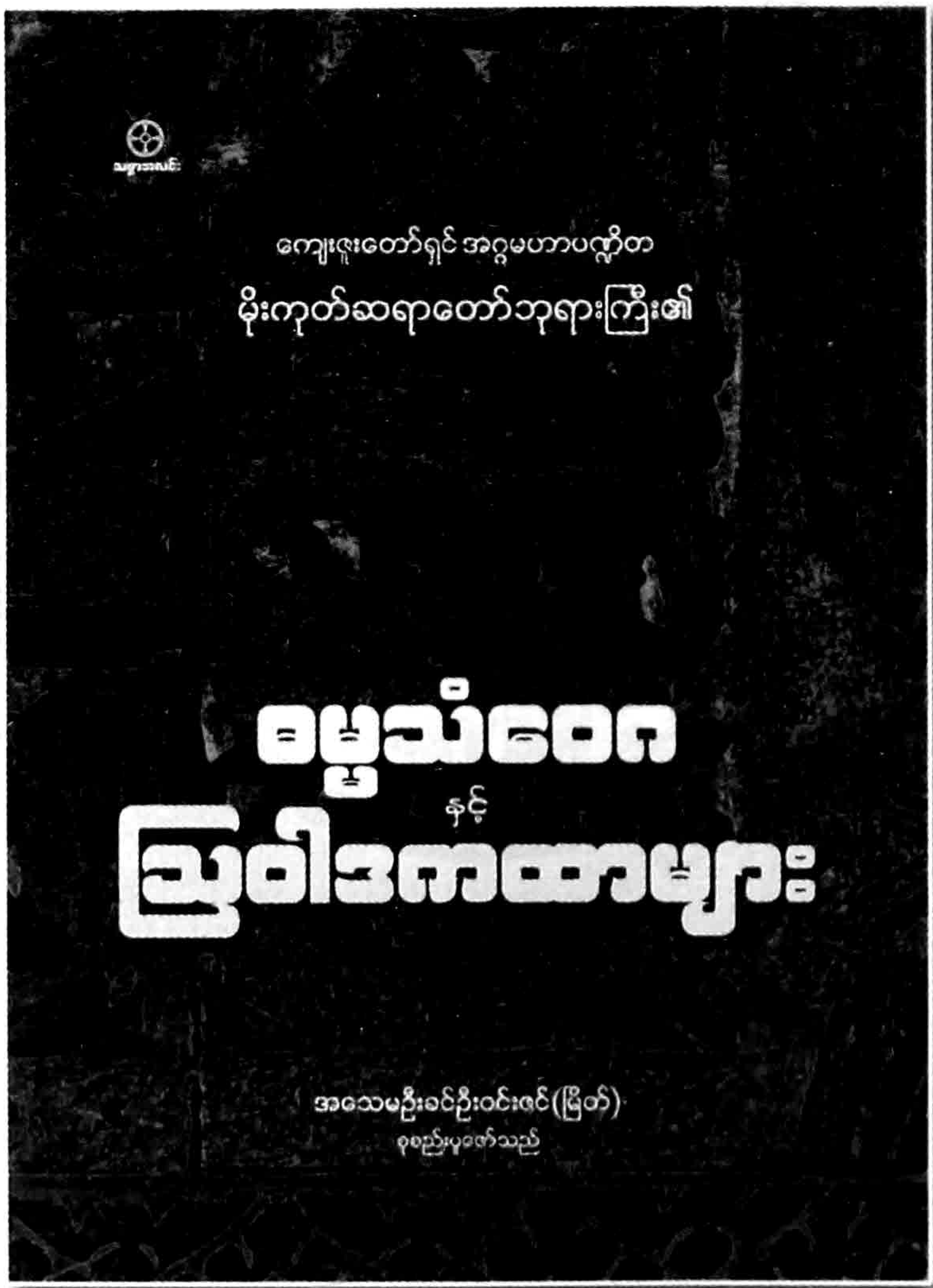

ရိပ်သာ၊ တရားစခန်းများနှင့် ဓမ္မဒါနပြုလိုသူများအတွက်
အထူးနှုန်းဖြင့် စီစဉ်ပေးပါသည်။

သစ္စာအလင်း ဓမ္မစာပေ ဖြန့်ချိရေး (ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၃၀၈၂၆)

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ဝေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

ဘာကြောင့် ဒကာမတွေ အပယ်အသွားများကြပါလိမ့်

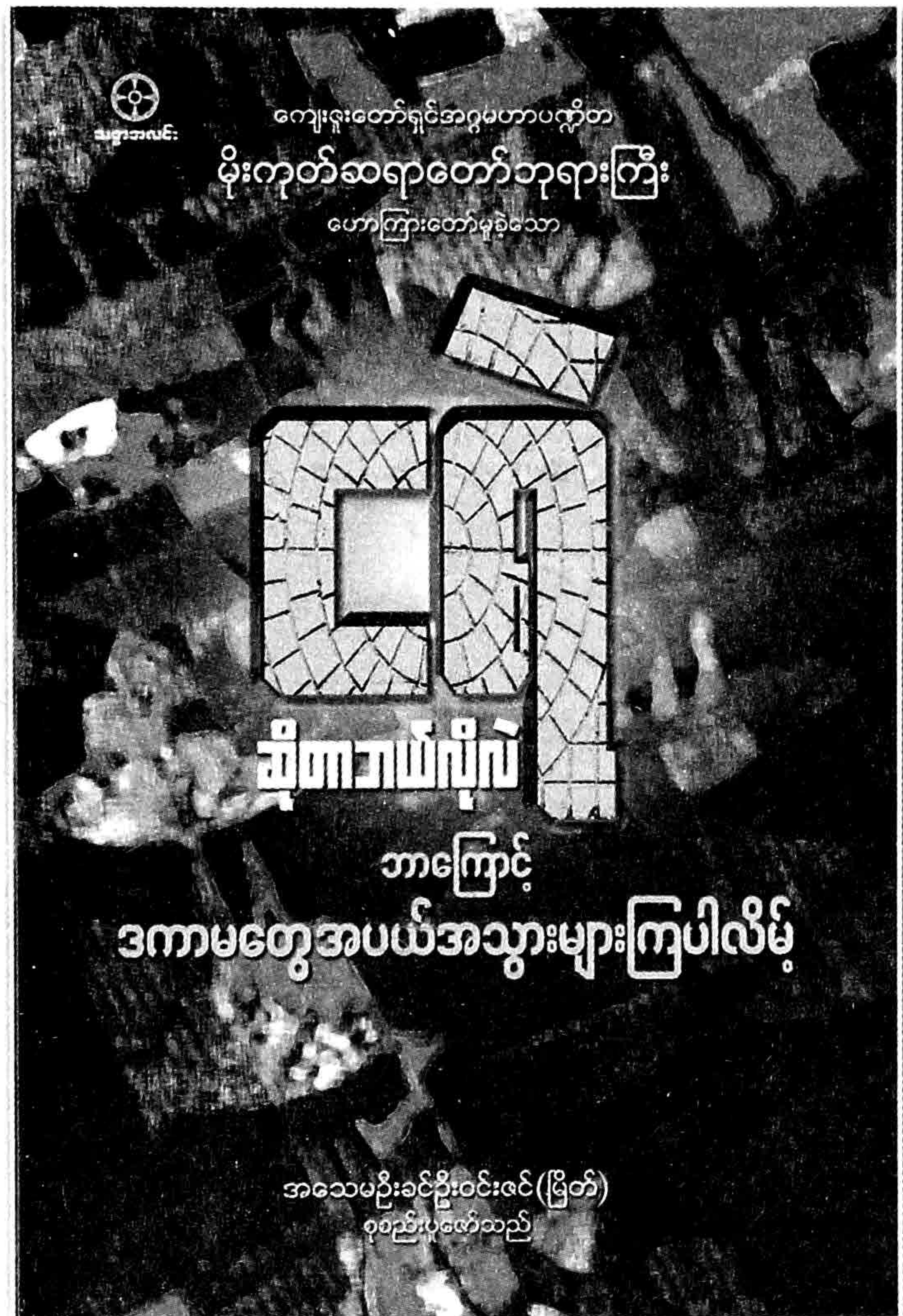

ရိပ်သာ၊ တရားစခန်းများနှင့် ဓမ္မဒါနပြုလိုသူများအတွက်
အထူးနှုန်းဖြင့် စီစဉ်ပေးပါသည်။

သစ္စာအလင်း ဓမ္မစာပေဖြန့်ချိရေး (ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၃၀၈၂၆)

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

ခန္ဓာဝန်မချမီ နောက်ဆုံးတရားများ

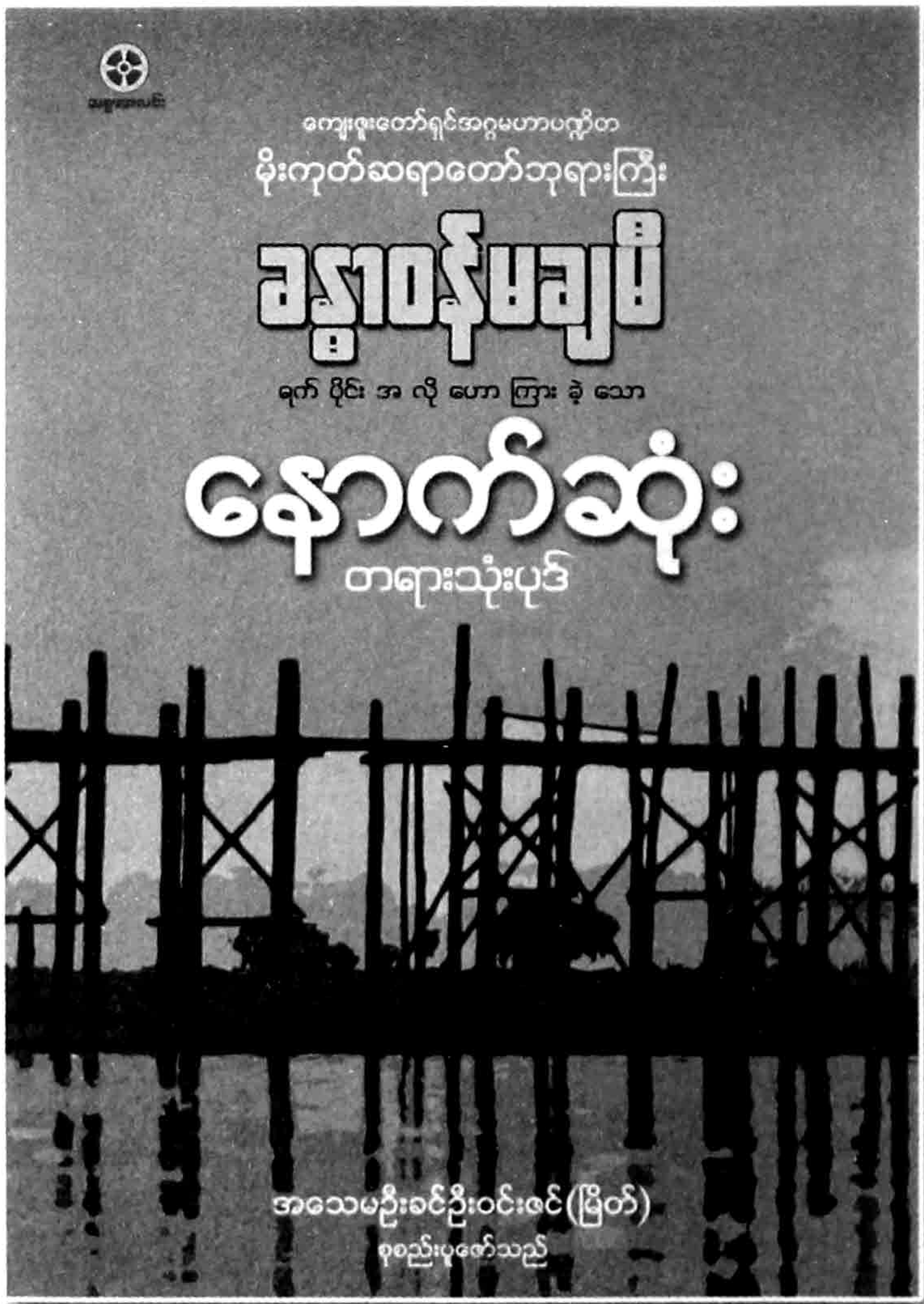

ရိပ်သာ၊ တရားစခန်းများနှင့် ဓမ္မဒါနပြုလိုသူများအတွက်
အထူးနှုန်းဖြင့် စီစဉ်ပေးပါသည်။

သစ္စာအလင်း ဓမ္မစာပေ ဖြန့်ချိရေး (ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၃၀၈၂၆)

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

ဆက်လက်ထုတ်ဝေမည့် စာအုပ်များ

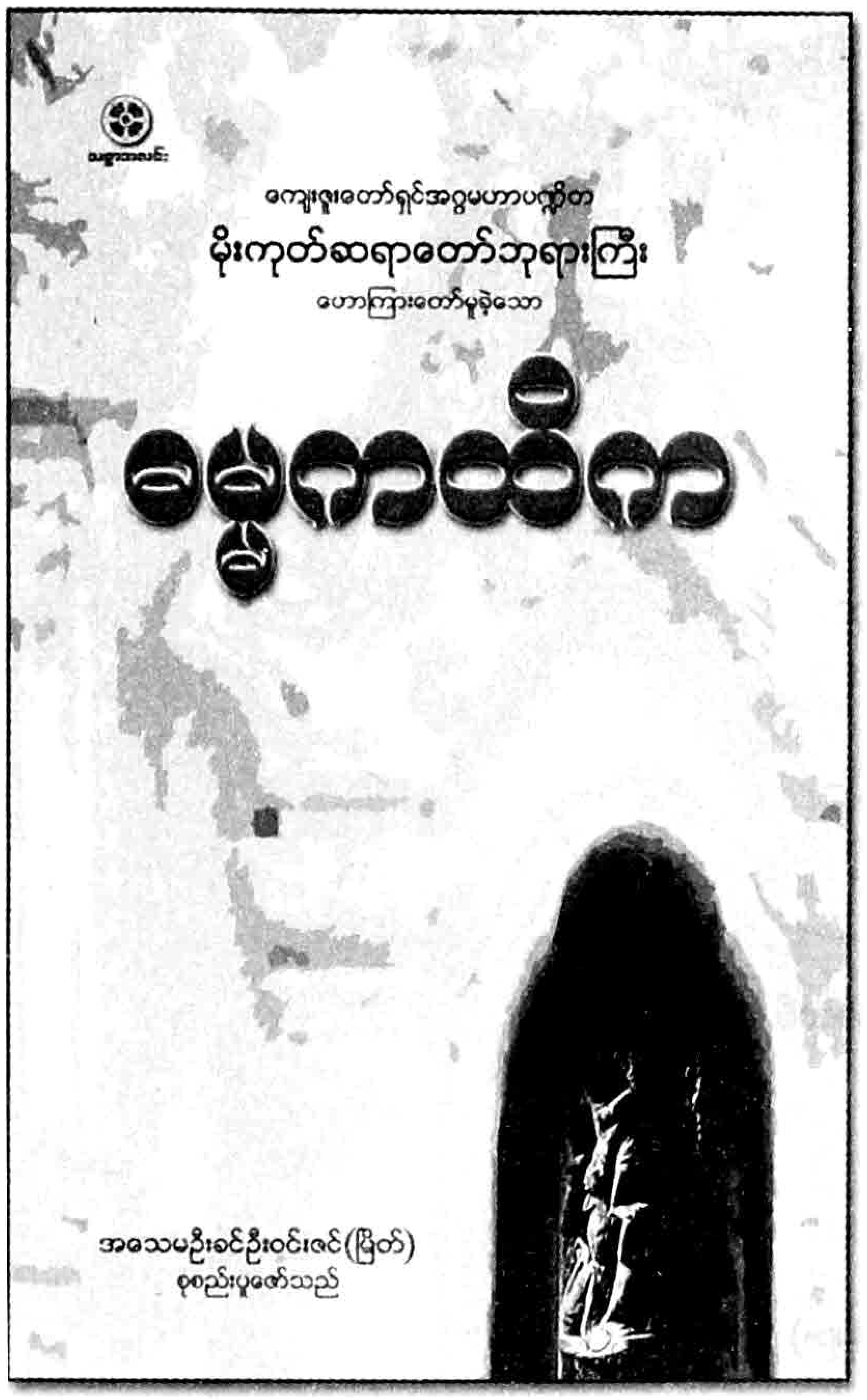

ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မှ
ဓမ္မကထိက
ခေါ်ထိုက်ပါသလဲ

ဝိပဿနာခံ့ရံတဲ့အလှူသည်သာ
အမြတ်ဆုံးအလှူ

သစ္စာအလင်း ဓမ္မစာပေဖြန့်ချိရေး (ဖုန်း - ၀၉ ၅၁၃၀၈၂၆)

အမှတ်
ရက်စွဲ ....

သစ္စာအလင်းဓမ္မစာပေဖြန့်ချိရေးမှ

မိုးဗျောက်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ သစ္စာတရားစာအုပ်များ

အသေမဦးခင် ဦးဝင်းဖေ(မြိတ်) စီစဉ်ပူဇော်သည်

<u>ထုတ်ဝေပြီးသောစာအုပ်များ</u>

- စာစဉ် (၁) ယောဂီလက်စွဲ
- စာစဉ် (၂) ဓမ္မသံဝေဂနှင့်ဩဝါဒကထာများ(မိုးကုတ်)
- စာစဉ် (၃) ငရဲဆိုတာဘယ်လိုလဲ
- စာစဉ် (၄) နောက်ဆုံးတရားသုံးပုဒ်
- စာစဉ် (၅) ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် (သိ-ပွား-ပယ်)
- စာစဉ် (၆) ဓမ္မကထိက
- စာစဉ် (၇) အသေမဦးခင် လှူနည်းသင်
- စာစဉ် (၈) တရားအားထုတ်နည်း (အရှင်ကေတု)
- စာစဉ် (၉) သစ္စာသိတဲ့အလှူ
- စာစဉ် (၁၀) ဝိပဿနာတရားအားထုတ်နည်း
- စာစဉ် (၁၁) အသေမဦးခင် သေနည်းသင်
- စာစဉ် (၁၂) သမထနှင့်ဝိပဿနာ
- စာစဉ် (၁၃) ဖော ရွှေးပေါက်ယိုစီးသေစါနီးတွင်နိမိတ်ထင်
- စာစဉ် (၁၄) တွေးလုံး
- စာစဉ် (၁၅) မေတ္တာပို့
- စာစဉ် (၁၆) အပေါင်းအသင်း
- စာစဉ် (၁၇) တရားအစ သံဝေဂ (ဆရာတော်ကြီးများ)
- စာစဉ် (၁၈) သမုဒယ

ဆက်လက်ထုတ်ဝေမည့်စာအုပ်များ

- စာစဉ် (၁၉) ရှုလော့ယောဂီ (၁)
- စာစဉ် (၂၀) ရှုလော့ယောဂီ (၂)
- စာစဉ် (၂၁) ခန္ဓာငါးပါး ကမ်းနားသစ်ပင်
- စာစဉ် (၂၂) မသိမဖြစ် ဓမ္မအနှစ်အခြေပြုတရားစုများ
- စာစဉ် (၂၃) သေမင်းတမန်
- စာစဉ် (၂၄) အသေမဦးခင်ဒိဋ္ဌိစင်
- စာစဉ် (၂၅) ဖြတ်လမ်း

သစ္စာအလင်းဓမ္မစာပေထုတ်ဝေဖြန့်ချိရေး (ဖုန်း - ၀၁ ၇၃၀၅၄၆၈၄)

အ သေ မ ဦး ခင် ဓ မ္မ ဒါ န ငွေ ပ ဒေ သာ ပင် အ ဖွဲ့

တန်ဆောင်မုန်းရာသီ၌ ပွင့်သောကြာပန်းကို လက်ဖြင့်ဖြတ်သကဲ့သို့
မိမိ၏ ချစ်ခြင်း တဏှာကို ဖြတ်လော့
မြတ်စွာဘုရားသည် တဏှာကင်း၍ နိဗ္ဗာန်ကို ညွှန်ကြားဟောပြတော်မူ၏
ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော မဂ္ဂင်တရားကိုသာလျှင် ပွားများလော့
(ဓမ္မပဒ)

WZ ART & DESIGN GROUP TEL: 095130826